

တရားဇေယျာနယ်

JUDICIAL JOURNAL

ထွဲ (၁) ၊

မှတ် (၁၅) ၊

ဇူလိုင် ၂၀၀၃

497

ပိဋကတ်တိုက်

ဗဟိုတရားရုံး(မန္တလေးရုံးထိုင်)

ပိဋကတ်တိုက်

ဗဟိုတရားရုံး(မန္တလေးရုံးထိုင်)

ပြည်သူ့သဘောထား

- ★ ပြည်ပအားကိုး ပုဆိန်ရိုး၊ အဆိုးမြင်ဝါဒီများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ★ နိုင်ငံတော် တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့် နိုင်ငံတော်တိုးတက်ရေးကို နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးသူများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ★ နိုင်ငံတော်၏ပြည်တွင်းရေးကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက် နှောင့်ယှက်သော ပြည်ပနိုင်ငံများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ★ ပြည်တွင်းပြည်ပ အဖျက်သမားများအား ဘုံရန်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ချေမှုန်းကြ။

ဒို့တာဝန်အရေးသုံးပါး

- ★ ပြည်ထောင်စု မပြိုကွဲရေး ဒို့အရေး
- ★ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်မှု မပြိုကွဲရေး ဒို့အရေး
- ★ အချုပ်အခြာအာဏာ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး ဒို့အရေး

နိုင်ငံရေးဦးတည်ချက်(၄)ရပ်

- ★ နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်ရေး၊ ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေးနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး၊
- ★ အမျိုးသားပြန်လည် စည်းလုံးညီညွတ်ရေး၊
- ★ ခိုင်မာသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ် ဖြစ်ပေါ်လာရေး၊
- ★ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်နှင့်အညီ ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော နိုင်ငံတော်သစ်တစ်ရပ် တည်ဆောက်ရေး၊

စီးပွားရေးဦးတည်ချက်(၄)ရပ်

- ★ စိုက်ပျိုးရေးကိုအခြေခံ၍ အခြားစီးပွားရေးကဏ္ဍများကိုလည်း ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး၊
- ★ ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ် ပီပြင်စွာဖြစ်ပေါ်လာရေး၊
- ★ ပြည်တွင်းပြည်ပမှ အတတ်ပညာနှင့် အရင်းအနှီးများဖိတ်ခေါ်၍ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး၊
- ★ နိုင်ငံတော်စီးပွားရေးတစ်ရပ်လုံးကို ဖန်တီးနိုင်မှုစွမ်းအားသည် နိုင်ငံတော်နှင့် တိုင်းရင်းသားပြည်သူတို့၏ လက်ဝယ်တွင်ရှိရေး၊

လူမှုရေးဦးတည်ချက်(၄)ရပ်

- ★ တစ်မျိုးသားလုံး၏စိတ်ဓာတ်နှင့် အကျင့်စာရိတ္တမြှင့်မားရေး၊
- ★ အမျိုးဂုဏ်၊ ဇာတိဂုဏ်မြှင့်မားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များ၊ အမျိုးသားရေးလက္ခဏာများ မပျောက်ပျက်အောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး၊
- ★ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် ရှင်သန်ထက်မြက်ရေး၊
- ★ တစ်မျိုးသားလုံး ကျန်းမာကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ပညာရည်မြှင့်မားရေး၊

တရားရေးဂျာနယ်

၂၀၀၃-ခုနှစ်၊ မေလ၊ အတွဲ (၁)၊ အမှတ် (၁၅)

မာတိကာ

တရားရုံး သတင်းလွှာ

❖ အမိန့်အမှတ် ၁ / ၂၀၀၃

❖ အမိန့်အမှတ် ၂ / ၂၀၀၃

❖ ၂၀၀၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၄ ရက်နေ့တွင် သူနာပြု တက္ကသိုလ်၌ ကျင်းပသည့် တရားရေးအရာရှိ များ အထူးမွမ်းမံ သင်တန်းအမှတ်စဉ် (၄) ဖွင့်ပွဲ အခမ်းအနားတွင် နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ အတွင်းရေးမှူး(၁) ဗိုလ်ချုပ်ကြီးခင်ညွန့် ပြောကြားသည့် မိန့်ခွန်း

❖ တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးချုပ်ဦးအောင်တိုး ခေါင်းဆောင်သော ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ လာအို ပြည်သူ့ဒီမိုကရက်တစ် သမ္မတနိုင်ငံသို့ ချစ်ကြည်ရေး ခရီးသွားရောက်ခြင်း

❖ တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုး ရှမ်းပြည်နယ် (တောင်ပိုင်း) ပြည်နယ် တရားရုံး။ ခရိုင်တရားရုံးနှင့် မြို့နယ်တရားရုံးလုပ်ငန်းများကို စစ်ဆေးကြည့်ရှုခြင်း။ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ခြင်းနှင့် ရွာငံမြို့နယ်တရားရုံး အဆောက်အဦ

၇

၈

၉

၁၅

၁၆

သစ် ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနား တက်ရောက်ခြင်းနှင့် တရားရုံးချုပ် (မန္တလေး) ၏ အထူးအယူခံ ခုံရုံး ရုံးထိုင်ခြင်း

❖ တရားရုံးချုပ်၊ တရားရေးအရာရှိများအင်္ဂလိပ်ဘာသာ ကျွမ်းကျင်မှုသင်တန်း အမှတ်စဉ် (၅)သင်တန်းဆင်းပွဲအခမ်းအနားကျင်းပခြင်း

❖ တရားရုံးချုပ်မှ ဂေါက်သီးအားကစားသမားများအား ဂုဏ်ပြုဆုချီးမြှင့်သည့်အခမ်းအနား ကျင်းပခြင်း

❖ တရားရုံးချုပ်နှင့် ပြည်နယ်၊ တိုင်းတရားသူကြီးများ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အထူးလုပ်ငန်းညှိနှိုင်းအစည်းအဝေး ကျင်းပခြင်း

❖ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ တရုတ် ပြည်သူ့ တရားရုံးချုပ် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ H.E Mr. Jiang Xingchang ဦးဆောင်သော ချစ်ကြည်ရေး ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ ရောက်ရှိခြင်း

၁၈

၁၉

၂၀

၂၁

ပိဋကတ်တိုက် မဏိတရားရုံး(မန္တလေးရုံးပိုင်)

သုတပဒေသာ

- ❖ မွန်မြတ်သော ပညာရှင်၊ ပညာသည်အလုပ် (Nobel Profession) ၂၃
ပါမောက္ခဒေါက်တာတင်အောင်အေး

ဥပဒေသုတ

- ❖ အမိန့်ကို ဖိစီးမှု သို့မဟုတ် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၈၈ ၃၀
လှအေး (တရားရေး)
- ❖ ၁၉၅၇ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီစည်းမျဉ်းများ ၃၃
ဦးဟန်ထွန်း (အခွန်)
- ❖ ပုဂ္ဂလိကဘဏ်များနှင့် အပေါင် [ဆောင်းပါး အမှတ် (၃)] ၄၂
မောင်တင်မင်း (ရှေ့နေ)
- ❖ ကုန်အမှတ်တံဆိပ်၊ ပစ္စည်းတံဆိပ် ၄၉
မောင်ညွှတ်ရွှင် (ဥပဒေ)

တရားစီရင်ရေးရာ

- ❖ ရဲလုပ်ငန်းအတွက် သက်သေခံဥပဒေ ၅၄
လှအေး (တရားရေး)

ရှေ့နေကျင့်ဝတ်သိက္ခာ

- ❖ ရှေ့နေရှေ့ရပ်များ၏ ကျင့်ဝတ်သိက္ခာများ ၅၈
ဒေါ်စုငယ်

စာတမ်း

- ❖ Singapore - ASEAN Training Awards THE FAMILY JUSTICE SYSTEM: Building a Lasting Legacy of Protecting Family Obligations ၆၀
သင်တန်းသို့သွားရောက် တက်ရောက်ခဲ့သည့် အတွေ့အကြုံများအားအစီရင်ခံခြင်း

English Section

- ❖ JUDICIAL EDUCATION IN THE UNION OF MYANMAR 2
U SOE NYUNT
- ❖ The Concept of Jurisdictional Immunity 8
- ❖ To Be a Good Judge 27
U Ba Han
Kachin Traditions & Customary Laws.5. 30
(U Min Thu- Advocate)

ဆက်သွယ်ရန်
စာတည်းအဖွဲ့
တရားရေးဂျာနယ်
နိုင်ငံတော်တရားရုံးချုပ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဖုန်း-၂၈၃၆၈၁
ထုတ်ဝေသူ
ဦးစိုးညွန့်
ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ တရားရုံးချုပ်
(ထုတ်ဝေခွင့် ယာယီ-၄၀၉)

မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ်- ၃၁ /၂၀၀၃ (၅)

စာမူခွင့်ပြုအမှတ် - ၄၁ / ၂၀၀၃ (၅)

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် တရားရုံးချုပ်၏ ခွင့်ပြုချက်အရ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။

ပြည်ထောင်စု ခြန်စာနိုင်ငံတော် တရားရုံးချုပ် (ရန်ကုန်)

၁။ ဦးအောင်တိုး	B.A.; B.L.	တရားသူကြီးချုပ်
၂။ ဦးသန်းဦး	B.A	ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်
၃။ ဦးသိန်းစိုး	B. Sc; R.L (Advocate)	ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်
၄။ ဦးခင်မောင်အေး	B. Sc; B.L	တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး
၅။ ဦးခင်မြင့်	Master Mariner (F.G); H.G.P.; R.L.	တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး
၆။ ဒေါက်တာတင်အောင်အေး	B.Sc; B.L; LL.M.; LL.D.	တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး
၇။ ဦးမြင့်သိန်း	B.Sc; B.L (Advocate)	တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး
၈။ ဦးထွန်းရှင်	B.A; R.L (Advocate); D.M.A. (Advocate & Notary Public)	တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး
၉။ ဦးချစ်လွင်	B.Sc; B.L (Advocate)	တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး
၁၀။ ဦးတင်အေး	B.A; H.G.P; R.L	တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး

တရားရုံးချုပ် (မန္တလေး)

၁။ ဦးခင်မောင်လတ်	B.A; B.L (Advocate)	ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်
၂။ ဦးစန်းတင့်ရီ	B.A (Law); LL.B (Advocate)	တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး
၃။ ဦးမြင့်အောင်	B.A (Law); LL.B (Advocate)	တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး
၄။ ဦးစိန်လှိုင်	B.A (Law); LL.B; LL.M (Advocate)	တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး
၅။ ဦးသက်ထွန်း	B.A ; B.L; Dip in French; (Advocate)	တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး
၆။ ဦးကျော်ဝင်း	B.A (Hons); H.G.P; R.L	တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး

တရားရေးဌာနသို့ စာတည်းအဖွဲ့

၁။ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်	တရားရုံးချုပ် (ရန်ကုန်)	ဥက္ကဋ္ဌ
၂။ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်	တရားရုံးချုပ် (မန္တလေး)	အဖွဲ့ဝင်
၃။ ညွှန်ကြားရေးမှူး	ပြစ်မှုတရားစီရင်ရေးဌာန	အဖွဲ့ဝင်
၄။ ညွှန်ကြားရေးမှူး	တရားမတရားစီရင်ရေးဌာန	အဖွဲ့ဝင်
၅။ ညွှန်ကြားရေးမှူး	စစ်ဆေးရေးဌာန	အဖွဲ့ဝင်
၆။ ညွှန်ကြားရေးမှူး	စီမံ၊ လေ့ကျင့်ရေးဌာန	အဖွဲ့ဝင်
၇။ ညွှန်ကြားရေးမှူး	ထောက်ပံ့နှင့် ငွေစာရင်းဌာန	အဖွဲ့ဝင်
၈။ ဦးဘသန်း	အကြံပေးအရာရှိ (တရားရုံးချုပ်)	အဖွဲ့ဝင်
၉။ ဦးဘသန်းအောင်	အကြံပေးအရာရှိ (တရားရုံးချုပ်)	အဖွဲ့ဝင်
၁၀။ ဦးဘဟန်	အကြံပေးအရာရှိ (တရားရုံးချုပ်)	အဖွဲ့ဝင်
၁၁။ တိုင်းတရားသူကြီး	ရန်ကုန်တိုင်းတရားရုံး၊ ရန်ကုန်မြို့	အဖွဲ့ဝင်
၁၂။ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး	လုပ်ထုံးလုပ်နည်းဌာနခွဲ	အတွင်းရေးမှူး

ဝိဇ္ဇိကတ်တိုက်
မဟိတရာဇ်ရုံး(မန္တလေးရုံးပိုင်)

ညီထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံး

စာကြည့်တိုက်

၁။ ဥပဒေဘောင်အတွင်း နေထိုင်ခြင်း၊

ဘေးကင်းရန်ကွာ ပြည်သာယာ။

၂။ မကောင်းမှုတူသည် ဆိတ်ကွယ်ရာမရှိ။

၃။ ရာဇဝတ်ဘေး ပြေးမလွတ်။

၄။ ရဲနှင့်ပြည်သူ လက်တွဲကူ၊
နှစ်ရိုက်တူသမျှ ဖော်ထုတ်ကြ။

တရားရုံးများလက်ခံ အမှတ်(၇၂)အရ တစ်ကြိမ်တရားရမ်းလျှင်
ရက်သတ္တပတ်(၃)ဖတ်ထက်မပိုစေရ။

တရားစီရင်ရေးဦးစီးဌာန ဗဟိုဌာန

- (၁) ဥပဒေနှင့်အညီ လွတ်လပ်စွာ တရားစီရင်ခြင်း။
- (၂) ပြည်သူတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်၍ တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေး၊ နယ်မြေအေးချမ်းသာယာရေး တည်ဆောက်ရာတွင် အထောက်အကူ ဖြစ်စေခြင်း။
- (၃) ဥပဒေကို ပြည်သူများက နားလည်လိုက်နာ ကျင့်သုံးလာစေရန် ပညာပေးခြင်းနှင့် ပြည်သူများက ဥပဒေကို လိုက်နာသော အလေ့အကျင့် ပျိုးထောင်ပေးခြင်း။
- (၄) အမှုကိစ္စများကို ဥပဒေခွင့်ပြုချက် ဘောင်အတွင်း၌ ဥပဒေနှင့်အညီ ကျေအေးပြီးပြတ်စေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (၅) ဥပဒေအရ တားမြစ်ချက်မှအပ ပြည်သူ့ရှေ့မှောက်တွင် တရားစီရင်ခြင်း။
- (၆) အမှုတွင် ခုခံချေပခွင့်နှင့် ဥပဒေအရ အယူခံပိုင်ခွင့်ပေးခြင်း။
- (၇) ပြစ်မှုကျူးလွန်သူကို အရေးယူ အပြစ်ပေးရာတွင် အကျင့်စာရိတ္တ ပြုပြင်မှုကို ဦးတည်ခြင်း။

မှတ်ချက်(၄) ပြစ်မှုကျူးလွန်သူကို အရေးယူ အပြစ်ပေးရာတွင် အကျင့်စာရိတ္တ ပြုပြင်မှုကို ဦးတည်ခြင်း။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်
 နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့်
 ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ
 ၂၀၀၀-ပြည့်နှစ်၊ တရားစီရင်ရေးဥပဒေကို
 ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေ
 (နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့်
 ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ
 ဥပဒေအမှတ် ၂/၂၀၀၃)
 ၁၃၆၄-ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလဆန်း ၁-ရက်
 (၂၀၀၃-ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂-ရက်)

နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီသည် အောက်ပါဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သည်။

၁။ ဤဥပဒေကို ၂၀၀၀-ပြည့်နှစ်၊ တရားစီရင်ရေးဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေဟု ခေါ်တွင်
 စေရမည်။

၂။ ၂၀၀၀-ပြည့်နှစ်၊ တရားစီရင်ရေးဥပဒေတွင် ပုဒ်မ ၃ ၌ ပါရှိသော “ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်
 ၂-ဦး” ဆိုသည့် စကားရပ်ကို “ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ် ၃-ဦး” ဆိုသည့် စကားရပ်ဖြင့်
 အစားထိုးရမည်။

ပုံ (သန်းရွှေ)
 ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး

ဥက္ကဋ္ဌ

နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်
နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့်

ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ

(အမိန့်အမှတ် ၁/၂၀၀၃)

၁၃၆၄-ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလဆန်း ၁-ရက်

(၂၀၀၃-ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂-ရက်)

တရားရုံးချုပ် ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်နှင့်

တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးများ

ခန့်အပ်တာဝန်ပေးခြင်း

နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီသည် အများပြည်သူအကျိုးငှာ တရားစီရင်ရေး လုပ်ငန်းများ ချောမွေ့ပြီး မြန်ဆန်စွာဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် အောက်ဖော်ပြပါ ပုဂ္ဂိုလ်များအား ယနေ့မှ စ၍ ၎င်းတို့၏အမည်နှင့်ယှဉ်တွဲဖော်ပြပါအတိုင်း တရားရုံးချုပ် ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်နှင့် တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးများအဖြစ် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးလိုက်သည် -

- ၁။ ဦးသိန်းစိုး ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်
- ၂။ ဦးခင်မောင်အေး တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး
- ၃။ ဦးတင်အေး တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး
- ၄။ ဦးသက်ထွန်း တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး
- ၅။ ဦးကျော်ဝင်း တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး

အမိန့်အရ

(ပုံ) ခင်ညွန့်

ဗိုလ်ချုပ်ကြီး

အတွင်းရေးမှူး (၁)

နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ

သတင်းလွှာ

၂၀၀၃-ခုနှစ်၊ မတ်လ ၄-ရက်နေ့တွင်
 သူနာပြုတက္ကသိုလ်၌ ကျင်းပသည့်
 တရားရေးအရာရှိများ
 အထူးမွမ်းမံသင်တန်းအမှတ်စဉ် (၄) ဖွင့်ပွဲ
 အခမ်းအနားတွင်
 နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့်
 ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ အတွင်းရေးမှူး(၁)
 ဗိုလ်ချုပ်ကြီးခင်ညွန့် ပြောကြားသည့်
 မိန့်ခွန်း

ယနေ့အခမ်းအနားကို တက်ရောက်လာကြတဲ့ အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများ၊ တရားသူကြီးချုပ်၊
 ရှေ့နေချုပ်၊ စာရင်းစစ်ချုပ်၊ ဝန်ထမ်းရွေးချယ်လေ့ကျင့်ရေးအဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌ၊ ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်များ၊ ဒုတိယ
 ရှေ့နေချုပ်များ၊ တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးများ၊ ဌာနဆိုင်ရာအကြီးအကဲများ၊ တရားစီရင်ရေးနဲ့ ဆက်သွယ်
 နေတဲ့ ဌာနဆိုင်ရာများမှ တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များ၊ သင်တန်းသား၊ သင်တန်းသူ တရားရေးအရာရှိများအားလုံး
 “အမိပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်ကြီး အေးချမ်းသာယာပြီး ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေးအတွက်

သတင်းလွှာ

နိုင်ငံတော်အတွင်း တရားဥပဒေစိုးမိုးမှု တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းစေရအောင် တရားရေးမဏ္ဍိုင်မြဲမြံခိုင်မာစေရအောင် ကြိုးပမ်းစွမ်းဆောင်ပေးနိုင်သူတွေ ဖြစ်ကြပါစေ” လို့ ဆုမွန်ကောင်း တောင်းလိုက်ပါတယ်။

ယနေ့အချိန်အခါမှာ နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီဟာ အမိပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်ကြီး နိုင်ငံတကာနဲ့ ရင်ပေါင်တန်းခေတ်မိဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေဖို့နဲ့ နိုင်ငံသူ၊ နိုင်ငံသား ပြည်သူများ အားလုံး လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးအဆင့်အတန်းမြင့်မြင့်မားမားနဲ့ ဥပဒေဘောင်အတွင်း စိတ်အေးချမ်းမြေ့ လွတ်လပ်စွာ နေထိုင်နိုင်စေဖို့ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးဦးတည်ချက်များ ချမှတ်ပြီး စနစ်တကျ အကောင် အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါတယ်။

ဒီလို နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေနဲ့ နိုင်ငံတော်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနဲ့ ပြည်သူများရဲ့ စီးပွားရေးဘဝ၊ လူမှုရေး ဘဝ တိုးတက်မြင့်မားစေရေးအတွက် အမျိုးသားရေးမျှော်မှန်းချက်ဖြစ်တဲ့ အေးချမ်းသာယာပြီး ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်တဲ့ နိုင်ငံတော်ကြီးနဲ့ထိုက်တန်တဲ့ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးအခြေခံများ တည်ဆောက်ပေးလျက် ရှိရာမှာ တရားမျှတသော၊ ဥပဒေနှင့်ညီညွတ်သော၊ လွတ်လပ်သော တရားစီရင်ရေးစနစ်တစ်ရပ်ကိုလည်း စနစ်တကျ ဥပဒေများပြဋ္ဌာန်း ပြီး ထူထောင်ပေးထားခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါတယ်။

နိုင်ငံတော်ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ကြိုးပမ်းမှုအပိုင်းမှာ နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေနဲ့ အမျိုးသားရေး စွမ်းအားစုတွေရဲ့ စွမ်းပကားကို စနစ်တကျ ထိုက်ထိုက်တန်တန်စုစည်းပြီး နိုင်ငံတော်အစိုးရဌာနများသာမက လူမှုရေးအသင်း အဖွဲ့များ၊ အသိပညာရှင် အတတ်ပညာရှင်များ၊ မိဘပြည်သူများအားလုံး ပူးပေါင်းပါဝင်မှု ဖြင့် တစ်မျိုးသားလုံး အတိုင်းအတာနဲ့ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိတာ တွေ့ကြရမှာဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့်လည်း ယနေ့ဆိုရင် နိုင်ငံတော်တစ်နံတစ်လျား ပြည်ထောင်စုကြီးရဲ့အစိတ်အပိုင်းဒေသများ အားလုံးမှာ လမ်းမကြီးများ၊ မြစ်ကူးချောင်းကူးတံတားကြီးများ၊ ဆည်မြောင်းတာဝန်များ၊ ရေအား လျှပ်စစ်စီမံကိန်းကြီးများစတဲ့ နိုင်ငံတော်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအခြေခံအဆောက်အအုံတွေ၊ အကြီးစား စက်မှုကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းကြီးများ၊ အကြီးစား လယ်ယာကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းကြီးများ၊ ခေတ်မီမွေးမြူရေး လုပ်ငန်းကြီးများ၊ သတ္တုနဲ့ ကျောက်မျက်လုပ်ငန်းကြီးများစတဲ့ စီးပွားရေးဆိုင်ရာအခြေခံ အဆောက်အအုံတွေ၊ တက္ကသိုလ်၊ ကောလိပ်၊ အခြေခံပညာကျောင်းများ၊ အထူးကုဆေးရုံကြီးများ၊ ခေတ်မီဆေးရုံကြီးများ၊ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အဆောက်အဦးများ၊ သာသနိက အဆောက်အဦးများ အပါအဝင် လူမှုရေးနဲ့ဘာသာ သာသနာရေးဆိုင်ရာ အခြေခံအဆောက်အအုံများ များစွာဟာ တစ်နိုင်ငံလုံး အနှံ့ဖြန့်ကျက်ဖြစ်ထွန်း နေပြီးဖြစ်တာ တွေ့ကြရမှာဖြစ်ပါတယ်။

ဒီလိုနိုင်ငံတော်ကြီး အခြေခံကျကျ ခိုင်ခိုင်မာမာနဲ့ ဘက်စုံထောင့်စုံမှာ အရှိန်အဟုန်ဖြင့် တိုးတက် ဖြစ်ထွန်းနေတဲ့ အခြေအနေအချိန်အခါကောင်းမှာ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနဲ့ ပြည်သူများရဲ့ဘဝ အေးချမ်း လုံခြုံရေးအတွက် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်နေတဲ့ တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍအပါအဝင် ဥပဒေထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရေးအပိုင်းကဏ္ဍကလည်း ယနေ့ ဖြစ်ထွန်းနေတဲ့ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု

သတင်းလွှာ

များနဲ့ လိုက်လျောညီထွေစွာ ဥပဒေဘောင်အတွင်းက စနစ်ကျနစွာ တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းနေဖို့ လိုအပ်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အထူးသဖြင့် တရားစီရင်ရေးအပါအဝင် ဥပဒေထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးကဏ္ဍဟာ တရားသူကြီး များ၊ ဥပဒေအရာရှိများ၊ ရွှေ့နေရွှေ့ရပ်များ၊ ရဲအရာရှိများ၊ တရားရုံးကို အထောက်အကူပြုရတဲ့ စုံစမ်းစစ်ဆေး ရေး အရာရှိများ၊ ဓာတုဗေဒပညာရှင်များ၊ မှုခင်းဆရာဝန်များစတဲ့ သီးသန့်ပညာရပ်နယ်ပယ်၊ အုပ်ချုပ်မှု နယ်ပယ်များက အသိပညာရှင် အတတ်ပညာရှင်များနဲ့ စီမံခန့်ခွဲသူများက တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရတာဖြစ်တဲ့ အတွက် ဥပဒေထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး ကဏ္ဍအတွက် အမျိုးသားရေးမျှော်မှန်းချက်များနဲ့အညီ တိုးတက် ဖြစ်ထွန်းစေရေးမှာ ဒီပုဂ္ဂိုလ်များရဲ့စိတ်ဓာတ်၊ အရည်အသွေးနဲ့ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများအပေါ် မှာ အဓိက တည်မှီလျက်ရှိပါတယ်လို့ ပြောကြားလိုပါတယ်။

နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေနဲ့ နိုင်ငံတော်ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် နေမအား ညမနားကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက် နေခြင်းရဲ့ အန္တိမရည်မှန်းချက်ဟာ မိမိနိုင်ငံသူ၊ နိုင်ငံသားပြည်သူများ လူနေမှုဘဝ အဆင့်အတန်း မြင့်မြင့်မားမားနဲ့ စိတ်အေးချမ်းမြေ့စွာ လူမှုသုခအပေါင်းကို အပြည့်အဝ ရရှိခံစားနိုင်စေရေးပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီလို နိုင်ငံသူ၊ နိုင်ငံသားပြည်သူများ စိတ်အေးချမ်းမြေ့စွာ လူမှုသုခအပေါင်း အပြည့်အဝ ရရှိခံစား နိုင်ရေးမှာ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနဲ့ ပြည်သူများအချင်းချင်း ဥပဒေစည်းကမ်းဘောင်အတွင်း လွတ်လပ်စွာ ဆက်ဆံကျင့်ကြံနေထိုင် နိုင်ရေးဟာ ပဓာနကျတဲ့ အခန်းကဏ္ဍက ပါဝင်လျက်ရှိပါတယ်။

တရားဥပဒေဆိုတာ ပြည်သူများအချင်းချင်း စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးဆက်ဆံမှုများမှာ တိကျတဲ့ စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများနဲ့ အပြန်အလှန် စောင့်ထိန်းလိုက်နာ ကျင့်ကြံနေထိုင်နိုင်ဖို့ ပြဌာန်းထားတာဖြစ်ပါတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ပြည်သူများ စိတ်အေးချမ်းမြေ့စွာ နေထိုင်နိုင်ခြင်း၊ လွတ်လပ်စွာရောင်းဝယ်ဖောက်ကား ဆက်ဆံနိုင်ခြင်းအလို့ငှာ သတ်မှတ်ပြဌာန်းထားရှိခြင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်တစ်နည်းအားဖြင့် ဥပဒေဆိုတာ အထိန်းအကွပ်များ၊ လမ်းညွှန်ချက်များအဖြစ်နဲ့ ပြည်သူများအကျိုးအတွက် ပြဌာန်းပေးထားခြင်းလည်း ဖြစ်ပါတယ်။

တရားဥပဒေရဲ့အကျိုးကျေးဇူးကြောင့်သာ အပြန်အလှန်စောင့်ထိန်းရတဲ့ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ ဘောင်အတွင်းမှာ ကျင့်ကြံနေထိုင်နိုင်မှုနဲ့အတူ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အပြန်အလှန်ယုံကြည်လေးစားမှု၊ ခြာငုံမတ် တည်ကြည်မှုတို့ကို အခြေခံသော ယဉ်ကျေးသည့် မြန်မာ့လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းကို ထူထောင်ထားနိုင်ခြင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အမှန်တကယ်တော့ နိုင်ငံတော်ရဲ့တည်ဆဲတရားဥပဒေအပြင် မိမိပါဝင်ရပ်တည်နေထိုင်လျက်ရှိတဲ့ လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းရဲ့ သတ်မှတ်ထားသော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း လူမှုကျင့်ဝတ်နဲ့ ပြည်သူ့နီတိတို့ကို လိုက်နာ ကျင့်ကြံခြင်းဟာ နိုင်ငံကြီးသားပီသသူတိုင်းရဲ့ တာဝန်လည်းဖြစ်ပါတယ်။

ဒါ့ကြောင့် အမိနိုင်ငံတော်ကြီး အေးချမ်းသာယာဝပြောစည်ပင်ရေး၊ ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးမှာ နိုင်ငံသားတိုင်း၊ နိုင်ငံသားတိုင်းက နိုင်ငံတော်ရဲ့ တရားဥပဒေစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို တိတိကျကျ လိုက်နာ စောင့်ထိန်းဖို့ဟာ ကနဦးလိုအပ်ချက်ပဲဖြစ်ပါတယ်။

သတင်းလွှာ

ဒီလို နိုင်ငံသားတိုင်းက အယုတ်အလတ်အမြတ်မရွေး တရားဥပဒေကို လေးစားလိုက်နာဖို့ တရားဥပဒေရဲ့တန်ဖိုးကို လက်တွေ့သိရှိခံစားနိုင်စေဖို့နဲ့ တရားဥပဒေရဲ့ အထိန်းအကွပ်သာမက ဥပဒေရဲ့ အကာအကွယ်ကိုပါ ညီညီမျှမျှ ရရှိခံစားနိုင်စေဖို့ဟာ တရားသူကြီးများအပါအဝင် တရားဥပဒေထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးကဏ္ဍကို တာဝန်ယူထားကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များအားလုံးရဲ့ ပင်မတာဝန်ပဲဖြစ်တယ်လို့ ပြောကြားလိုပါတယ်။

အထူးသဖြင့် နိုင်ငံတော်အတွင်း တရားဥပဒေစိုးမိုးပြီး နိုင်ငံသူ၊ နိုင်ငံသားများအားလုံး တရားဥပဒေကို လေးစားလိုက်နာရေး၊ ဥပဒေရဲ့အကာအကွယ်ကို အညီအမျှရရှိစေရေး၊ အချင်းချင်းမသမာမှုများကြောင့် နစ်နာဆုံးရှုံးမှုများအတွက် အမှန်တရားပေါ်ထွက်လာအောင် တရားဥပဒေနဲ့အညီ ဖြေရှင်းကုစားနိုင်ရေးမှာ နိုင်ငံတော်ရဲ့ တရားစီရင်ရေး မဏ္ဍိုင်တည်မတ်ခိုင်မာမှုသည် အဓိက အရေးပါဆုံးဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် တရားစီရင်ရေးအပိုင်းမှာ တာဝန်ယူနေကြတဲ့ တရားသူကြီးများအနေနဲ့ မိမိတို့ဟာ နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေး၊ အချင်းချင်းမသမာမှုများ ကင်းရှင်းရေး၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးတို့အတွက် အဓိကတာဝန်ရှိကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် များဖြစ်တယ်ဆိုတာကို အခိုင်အမာခံယူပြီး လိုက်နာကျင့်သုံးဆောင်ရွက်သွားဖို့ လိုအပ်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေးနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးဖြစ်ထွန်းခိုင်မြဲအောင် ဆောင်ရွက်တဲ့နေရာမှာ တရားရေးကဏ္ဍမှ တရားသူကြီးများက မှန်ကန်ခြင်း၊ မျှတခြင်း၊ စာနာထောက်ထားခြင်းတရားတို့ကို လက်ကိုင်ထားပြီး သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာဆိုတဲ့ သိက္ခာ (၃) ပါးနဲ့ တရားသူကြီးများရဲ့ကျင့်ဝတ်များကို အစဉ်အမြဲ စောင့်ထိန်းကာ တရားရေးမဏ္ဍိုင် မယိမ်းမယိုင်ရအောင် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

တရားရုံးများဟာ လူ့အဖွဲ့အစည်းနဲ့ လူပုဂ္ဂိုလ်များရဲ့နစ်နာမှု၊ ဆုံးရှုံးမှုတွေကို ဥပဒေအရ ဖြေရှင်းကုစားပေးရတဲ့ နိုင်ငံတော်ရဲ့ယန္တရားတစ်ခုဖြစ်တဲ့အပြင် နိုင်ငံတော်နဲ့ပြည်သူများရဲ့ အကျိုးစီးပွားများကို နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးအဟန့် အတားဖြစ်စေတဲ့ ဘေးအန္တရာယ်တွေကို ဥပဒေအရ တားဆီးကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီဘေးအန္တရာယ်အသွယ်သွယ် ကျရောက်စေမယ့် ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်မှုတွေကို ဥပဒေနဲ့အညီ အဂတိ တရားကင်းစွာနဲ့ မှန်မှန်ကန်ကန် ထိထိရောက်ရောက် ပြတ်ပြတ်သားသား စီရင်ဆုံးဖြတ်ကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

တရားရုံးများကို အားကိုးအားထားပြုပြီး လာရောက်တိုင်တည်ဖြေရှင်းနေရတဲ့ ပြည်သူများ ကြုံတွေ့ရတဲ့မှုခင်း များကို တရားရုံးအဆင့်ဆင့်က တရားစီရင်ရေးလမ်းကြောင်းပေါ်ကနေ ဥပဒေနဲ့အညီ မှန်မှန်ကန်ကန်ဖြေရှင်းပေးကြမှသာလျှင် ပြည်သူများအနေနဲ့ ဥပဒေရဲ့အကာအကွယ်၊ ဥပဒေအရ မှန်ကန်သူကို ဦးစားပေးမှုတို့ကို လက်တွေ့ ခံစားရပြီး နိုင်ငံတော်ရဲ့ တရားစီရင်ရေးစနစ်နဲ့ နိုင်ငံတော်က ပြဌာန်းထားတဲ့ ဥပဒေတို့ကို ပြည်သူများ ပိုမိုလေးစား လိုက်နာလာမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် တရားသူကြီးများဟာ တရားရေးမဏ္ဍိုင်တည်မတ်ခိုင်မာရေးအတွက် အဓိက တာဝန်ရှိသူများပဲ မိမိတို့ကိုယ်တိုင်က မှားယွင်းချွတ်ချော်မှုတွေ၊ တာဝန်မကျမှုတွေ၊ အဂတိလိုက်စားမှုတွေ ကင်းရှင်း

သတင်းလွှာ

အောင် နေထိုင်ကျင့်ကြံ လုပ်ကိုင်ကြဖို့ လိုအပ်မှာဖြစ်ပါတယ်။ မိမိတို့ရဲ့အားနည်းချက်တွေကို ပြုပြင်ပြီး လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်အောင် အမြဲလေ့လာဆည်းပူးရုံသာမက လုပ်ငန်းတာဝန်ကို ကြိုးကြိုးစားစား ကျေကျေ ပွန်ပွန် လုပ်ကိုင်ကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ မိမိတို့ရဲ့ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ဆောင်ရွက်တဲ့နေရာမှာ ဖြောင့်မတ်မှုနဲ့ တရားမျှတမှုကို ရှေးရှုပြီး ပြည်သူများရဲ့အကျိုးအတွက် ဥပဒေနဲ့အညီ အမှန်တရား ပေါ်ထွက်စေဖို့ နိုင်ငံတော်က ပေးအပ်ထားတဲ့ တရားစီရင်ရေးအာဏာကို မှန်မှန်ကန်ကန် တည်တည်မတ်မတ် ကျင့်သုံး ဆောင်ရွက်ကြပါလို့ မှာကြားလိုပါတယ်။

တရားစီရင်ရေးနဲ့ပတ်သက်ရင် ပြည်သူများအနေနဲ့ တရားရုံးများက အချိန်မကြန့်ကြာဘဲ မှန်ကန်တဲ့ အဆုံးအဖြတ် ပေးမှုကို မျှော်လင့်တောင့်တနေကြတာဖြစ်တဲ့အတွက် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အမှုအခင်းများကို မှန်မှန်နဲ့မြန်မြန်စီရင်ရတဲ့ တရားသူကြီးများရဲ့တာဝန်က အဂတိကင်းရှင်းရမှာဖြစ်တာကြောင့် ဒီတာဝန်ဟာ အင်မတန်ကြီးလေးလှပါတယ်ဆိုတာ အားလုံးက သိရှိသဘောပေါက်ကြဖို့လိုပါတယ်။ ဥပဒေနဲ့အညီ မှန်ကန် တိကျတဲ့ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ရပ်ရရှိအောင် တရားစီရင်ရတဲ့လုပ်ငန်းဟာ မှန်ကန်စွာလေ့လာသုံးသပ်နိုင်မှု၊ အလေးအနက်ချင့်ချိန်ဆုံးဖြတ်နိုင်မှု၊ စိတ်ဓာတ်ခိုင်မာမှု၊ သံယောဇဉ်ကင်းရှင်းနိုင်မှုတို့ လိုအပ်လှပါတယ်။ ဒါကြောင့် တရားစီရင်ရေးမှာ အဓိကကျတဲ့ တရားသူကြီးတွေ၊ ဥပဒေအရာရှိတွေ၊ ရဲအရာရှိတွေနဲ့ တရားစီရင်ရေးနဲ့ဆက်သွယ်နေတဲ့ ဌာနဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ်တွေအနေနဲ့ မြန်ဆန်မှန်ကန်ပြီး ဥပဒေနဲ့ညီညွတ်တဲ့ စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်များနဲ့ ပြည်သူများကို စိတ်ချမ်းသာမှုပေးနိုင်အောင် မှန်ကန်ခြင်း၊ ရိုးသားဖြောင့်မတ်ခြင်း၊ အဂတိကင်းရှင်းခြင်းတို့နဲ့ အားပြုဆောင်ရွက်ကြဖို့ လိုအပ်ပါတယ်လို့ မှာကြားလိုပါတယ်။

ယခုအခါမှာ မှန်ကန်မြန်ဆန်တဲ့ တရားစီရင်ရေးစနစ် ပိုမိုဖြစ်ထွန်းလာစေဖို့ တရားသူကြီးအဆင့်ဆင့်နဲ့ တရားရုံးအဆင့်ဆင့်ရဲ့ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများ အဂတိကင်းရှင်းရေးနဲ့ ဥပဒေနဲ့ညီညွတ်ရေးအတွက် ပိုမို ကြိုးကြပ်ထိန်းကျောင်းပေးနိုင်စေဖို့အတွက် တရားရုံးချုပ် ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်များနဲ့ တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးများ တိုးတက်ခန့်ထားပေး ပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ အလားတူပဲ ပြည်သူများ ဥပဒေအရ နစ်နာဆုံးရှုံးမှုမှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး၊ နိုင်ငံတော်အဖွဲ့အစည်းများရဲ့ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများ ဥပဒေနဲ့ ညီညွတ် စေရေးတို့အတွက် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ပေးရေးတာဝန်တွေကို ဆောင်ရွက်နေတဲ့ ရှေ့နေချုပ်ရုံးမှာလည်း လုပ်ငန်းတာဝန်များ ပိုမိုထိရောက်အောင်မြင်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်စေဖို့ကို ဒုတိယရှေ့နေချုပ်များ တိုးတက် ခန့်ထားပေးပြီးဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် တရားရုံးချုပ်အပါအဝင် တရားရုံးအဆင့်ဆင့်နဲ့ ရှေ့နေချုပ်ရုံးနဲ့ ဥပဒေရုံးအဆင့်ဆင့်တို့ရဲ့ လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်မှု အရည်အသွေးနဲ့စွမ်းအားတို့ ပိုမိုထက်မြက်လာမှာဖြစ်တဲ့အတွက် တရားစီရင်ရေးမဏ္ဍိုင် ပိုမိုတည်မတ် ခိုင်မြဲစေရအောင်၊ ပြည်သူများ ဥပဒေအရ နစ်နာဆုံးရှုံးမှုများ မဖြစ်ပေါ်စေရအောင် တာဝန်ရှိသူ များအားလုံးက ပိုမိုပြီး တက်ညီလက်ညီကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်သွားကြပါလို့ မှာကြားလိုပါတယ်။

တရားစီရင်ရေးအပိုင်းနဲ့ပတ်သက်ပြီးလည်း တရားစီရင်ရာမှာ ဥပဒေနဲ့ညီညွတ်ဖို့ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနဲ့ ကိုက်ညီဖို့ ဆင်ခြင်သုံးသပ်ပုံ မှန်ကန်တည်မတ်ဖို့ တရားမျှတတဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ဖြစ်ထွန်းလာစေဖို့အတွက်

သတင်းလွှာ

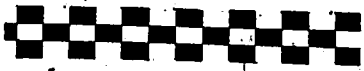
နိုင်ငံတော်ရဲ့ တရားစီရင်ရေးအာဏာကို ကိုင်တွယ်ကျင့်သုံးနေတဲ့ တရားသူကြီးများအားလုံးက အမှန်တရားနှင့် ယှဉ်၍ ကိုယ်စွမ်းဉာဏ်စွမ်းရှိသရွေ့ ကြိုးစားအားထုတ်သွားကြပါလို့ မှာကြားလိုပါတယ်။

အထူးသဖြင့် နိုင်ငံတော်ရဲ့တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ မျှော်မှန်းချက်များနဲ့အညီ ဥပဒေနဲ့ညီညွတ်ပြီး တရားမျှတတဲ့ တရားစီရင်ရေးစနစ် ခိုင်ခိုင်မာမာဖြစ်ထွန်းနေအောင် မပြတ်သောသတိနဲ့ ကြိုးစားအားထုတ်ကြဖို့ တရားရုံးများကို ဥပဒေအရကုစားမှုကိုရှာဖွေကြတဲ့ ပြည်သူများရဲ့ယုံကြည်ကိုးစားရာ၊ မျှော်လင့်အားထားရာ နေရာဌာနများ ဖြစ်လာစေရအောင် တရားမျှတမှန်ကန်မှုကို ကိုယ်စားပြုတဲ့နေရာဌာနများဖြစ်လာစေဖို့ကို ကြိုးပမ်းစွမ်းဆောင်ပေးကြပါလို့ မှာကြားလိုပါတယ်။

နိဂုံးချုပ်အနေနဲ့ မှာကြားလိုတာကတော့-

- အမျိုးသားရေးမူဝါဒနဲ့ နိုင်ငံတော်ရဲ့နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးဦးတည်ချက်များ အောင်မြင်အကောင်အထည်ပေါ်လာအောင် တရားရေးကဏ္ဍက တည်မတ်မှန်ကန်စွာ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက် သွားကြပါ။
- တရားမျှတပြီး ဥပဒေနဲ့ညီညွတ်တဲ့ တရားစီရင်ရေးစနစ် ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲဖြစ်ထွန်းပြီး တရားဥပဒေစိုးမိုးမှုနှင့် အတူ ပြည်သူများစိတ်အေးချမ်းမြေ့လုံခြုံစွာ လူမှုသုခအပေါင်း အပြည့်အဝ ရရှိခံစားနိုင်စေရအောင် တရားရေးကဏ္ဍက ကြိုးပမ်းစွမ်းဆောင်ပေးကြပါ။
- တရားရုံးအဆင့်ဆင့်က တရားသူကြီးများအနေနဲ့ မိမိတို့ စောင့်ထိန်းရမယ့် ဂုဏ်သိက္ခာနဲ့ ကျင့်ဝတ်တွေကို မြဲမြံမြဲမြံစောင့်ထိန်းရင်း တရားရေးမဏ္ဍိုင် မယိမ်းမယိုင်ရလေအောင် အဂတိတရားကင်းစင်စွာဖြင့် အမှန်တရားကို ဖော်ထုတ်ဆုံးဖြတ်ပေးကြပါ။

လို့ တိုက်တွန်းမှာကြားရင်း နိဂုံးချုပ်လိုက်ပါတယ်။

သတင်းလွှာ

တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးချုပ်ဦးအောင်တိုး ခေါင်းဆောင်သော ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ လာအို ပြည်သူ့ဒီမိုကရက်တစ် သမ္မတနိုင်ငံသို့ ချစ်ကြည်ရေး ခရီးသွားရောက်ခြင်း

တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုး ခေါင်းဆောင်သော ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့သည် လာအိုပြည်သူ့ ဒီမိုကရက်တစ်သမ္မတနိုင်ငံ ပြည်သူ့တရားရုံးချုပ်ဥက္ကဋ္ဌ၏ ဖိတ်ကြားချက်အရ ၄-၁၁-၀၂ နေ့မှ ၈-၁၁-၀၂ နေ့အထိ လာအိုပြည်သူ့ဒီမိုကရက်တစ်သမ္မတနိုင်ငံသို့ သွားရောက်ရာမှ ယနေ့ညနေပိုင်း ၁၈:၄၅ နာရီအချိန်တွင် လေကြောင်းခရီးဖြင့် ရန်ကုန်အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလေဆိပ်သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိ လာပါသည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးနှင့်အဖွဲ့အား ရှေ့နေချုပ်ဦးသာထွန်း စာရင်းစစ်ချုပ် ဗိုလ်မှူးချုပ်တင်အေး၊ ဝန်ထမ်းရွေးချယ်လေ့ကျင့်ရေးဥက္ကဋ္ဌ ဒေါက်တာသန်းညွန့်၊ ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ် ဦးသန်းဦး၊ ဒုတိယ ရှေ့နေချုပ် ဦးခင်မောင်အေး၊ တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး ဒေါက်တာတင်အောင်အေး၊ ဦးချစ်လွင်၊ ဦးထွန်းရှင် နှင့် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ လာအိုပြည်သူ့ဒီမိုကရက်တစ်သမ္မတနိုင်ငံသံအမတ်ကြီး မစ္စတာလိုင်ဘွန်ခံ၊ တရားရုံးချုပ်ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးတင်အေး၊ ရှေ့နေချုပ်ရုံးညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဒေါက်တာထွန်းရှင်၊ တရားရုံးချုပ်မှ တာဝန်ရှိသူများနှင့် မိသားစုများက ရန်ကုန်အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လေဆိပ်တွင် ကြိုဆိုကြပါသည်။

တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးနှင့်အတူ တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး ဦးစန်းတင့်ရီ၊ တွဲဖက် တိုင်းတရားသူကြီး ဦးတင်ဝင်းနှင့် ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးမြင့်သိန်းတို့လည်း ပြန်လည်လိုက်ပါ လာကြပါသည်။

သတင်းလွှာ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုး ရှမ်းပြည်နယ်
(တောင်ပိုင်း) ပြည်နယ် တရားရုံး၊
ခရိုင်တရားရုံးနှင့် မြို့နယ်တရားရုံး
လုပ်ငန်းများကို စစ်ဆေးကြည့်ရှုခြင်း၊
တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ခြင်းနှင့်
ရွာငံမြို့နယ်တရားရုံး အဆောက်အဦသစ်
ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနား တက်ရောက်ခြင်းနှင့်
တရားရုံးချုပ် (မန္တလေး) ၌ အထူးအယူခံခုံရုံး
ရုံးထိုင်ခြင်း

နိုင်ငံတော်တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးသည် ဒုတိယရှေ့နေချုပ် ဦးခင်မောင်အေး၊ တရားရုံးချုပ် (မန္တလေး) တရားသူကြီး ဦးစန်းတင့်ရီတို့နှင့်အတူ တရားရုံးချုပ် (ရန်ကုန်) နှင့် (မန္တလေး) တို့မှ တာဝန်ရှိသူများ လိုက်ပါလျက် ၂၀၀၂-ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၈-ရက်နေ့ နံနက် ၁၀-နာရီတွင် တောင်ကြီးမြို့သို့ ရောက်ရှိခဲ့ပါသည်။ တရားသူကြီးချုပ်သည် နေ့လည် ၃-နာရီတွင် ရှမ်းပြည်နယ်တရားရုံးအဆောက်အဦနှင့် လျှပ်စစ်မီးများ တပ်ဆင်သုံးစွဲမှုအခြေအနေကို စစ်ဆေးကြည့်ရှုပြီး ခြီးခြံချွေတာသုံးစွဲရန် မှာကြားခဲ့ပါသည်။

နိုင်ငံတော်တရားသူကြီးချုပ်သည် ၎င်းနေ့ ညနေ ၄-နာရီတွင် ရှမ်းပြည်နယ်တရားရုံးချုပ် အစည်းအဝေးခန်းမ၌ တောင်ကြီးခရိုင်၊ လွိုင်လင်ခရိုင်အတွင်းရှိ ပြည်နယ်၊ ခရိုင်၊ မြို့နယ် တရားသူကြီးများနှင့် တွေ့ဆုံ၍ တရားစီရင်ရေးကိစ္စများကို ဆွေးနွေးမှာကြားပါသည်။

ဒီဇင်ဘာလ ၂၉-ရက်နေ့ နံနက် ၁၀-နာရီတွင် တရားသူကြီးချုပ်သည် ရှမ်းပြည်နယ်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ အရှေ့ပိုင်းတိုင်းစစ်ဌာနချုပ် တိုင်းမှူးဗိုလ်ချုပ်ခင်မောင်မြင့်မှ ရွာငံမြို့နယ် ပြည်သူ့ဆေးရုံ ဓာတ်မှန်ခန်းဖွင့်လှစ်သည့် အခမ်းအနားသို့ တက်ရောက်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းနေ့ နံနက် ၁၁-နာရီတွင် ရှမ်းပြည်နယ် အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ အရှေ့ပိုင်းတိုင်းစစ်ဌာနချုပ် တိုင်းမှူးဗိုလ်ချုပ်ခင်မောင်မြင့်နှင့် နိုင်ငံတော်တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးသည် ရှမ်းပြည်နယ်

သတင်းလွှာ

တောင်ပိုင်း ရွာငုံမြို့နယ် တရားရုံးအဆောက်အဦးသစ်အား ဖဲကြိုးဖြတ် ဖွင့်လှစ်ပေးကြပါသည်။

ဒီဇင်ဘာလ ၃၀-ရက်နေ့ နံနက် ၀၈:၃၀ နာရီတွင် မတ္တရာမြို့နယ် ဥပဒေရုံးသစ်ဖွင့်လှစ်သည့် အခမ်းအနားသို့ တက်ရောက်ပြီး မတ္တရာမြို့တွင် ဆောက်လုပ်ဆဲ မြို့နယ်တရားရုံးအဆောက်အဦးသစ်အား စစ်ဆေးကြည့်ရှုပြီး လိုအပ်သည်များကို မှာကြားခဲ့ပါသည်။ ညနေ ၃-နာရီတွင် တရားသူကြီးချုပ်သည် မန္တလေးမြို့၊ ချမ်းအေးသာစံမြို့နယ်ရှိ တရားရုံးချုပ် ဝန်ထမ်းရိပ်သာသို့ရောက်ရှိပြီး ဆောက်လုပ်ဆဲဝန်ထမ်း အိမ်ယာအဆောက်အဦးသစ်အား စစ်ဆေးပြီး၊ လိုအပ်သည်များကို ဖြည့်ဆည်းမှာကြားခဲ့ပါသည်။ တရားသူကြီးချုပ်သည် ဒီဇင်ဘာလ ၃၁-ရက် ညနေ ၄-နာရီအချိန် တွင် တရားရုံးချုပ်၊ ရုံးခန်းအမှတ် (၁) ၌ တရားရုံးချုပ် (မန္တလေး)၊ မန္တလေးတိုင်း၊ မန္တလေးခရိုင်နှင့် ပြင်ဦးလွင်ခရိုင်တို့မှ တရားသူကြီးများ၊ တရားရေးဝန်ထမ်းများနှင့် တွေ့ဆုံ၍ တရားစီရင်ရေးရာကိစ္စရပ်များကို ဆွေးနွေးမှာကြားပါသည်။

တရားသူကြီးချုပ်က ဆွေးနွေးပြောကြားရာတွင် တရားသူကြီးများနှင့် တရားရေးဝန်ထမ်းများသည် နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်း၊ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများဖြစ်သည်နှင့်အညီ ပြည်သူ့အကျိုးပြုတရားစီရင်ရေးလုပ်ငန်းများကို တက်တက်ကြွကြွ လုပ်ဆောင်ကြရန် လိုအပ်ကြောင်း၊ အမှုများကို မြန်မြန်နှင့်မှန်မှန် စစ်ဆေးကြရန် လိုအပ်ကြောင်း၊ အထူးသဖြင့် ကြန့်ကြာနေသည့် တရားမမှုများကို ဥပဒေလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ အမြန်ပြီးပြတ်အောင် ဆောင်ရွက်ကြရန် လိုအပ်ကြောင်း၊ မိမိတို့တရားရုံးများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ပြည်သူ တို့က နားလည်သဘောပေါက်ကျေနပ်မှုရှိရန် လိုအပ်ကြောင်း၊ အမှုက မှန်ပါလျက် မှားယွင်းသည့်အမိန့်များ ချမှတ်ပါက အမှုသည်များ နစ်နာနိုင်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် အမှုကြောင်းခြင်းရာနှင့်ဆိုင်ရာ ဥပဒေများကို ကြေညက်စွာ ဖတ်ရှုစိစစ်ပြီး ပြည်သူများ နစ်နာမှုမရှိစေရန် ဥပဒေနှင့်ညီညွတ်သော အမိန့်များ ချမှတ်ကြရန် ဖြစ်ကြောင်း၊ တရားသူကြီးများသည် ရရှိသည့်အချိန်အတွင်း ဥပဒေများ၊ ပြင်ဆင်လိုက်တဲ့ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း များကို ကျွမ်းကျင်အောင်စဉ်ဆက်မပြတ် လေ့လာရန် လိုအပ်ကြောင်း စသည်ဖြင့် မှာကြားပါသည်။

၂၀၀၂-ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၃၀-ရက် နံနက် ၁၀-နာရီတွင် တရားရုံးချုပ် (မန္တလေး) ရုံးခန်းအမှတ် (၁) ၌ သဘာပတိအဖြစ် တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုး၊ အဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် တရားရုံးချုပ် (မန္တလေး) မှ ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ် ဦးခင်မောင်လတ်နှင့် တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး ဦးစိန်လှိုင် ပါဝင်သော အထူး အယူခံခုံရုံးသည် ၂၀၀၀-ပြည့်နှစ်၊ တရားစီရင်ရေးဥပဒေပုဒ်မ-၇ အရ တင်သွင်းသော ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အထူး အယူခံမှု (၄) မှုနှင့် တရားမအထူးအယူခံမှု (၁) မှုကို ကြားနာခဲ့ပြီး ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အထူးအယူခံမှု (၈) မှု ကို စီရင်ချက်ချမှတ်ခဲ့ပါသည်။ ဒီဇင်ဘာလ ၃၁-ရက်နေ့ နံနက် ၁၀-နာရီတွင် တရားရုံးချုပ် (မန္တလေး) ရုံးခန်းအမှတ် (၁) ၌ပင် သဘာပတိအဖြစ် တရားသူကြီးချုပ်ဦးအောင်တိုး၊ အဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် တရားရုံးချုပ် (မန္တလေး) ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ် ဦးခင်မောင်လတ်နှင့် တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး ဦးစန်းတင့်ရီ ပါဝင်သော အထူးအယူခံခုံရုံးသည် ၂၀၀၀-ပြည့်နှစ်၊ တရားစီရင်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ-၇ အရ တင်သွင်းသော တရားမ အထူးအယူခံမှု (၄) မှုကို ကြားနာခဲ့ပြီး တရားမအထူးအယူခံမှု (၄) မှုကို စီရင်ချက်ချမှတ်ခဲ့ပါသည်။

တရားသူကြီးချုပ်နှင့်အဖွဲ့သည် ၂၀၀၃-ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁-ရက်နေ့ နံနက်ပိုင်းတွင် မန္တလေးမြို့မှ ရန်ကုန်မြို့သို့ လေကြောင်းခရီးဖြင့် ပြန်လည်ထွက်ခွာသွားပါသည်။

သတင်းလွှာ

တရားရုံးချုပ်၊ တရားရေးအရာရှိများ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ကျွမ်းကျင်မှုသင်တန်း

အမှတ်စဉ် (၅) သင်တန်းဆင်းပွဲ

အခမ်းအနားကျင်းပခြင်း

တရားရုံးချုပ်၊ တရားရေးအရာရှိများ အင်္ဂလိပ်ဘာသာကျွမ်းကျင်မှုသင်တန်း အမှတ်စဉ် (၅) သင်တန်းဆင်းပွဲ အခမ်းအနားကို ၂၇-၁၂-၂၀၀၂ နံနက် ၀၉:၀၀ နာရီတွင် တရားရုံးချုပ်အပေါ်ဆုံးထပ်ရှိ အစည်းအဝေးခန်းမ (၂) ၌ ကျင်းပရာ တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုး တက်ရောက်၍ အမှာစကား ပြောကြားပါသည်။

သင်တန်းဆင်းပွဲသို့ တရားရုံးချုပ်၊ ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ် ဦးသန်းဦး၊ တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီး များဖြစ်ကြသော ဦးခင်မြင့်၊ ဒေါက်တာတင်အောင်အေး၊ ဦးမြင့်သိန်း၊ ဦးချစ်လွင်၊ ဦးထွန်းရှင်၊ တရားရုံးချုပ် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးတင်အေး၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊ အကြံပေးအရာရှိများ၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊ သင်တန်းဆရာများ၊ သင်တန်းသားများနှင့် ဖိတ်ကြားထားသူများ တက်ရောက်ကြပါသည်။

တရားရုံးချုပ် တရားရေးအရာရှိများ အင်္ဂလိပ်ဘာသာကျွမ်းကျင်မှုသင်တန်း အမှတ်စဉ် (၅) သို့ သင်တန်းသား/ သင်တန်းသူ (၄၉) ဦး တက်ရောက်ခဲ့ကြပြီး သင်တန်းကာလမှာ ရက်သတ္တ (၁၀) ပတ် ကြာမြင့်ခဲ့ပါသည်။

အခမ်းအနားအစီအစဉ်အရ တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးမှ အဆိုပါ သင်တန်းတွင် သင်ကြား ပေးခဲ့သည့် ဆရာများအား ဂုဏ်ပြုလက်မှတ်များ ပေးအပ်ချီးမြှင့်၍ တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးနှင့် ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ် ဦးသန်းဦးတို့မှ သင်တန်းတက်ရောက်ခဲ့ကြသည့် သင်တန်းသား/သင်တန်းသူ များအား သင်တန်းဆင်းအောင်လက်မှတ်များ ပေးအပ်ခဲ့ပါသည်။

ယင်းနောက် သင်တန်းသား ဦးမင်းနိုင်မှ ကျေးဇူးတင်စကားပြောကြားပြီး သင်တန်းဆင်းပွဲ အခမ်း အနားကို နံနက်ပိုင်းတွင် ရုပ်သိမ်းလိုက်ပါသည်။

သတင်းလွှာ

တရားရုံးချုပ်မှ

ဂေါက်သီးအားကစားသမားများအား

ဂုဏ်ပြုဆုချီးမြှင့်သည့်

အခမ်းအနားကျင်းပခြင်း

၂၀၀၂-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလအခမ်းအနားသဘာဝရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီဥက္ကဋ္ဌဖလား ဂေါက်သီးရိုက်ပြိုင်ပွဲသို့ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့သည့် တရားရုံးချုပ်မှ ဂေါက်သီးအားကစားသမားများအား ဂုဏ်ပြုချီးမြှင့်သည့် အခမ်းအနားကို ၂၇-၁၂-၂၀၀၂ ရက်နေ့ မွန်းလွဲပိုင်း ၁၅:၀၀ နာရီအချိန်တွင် တရားရုံးချုပ်အစည်းအဝေးခန်းမ (၁) တွင် ကျင်းပပြုလုပ်ပါသည်။

အဆိုပါ အခမ်းအနားသို့ တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုး၊ ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ် ဦးသန်းဦး၊ တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးများ၊ တရားရုံးချုပ်ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်နှင့် ညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊ ရုံးအဖွဲ့မှူးနှင့် တရားရုံးချုပ်မှ တာဝန်ရှိသူများ၊ အားကစားသမားများ တက်ရောက်ကြပါသည်။

အခမ်းအနား အစီအစဉ်အရ တရားရုံးချုပ်မှ ပြိုင်ပွဲဝင် အားကစားသမားများမှ တစ်ဦးချင်း မိတ်ဆက်ကာ အသင်းခေါင်းဆောင် စီမံနှင့် လေ့ကျင့်ရေးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးစောစံလင်းမှ ပါဝင် ယှဉ်ပြိုင်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းတင်ပြပါသည်။ ထို့နောက် တရားသူကြီးချုပ်မှ ဂုဏ်ပြုအမှာစကား ပြောကြားကာ တရားရုံးချုပ်မှ ပြိုင်ပွဲဝင် အားကစားသမားများနှင့် ဆုရအားကစားသမားများကို ဂုဏ်ပြုဆုငွေကျပ်ငါးသိန်းကို ပေးအပ်ချီးမြှင့်ရာ အသင်းခေါင်းဆောင် ဦးစောစံလင်းက လက်ခံရယူပြီးနောက် အခမ်းအနားကို ရုပ်သိမ်းလိုက်ပါသည်။

သတင်းလွှာ

တရားရုံးချုပ်နှင့် ပြည်နယ်၊ တိုင်းတရားသူကြီးများ၏ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အထူးလုပ်ငန်းညှိနှိုင်းအစည်းအဝေး ကျင်းပခြင်း

တရားရုံးချုပ်နှင့် ပြည်နယ်၊ တိုင်းတရားသူကြီးများ၏ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အထူးလုပ်ငန်းညှိနှိုင်း အစည်းအဝေး ပထမနေ့ အစီအစဉ်ကို ၁၃-၁၁-၂၀၀၂ နံနက် ၀၁း၀၀ နာရီအချိန်တွင် လှိုင်သာယာမြို့နယ်ရှိ တရားရုံးချုပ်လေ့ကျင့်ရေးနှင့် သုတေသနဌာနခွဲ အဆောက်အဦးခန်းမတွင် ကျင်းပပြုလုပ်ပါသည်။

၎င်းအစည်းအဝေးသို့ တရားသူကြီးချုပ်ဦးအောင်တိုး၊ ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ် ဦးသန်းဦးနှင့် တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးများနှင့် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊ အကြံပေးအရာရှိများ ပြည်နယ်၊ တိုင်းတရားသူကြီးများ၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးများလည်း တက်ရောက်ပါသည်။

အစည်းအဝေး အစီအစဉ်အရ တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးက အဖွင့်အမှာစကား ပြောကြားပါ သည်။ ဆက်လက်၍ အခမ်းအနားအစီအစဉ်အရ ကချင်ပြည်နယ်၊ ကယားပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်၊ စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ တနင်္သာရီတိုင်း၊ ပဲခူးတိုင်း၊ ပဲခူးတိုင်း (အနောက်ပိုင်း)၊ မကွေးတိုင်း၊ မန္တလေးတိုင်း၊ မွန်ပြည်နယ်၊ ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ရန်ကုန်တိုင်းတို့မှ ပြည်နယ်၊ တိုင်းတရားသူကြီးအသီးသီးက တရားစီရင်ရေး အခြေအနေနှင့် သင်တန်းများဖွင့်လှစ်နိုင်မှု အခြေအနေတို့ကို အစီရင်ခံတင်ပြဆွေးနွေးကြပါသည်။

ပထမနေ့ အစည်းအဝေးအစီအစဉ်ကို နေ့လည်ပိုင်းတွင် ခေတ္တရပ်နားပါသည်။ နံနက် ၀၇း၃၀ နာရီ အချိန်တွင် လှိုင်သာယာမြို့နယ်ရှိ တရားရုံးချုပ်လေ့ကျင့်ရေးနှင့် သုတေသနဌာနခွဲ အဆောက်အဦးခန်းမတွင် ဆက်လက်ကျင်းပ ပြုလုပ်ပါသည်။

အစည်းအဝေးအစီအစဉ်အရ ရှမ်းပြည်နယ်တရားသူကြီး၊ ရှမ်းပြည်နယ် (အရှေ့ပိုင်း) တရားသူကြီး၊ ရှမ်းပြည်နယ် (မြောက်ပိုင်း) တရားသူကြီး၊ ဧရာဝတီတိုင်းတရားသူကြီးများက တရားစီရင်ရေး အခြေအနေနှင့် သင်တန်းများ ဖွင့်လှစ်နိုင်မှု အခြေအနေများကို ဆက်လက်တင်ပြကြပါသည်။

ယင်းနောက် ညွှန်ကြားရေးမှူး (ပြစ်မှု) နှင့် ညွှန်ကြားရေးမှူး (တရားမ) တရားရုံးချုပ် (ရန်ကုန်) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးတင်အေး ပြည်နယ်တိုင်းတရားသူကြီးများ၏ တင်ပြချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပြည်လည်ဆွေးနွေးမှာကြားပါသည်။ ၎င်းနောက် ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ် ဦးသန်းဦးက အမှာစကား ပြောကြားပြီးနောက် တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးက နိဂုံးချုပ်အမှာစကားပြောကြားကာ အစည်းအဝေး အခမ်းအနားကို ရပ်သိမ်းလိုက်ပါသည်။

သတင်းလွှာ

တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ

တရုတ်ပြည်သူ့တရားရုံးချုပ် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ H.E

Mr. Jiang Xingchang ဦးဆောင်သော

ချစ်ကြည်ရေးကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ ရောက်ရှိခြင်း

တရားရုံးချုပ်၊ ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ် ဦးသန်းဦး၏ ဖိတ်ကြားချက်အရ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ၊ တရုတ်ပြည်သူ့တရားရုံးချုပ် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ H.E.Mr Jiang Xingchang ဦးဆောင်သော ကိုယ်စားလှယ် (၆) ဦး ပါဝင်သောအဖွဲ့သည် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်သို့ ၂၆-၁၁-၂၀၀၂ နေ့ ညနေ ၁၈:၃၀ နာရီအချိန်တွင် လေကြောင်းခရီးဖြင့် ရန်ကုန်အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလေဆိပ်သို့ ရောက်ရှိကြပါသည်။

ဧည့်သည်တော် တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ၊ တရုတ်ပြည်သူ့တရားရုံးချုပ် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ H.E.Mr Jiang Xingchang ဦးဆောင်သော ကိုယ်စားလှယ် (၆) ဦး ပါဝင်သောအဖွဲ့အား တရားရုံးချုပ်၊ ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ် ဦးသန်းဦး၊ တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး ဒေါက်တာတင်အောင်အေး၊ ဦးချစ်လွင်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ သံအမတ်ကြီး H.E.Mr Li Jinjun ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးတင်အေးနှင့် ညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊ နိုင်ငံခြားဝန်ကြီးဌာနနှင့် တရားရုံးချုပ်မှ တာဝန်ရှိသူများက ရန်ကုန်အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလေဆိပ်တွင် ကြိုဆိုနှုတ်ဆက်ကြပါသည်။

တရုတ်ပြည်သူ့တရားရုံးချုပ် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ H.E.Mr Jiang Xingchang ဦးဆောင်သော ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့သည် ၂၇-၁၁-၂၀၀၂ နံနက် ၁၀:၁၅ နာရီအချိန်တွင် တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးချုပ်၏ ဧည့်ခန်းမသို့ လာရောက်၍ တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးအား တွေ့ဆုံဂရုပြုပါသည်။

ယင်းသို့လာရောက် တွေ့ဆုံရာတွင် ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ် ဦးသန်းဦး၊ တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီး ဒေါက်တာတင်အောင်အေး၊ တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီး ဦးချစ်လွင်နှင့် တရားရုံးချုပ်မှ တာဝန်ရှိသူများ

သတင်းလွှာ

တက်ရောက်ကြပါသည်။ ယင်းနောက် ရှေ့နေချုပ်ရုံးရှိ ရှေ့နေချုပ်ဧည့်ခန်းမဆောင်သို့ သွားရောက်ပြီး ရှေ့နေချုပ်ဦးသာထွန်းအား တွေ့ဆုံ ဂါရဝပြုပါသည်။ ယင်းသို့လာရောက်တွေ့ဆုံရာတွင် ဒုတိယရှေ့နေချုပ် ဦးခင်မောင်အေးနှင့် ရှေ့နေချုပ်ရုံးမှ တာဝန်ရှိသူများ တက်ရောက်ကြပါသည်။

အဆိုပါ ဧည့်သည်တော်အဖွဲ့သည် ၂၇-၁၁-၂၀၀၂ နံနက် ၇:၀၀ နာရီတွင် ရွှေတိဂုံစေတီတော်မြတ်ကြီး သို့ရောက်ရှိကြရာ ဂေါပကအဖွဲ့ဝင်များနှင့် တာဝန်ရှိသူများက ကြိုဆိုကြပြီး ဧည့်သည်တော်နှင့် အဖွဲ့ဝင်များ သည် စေတီတော်မြတ်ကြီးအား လက်ယာရစ်တစ်ပတ်လှည့်လည်ဖူးမြော်ကြည်ညိုကာ ပန်း၊ ဆီမီး၊ အမွှေး နံ့သာများ ကပ်လှူပူဇော်သည်။

ထို့နောက် ဧည့်သည်တော် တရုတ်ပြည်သူ့တရားရုံးချုပ် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌသည် ဧည့်သည်တော်မှတ်တမ်း တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး ရွှေတိဂုံစေတီတော်မြတ်ကြီး ဘက်စုံတည်ဆောက်ရေးအတွက် အလှူတော်ငွေများ ပေးအပ် လှူဒါန်းကြရာ ဂေါပကအဖွဲ့ဝင်များဖြစ်ကြသည့် ဦးအုန်းမြင့်နှင့် ဦးခင်မောင်မြင့်တို့က လက်ခံယူကြပြီး ရွှေတိဂုံစေတီပုံတော်ပန်းချီကား ပြန်လည်ပေးအပ်သည်။

ထိုမှတစ်ဆင့် ဧည့်သည်တော်တရားရုံးချုပ် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌနှင့် အဖွဲ့ဝင်များသည် ရန်ကုန်မြို့၊ ကမာရွတ် မြို့နယ်၊ ဟံသာဝတီလမ်းနှင့် ကျွန်းတောလမ်းထောင့်ရှိ မြန်မာနိုင်ငံမူးယစ်ဆေးဝါးပပျောက်ရေး အထိမ်း အမှတ်ပြတိုက်သို့ ရောက်ရှိလေ့လာကြရာ မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသော ဆေးဝါးများ အန္တရာယ် တားဆီးကာကွယ်ရေး ဗဟိုရုံးမှ ညွှန်ကြားရေးမှူး (မူးယစ်ဆေးဝါးပပျောက်ရေး) ရဲမှူးကြီး တင်မောင်ဌေးနှင့် တာဝန်ရှိသူများ ပြတိုက်အတွက် ပြသထားသော ပြကွင်း၊ ပြကွက်များအား လိုက်လံ ရှင်းလင်းပြသသည်။

ထိုမှတစ်ဆင့် ဧည့်သည်တော်နှင့်အဖွဲ့ဝင်များသည် ရန်ကုန်မြို့၊ ပြည်လမ်းရှိ အမျိုးသားပြတိုက်သို့ ရောက်ရှိကြရာ ယဉ်ကျေးမှုဗိမာန်ဦးစီးဌာနလက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးဌေးမြင့်နှင့် ပြတိုက်မှူး ဒေါ်မိမိသက်နွယ်နှင့် တာဝန်ရှိသူများက ကြိုဆိုကြပြီး သီဟာသနပလ္လင်တော်နှင့်တကွ ပြတိုက်အတွင်း ပြသထားသော ရှေးဟောင်းယဉ်ကျေးမှုလက်ရာပစ္စည်းများ လိုက်လံရှင်းလင်းပြသသည်။

ယင်းနောက် နံနက် ၁၀:၄၅ နာရီအချိန်တွင် တရားရုံးချုပ်အစည်းအဝေးခန်းမ၌ ဒုတိယ တရားသူကြီးချုပ် ဦးသန်းဦး ဦးဆောင်သောအဖွဲ့နှင့် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို ဆွေးနွေးပြီး နှစ်နိုင်ငံတရားစီရင်ရေး ဆောင်ရွက်မှုများကို ရင်းနှီးစွာ ဆွေးနွေးကြပါသည်။ ထို့နောက် ရုံးခန်းအမှတ် (၁) တွင် ပြစ်မှုအယူခံမှုများကို တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီး ဦးထွန်းရှင်မှ ရုံးထိုင်ကြားနာစီရင်နေ သည်ကိုလည်းဂေဟင်း၊ ဝင်ရောက်ကြည့်ရှုလေ့လာကြပါသည်။

ညနေပိုင်း ၁၄:၃၀ နာရီအချိန်တွင် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနရှိ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ဧည့်ခန်းမ ဆောင်သို့ သွားရောက်ပြီး ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဗိုလ်မှူးကြီးတင်လှိုင်အား ဂါရဝပြုတွေ့ဆုံပါသည်။

ဧည့်သည်တော် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌနှင့်အဖွဲ့အား နိုင်ငံတော်တရားရုံးချုပ် ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ် ဦးသန်းဦးက ယနေ့ည ၆:၃၀ နာရီအချိန်တွင် ကရဝိတ်ဟိုတယ်၌ ညစာစားပွဲဖြင့် ဂုဏ်ပြုတည်ခင်း ဧည့်ခံပါသည်။

တရားရေး

လှာနယ်

သုတေသန

မွန်မြတ်သော ပညာရှင်၊ ပညာသည်အလုပ်

(Noble Profession)

ပါမောက္ခ ဒေါက်တာတင်အောင်အေး

၁။ လောကီဘုံသား 'လူ'သူအများသည် မွေးဖွားသည့်မှ သေဆုံးကြသည့်အချိန်အထိ ဘဝတစ်ခုအတွင်း လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟအခြေခံသော အကုသိုလ်ဒုစရိုက်များကို ကျွန်ုပ်တို့လုပ်တတ်ကြသည်။ သဒ္ဓါတရားအခြေခံသော ဒါန၊ သီလ၊ သုတ၊ စာဂအခြေခံသည့် ကုသိုလ်-သုစရိုက်မှုများကိုလည်း ကျင့်ကြံအားထုတ်၍ နေထိုင်ပြုလုပ်တတ်ကြပေသည်။ ထိုကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်မှုတို့ကိုပြုလုပ်ကြရာ၌ ပြုမူစေရန်

စေ့ဆော်တိုက်တွန်းသော 'စေတနာ'ကို 'ကံ'ဟုခေါ်သည်။ လူသားသည် ဘဝတစ်ခုတွင် ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံတို့ဖြင့် ရောထွေးပြုမိတတ်ရာ ကောင်းသော အမှု၊ ကောင်းသောအလုပ်ဖြင့် ကောင်းစွာ အသက်မွေးခြင်းကို အမြတ်တနိုးထား လုပ်ကိုင်ကြရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။ သို့မှ ပစ္စက္ခဘဝလည်း ကောင်းသည်။ သံသရာတွင်လည်း ကောင်းသော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုအလုပ်ဖြင့် မွေ့လျော်လုပ်ကိုင်တတ်ရန်

ပညာများသင်ယူကြရခြင်း ဖြစ်သည်။

၂။ (၃၈)ဖြာမင်္ဂလာတရားတော်လာ 'တရားကျမ်းဂန်၊ သင်အကြည့်မှတ်၊ လွန်နှစ်ပင်သော အတတ်ကောင်း၊ ပညာကောင်းဖြင့် ပြည့်စုံရခြင်း'ဟု ဆိုအပ်သော 'ဗဟုဿစ္စဉ္စ-မင်္ဂလာ' အပြစ်မထင်၊ စက်မှုလက်မှုစသောအတတ်ကို သင်ကြားရခြင်းဟုဆိုအပ်သော 'သိပ္ပဉ္စ-မင်္ဂလာ' မိဘဝတ္ထရား စသည့်ကျင့်ဝတ်၊ ဥပဒေစည်းကမ်း၊ ဝိနည်းကျမ်းပါ ကောင်းစွာသင်ပြ သွန်သင်ကြ၍ အမျိုးကောင်းသမီး၊ အမျိုးကောင်းသား ဝတ္ထရားနှင့် ပြည့်စုံရခြင်းဟုဆိုအပ်သော 'ဝိနယောစ-မင်္ဂလာ' ဤသုံးဖြာသော မင်္ဂလာနှင့်ပြည့်စုံကြစေရန် မိဘတို့က သားသမီးများ လောကသားတို့ကို ကျောင်းများ၊ တက္ကသိုလ်များတွင် အသိပညာ၊ အတတ်ပညာများ သင်ကြားတတ်မြောက်စေခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။

၃။ လောက၊ ဓမ္မ၊ နိတိကျမ်းများအနက် 'လောကနိတိကျမ်း'တွင် ပညာသည် ဘဝများစွာကို ချမ်းသာခြင်းအကျိုးစီးပွား ပေးစွမ်းနိုင်ကြောင်း . . .

(က) "သိပ္ပာသမံ၊ ခနံနတ္ထိ၊ သိပ္ပံ စောရာ၊ နဂဏန္တ၊ က္ကုလောကေ၊ သိပ္ပံမိတ္တံ၊ ပရလောကေ၊ သုခေါဟံ။ ။"ဟူ၍လည်းကောင်း၊

"ပညာ"ကို သင်ကြားရမည့်အချိန်၊ အသက်အရွယ်တွင် သင်ကြားသင့်ကြောင်းနှင့် ပညာမသင်ကြား၊ ဖျင်းရိပြားမှု ဥစ္စာစီးပွား၊ မိတ်ဆွေများနှင့် တရားဓမ္မမရကြဘဲ ကုသိုလ်ချမ်းသာဝေးကြရှာ၍ နိဗ္ဗာန်သောင်ကမ်း တက်လှမ်းနိုင်ကြမည်မဟုတ်ကြောင်း . . .

(ခ) "ပထမံနုပရာဇိတောသိပ္ပံ၊ ဒုတိယံ နုပရာဇိတော ခနံ၊ တတိယံနုပရာဇိတောဓမ္မံ၊ စတုတ္ထံ နုပရာဇိတောကိကရိဿတိ။ ။" ဟူ၍လည်းကောင်း

(ဂ) 'အလသဿ၊ ကုတောသိပ္ပံ၊ အသိပ္ပဿ၊ ကုတောခနံ၊ အခနဿ၊ ကုတောမိတ္တံ၊

အမိတ္တဿ၊ ကုတောသုခံ၊

အသုခဿ၊ ကုတောပုညံ၊

အပုညဿ၊ ကုတောနိဗ္ဗာနံ။ ။" ဟူ၍

လည်းကောင်း သွန်သင်ပြသ ဖော်ညွှန်းခဲ့ပေသည်။

၄။ ဖော်ပြပါ "ဝိဇ္ဇာပညာ၊ သိပ္ပံပညာ၊ ဥပဒေပညာ စသည့်ပညာ၊" ပါဠိတော်လာ ပညာတန်ဖိုးကြီးမားပုံ အကိုးအထောက်များသည် မြန်မာ့ရှေးရိုးလူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် ဘုန်းကြီးကျောင်းသားစာသင်သားတို့ အာဂုံတိုက် သင်အံကျက်မှတ်ခဲ့ရသည့် အခြေခံစာများဖြစ်သည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းသားစာသင်သားတို့သည် ဓမ္မအခြေခံသည့် ကိုယ်ကျင့်တရား၊ အကျင့်သီလ၊ စာရိတ္တဆိုင်ရာစာပေများလည်း ဖတ်ရှုသင်ကြားကြရသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ပညာထက်မြက်၊ ဉာဏ်ရည်သွက်သူ ကျောင်းသားကြီးများအား ကျောင်းတိုက်မဟာက လောက၊ ဓမ္မ၊ ရာဇဇေးရာ ဓမ္မသတ်၊ ရာဇသတ်၊ ဖြတ်ထုံးဖြတ်ပုံ၊ ကျင့်ထုံးကျင့်ပုံ၊ ကျင့်ဝတ်စံနှင့် စက်မှု၊ လက်မှု၊ နှုတ်မှုပညာ၊ ဗေဒင်နက္ခတ်၊ အင်္ဂါရတ်ပညာများ ပါမကျန် စာပေကျန်းဂန်အစုံစုံ၊ အဖုံဖုံကို သင်ကြားလေ့လာ၊ သင်ယူဆည်းပူးစေခဲ့ကြသည်။ ပညာတတ်မြောက် လူလားမြောက်သော် မိရိုးဖလာလက်ငုတ်လက်ရင်းကောင်းသော ကုန်သွယ်ခြင်း၊ ကောင်းသော လယ်လုပ်ခြင်းနှင့် လက်မှု၊ စက်မှုရိုးရာအလုပ်တို့ဖြင့် ကောင်းစွာ အသက်မွေးခဲ့ကြသည်။ အရာထမ်း၊ အမှုထမ်း၊ အမှုတော်ထမ်းအလုပ်တာဝန်များကိုလည်း ထမ်းရွက်သယ်ပိုး လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြသည်။ ပညာရှင်၊ ပညာသည် အလုပ်ကို အသက်မွေးမှုပညာ၊ ပညာသည်ဆိုင် ရာ ကိုယ် ကျင့် တ ရား၊ ကျင့် ဝတ် များ (PROFESSIONAL ETHICS)နှင့်အညီ ကျင့်ကြံအားထုတ်လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသားတို့သည် ကောင်းစွာကြံစည် ပြောဆိုလုပ်ကိုင်တတ်၍ ကောင်းသော အသက်မွေးခြင်းကိုသာ မွေ့လျော်တတ်သူများ ဖြစ်သည်။

၅။ မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းတွင်- ဗုဒ္ဓ၊ ဓမ္မ၊ ရာဇ
ဇေးရာ- ပိဋကတ်၊ ဓမ္မသတ်၊ ရာဇသတ်ဇေးရာ . . စာပေ
အနုပညာ၊ ယဉ်ကျေးမှု လူမှုကျင့်ဝတ်အစုစုတို့ဖြင့်
မြန်မာလူမှုဘဝကို အလှဆင်ခဲ့ကြသည်။ မြန်မာတို့သည်
ကိုယ်ကျင့်တရား၊ အကျင့်သီလနှင့် ပြည့်စုံကြသည့်
အမျိုးသားလက္ခဏာ၊ အမျိုးသားအားမာန်၊ အမျိုးသား
ရေး စိတ်ဓာတ်မြင့်မားသော အမျိုးဂုဏ်ကို ရွက်ဆောင်
နိုင်သည့် မြန်မာလူမှုဘဝကို ခမ်းနားထည်ဝါစွာ ဖွဲ့စည်း
နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ ပေးကမ်းခြင်း၊ လှူဒါန်းခြင်း၊ ရက်ရော
ခြင်း၊ ရိုးသားခြင်း၊ တည်ကြည်ခြင်း၊ ဖြောင့်မတ်ခြင်း၊
သစ္စာရှိခြင်း၊ ရဲရင့်ခြင်းတို့သည် မြန်မာတို့ မွေးရာပါ
ဂုဏ်အင်္ဂါများဖြစ်သည်။ ဝန်ထမ်းကောင်းတို့၏ အလုပ်
ဆိုင်ရာ ဂုဏ်အင်္ဂါနှင့် ကျင့်ဝတ်အဖြာဖြာကိုလည်း
တန်ဖိုးထားလိုက်နာစောင့်စည်း ဂုဏ်ယူတတ်ကြသူများ
ဖြစ်သည်။ အမိနိုင်ငံတော်ကြီး၏ နိုင်ငံနယ်ပယ်တွင်
လူကျင့်ဝတ်၊ ရှင်ကျင့်ဝတ်၊ ရဟန်းကျင့်ဝတ်၊ မင်း
ကျင့်ဝတ်၊ မင်းမှုထမ်းကျင့်ဝတ်၊ တရားသူကြီးကျင့်ဝတ်၊
ရှေ့နေကျင့်ဝတ်၊ သမားတော်ကြီးကျင့်ဝတ်၊ ဆရာ
ကျင့်ဝတ်၊ တပည့်ကျင့်ဝတ်၊ မိဘကျင့်ဝတ်၊ သားသမီး
ကျင့်ဝတ်၊ လင်ကျင့်ဝတ်၊ မယားကျင့်ဝတ်များပါမကျန်
အမျိုးကျကျ၊ လှလှပပ၊ မျှမျှတတ၊ ထုံမွမ်းလွမ်းခြုံထား
ရှိပေသည်။ “မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ၊ ဥပေက္ခာ”
ဟူသော ဗြဟ္မစိုရ်တရားလေးပါးနှင့် လူ့လောကကို
စောင့်ထိန်းနေသော “ဟိရိ၊ ဩတ္တပ္ပ”တရား နှစ်ပါး
တို့သည် အမိမြေတွင် ထွန်းကား၍ အေးချမ်းသာယာ
သော မြန်မာလူမှုဘဝကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်လျက်
ရှိပေသည်။

၆။ ကမ္ဘာ့သမိုင်းမှတ်တိုင်များနှင့် ပညာ
သမိုင်း ဆစ်ပိုင်းလေ့လာကြရာဝယ် လောကီဘုံတွင်
လူတို့ တီထွင်ကြ ဆ၊ လေ့လာအားထုတ်ကြရာမှ
ထွက်ပေါ်လာသည့် အတွေးအမြင်သစ်များ၊ အသိပညာ

အတတ်ပညာများသည် သစ်လွင်သော ဝန်းကျင်ကို
ဖန်တီးတတ်ကြပေသည်။ ကမ္ဘာ့တက္ကသိုလ်များနှင့်
လောကဓာတ်ပညာ (သိပ္ပံ)သမိုင်းတွင် ရှေးဟောင်း
တက္ကသိုလ်များသည် ဆင်ခြင်တုံတရားအခြေခံသည့်
အတွေးအမြင်၊ အသိပညာ၊ ဘာသာစာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု-
လူမှုဘဝဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာပညာများကို ဟောပြောပို့ချ
ဆွေးနွေးမှုများဖြင့် ကျယ်ပြန့်စေခဲ့ကြသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့်
နိုင်ငံနယ်ပယ် မတူ၍ပြုသည့် လူလူချင်းဆက်ဆံကြသည့်
လူမှုဆက်ဆံရေးနယ်ပယ်အတွင်း တရားမျှတကောင်းမွန်
စေသော “နည်းလမ်းများ”နှင့် “စနစ်”များကို သိပ္ပံ
နည်းကျ လေ့လာကြံဆဖော်ထုတ်ခဲ့ကြသည်။ ဖော်ထုတ်
ရာက လူမှုသိပ္ပံဆိုင်ရာပညာများ (Social Sciences)
လည်း တိုးပွားဖွံ့ဖြိုးလာခဲ့သည်။ သဘာဝလောက
အတွင်း ပကတိရှိနေသော မြေ၊ ရေ၊ လေ၊ မီး ဓာတ်ကြီး
လေးပါး အစုအဝေးများ၏ အခြေခံ ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်း
များနှင့် သက်ရှိ သက်မဲ့တို့၏ ဖြစ်တည်ပြောင်းလဲ-
အသစ်ဖြစ်ပေါ်မှု၏ဇစ်မြစ်များကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ စူးစမ်း
လေ့လာတွေ့ရှိလာသည့် သဘာဝသိပ္ပံ (Natural
Science) ဆိုင်ရာ တွေ့ရှိချက်၊ ဥပဒေသ၊ နိယာမ၊
သီအိုရီ၊ မူသဘောတရားများကို စနစ်တကျ စုစည်း
ပေါင်းစပ် သင်ကြားပေးကြပြီး ပညာရပ်ဆိုင်ရာ
သုတေသန လုပ်ငန်းများ (Academic Research)
ဖွံ့ဖြိုးစေခဲ့ကြသည်။ အသုံးချသုတေသနလုပ်ငန်းများ
(Applied Research) လည်း ဆက်လက်ဖော်ထုတ်
တီထွင်ပြုလုပ်တိုးပွားစေခဲ့ကြသည်။

၇။ လောကလူ့ဘဝ အစုအပေါင်း၏
စားဝတ်နေရေး၊ သွားလာပို့ဆောင်သယ်ယူရေး စသည့်
နယ်ပယ် ကဏ္ဍကြီးများ ခေတ်မီစေသော၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်
စေသော၊ လူနေမှုအဆင့်အတန်း မြင့်မားစေသော
ကုန်ထုတ်လုပ်မှုကဏ္ဍတွင် အရေးပါလှသည့်နည်းပညာ
(Technology) များလည်း သဘာဝသိပ္ပံနှင့် အသုံးချ

သိပ္ပံပညာ၊ သုတေသနလုပ်ငန်းများ ပေါင်းစုံမိရာက တစ်ရှိန်ထိုး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာခဲ့ပေသည်။ ၂၀-ရာစု အကုန် ၂၁- ရာစု စသည့်အချိန်တွင်ပင် အီလက် ထရောနစ် ပညာရေး (e-education) သည် ကမ္ဘာ့ နိုင်ငံတော်များ၏ ပညာရေးကဏ္ဍ၌ အရှိန်အဟုန် ကြီးမားစွာဖြင့် ချည်းနင်းဝင်ရောက် နေရာယူခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။ သတင်းနှင့် ဆက်သွယ်ရေးနည်းပညာ (ICT) သည် ကမ္ဘာလူသားများ မဖြစ်မနေသင်ကြားကြရမည့် မလွဲမသွေအသုံးပြုရမည့် ပညာရပ်ကြီး ဖြစ်လာပေပြီ။ ယနေ့ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံတော်များသည် သတင်းနှင့် နည်းပညာတော်လှန်ရေး (IT Revolution) နှင့်အတူ နိုင်ငံတကာကုန်သွယ်မှုကဏ္ဍတွင် အီလက်ထရောနစ် ကုန်သွယ်ရေး (e-commerce) စနစ်သစ်လည်း ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပေပြီ။ ထိုနယ်ပယ်သစ်တွင် အီလက် ထရောနစ်ဥပဒေ (e-law)၊ အီလက်ထရောနစ် တရား စီရင်ရေး (e-judicial) ဆိုင်ရာ နယ်ပယ်သစ်များလည်း အခြေချဖြည့်ပိုးလုပ်ကိုင်နေကြပြီဖြစ်သည်။ ထိုလုပ်ငန်း များ လုပ်ကိုင်ကြသူ ပညာရှင်၊ ပညာသည်အလုပ်များ သည် ပညာရပ်ဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်ပြည့်စုံ တတ်မြောက် ကြရမည်သာမက Professional Ethics ကိုလည်း ကျွမ်းကျင်လိမ္မာ စောင့်စည်းကြရမည်ဖြစ်သည်။ မြန်မာ တို့ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများနှင့် ယှဉ်ပြိုင်ဆက်ဆံ လုပ်ကိုင် ကြရမည်ဖြစ်သည်။

၈။ ပညာရှင်၊ ပညာသည်တို့ မွေးထုတ်ပေး ရာ တက္ကသိုလ်များနှင့် လေ့ကျင့်ရေးသင်တန်းကျောင်း ဗဟိုဌာနများသည် နိုင်ငံစနစ် (State System) အတွင်း ခေတ်ကာလနှင့်လျော်ညီသော ပညာရပ်၊ ဘာသာရပ် အစုံစုံကို ပညာရပ်အလိုက်၊ ပညာသည် လုပ်ငန်းများအလိုက် ပို့ချသင်ကြား ပြုစုပျိုးထောင် ပေးကြရသည်။ နိုင်ငံတော်ယန္တရား၊ အဖွဲ့အစည်း၊ ဌာန လုပ်ငန်းများနှင့် အသက်မွေးမှုလုပ်ငန်းများတွင်

ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင် ထမ်းဆောင်ရမည့် ပညာရှင်၊ ပညာသည်အလုပ်များကို ကျွမ်းကျင်လိမ္မာစွာ လုပ်ကိုင် နိုင်ရန် သင်ကြားလေ့ကျင့်ပေးကြရသည်။ ပညာ သင်ကြားပြီးသူ- အသိပညာရှင်၊ အတတ်ပညာရှင်တို့ သည် ကျွမ်းကျင်လိမ္မာရာရာ အလုပ်ခွင်သို့ ဝင်ရောက် လုပ်ကိုင်ကြသည်။ လုပ်ငန်းများ ကောင်းစွာ စွမ်းဆောင် နိုင်မှု၊ အောင်မြင်ပြီးမြောက်မှုတို့သည် ၎င်းတို့အပေါ်တွင် အဓိကတည်မိနေသည်မှာ အငြင်းမထွက်သော အချက် ဖြစ်သည်။ “လုပ်ငန်းခွင်သို့ဝင်ရောက်လာသူတို့သည် ဆိုင်ရာပညာတတ်မြောက်ရမည်၊ ဆိုင်ရာလုပ်ငန်း ကျွမ်းကျင်ရမည်”ဟူသောအချက်သည် ပထမအဆင့် လုပ်ငန်းလိုအပ်ချက်သာဖြစ်သည်။ လုပ်ငန်းတစ်ခုလုံး အတွက် လိုအပ်ချက်မှာ “ထိုလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ကြသူ ပညာရှင်၊ ပညာသည်တို့သည် မိမိတို့အသက်မွေးမှုပညာ၊ ပညာသည်ဆိုင်ရာ ကိုယ်ကျင့်တရား၊ ကျင့်ဝတ်များ (Professional Ethics) ကို ကောင်းစွာ ထိန်းသိမ်း ကျင့်ကြံအားထုတ်ကြ၍ စိတ်ရင်းကောင်း၊ စေတနာ မှန်ဖြင့် သတိတရား ရှေ့ကထားပြီး လုပ်ကိုင်ကြရန် ဖြစ်သည်”- သို့မှ “အလုပ်တစ်ခုလုံး စလယ်ဆုံး ပြည့်စုံ ကုံလုံ ပြီးမြောက်အောင်မြင်မည်ဖြစ်သည်။”

၉။ “ပညာရှင်၊ ပညာသည် အလုပ်” (Profession) ဟူသော ဝေါဟာရအဓိပ္ပာယ်ကို အင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်ကျမ်း (WEBSTER'S) တွင် "Profession - a vocation or occupation requiring advanced education and training, and involving intellectual skills, as medicine, law, theology, engineering, teaching etc." ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုသည်။ ထိုအဓိပ္ပာယ်မှာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုပညာ၊ ပညာသည်အလုပ် ဟူသည် . . . အသိဉာဏ်အလိမ္မာ၊ ပညာဉာဏ်စွမ်း ဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်တတ်မြောက်မှုများ (intellectual skills) ပါဝင်၍ အဆင့်မြင့်ပညာရေးနှင့် လေ့ကျင့်မှု

(advanced education and training) တို့ လိုအပ်သော ပညာရှင်၊ ပညာသည်အလုပ် အသက်မွေးမှု အလုပ်အကိုင်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ဥပမာ- ဆေးပညာ၊ ဥပဒေပညာ၊ ဘာသာရေး ပညာ၊ အင်ဂျင်နီယာပညာ၊ သင်ကြားရေး (ဆရာ) ပညာ စသည်တို့ဖြစ်သည်ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုရပေမည်။

၁၀။ မြင့်မြတ်သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ပညာ၊ ပညာရှင်၊ ပညာသည်အလုပ် (nobel profession) နှင့်စပ်လျဉ်း၍ စာတွေ့လက်တွေ့သဘော စောကြောလေ့လာရသော် . . . အပြစ်မထင်၊ ညစ်ကြေးစင်သည့် ပညာရှင်၊ ပညာသည်အလုပ် (profession) ဟူသမျှတို့သည် သက်ဆိုင်ရာပညာရပ်များ တတ်မြောက်လာသော လူသားများလုပ်ကိုင်ရသည့် ကောင်းသော အသက်မွေးမှုလုပ်ငန်း အလုပ်အကိုင်များဖြစ်ကြသည်။ လူတိုင်းလူတိုင်း အတတ်ပညာ (အသိပညာ) ကိုယ်စီ ပါကြရသည်။ ကောင်းသောပညာရပ်တိုင်းသည် ဘဝကို ကျေးဇူးပြုကြသည်သာဖြစ်သည်။ "ပူရိသာစ၊ ဝိဇ္ဇာသောဘာ" . . . လူယောက်ျား သတ္တဝါတို့သည် အတတ်ပညာရှိမှ တင့်တယ်ကြကုန်သည် ဖြစ်၏။ "မညာသမ၊ အာဘာနတ္ထိ" . . . ပညာနှင့်တူသော အလင်းရောင်သည် မရှိ၊ နတ္ထိ၊ ဝိဇ္ဇာ၊ သမ၊ မိတ္တံ . . . ပညာနှင့်တူသော အဆွေခင်ပွန်းကောင်းသည်မရှိ . . . ဟူ၍ "လောကနီတိ" ကျမ်းပြုဆရာက ဆိုမိန့်ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ လူတို့သည် ဆိုခဲ့သော တတ်အပ်၊ သင်အပ်သည့် အတတ်ပညာကို သင်ကြားတတ်မြောက်ကြ၍ ကောင်းသော အသက်မွေးခြင်းအလုပ်ကို လုပ်ကိုင်ကြရာ ဝယ် . . . "သမ္မာသုကံပေါ" = ကောင်းစွာကြံခြင်း၊ "သမ္မာဝါစာ" = ကောင်းစွာပြောဆိုခြင်း၊ "သမ္မာကမ္မန္တော" = ကောင်းစွာပြုလုပ်ခြင်းတည်းဟူသော တရားတို့ဖြင့် ပေါင်းစည်းအားထုတ် လုပ်ကိုင်ခြင်းသည်သာ မွန်မြတ်သောပညာရှင် ပညာသည်အလုပ်ကို လုပ်ကိုင်ကြသည်ဟု ဆိုထိုက်ပေမည်။ ကောင်းမှုမြတ်နိုး၊ ကောင်းအောင်ကြိုး၍၊ ကောင်းစွာလုပ်ကိုင်ကြမှ

ကောင်းကျိုးတရား ကိုယ်စီကိုင့် ရကြမည်သာ ဖြစ်သည်။ ကောင်းပင်ပျိုး၍ ကောင်းရိုးကောင်းနွယ်၊ ကောင်းပင်လယ်ဝေကြမည်ဖြစ်သည်။ ဂရုဓမ္မ၊ ငါးပါးသီလ၊ လူ့ကျင့်ဝတ်နှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာ ပညာသည်ဆိုင်ရာ ကိုယ်ကျင့်တရား၊ ကျင့်ဝတ်များ (Professional Ethics) ကို ရင်မှာဖိုက်ထွေး လုပ်ကိုင်ကြရေးသည် မြင့်မြတ်သောပညာရှင်၊ ပညာသည်အလုပ်၏ အဓိကအရေးပါသောအလုပ် လုပ်ငန်းမဟုတ်ကြီးပင်ဖြစ်သည်။ သို့မှ မြင့်မြတ်သော ပညာရှင်၊ ပညာသည်အလုပ်ကို လုပ်ကိုင်ကြသည်ဟု ဆိုမိန့်ကြမည်ဖြစ်သည်။

၁၁။ ဆရာဝန်သည် ဆရာဝန်ကျင့်ဝတ်၊ တရားသူကြီးသည် တရားသူကြီးကျင့်ဝတ်၊ ရှေ့နေသည် ရှေ့နေကျင့်ဝတ်၊ အင်ဂျင်နီယာသည် အင်ဂျင်နီယာကျင့်ဝတ်၊ ကျောင်းဆရာသည် ဆရာကျင့်ဝတ်များနှင့် အညီ လုပ်ကိုင်ကြရသည်။ သို့မှလည်း မိမိတို့၏ အသက်မွေးမှု ပညာ၊ ပညာသည်အလုပ်သည် မြင့်မြတ်သော ပညာရှင် ပညာသည်အလုပ် (nobel profession) ဟု ဆိုမိန့်သင့်သည်ဖြစ်သည်။ "မြင့်မြတ်သော" (nobel) ဟူသည့် နာမဝိသေသနအထူးပြုစကားလုံး၏ အဓိပ္ပာယ်သည် ကျယ်ဝန်းနက်ရှိုင်းလှပေသည်။ "nobel" တည်ပုဒ်၊ စကားလုံးကို အင်္ဂလိပ် Webster's အဘိဓာန်တွင် ... "nobel - 1. having or showing high moral qualities or ideals; or greatness of character, 2. having excellent qualities;" ဟူ၍ ပြဆိုသည်။ ထိုဝေါဟာရ အဓိပ္ပာယ်မှာ . . . "(၁) မြင့်မားသော ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ အရည်အသွေးများ၊ စံနမူနာများရှိရသော . . . သို့မဟုတ် အကျင့်စာရိတ္တ ကောင်းမွန်မြင့်မြတ်မှုရှိရသော ပြသရသော . . . (၂) သာလွန်ထူးကဲသည့် အရည်အသွေးများ ရှိရမည် ဖြစ်သော . . . "ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုရရှိပေသည်။

၁၂။ ဖော်ပြပါအပိုဒ် ၈၊ ၉၊ ၁၀၊ ၁၁ တို့ကို ပေါင်းစုစုစည်းလေ့လာရသော် မြင့်မြတ်သော အသက်

မွေးမှု ပညာ၊ ပညာရှင်ပညာသည်အလုပ် ("nobel profession") ဟူသည် . . . အဆင့်မြင့်ပညာ သင်ယူ တတ်မြောက် ကျွမ်းကျင်ပြီးဖြစ်သော မြင့်မားသော ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ အရည်အသွေးများ (high moral qualities)၊ ကြံ့ခိုင်ကြီးမားသော အကျင့်စာရိတ္တ၊ စာရိတ္တတရား (greatness of character) များနှင့် ကုံလုံပြည့်စုံစွာရှိကြသူတို့ ပြသနိုင်စွမ်းရှိသူတို့ လုပ်ကိုင် ရသည့် လုပ်ငန်းအလုပ်မျိုးဖြစ်သည်။ "သာမန်လူတို့ မစွမ်းဆောင်နိုင်သော . . . သူတကာတို့ထက် သာလွန် ထူးကဲသည့်အရည်အသွေးများ ရှိသူတို့ လုပ်ကိုင်ရသည့် အလုပ်ဖြစ်သည်" ဟု ဖွင့်ဆိုရပေမည်။ ထို့ကြောင့် မြင့်မြတ်သောအသက်မွေးမှုပညာ၊ ပညာရှင်၊ ပညာသည် အလုပ် လုပ်ကိုင်ကြသူတို့သည်- (၁) ပညာတတ်မြောက် မှုနှင့် လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှုရှိရမည်အပြင် (၂) ကိုယ်ကျင့် တရား ကျင့်ဝတ်များနှင့် စာရိတ္တမဏ္ဍိုင် နိုင်ခန့်ပြည့်စုံ သူတို့ဖြစ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုနှစ်ချက်မှ တစ်ချက်ချက်နှင့် ညီစွန်းချို့ယွင်းလစ်ဟင်းသူတို့သည်၊ ထိုအလုပ်တွင် လုပ်ကိုင်ရန် မထိုက်ပေ။

၁၃။ သင်ကြားရေး (ဆရာ) ပညာ၊ ဆေး ပညာ၊ ဥပဒေပညာ၊ ပညာရှင် ပညာသည်အလုပ် (Teaching profession. Medical profession. Legal profession) စသည်တို့သည် မြင့်မြတ်သော၊ မွန်မြတ်သော ပညာရှင် ပညာသည်အလုပ် (nobel profession) ဟု မြန်မာနိုင်ငံနှင့် နိုင်ငံတကာ အသိုင်း အဝိုင်းက သတ်မှတ်ကြပြီးဖြစ်သည်။ ပညာရှင် ပညာသည်အလုပ်သည် ပညာတတ်ဘက်ကမ်းခတ် တတ်ကျွမ်းယုံဖြင့် မပြီးမစုံပါ။ ကိုယ်ကျင့်တရား၊ အကျင့် သီလပြည့်စုံကြမှု (Noble) ခေါ်သည့် "မြင့်မြတ်သော" ဂုဏ်ပုဒ်နှင့် ထိုက်တန်ကြသည်သာ ဖြစ်သည်။

၁၄။ နိုင်ငံတကာ အနောက်တိုင်း၏ စာပေ များတွင် 'no-blesse oblige' 'nobility obliges' ဟူသော အင်္ဂလိပ်-လက်တင်-ပြင်သစ် ဆိုရိုးစကား တစ်ခုရှိသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ဖွင့်ဆိုထားသည်မှာ

"the inferred obligation of people of high rank or social position to behave nobly or kindly toward others." ဟု ပြဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် သက်ဆိုင်ရာ ဆေးပညာ၊ ဥပဒေပညာ တတ်ကျွမ်းယုံဖြင့် လုပ်ကိုင်ခွင့်ပြုရသော အလုပ်မျိုး မဟုတ်၊ မြင့်မြတ်သော ကိုယ်ကျင့်တရား၊ အကျင့်သီလ၊ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတရားများ ထိန်းချုပ်လုပ်ကိုင် ကြမှု လုပ်ကိုင်ခွင့်ရရမည်ဖြစ်သောအလုပ်မျိုး "nobel" "မြင့်မြတ်သော" သဘောကို ဆောင်နေမည်ဖြစ်သည်။ ထိုဂုဏ်ပုဒ်နှင့်အညီ ထိုက်တန်စွာ လုပ်ကိုင်ကြရခြင်း ဖြစ်သည်။ ပညာဉာဏ်စွမ်း အကုန်ထုတ်၍ ဖြောင့်တန်း တည့်မတ်စွာ မှန်သောအလုပ် မှန်သောတရားစီရင် ဆုံးဖြတ်ကြရခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။

၁၅။ အသိဉာဏ်ရှိသော 'လူ' ကို ပညာ တတ်မြောက်ရန် သင်ကြားပေးရသည့်အလုပ်သည် ခက်ခဲလှသည်မဟုတ်သော်လည်း ထိုပညာတတ်များ ပညာသည်အလုပ်တွင် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ကြရာ၌ မိမိတို့ပညာသည်ဆိုင်ရာ ကိုယ်ကျင့်တရားကျင့်ဝတ်များ (Professional Ethics) နှင့်အညီ လုပ်ကိုင်ကြရေး အတွက် ပညာပေး အလုပ်သည် လွယ်ကူသော အလုပ် မဟုတ်ပေ။ ပညာရှင် ပညာသည်အလုပ်သည် တစ်ဦး ချင်းက ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ကောင်းသော စိတ်စေတနာ များ မွေးမြူပြီး ကာယကံမြောက် ကျင့်ကြံအားထုတ် လုပ်ကိုင်ရသည့် အလုပ်များဖြစ်သည်။ ပညာသည်တို့ သည် ယုတ်ညံ့သော မကောင်းစိတ်ကိုပယ်၊ ကောင်းစိတ် လွယ်၍ လုပ်နိုင်စွမ်းမှ ဘဝအောင်နိုင်သူ၊ မြင့်မြတ်သူ (Noble man) တို့ဘဝ ခံယူလျှောက်လှမ်းနိုင်ကြမည် ဖြစ်သည်။

၁၆။ ဥပဒေပညာဖြင့် အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းမှုပြုကြသူတို့၏ ဥပဒေပညာသည်အလုပ် (Legal Profession) သည် မြင့်မြတ်သော ပညာသည် အလုပ်ဖြစ်သည်ဟု နိုင်ငံတကာက လက်ခံထားသော အချက်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော်အာဏာ- အချုပ်အခြာ

အာဏာ (Sovereign power) ၏ ခက်မသုံးဖြာ ဖြစ်သည့် - “ဥပဒေပြုရေးအာဏာ၊ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာ၊ တရားစီရင်ရေးအာဏာ”ဟု ဆိုအပ်သော အာဏာကြီး သုံးရပ်တွင် “တရားစီရင်ရေး အာဏာ” ကို တရားရုံးချုပ် နှင့် တရားရုံးအဆင့်ဆင့်ဖွဲ့စည်းပြီး တရားစီရင်ရေး အာဏာကို တရားသူကြီးများအား ဥပဒေနှင့်အညီ တာဝန်ပေးခန့်အပ်ဆောင်ရွက်ကြရသည်။ ဥပဒေပညာ ပညာသည်အလုပ်သည် ထူးကဲသော ထူးခြားသော ဝိသေသလက္ခဏာအများအပြားပါရှိသည်။ တရားစီရင် ရေး လုပ်ငန်းသည် နိုင်ငံတော်နှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း တစ်ရပ်လုံးနှင့် သက်ဆိုင်သည်။ အမှုသည်တို့၏ဘဝ နှင့်လည်းကောင်း၊ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့်လည်းကောင်း၊ ဥပဒေ အခွင့်အရေးများ၊ ရပိုင်ခွင့်များနှင့်လည်းကောင်း စသည် စသည် အကျိုးဝင်ကြသည်။ ဥပဒေပညာရှင် ပညာသည် အလုပ်သည် နူးညံ့လွန်းသည်၊ သိမ်မွေ့လွန်းသည်၊ ကျယ်ပြောနက်ရှိုင်းလွန်းသည်၊ ပါးလွှာလွန်းသည်။ တရားသူကြီးသည် “တရားမှုခင်း တရားစီရင်ဆုံးဖြတ် ရာတွင်- လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟစိတ်များ ဖွဲ့စည်း လာသော် မှန်မှားကောင်းဆိုးဝေခွဲမရ ဖြစ်တတ်ကြ သည်။ ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် စိတ်အစဉ်များ လှုပ်လှုပ် ရွားရွားဖြစ်ချိန်များ၌ ဆုံးဖြတ်အမှုမပြုကြဘဲ စိတ်တည်ငြိမ်မှု ရအောင်စု၍ ထိုးထွင်းဉာဏ်ရည် (intelligence) အရည်အသွေး မြင့်တင်ပေးလျက် တရားမျှတမှန်ကန်မှုကို ရွာဖွေဖော်ထုတ် ကြားနာ စစ်ဆေးစီရင်ရသော ပညာရှင် ပညာသည်အလုပ် ဖြစ်သည်။”

၁၇။ ဥပဒေအကျိုးဆောင် ရှေ့နေကြီးများ တောင်းခံလာသည့် ဥပဒေပါ သက်သာခွင့်ကိုလည်း တရားသူကြီး လုပ်ပိုင်ခွင့်ပါ ချင့်ချိန်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် အာဏာ (Judge's discretionary power) အရ အဆုံးအဖြတ်ပေး ပြီးပြတ်စေကြရသည်။ ဥပဒေ၊ ကျင့်ထုံး၊ စီရင်ထုံးများ မရှိငြားမှု ထိုထိုဤဤ အလီလီ သော အမှုအခင်း အရှုပ်အထွေးကို ရှင်းလင်းပြီးပြတ် ငြိမ်းအေးစေရန် အထက်တရားရုံး တရားသူကြီး

အာဏာစက်ဝယ် တရားမျှတခြင်း (Justice) သာနာ ညီမျှခြင်း (Equity) နှင့် ကောင်းသောစိတ် (good conscience) ဖြင့် ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိပေသည်။ တရား မျှတမှု ပေးကြရသူ၊ ပေးစွမ်းနိုင်သူတို့ဖြစ်ကြ၍ ပညာရှိ တရားသူကြီး (Learned Judge)၊ ပညာရှိရှေ့နေကြီး (Learned Lawyers) များဟု ခေါ်ဝေါ်တင်စား ကြည်ညိုလေးစား အားထားခံရသူများ ဖြစ်ကြပေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ကမ္ဘာတစ်ခွင်က ဥပဒေအသက်မွေးမှု ပညာသည် မြင့်မြတ်သော ပညာရှင် ပညာသည်အလုပ် ဖြစ်သည်ဟု ရေးသားဆိုမိန့်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်ပေသည်။

၁၈။ ရှေးရှေးသော မြန်မာမင်းအဆက်ဆက် လက်ခံကျင့်သုံးခဲ့ကြသည့် “ရာဇနီတိကျမ်း” ရင်းတွင် . . . တရားသူကြီးဂုဏ်အင်္ဂါငါးပါးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ . . .

“ကုလသီလ ဂုဏောပေတံ၊ သစ္စဓမ္မ ပရာယနံ၊ သုပညံပေတလံဒက္ခံ၊ ဓမ္မက္ခဝိဓိယတေ။ ။” ဟူ၍ ပြဆိုသည်။ အဓိပ္ပာယ်ကား . . . “(၁) အမျိုးသီလ နှင့် ပြည့်စုံသော- (၂) အမှန်တည်းဟူသော တရားကို စောင့်သော- (၃) ကောင်းသော ပညာလည်းရှိသော- (၄) ချစ်ခင်နှစ်သက်ဖွယ် စကားကို ဆိုတတ်သော- (၅) ရှုံးခြင်းနိုင်ခြင်းကိုလည်း သိတတ်သော- သူကို တရားသူကြီး ဂုဏ်အင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံသူဖြစ်၍ တရားသူကြီး အရာ၌ စီရင်ခန့်ထားရာ၏။” ဟူ၍ ညွှန်ပြခဲ့သည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ အလေးဂရုပြုကြရမည်ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဥပဒေပညာရှင် ပညာသည်အလုပ်သည် မြင့်မြတ်သော လုပ်ငန်းဆောင်တာဖြစ်ပါကြောင်း ရေးသားရပေ သတည်း။ ။

‘ဓမ္မောဟာဂရက္ခာတိ၊ ဓမ္မစာရိ’

**မိမိစာတွဲ ဝေါဟာရတစ်ခဏအိအား၊
တရားရုံးချုပ် ဟရားသူကြီး**

ဥပဒေဆုတ

အမိန့်ကို ပီဆန်မှု

စိုးမဟုတ်

ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၈၈

လှအေး(တရားရေး)

မြို့နယ်တရားရုံးအသီးသီး၌ မကြာခဏ တရားစွဲဆိုလေ့ရှိသော အမှုများအနက် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၈၈ အရ စွဲဆိုလာသည့်အမှုများလည်း ပါဝင်လာလေ့ရှိတတ်ပါသည်။ ထိုအမိန့်ကို ဖီဆန်မှု သို့မဟုတ် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၈၈ အရ တရားစွဲကြရာတွင်လည်းကောင်း၊ တရားရုံးများက စစ်ဆေးရာတွင်လည်းကောင်း အမှားများရှိနေဆဲဖြစ်ကြောင်း တွေ့နေရပါသည်။ ထိုသို့ ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၁၈၈ အရ တရားစွဲဆိုမှုတွင် အမှားများရှိနေခြင်းအတွက် သတိပြုမိနိုင်စေရန် ဖတ်ရှုနိုင်စေရန် လိုအပ်သည့်အချက်များကို တင်ပြလိုပါသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၁၈၈ အရ အမှုကို စတင်၍ တရားစွဲဆိုလာချိန်တွင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၉၅ (၁) (က) ပါ ပြဋ္ဌာန်းသည့်အချက်များကို အထူးသတိပြုစေလိုပါသည်။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉၅ (၁) (က) တွင်-

မည်သည့်တရားရုံးကမျှ ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၇၂ မှ ၁၈၈ အထိ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ထိုက်သော ပြစ်မှုတစ်စုံ

တစ်ရာကို သက်ဆိုင်ရာပြည်သူ့ဝန်ထမ်း၏ သို့မဟုတ် ၎င်း၏အထက် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း၏ စာဖြင့် ရေးသားတိုင်တန်းချက်အရ မဟုတ်လျှင် အရေးယူ ဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုရဟု ဖော်ပြထားသည်။

အထက်ပါပြဋ္ဌာန်းချက်အရ ကြည့်လျှင်ပင်၊ ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၁၈၈ အရ အရေးယူဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း၏ သို့မဟုတ် ၎င်းအထက် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း၏ စာဖြင့်ရေးသား တိုင်တန်းချက်ရှိရမည်မှာ အဓိကအချက်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၁၈၈ အရ တိုင်တန်းမှု ပြုလုပ်နိုင်သူ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းကိုလည်း သိရှိထားရန်လိုအပ်ပါသည်။ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းနှင့်ပတ်သက်သည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်ဖြစ်သည့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၂၁ ကိုလည်း တစ်ဆက်တည်း ဖတ်ရှုရန် တိုက်တွန်းလိုပါသည်။ အလားတူပင် အမိန့်ကို ဖီဆန်မှုအား တိုင်တန်းနိုင်သူ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းမှာ မည်သူဖြစ်ကြောင်းသိရှိရန် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉၅ (၁) (က)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို လေ့လာစေလိုပါသည်။

ဦးမြအေးအမှုတွင် မြို့နယ်ပြည်သူ့ကောင်စီ၏ ကြေညာချက်အမိန့်ကို ထုတ်ပြန်ကြေညာသော မြို့နယ် ပြည်သူ့ကောင်စီ၏ အလုပ်အမှုဆောင်တစ်ဦးဦးက ရေးသားလျှောက်ထားခြင်းမပြုဘဲ မြို့နယ် ပြည်သူ့ ကောင်စီ၏ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှုအောက်ရှိ ရုံးအဖွဲ့က တရားခံအပေါ် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၁၈၈ အရ အရေးယူအပြစ်ပေး စီရင်ခြင်းမှာ မှန်ကန်သည်ဟု မဆို နိုင်ကြောင်းလမ်းညွှန်ဆုံးဖြတ်ထားခဲ့သည်ကို တွေ့နိုင်ပါ သည်။

တစ်ဖန် ဦးသန်းဝေအမှုတွင်လည်း တိုင်းပြည်သူ့ ကောင်စီက ထုတ်ပြန်ထားသော ညွှန်ကြားချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ မလိုက်နာပျက်ကွက်သူ၊ အမိန့်ဖိဆန်သူ အပေါ် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၁၈၈ အရ အရေးယူ ရာတွင် တိုင်းပြည်သူ့ကောင်စီ အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ က ဖြစ်စေ၊ အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့က တာဝန်ပေးသော တိုင်းပြည်သူ့ကောင်စီအတွင်းရေးမှူးက ဖြစ်စေ၊ တိုင်တန်းလျှောက်ထားခြင်းမပြုဘဲ မြို့နယ်ပြည်သူ့ ကောင်စီအတွင်းရေးမှူးက ရဲစခန်းသို့ တိုင်တန်းခြင်း သည် ဥပဒေပြဌာန်းချက်နှင့် ညီညွတ်ခြင်း မရှိဟု ဆုံးဖြတ်ထားသည်ကိုလည်း သတိပြုမိစေလိုပါသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၁၈၈ အမှုကို တိုင်တန်း နိုင်သည့် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းကို သိရှိပြီးနောက် ထိုပြည်သူ့ ဝန်ထမ်းသည် ဥပဒေနှင့်အညီ ထုတ်ပြန်ကြေညာရန် အာဏာရရှိထားသူဖြစ်ရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းက နည်းလမ်းတကျ ထုတ်ပြန်ကြေညာ ထားသော အမိန့်ကို ဖိဆန်မှုသာ ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၈၈ အရ တရားစွဲဆိုင်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ အထူးအားဖြင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၈၈ အရ အရေးယူနိုင်ရန် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းက ဥပဒေနှင့်အညီ

အများနှင့်သက်ဆိုင်သော ထုတ်ပြန် ကြေညာထားသည့် အမိန့်တစ်ရပ်ရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။

မခင်စိန်ဝင်းအမှုတွင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၁၈၈ အရ အရေးယူရန်မှာ ဥပဒေနှင့်အညီ ထုတ်ပြန် ကြေညာရန် အာဏာရရှိသော ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းက ထုတ်ပြန်ကြေညာထားသည့်အမိန့်ကို ဖိဆန်ခြင်း ရှိရမည့်အပြင် ထိုသို့ဖိဆန်ခြင်းအားဖြင့် ဥပဒေနှင့်အညီ စေခိုင်းခံရသူကို ဟန့်တားခြင်းသော်လည်းကောင်း၊ စိတ်ငြိုငြင်စေခြင်းသော်လည်းကောင်း၊ နစ်နာစေခြင်း သော်လည်းကောင်း၊ ဖြစ်စေရန် လိုအပ်ပေသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ထားချက်ကို သတိပြုစေလိုပါသည်။ ထိုအမှုတွင် ရပ်ကွက်ပြည်သူ့ကောင်စီသည် အမွေရှင်တစ်ဦး၏ တိုင်ကြားချက်အရ ပစ္စည်းလက်ရှိဖြစ်သူထံသို့ အိမ်ငှား မတင်ရန် တားမြစ်အမိန့် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ အဆိုပါ ထုတ်ပြန်သည့် အမိန့်ကို ဖိဆန်မှုအတွက် အရေးယူမှု အတွက် ဗဟိုတရားရုံးက ဥပဒေနှင့်ညီညွတ်မှု မရှိခြင်း ကြောင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၅၆၁ (က) အရ အမှုတွဲကို ချေဖျက်ခဲ့ပါသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၁၈၈ တွင် အကျုံးဝင်ရန် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းက ဥပဒေနှင့်အညီ အများနှင့်သက်ဆိုင် သော ထုတ်ပြန်ကြေညာထားသည့် အမိန့်တစ်ရပ် ရှိရန်လိုအပ်ပေသည်။ ဤအမှုတွင် ရပ်ကွက်ပြည်သူ့ ကောင်စီ အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့မှာ လူမှုရေးအရ ဒေါ်အန်စူးထံသို့ ထုတ်ပေးသော တားမြစ်စာသည် အများနှင့်သက်ဆိုင်သော အမိန့်မဟုတ်ဘဲ အိမ်ရှင် အိမ်ငှားသို့ အကြားဖြစ်ပွားသည့် ပုဂ္ဂလိက အရေးအခင်း မျှသာဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ရပ်ကွက်ပြည်သူ့ကောင်စီ အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ အတွင်းရေးမှူးဦးအေးသောင်း ၏ စွဲဆိုမှုသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၈၈ နှင့်

၁။ ၁၉၈၃-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး(ဗဟိုတရားရုံး) စာမျက်နှာ ၁၃၅။
 ၂။ ၁၉၈၃-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး(ဗဟိုတရားရုံး) စာမျက်နှာ ၂၆။
 ၃။ ၁၉၈၂-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး(ဗဟိုတရားရုံး) စာမျက်နှာ ၈။

ညီညွတ်သည်ဟု မဆိုနိုင်ကြောင်းကိုလည်း ဒေါ်အန်စူး အမှုတွင် လမ်းညွှန်မှုပြု၍ ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်ကို သိရှိထားရန် လိုအပ်ပါသည်။

ဦးကလှပါ (၁၀)ဦး အမှုတွင်လည်း ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၈၈ အရ အကျိုးဝင်ရန်အတွက် ဥပဒေအရ အမိန့်ထုတ်ပြန်ရန် အာဏာရှိသော ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းက ဥပဒေနှင့်အညီ အမိန့်ထုတ်ပြန်ရန် လိုအပ်ပေသည်။ ဥပဒေနှင့်အညီ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းက ထုတ်ပြန်ထားသည့် အမိန့်ကိုလိုက်နာရန် ပျက်ကွက်မှသာလျှင် ပုဒ်မ ၁၈၈ အရ တရားစွဲဆိုနိုင်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် မြို့နယ် ပြည်သူ့ကောင်စီ အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့က ယင်းမြို့နယ် အတွင်းရှိ တောင်သူများအနေဖြင့် စီမံကိန်းဝင်သီးနှံများ စိုက်ပျိုးရန်အမိန့်တစ်ရပ် ထုတ်ပြန်ရန် လိုအပ်သည်။ အဆိုပါ အမိန့်ကို မလိုက်နာသူအား ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၈၈ အရ တရားစွဲဆိုနိုင်ပေသည်။ ဤအမှုတွင် မြို့နယ်ပြည်သူ့ကောင်စီ အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့က ယင်းအမိန့်ကို ထုတ်ပြန်ထားခြင်း မရှိသောကြောင့် ဦးကလှတို့ အသီးသီးအပေါ် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၁၈၈ အရ တရားစွဲဆိုထားခြင်းသည် ကနဦးကပင် ပျက်ပြယ်နေပြီးဖြစ်သည်ဟု ထပ်မံ၍ လမ်းညွှန်ဆုံးဖြတ် ခဲ့ပါသည်။

မခင်စန်းဝင်းအမှု ဒေါ်အန်စူးအမှုနှင့် ဦးကလှ အမှုတို့တွင် အထက်ပါအတိုင်း လမ်းညွှန်ဆုံးဖြတ်ထားခဲ့ သော်လည်း ထပ်မံ၍ မှားယွင်းနေ၍ နိုင်ငံတော် တရားရုံးချုပ်က တန်ဖိုးတင်(ခ) ဦးဘိုးစိန်ပါ (၂) အမှုတွင် ဆုံးဖြတ်ပေးခဲ့ပြန်ပါသည်။ ယင်းအမှုတွင် ထုတ်ပြန်ထားသောအမိန့်ကို ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်ရာ ရောက်မရောက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ

၁၈၈ ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို လေ့လာစိစစ်ပါက ဥပဒေ နှင့်အညီ ထုတ်ပြန်ကြေညာရန် အာဏာရှိသော ပြည်သူ့ ဝန်ထမ်းက ထုတ်ပြန်သောအမိန့်ကို သိလျက်နှင့် ဖိဆန် လျှင်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ အများသိရှိလိုက်နာစေရန် ထုတ်ပြန်ကြေညာထားသည့် အမိန့်သာလျှင် အကျိုးဝင် မည်ဖြစ်သည်။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်ထံသို့ လိုက်နာ စေရန်အကြောင်းကြားစာသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၈၈ တွင် အကျုံးမဝင်ပေဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၁၈၈ အရ တရားစွဲဆို တင်ပို့လာသည့်အခါများတွင် အထက် ဖော်ပြပါ စီရင်ထုံးများကျင့်ထုံးတို့ကို ကြည့်ရှုလိုက်နာ မည်ဆိုပါက စစ်ဆေးစီရင်မှုများမှာ မှားယွင်းမှုများ မရှိနိုင်တော့ဟု ယုံကြည်မိပါသည်။ တရားစီရင်ရာတွင် အမှန်ကိုဆုံးဖြတ်ရုံမျှသာမကဘဲ ထိုသို့အမှန်တရားကို စီရင်ကြောင်း အများမြင်စေနိုင်အောင် စစ်ဆေးစီရင် နိုင်ကြပါစေဟု ဆန္ဒပြု၍ တင်ပြလိုက်ပါသည်။

လှအေး (တရားရေး)

ကိုးကားစာအုပ်စာရင်း

- ၁။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေ။
- ၂။ ရာဇသတ်ကြီးဥပဒေ။
- ၃။ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံးများ။

၄။ ၁၉၈၂-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး(ဗဟိုတရားရုံး) စာမျက်နှာ ၈၇။
 ၅။ ၁၉၈၆-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး(ဗဟိုတရားရုံး) စာမျက်နှာ ၁။
 ၆။ ၁၉၉၈-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံး(တရားရုံးချုပ်) စာမျက်နှာ ၆၈။

ဥပဒေသုတ

၁၉၅၇-ခုနှစ်

မြန်မာနိုင်ငံ

ကုမ္ပဏီစည်းမျဉ်းများ

ဦးဟန်ထွန်း (အခွန်)

၁၉၅၅-ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီ (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေဖြင့် ပြင်ဆင်ခဲ့သည် မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီ အက်ဥပဒေအရ အပ်နှင်းထားသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ကျင့်သုံးလျက် “၁၉၅၇-ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီ စည်းမျဉ်းများ” (The Myanmar Companies, 1957) ကို ထုတ်ပြန်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်မှာ သီးခြားထုတ်ပြန်၍ စာအုပ်ငယ်အဖြစ် ထုတ်ဝေခဲ့ခြင်းဖြစ်ရာ သတိမူမိနိုင်ဖွယ် အခွင့်အလမ်း နည်းပါးနိုင်လိမ့်မည်ဟု ထင်မြင်ယူဆမိသဖြင့် အကျဉ်းချုပ် ပြုစုတင်ပြလိုက်ရပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီအက်ဥပဒေပုဒ်မ (၃၇ က) အရ အပ်နှင်းထားသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ကျင့်သုံးလျက် မြန်မာကုမ္ပဏီစည်းမျဉ်းများကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါစည်းမျဉ်းများ၏ အပိုဒ်-၁ မှာ စည်းမျဉ်းများကို “မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီ စည်းမျဉ်းများ” ဟု ခေါ်တွင်ရမည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် စတင်အကျိုးသက်

ရောက် (အာဏာတည်) သည့် နေ့ရက်ကို နိုင်ငံတော်သမ္မတက အမိန့်ကြော်ငြာစာထုတ်ပြန်၍ အတည်ပြုမည်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

စည်းမျဉ်းအပိုဒ်-၂ ၏ ပုဒ်မခွဲ (က) တွင် ‘အက်ဥပဒေ’ ဆိုသည်မှာ ‘မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီအက်ဥပဒေ’ ကို ဆိုလိုကြောင်း။

အပိုဒ်ခွဲ (ခ) တွင် ‘ပုံစံ’ ဆိုသည်မှာ ဤစည်းမျဉ်းများတွင် နောက်ဆက်တွဲဖော်ပြထားသည့် ဇယားပါပုံစံကို ဆိုလိုကြောင်း။

အပိုဒ်ခွဲ (ဂ) တွင် ‘ခွင့်ပြုမိန့်’ ဆိုသည်မှာ မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီအက်ဥပဒေပုဒ်မ- (၂၇ က) အရ ထုတ်ပေးသော ခွင့်ပြုမိန့်တစ်ရပ်ရပ်ကို ဆိုလိုကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

ဤ ‘ခွင့်ပြုမိန့်’ ၏ အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုချက်ကို မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီအက်ဥပဒေပုဒ်မ- (၂၇ က) ကို ရည်ညွှန်းဖော်ပြထားရာ၊ အဆိုပါ ပုဒ်မ- (၂၇ က)

ကို ၁၉၅၅-ခုနှစ် ဥပဒေအမှတ်-၂၃ ဖြင့် ဖြည့်စွက် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါပြဋ္ဌာန်းချက်ကို အောက်ပါအတိုင်း သီးခြားခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဖြည့်စွက် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရမည်ဖြစ်ပါသည်။

နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီများနှင့် နိုင်ငံတကာကုန်သွယ်မှု ဆောင်ရွက်သည့် ကုမ္ပဏီများ

ပုဒ်မ-၂၇က။ (၁) နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီအာလုံး သို့မဟုတ် နိုင်ငံတကာနှင့် ကုန်သွယ်မှုပြုလုပ်သည့် ကုမ္ပဏီအားလုံးသည် ကုမ္ပဏီ၏သင်းဖွဲ့မှတ်တမ်း (Memorandum) နှင့် သင်းဖွဲ့စည်းမျဉ်း (Articles) (ရေးဆွဲထားပြီးဖြစ်လျှင်) များကို ကုမ္ပဏီမှတ်ပုံတင် အရာရှိ (Registrar) ထံ မတင်ပြမီ နိုင်ငံတော်သမ္မတ ထံမှ ခွင့်ပြုမိန့်ကို ခံယူရမည်။

(၂) ထိုသို့ခွင့်ပြုမိန့် ခံယူရန် လျှောက်ထားရာတွင် သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ပုံစံဖြင့် တင်ပြလျှောက်ထားရမည်။ နိုင်ငံတော်သမ္မတ သည် သက်ဆိုင်ရာစည်းကမ်းချက်များ ပြဋ္ဌာန်းထား သည့် စည်းမျဉ်းရှိပြီးဖြစ်လျှင် အဆိုပါ စည်းမျဉ်း ပြဋ္ဌာန်းချက်များဖြင့် 'ခွင့်ပြုမိန့်' ကို ထုတ်ပေးနိုင်သည်။ ထိုသို့ထုတ်ပေးသည့် ခွင့်ပြုမိန့်ကို တတိယ နောက်ဆက်တွဲတွင် ဖော်ပြထားသည့် ပုံစံအမှတ် (ဈ) ဖြင့် ဖြစ်စေရမည်အပြင်၊ ယင်းပုံစံ၌ ဖော်ပြပါရှိသည့် အချက်အလက်များကိုလည်း ဖော်ပြပါရှိရမည်။

(၃) မည်သည့် နိုင်ငံခြား ကုမ္ပဏီမျှ (အထက်) ပုဒ်မခွဲ (၁) အရ ထုတ်ပေးသည့် 'ခွင့်ပြုမိန့်' ကို သတ်မှတ်သည့်ကာလအတွင်း ရယူခြင်း မရှိဘဲ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အတွင်း ယင်း ကုမ္ပဏီ၏လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ခြင်း သို့မဟုတ် ဆက်လက်လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုရ။

(၄) (၁) ပုဒ်မခွဲ-၁ အရ 'ခွင့်ပြု မိန့်' မရရှိလျှင် နိုင်ငံတကာကုန်သွယ်မှုပြုလုပ်လျက်ရှိ

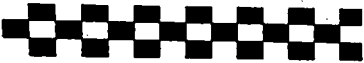
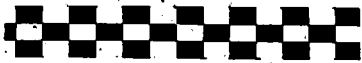
သော မည်သည့်ကုမ္ပဏီမဆို နိုင်ငံရပ်ခြားတိုင်းပြည်၌ လက်အောက်ခံကုမ္ပဏီ သို့မဟုတ် ကုမ္ပဏီရုံးခွဲတစ်ခုခု ကို တည်ထောင်ခြင်း မပြုရ။

(၂) ၁၉၅၅ - ခုနှစ် မြန်မာကုမ္ပဏီ (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေ စတင် အကျိုးသက်ရောက်သည့်နေ့တွင် နိုင်ငံရပ်ခြား တိုင်းပြည်၌ လက်အောက်ခံကုမ္ပဏီ သို့မဟုတ် ကုမ္ပဏီရုံးခွဲ တစ်ခုခု တည်ထောင်၍ နိုင်ငံတကာ ကုန်သွယ်မှု ပြုလုပ်လျက်ရှိသော ကုမ္ပဏီတစ်ခုသည် သတ်မှတ်သည့်ကာလအတွင်း နိုင်ငံတော်သမ္မတထံမှ ခွင့်ပြုမိန့်ကို လျှောက်ထားရယူရမည်။

(၅) နိုင်ငံခြား ကုမ္ပဏီ သို့မဟုတ် နိုင်ငံတကာကုန်သွယ်မှုဆောင်ရွက်သည့် ကုမ္ပဏီသည် ဤပုဒ်မအရ လိုက်နာရမည့်လိုအပ်ချက် များကို ဆောင်ရွက်ရန် ပျက်ကွက်လျှင် အဆိုပါ ကုမ္ပဏီနှင့် ကုမ္ပဏီအရာရှိ သို့မဟုတ် ကိုယ်စားလှယ် အားလုံးသည် ကျပ်ငါးရာထက်မပိုသော ဒဏ်ငွေ သို့မဟုတ် ယင်းပျက်ကွက်မှုကို ဆက်လက်ပျက်ကွက် သည့်ကိစ္စတွင် ပျက်ကွက်နေသမျှကာလတစ်လျှောက် အတွက် တစ်ရက်လျှင်ဒဏ်ငွေ ငါးဆယ်ဖြင့် ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိစေရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီစည်းမျဉ်းများ သည် နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီများသာမက နိုင်ငံတကာနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်နေကြ သည့် ကုမ္ပဏီတိုင်းနှင့် သက်ဆိုင်နေမည်ဖြစ်ကြောင်း သတိမူသင့်မည် ဖြစ်ပါသည်။ စည်းမျဉ်းအပိုဒ်-၂ အောက်တွင် စကားရပ်များ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဆက်လက်ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။

အပိုဒ်ခွဲ(ဃ) တွင် 'ဇယား' ဆိုသည့် စကားရပ် သည် ဤစည်းမျဉ်းတွင်နောက်ဆက်တွဲ ဖော်ပြပြဋ္ဌာန်း ထားသည့်ဇယားကိုဆိုလိုကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

အပိုဒ်ခွဲ(င) တွင် “ဤစည်းမျဉ်း၌ သုံးနှုန်းထားသည့် စကားရပ်များနှင့် ဖော်ပြချက်များသည် အခြားနည်းဖြင့် အဓိပ္ပာယ်သီးခြားဖွင့်ဆိုပြထားခြင်းမရှိလျှင် ယင်းစကားရပ်များ၏ အဓိပ္ပာယ်သည် (မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီ) အက်ဥပဒေတွင် ယင်းတို့အား သုံးနှုန်းထားသည့်အတိုင်း အဓိပ္ပာယ် သက်ရောက်စေရမည်” ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

စည်းမျဉ်းအပိုဒ် (၃) တွင် “ပုဒ်မ-(၂၇ က) အရ ‘ခွင့်ပြုမိန့်’ လျှောက်ထားရာ၌ ဤစည်းမျဉ်း၏ နောက်ဆက်တွဲ ဇယားပါပုံစံ(က) (Form A) ဖြင့် လျှောက်ထားရမည်” ဟု သတ်မှတ်ထားပါသည်။

စည်းမျဉ်းအပိုဒ် (၄)၊ အပိုဒ်ငယ်(၁) တွင် “စည်းမျဉ်းအပိုဒ် (၅) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို မဆန့်ကျင်စေဘဲ ခွင့်ပြုမိန့်တစ်ရပ်သည် အဆိုပါအမိန့်တွင် အတိအလင်းဖော်ပြထားသည့် ကာလအပိုင်းအခြားအတိုင်း အကျိုးသက်ရောက်စေရမည်” ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။

စည်းမျဉ်းအပိုဒ် (၄)၊ အပိုဒ်ငယ်(၂) တွင် “ကုမ္ပဏီတစ်ခုသည် ယင်း၏သင်းဖွဲ့မှတ်တမ်း၊ သင်းဖွဲ့စည်းမျဉ်းတို့တွင် တစ်စုံတစ်ရာ ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲပါက အဆိုပါပြင်ဆင်ပြောင်းလဲမှုများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ နိုင်ငံတော်သမ္မတက လိုအပ်လိမ့်မည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသည့်အတိုင်း ‘ခွင့်ပြုမိန့်’ ပါ စည်းကမ်းချက်များကို ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲနိုင်သည်” ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။

စည်းမျဉ်းအပိုဒ် (၄)၊ အပိုဒ်ငယ် (၃) တွင် “အထက်အပိုဒ်ငယ်(၂) တွင် ဖော်ပြပါရှိသည်မှတစ်ပါး ‘ခွင့်ပြုမိန့်’ တွင် ပါရှိသည့်စည်းကမ်းချက်များကို အဆိုပါခွင့်ပြုမိန့်ထုတ်ပေးထားသည့် ကာလ အပိုင်းအခြားအတွင်း၌ သာမန်အားဖြင့် မပြင်ဆင်စေရပါ။ သို့ရာတွင် နိုင်ငံတော်သမ္မတက နိုင်ငံတော်အကျိုးငှာ ခွင့်ပြုမိန့်ပါ စည်းကမ်းချက်များကို ပြင်ဆင်သင့်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆလျှင် သက်ဆိုင်ရာကုမ္ပဏီအား

မည်သည့်အတွက် ခွင့်ပြုမိန့်ကို မပြင်ဆင်သင့်ပါကြောင်း အကျိုးအကြောင်း တင်ပြခွင့်ပြုလိမ့်မည်၊ ထို့နောက် နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် သင့်လျော်မည်ဟု ယူဆသည့်အတိုင်း စည်းကမ်းချက်များကို ပြင်ဆင်နိုင်သည်” ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

စည်းမျဉ်းအပိုဒ်(၅) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် ‘ခွင့်ပြုမိန့်’ တစ်ရပ်ရပ်အား ဆိုင်းငံ့ထားခြင်း၊ ပယ်ဖျက်ခြင်းတို့နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များဖြစ်ပါသည်။ အချို့သော ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အမှုမဲ့အမှတ်မဲ့ ကျူးလွန် ဖောက်ဖျက်မိနိုင်သဖြင့် အလေးထားမှတ်သားလိုက်နာရန် လိုအပ်ပါကြောင်း ဖော်ပြလိုပါသည်။ မူရင်းပြဋ္ဌာန်းချက်တွင် အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရပါသည်။

စည်းမျဉ်းအပိုဒ်(၅) တွင် “(မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီအက်ဥပဒေ) ပုဒ်မ- ၂ (၁) သို့မဟုတ် (၂ ဂ) တွင် အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြထားသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် အကျုံးဝင်သော မည်သည့်ကုမ္ပဏီဖြစ်စေ၊ ယင်းကုမ္ပဏီ၏ မည်သည့်အရာရှိ သို့မဟုတ် မည်သည့်ကိုယ်စားလှယ် (အေးဂျင့်) ဖြစ်စေ အောက်ဖော်ပြပါ ကျူးလွန်ဖောက်ဖျက်မှု တစ်ရပ်ရပ်ကို သိလျက်နှင့် ကျူးလွန်ဖောက်ဖျက်ပါက (အဆိုပါကုမ္ပဏီအတွက် ထုတ်ပေးထားသည့်) ခွင့်ပြုမိန့် တစ်ရပ်ရပ်ကို မည်သည့်အချိန်တွင်မဆို ပယ်ဖျက်ရုပ်သိမ်းခြင်း သို့မဟုတ် ဆိုင်းငံ့ခြင်းပြုနိုင်သည်” ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အဆိုပါပြဋ္ဌာန်းချက်၌ ပါရှိသော ပုဒ်မ- ၂ (၂ ခ) သို့မဟုတ် (၂ ဂ) တွင် အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြထားသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် အကျုံးဝင်သော ကုမ္ပဏီများ ဆိုသည်မှာ- “နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီ” နှင့် “ကုန်သွယ်မှုကိစ္စအလို့ငှာ နိုင်ငံရပ်ခြားတိုင်းပြည်တွင် လက်အောက်ခံကုမ္ပဏီဖြစ်စေ၊ ရုံးခွဲဖြစ်စေ ထားရှိသည့် နိုင်ငံတကာ

ကုန်သွယ်မှုကို ဆောင်ရွက်နေသည့်ကုမ္ပဏီ” တို့ကို ဆိုလိုပါသည်။

အက်ဥပဒေပုဒ်မ- (၂ ခ) တွင် “နိုင်ငံခြား ကုမ္ပဏီ” ဟူသော စကားရပ်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ဆိုရာ ဌ-

(က) မြန်မာကုမ္ပဏီမှ အပဖြစ်သော မည်သည့်ကုမ္ပဏီကိုမဆို သို့မဟုတ် ၁၉၅၀-ပြည့်နှစ် အထူးကုမ္ပဏီ အက်ဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်းသော ကုမ္ပဏီ သို့မဟုတ်

(ခ) ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ပြင်ပတွင် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်၍ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ဝိပဿနာလုပ်ငန်း ဥပစာ တစ်ခုခုဖွင့်လှစ်ထားရှိသော ကုမ္ပဏီဟူ၍ ဖော်ပြထားပါသည်။

စည်းမျဉ်းအပိုဒ် (၅) အောက်တွင် အပိုဒ်ငယ် များဖြင့် ကျူးလွန်ပျက်ကွက်သည့် ပြစ်မှုအမျိုးအမည် များကို သက်ဆိုင်ရာဥပဒေအမည်များဖြင့် ဖော်ပြ ထားသည်ကို အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်-

အပိုဒ်ငယ် (က) မြန်မာနိုင်ငံအမြတ်ခွန် အက်ဥပဒေအရ ပြစ်မှု တစ်ရပ်ရပ်။

အပိုဒ်ငယ် (ခ) ၁၉၄၇-ခုနှစ် နိုင်ငံခြားငွေ လဲလှယ်မှု ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲ ရေး အက်ဥပဒေအရ ပြစ်မှု တစ်ရပ်ရပ်။

အပိုဒ်ငယ် (ဂ) ပင် လယ် ရေ ကြောင်း အကောက်ခွန်အက်ဥပဒေ အရ ပြစ်မှုတစ်ရပ်ရပ်။

အပိုဒ်ငယ် (ဃ) သက်ဆိုင်သောကာလတွင် အာဏာတည်ဆဲဖြစ်သော ဥပဒေ တစ်ရပ်ရပ်အရ

ကုမ္ပဏီ တစ်ခုခုအား ပြစ်ဒဏ်ထိုက်သင့်စေသည့် အခြားပြစ်မှုတစ်ရပ်ရပ်။

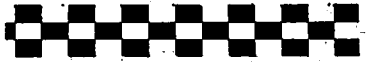
အပိုဒ်ငယ် (င) ခွင့်ပြုမိန့်တွင် ဖော်ပြပါရှိ သည့် စည်းကမ်းချက် တစ်ရပ်ရပ်ကို ဖောက်ဖျက် ကျူးလွန်ခြင်းဟု ဖြစ်ပါ သည်။

စည်းမျဉ်းအပိုဒ် (၅) ၏ ခြွင်းချက်ကို ဆက်လက်ပြဋ္ဌာန်းထားရာ-

“သို့ရာတွင် ထိုကဲ့သို့ ခွင့်ပြုမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ခြင်း သို့မဟုတ် ဆိုင်းငံ့စေခြင်း မပြုသင့်ကြောင်း အကျိုး အကြောင်း ပြသရှင်းလင်းရန် အခွင့်အရေးတစ်ရပ်ရပ် ကို ခွင့်ပြုပေးအပ်ရခြင်းမပြုမီ၌ မချမှတ်ရ” ဟု ခြွင်းချက်ပြု ဖော်ပြထားပါသည်။

စည်းမျဉ်းအပိုဒ် (၆) တွင် “(မြန်မာနိုင်ငံ ကုမ္ပဏီ) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၂ ခ) သို့မဟုတ် (၂ ဂ) တွင် အဓိပ္ပာယ်ပိုင်းခြား ဖော်ပြထားသည့် ကုမ္ပဏီတိုင်းသည် (အဆိုပါအက်ဥပဒေ) ပုဒ်မ ၉၊ ၁၉ ၂၂၊ ၂၇ ငက နှင့် ၂၇ ငခ (၁) တို့ကို လိုက်နာ ဆောင်ရွက်လျက် ရေးသားထားသည့် စာရွက်စာတမ်း များအနက် ယင်းတို့မှာ (ကုမ္ပဏီ) မှတ်ပုံတင်အရာရှိ ထံ တင်သွင်းထားသည့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် စာရွက် စာတမ်းများနှင့် မြန်မာဘာသာဖြင့် စာရွက်စာတမ်း များဟူ၍ ရှိမည်ဖြစ်ရာ ယင်းစာရွက်စာတမ်းများတွင် ကွဲလွဲမှုတစ်စုံတစ်ရာ တွေ့ရှိရလျှင် မည်သည့်စာရွက် စာတမ်းကို တရားဝင်စာရွက်စာတမ်းအဖြစ် လက်ခံ အတည်ပြုရန်ဖြစ်ပါကြောင်း စာဖြင့်ရေးသား ဖော်ပြ ထားရမည်” ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။

စည်းမျဉ်းအပိုဒ် ၉၇) တွင် “(မြန်မာနိုင်ငံ ကုမ္ပဏီ အက်ဥပဒေ) ပုဒ်မ ၂၇ က အရ ခွင့်ပြုမိန့် ရယူရန် လျှောက်ထားရာတွင် ကုမ္ပဏီတိုင်းသည်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အတွင်းသို့ ယူဆောင်လာသည့် မတည်အရင်းအနှီး ပမာဏအလိုက် အက်ဥပဒေ၏ ပထမနောက်ဆက်တွဲ၊ ဇယား (ခ)တွင် သတ်မှတ်ဖော်ပြထားသည့် နှုန်းအတိုင်း ကျသင့်သည့် အခငွေကို ပေးဆောင်ရမည်” ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

စည်းမျဉ်းအပိုဒ် (၈) တွင် “အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၂ ခ) သို့မဟုတ် (၂ ဂ) တွင် အဓိပ္ပာယ် ပိုင်းခြားဖော်ပြထားသည့် ကုမ္ပဏီတိုင်းသည် ခွင့်ပြုမိန့်ကို မှတ်ပုံတင်ရန်လျှောက်ထားရာတွင် ထို့ပြင် မှတ်ပုံတင်အရာရှိထံ တင်သွင်းထားရန်ကိစ္စ၌ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၇၇ ငက နှင့် ၂၇၇ ငခတို့အရ တင်သွင်းရမည့် စာရွက်စာတမ်းများနှင့် တစ်ပါတည်းပူးတွဲလျက် အောက်ဖော်ပြပါ အချက်အလက်များကို တင်ပြရမည်” ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားပြီး ပူးတွဲတင်ပြရန် စာရွက်စာတမ်းများကို အပိုဒ်ငယ် (၅) ပိုဒ်ဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။ အဆိုပါအပိုဒ်ငယ်များအလိုက် ဖော်ပြထားသည်တို့မှာ-

- (၁) (က) ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အတွင်းရှိ ကုမ္ပဏီ၏မှတ်ပုံတင်စာရင်းဝင် သို့မဟုတ် ပင်မရုံးတည်ရာ လိပ်စာအပြည့်အစုံ။
- (ခ) ကုမ္ပဏီ၏ ဒါရိုက်တာများနှင့် မန်နေဂျာများ (ရှိလျှင်) စာရင်းတစ်စောင်။
- (ဂ) ကုမ္ပဏီသို့ ဆင့်စာချအပ်ရာတွင် သို့မဟုတ် အကြောင်းကြားစာပေးပို့အတည်ပြုရာတွင် ကုမ္ပဏီ၏ ကိုယ်စား လက်ခံရယူရန် လွှဲအပ်ထားသည့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအတွင်း နေထိုင်သူတစ်ဦး သို့မဟုတ် တစ်ဦးထက်

ပိုသော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အမည်၊ နေရပ်လိပ်စာနှင့် နိုင်ငံသားအမျိုးအမည်ကို ဖော်ပြထားသည့် စာရင်း။

ထို့ပြင် အဆိုပါ စာရွက်စာတမ်းတစ်စုံတစ်ရာတွင်ဖြစ်စေ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော လိပ်စာ၊ ဒါရိုက်တာ မန်နေဂျာ၊ ပုဂ္ဂိုလ်အမည်၊ နေရပ်စသည့် ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲလျှင် ယင်းသို့ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲသည့် နေ့ရက်မှ နှစ်လအတွင်း ယင်းသို့ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲကြောင်း အကြောင်းကြားစာကို မှတ်ပုံတင်အရာရှိထံ တင်သွင်းရမည်ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။

(၂) ကုမ္ပဏီသို့ ချအပ်အတည်ပြုရန် လိုအပ်သော မည်သည့်အကြောင်းကြားစာ လက်ဆင့်မှုကို မဆို အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည့်အတိုင်း အမည်တင်သွင်းထားသည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးအား လိပ်စာပေးပို့လျှင်၊ ချထားလျှင် သို့မဟုတ် ယင်းလိပ်စာကို စာတိုက်မှတစ်ဆင့် မှတ်ပုံတင်ချောစာဖြင့်ပို့လျှင် သင့်လျော်လုံလောက်စွာဖြင့် အတည်ပြုပြီး ဖြစ်စေရမည်။

(“တရားဝင် ခိုင်လုံစွာ အကြောင်းကြားခဲ့ပြီးဖြစ်သည်ဟု သတ်မှတ်စေရမည်” ဟု ဆိုလိုပါသည်။)

(၃) ဤစည်းမျဉ်းနှင့် အကျုံးဝင်သက်ဆိုင်သော ကုမ္ပဏီတိုင်းနှင့် ကုမ္ပဏီ၏အမည်တွင် ‘လိမ္မိတက်’ ဟူသည့် စကားရပ်ကိုထည့်သွင်း အသုံးပြုထားသည့် ကုမ္ပဏီတိုင်းသည်-

- (က) ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အတွင်း ယင်းကုမ္ပဏီ၏ အစုရှယ်ယာများ သို့မဟုတ် ဒီဘင်ချာ ငွေချေးစာချုပ်များကို ဝယ်ယူကြရန် ဖိတ်ခေါ်သည့် ကြော်ငြာစာတမ်း (Prospectus) တိုင်းတွင် မည်သည့်နိုင်ငံတွင် ကုမ္ပဏီကို ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်ကြောင်း ထည့်သွင်းဖော်ပြရမည်။

(ခ) ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအတွင်း လုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သည့်နေရာ ဥပစာ တိုင်း၌ ကုမ္ပဏီ၏ အမည်နှင့် ကုမ္ပဏီ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့သည့် နိုင်ငံအမည် တို့ကို မြန်မာနှင့် အင်္ဂလိပ်အက္ခရာတို့ဖြင့် အလွယ်တကူ ဖတ်ရှုနိုင်စေသည့် စာသား ဖြင့် မြင်သာထင်ရှားစွာ ပြသထားရမည်။

(ဂ) ကုမ္ပဏီ၏ စာရင်း ပြေစာခေါင်းစည်း အားလုံး၊ စာရေးစက္ကူ၊ အကြောင်းကြား စာ၊ ကြော်ငြာစာနှင့် အခြားသောတရား ဝင် ထုတ်ဝေသည့် စာရွက်စာတမ်း အားလုံးတို့တွင် ကုမ္ပဏီအမည်နှင့် ကုမ္ပဏီဖွဲ့စည်းတည်ထောင်သည့် နိုင်ငံ အမည်တို့ကို လွယ်ကူစွာ သိမြင်နားလည် စေနိုင်သော မြန်မာနှင့်အင်္ဂလိပ် အက္ခရာ တို့ဖြင့် ဖော်ပြအသိပေးထားရှိစေရမည်။

(ဤအပိုဒ်ငယ် (၃) တွင် ဖော်ပြထားသည့် ပြဌာန်း ချက်များသည် နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီများသာမက 'လီမိတက်' ဟူသော စကားရပ်ကို ထည့်သွင်းအသုံးပြု ထားသည့် မြန်မာကုမ္ပဏီများနှင့်လည်း သက်ဆိုင် လျက်ရှိကြောင်း သတိမူမိနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ အလားတူ ပြဌာန်းချက်များကို မြန်မာနိုင်ငံ ကုမ္ပဏီ အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၇၃) တွင် ထည့်သွင်းပြဌာန်းထား ကြောင်း ယှဉ်တွဲလေ့လာသင့်မည်ဖြစ်ပါသည်။)

(၄) ဤစည်းမျဉ်းနှင့် အကျုံးဝင်သက်ဆိုင် သော ကုမ္ပဏီတိုင်းသည် ကုမ္ပဏီ၏ အဖွဲ့ဝင်များတွင် ပေးရန် တာဝန် (Liability) ကန့်သတ်ထားလျှင် ယင်းအချက်ကို ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ဆောင်ရွက်သည့်ကုမ္ပဏီ၏ အစုရှယ်ယာဝယ်ယူရန် ဖိတ်ခေါ်သည့် လမ်းညွှန်ကြော်ငြာများ၊ စာရင်း၊ ပြောစာခေါင်းစည်းများ၊ စာရေးစက္ကူများ၊ အကြောင်း

ကြားစာများ၊ ကြော်ငြာစာများနှင့် အခြားသော တရားဝင် ထုတ်ဝေသည့် စာရွက်စာတမ်းများ အားလုံးတွင် ဖော်ပြရမည်အပြင်၊ အဆိုပါကုမ္ပဏီက ဆောင်ရွက်နေသည့် လုပ်ငန်းဥပစာတိုင်း၌ ထည့်သွင်း ဖော်ပြထားရမည်။

(၅) ဤစည်းမျဉ်းနှင့် သက်ဆိုင်သော အကြောင်းကိစ္စတို့တွင်

(က) "အသိအမှတ်ပြုသည်" ဟူသော ဖော်ပြချက်သည် ဤစည်းမျဉ်း အပိုဒ် ၁၅ သို့မဟုတ် ၁၆ တွင် အသိအမှတ်ပြုကြောင်း ဖော်ပြ ပါရှိသည့်အတိုင်း မိတ္တူမှန် ဖြစ် ကြောင်း သို့မဟုတ် မှန်ကန် သော ဘာသာပြန်ဆိုချက် ဖြစ်ကြောင်းကို ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်။

(ခ) "လုပ်ငန်းဥပစာ" ဟူသော ဖော်ပြ ချက်တွင် အ စု ရှယ် ယာ လွှဲပြောင်းခြင်း သို့မဟုတ် အစု ရှယ်ယာ မှတ်ပုံတင်သည့် ရုံးတို့ လည်း အပါအဝင်ဖြစ်သည်။

(ဂ) "ဒါရိုက်တာ" ဟူသော ဖော်ပြ ချက်တွင် မည်သည့် ရာထူး အမည်ဖြင့် ခေါ်ဆိုသည်ဖြစ်စေ ဒါရိုက်တာ၏ ရာထူးနေရာကို ပိုင်ဆိုင်ထားသူလည်း အပါ အဝင် ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင်-

(ဃ) "ကြော်ငြာစာတမ်း" ဟူသော ဖော်ပြချက် အားလုံးသည် အကြောင်းကြားစာ၊ ဖြန့်ဝေစာ ကြော်ငြာစာ၊ သို့မဟုတ် ကုမ္ပဏီ ၏ အစုရှယ်ယာ သို့မဟုတ်

ဒီဘင်ချာငွေချေးစာချုပ် တစ်ခုခု
ကို ရယူ သို့မဟုတ် ဝယ်ယူရန်
ကမ်းလှမ်းသည့် အခြားဖိတ်ခေါ်
စာကို ဆိုလိုသည်ဟု အသေး
စိတ် ဖော်ပြထားပါသည်။

စည်းမျဉ်းအပိုဒ် (၉) တွင် “(မြန်မာနိုင်ငံ
ကုမ္ပဏီ) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၂ ခ) (ခ) တွင်
အဓိပ္ပာယ် ပိုင်းခြားဖော်ပြထားသည့် ကုမ္ပဏီတိုင်း
သည် အဆိုပါအက်ဥပဒေအရ ဟင်သွင်းရမည့်
အခြား စာရွက်စာတမ်းများအပြင် ဤစည်းမျဉ်း၏
နောက် ဆက်တွဲ ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသော ပုံစံ (ခ)
တွင် ဖြစ်စေ အကြောင်းကိစ္စရပ်အလိုက် ယင်းပုံစံနှင့်
အနီးစပ်ဆုံးတူညီသည့် ပုံစံဖြင့်ဖြစ်စေ လက်ကျန်
ရင်းတမ်းနှင့် အနှုံး/အမြတ်စာရင်းမိတ္တူ တစ်စုံစီကို
မှတ်ပုံတင်အရာရှိထံသို့ နှစ်စဉ်တင်သွင်းရမည်” ဟု
ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

စည်းမျဉ်းအပိုဒ် (၁၀) တွင် “၁၉၉၅-ခုနှစ်
မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီ (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေ စတင်
အာဏာတည်သည့်နေ့မတိုင်မီက ဖွဲ့စည်းတည်ရှိခဲ့ပြီး
(မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီ) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၂ ခ) တွင်
အဓိပ္ပာယ်ပိုင်းခြားဖော်ပြထားသည့် ကုမ္ပဏီတိုင်းသည်
နိုင်ငံတော်သမ္မတက အမိန့်ကြော်ငြာစာဖြင့် သတ်မှတ်
ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်ကာလအတွင်း ပြန်လည်မှတ်ပုံတင်
ခွင့်ပြုရန် လျှောက်ထားရမည်။ ပြန်လည်မှတ်ပုံတင်ရန်
လျှောက်ထားလွှာနှင့်အတူ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၇၇
ကနှင့် ပုဒ်မ ၂၇၇ ခေ (၁) တို့အရ တင်သွင်းရမည့်
စာရွက်စာတမ်းများကို တစ်ပါတည်းပူးတွဲ တင်သွင်း
ရမည်” ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

စည်းမျဉ်းအပိုဒ် (၁၁) တွင် “၁၉၅၅-ခုနှစ်
မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီ (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေ
စတင်အာဏာတည်သည့်နေ့ မတိုင်မီက ဖွဲ့စည်း
တည်ရှိခဲ့ပြီး (မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီ) အက်ဥပဒေပုဒ်မ

၂ (၂ ခ) သို့မဟုတ် (၂ ဂ) တွင် အဓိပ္ပာယ် ပိုင်းခြား
ဖော်ပြထားသည့် ကုမ္ပဏီတစ်ခုခုသည် စည်းမျဉ်း
အပိုဒ် (၁၀) အရ လိုအပ်ချက်များကို လိုက်နာရန်
ပျက်ကွက်လျှင် ယင်းကုမ္ပဏီအား မှတ်ပုံတင်ရာ၌
ကုမ္ပဏီအသစ်တစ်ခုကဲ့သို့ မှတ်ယူခံရမည်ဖြစ်သည့်
အပြင်၊ အက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ ချမှတ်
ခံရမည့် အခြားဖြစ်ဒဏ်တစ်ရပ်ရပ်ကို လျစ်လျူပြု၍
မှတ်ပုံတင်သည့်အခါတွင် စည်းမျဉ်းအပိုဒ် (၇) တွင်
သတ်မှတ်ဖော်ပြထားသည့် အခငွေကိုလည်း ပေး
ဆောင်ရန် တာဝန်ရှိစေရမည်” ဟု ဖော်ပြထားပါ
သည်။ ကုမ္ပဏီအဟောင်းပင်ဖြစ်လင့်ကစား သတ်မှတ်
ထားသည့်ကာလအတွင်း ပြန်လည်မှတ်ပုံတင်ရန်
ပျက်ကွက်မှုအပေါ် ဒဏ်ငွေတပ်ရိုက်ခြင်းသာမက
ကုမ္ပဏီအသစ်တစ်ခု မှတ်ပုံတင်ဘိသကဲ့သို့ မှတ်ပုံတင်
ကြေးများ ပေးဆောင်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းချက်
ပင် ဖြစ်ပါသည်။

စည်းမျဉ်းအပိုဒ် (၁၂) တွင် “(မြန်မာနိုင်ငံ
ကုမ္ပဏီ) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၂ ခ) သို့မဟုတ် (၂
ဂ) တွင် အဓိပ္ပာယ်ပိုင်းခြားဖော်ပြထားသည့်
ကုမ္ပဏီတိုင်းသည် အက်ဥပဒေပါပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်
အညီ မှတ်ပုံတင်အရာရှိထံ တင်သွင်းရသော စာရွက်
စာတမ်းအတွက် အခငွေ ၅-ကျပ်ကို မှတ်ပုံတင်
အရာရှိထံ ပေးဆောင်ရမည်” သတ်မှတ်ထားပါသည်။

စည်းမျဉ်းအပိုဒ် (၁၃)၊ အပိုဒ်ခွဲ (၁) တွင်
“(မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီ) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၂ ခ)
တွင် အဓိပ္ပာယ်ပိုင်းခြား ဖော်ပြထားသည့်
ဘဏ်လုပ်ငန်း ကုမ္ပဏီတိုင်းသည် ၁၉၅၂-ခုနှစ်
ပြည်ထောင်စုဘဏ်အက်ဥပဒေအရ လိုအပ်သည့်
တို့ကို လိုက်နာရမည့်အပြင် (မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီ)
အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၇ က အရ ခွင့်ပြုမိန့်ကို တောင်းခံ
ရယူရမည်။ ယင်းကဲ့သို့ ခွင့်ပြုမိန့်လျှောက်ထားရာတွင်
၁၉၅၂-ခုနှစ် ပြည်ထောင်စုဘဏ်အက်ဥပဒေ

သို့မဟုတ် လိုင်စင်ထုတ်ပေးရန် ယင်းအက်ဥပဒေအရ ချမှတ်ထားသည့် နည်းလမ်းများနှင့်အညီ လိုအပ်ချက်များကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ပြီးဖြစ်ကြောင်း ပြည်ထောင်စုဘဏ်၏ သက်သေခံလက်မှတ်ကို ပူးတွဲတင်ပြရမည်” ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။

အပိုဒ်ခွဲ(၂) တွင် “၁၉၅၅-ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံ ကုမ္ပဏီ (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေ စတင်အာဏာ တည်သည့် နေ့မတိုင်မီက ဖွဲ့စည်းတည်ရှိခဲ့ပြီး (မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီ) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၂ ခ) တွင် အဓိပ္ပာယ်ပိုင်းခြား ဖော်ပြထားသည့် ဘဏ်လုပ်ငန်း ကုမ္ပဏီတစ်ခုအနေဖြင့် ပြည်ထောင်စုဘဏ်က ထုတ်ပေးထားသည့် သက်သေခံလက်မှတ်ကို တင်ပြရန် မလိုအပ်စေရ။ သို့ရာတွင် ယင်းကဲ့သို့ (ဘဏ်လုပ်ငန်း) ကုမ္ပဏီသည် (မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီ) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၇ က ပုဒ်မ ၂၇၇ ငါးနှင့် ၂၇၇ ခေတို့အရ ချမှတ်ပြဌာန်းထားသည့် လိုအပ်ချက်များကိုမူ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်” ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။

စည်းမျဉ်းအပိုဒ် (၁၄) တွင် “(မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီ) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၂ ခ) တွင် အဓိပ္ပာယ်ပိုင်းခြား ဖော်ပြထားသော ကုမ္ပဏီတိုင်းသည် ယင်း၏ လုပ်ငန်းရည်ရွယ်ချက်များက အများပြည်သူအတွက် စီစဉ်ထားရှိသည့် ဆောင်ရွက်ပေးမှုများကို အသုံးပြုရန် လိုအပ်လျှင်သော်လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်အတွင်းရှိ သဘာဝသယံဇာတ တစ်ရပ်ရပ်ကို ထုတ်ယူခြင်း၊ ဖော်ထုတ်ခြင်း သုံးစွဲခြင်းပြုရန်လိုအပ်လျှင်သော်လည်းကောင်း ‘ခွင့်ပြုမိန့်’ လျှောက်ထားရာတွင် ယင်းကုမ္ပဏီသည် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၁၈ သို့မဟုတ် ၂၁၉ အရ ပြဌာန်းထားရှိသော လိုအပ်ချက်များနှင့်အညီ လိုက်နာဆောင်ရွက်ပြီး ဖြစ်ကြောင်း သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာန၏ သက်သေခံ

လက်မှတ် သို့မဟုတ် ယင်းတို့အား ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း အဆိုပါလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရန် လုပ်ကိုင်ခွင့်ပေးအပ်ထားပြီး ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည့် စာသို့မဟုတ် သက်သေခံ လက်မှတ်ကို ပူးတွဲတင်ပြရမည်” ဖြစ်ကြောင်း ပြဌာန်းထားပါသည်။

စည်းမျဉ်းအပိုဒ် (၁၅) တွင် “သက်ဆိုင်သည့် ကုမ္ပဏီသည် အခြားနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၌ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်လျှင် (မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီ) အက်ဥပဒေအရဖြစ်စေ ဤစည်းမျဉ်းပါ ပြဌာန်းချက်များအရဖြစ်စေ မှတ်ပုံတင် အရာရှိထံတင်သွင်းရမည့် စာရွက်စာတမ်းတစ်ရပ်ရပ်၏ မိတ္တူကို အောက်ဖော်ပြပါ နည်းလမ်းတစ်ရပ်ရပ်ဖြင့် မှန်ကန်ကြောင်း အတည်ပြုပြီးဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်-

(က) မူရင်းကို သက်ဆိုင်ရာအစိုးရအရာရှိ၏ ထိန်းသိမ်းမှုအောက်၌ ထားရှိပြီး အဆိုပါ အရာရှိက မိတ္တူမှန် ဖြစ်ကြောင်း နည်းလမ်းတကျ သက်သေခံလက်မှတ် ရေးထိုးခြင်း၊ အဆိုပါအရာရှိ၏လက်မှတ်နှင့် ရုံးတံဆိပ်သည် ကုမ္ပဏီဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့သည့် နိုင်ငံတွင် ထိုစဉ်ကာလ၌ အကျိုးသက်ရောက်လျက်ရှိသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ စစ်မှန်ကြောင်းနှင့် သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံ၏သံရုံး သို့မဟုတ် ကောင်စစ်ဝန်ရုံးက နည်းလမ်းတကျ တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုပေးခြင်း သို့မဟုတ်

(ခ) မိတ္တူမှန်ဖြစ်ကြောင်း သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံမှ နိတြိပတ်ဗလစ်တစ်ဦးက နည်းလမ်းတကျ သက်သေခံ လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် အပြင် ယင်းနိတြိပတ်ဗလစ်၏ သက်သေခံလက်မှတ်ကို သက်ဆိုင်ရာ

သံရုံး သို့မဟုတ် ကောင်စစ်ဝန်ရုံးက နည်းလမ်းတကျ တရားဝင် အသိအမှတ် ပြုပေးခြင်း” ဟု ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

စည်းမျဉ်းအပိုဒ် (၁၆) တွင် “ (မြန်မာနိုင်ငံ ကုမ္ပဏီ) အက်ဥပဒေအရဖြစ်စေ၊ ဤစည်းမျဉ်းပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရဖြစ်စေ မှတ်ပုံတင်အရာရှိထံ ကင်သွင်းရမည့် စာရွက်စာတမ်းများ၏ ဘာသာပြန်ဆို ချက်များကို မှန်ကန်သော ပြန်ဆိုချက်များအဖြစ် အောက်တွင်ဖော်ပြသကဲ့သို့ မှန်ကန်ကြောင်း အတည် ပြုခဲ့လျှင် ယင်းတို့ကို မှန်ကန်သော ဘာသာပြန်ဆို ချက်များဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်-

(က) ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံပြင်ပ၌ ဘာသာပြန်ဆိုခဲ့သည်ဖြစ်လျှင် ကုမ္ပဏီ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်သည့် နိုင်ငံ၌ ထိုစဉ် အခါကာလက အကျိုးသက်ရောက် လျက်ရှိသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ ဘာသာ ပြန်ခြင်းဖြစ်လျှင်၊ ထို့ပြင်

(ခ) ယင်းသို့ ဘာသာပြန်ဆိုခြင်းကို ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံကော်မတီတွင်း ရှေ့နေ ဥပဒေအကျိုးဆောင် သို့မဟုတ် တရားရုံးချုပ်တွင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်ခွင့် ရရှိသည့် ဝတ်လုံတော်ရ တစ်ဦးဦးက ပြန်ဆိုပေးခြင်း သို့မဟုတ် မူရင်းဘာသာ စကားနှင့် အင်္ဂလိပ် သို့မဟုတ် မြန်မာ ဘာသာတို့တွင် သင့်လျော် လုံလောက် သော တတ်သိမှုရှိသူအဖြစ် မှတ်ပုံတင် အရာရှိက သဘောရရှိသူ ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးဦး၏ ကတိပြုလွှာအရဖြစ်လျှင်” ဟု ဖော်ပြပါရှိပါသည်။

မြန်မာကုမ္ပဏီစည်းမျဉ်းများမှာ အထက်ပါ အတိုင်း အပိုဒ်ပေါင်း ၁၆ ပိုဒ်ဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း

ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါစည်းမျဉ်းများတွင် နောက်ဆက် တွဲအဖြစ် ပုံစံ ‘က’ Form A ကို စည်းမျဉ်းအပိုဒ် (၃) အရ သတ်မှတ်ဖော်ပြထားပါသည်။ ပုံစံ ‘က’ သည် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၇ က အရ ‘ခွင့်ပြုမိန့်’ Permit လျှောက်ထားရန် ပုံစံဖြစ်၍ အချက်အလက် ပေါင်း ၁၃ ချက်ကို ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။ စည်းမျဉ်းအပိုဒ် (၉) အရ ပုံစံ ‘ခ’ Form B ကို အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၂ ခ) ဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ပိုင်းခြား ဖော်ပြထားသည့် ကုမ္ပဏီများက ပြည်ထောင်စု မြန်မာ နိုင်ငံအတွင်း ဆောင်ရွက်သည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနှင့် သက်ဆိုင်သော လက်ကျန်ရှင်းတမ်း (Balance Sheet) ပုံစံနှင့် အရှုံး/အမြတ်စာရင်း (Profit and Loss Account) ပုံစံတို့ကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ထို့ပြင် အဆိုပါစာရင်းများတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြရမည့် အချက်များကိုပါ အသေးစိတ်ဖော်ပြထားပါသည်။ အရှုံး/အမြတ် စာရင်းတွင် အချက်အလက် (၁၂) ရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ လက်ကျန်ရှင်းတမ်းတွင် အချက် အလက် (၈) ရပ်ကို လည်းကောင်း အသေးစိတ် သတ်မှတ်ထားကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

နိဂုံးအနေဖြင့် သတိမူရန်လိုအပ်ချက်ကို ဖော်ပြလိုပါသည်။ ၁၉၅၇-ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီ စည်းမျဉ်းတွင် ရည်ညွှန်းဖော်ပြထားသည့် ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်အချို့မှာ ယနေ့ကာလတွင် “ဥပဒေများ ရုပ်သိမ်းသည့်ဥပဒေ” တို့ဖြင့် ရုပ်သိမ်းခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါ သည်။ အချို့ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ ဥပဒေသစ်ဖြင့် အစားထိုးပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ပြောင်းလဲသွားခဲ့ပါသည်။ ယင်းအချက်ကို သတိမူ လျက် လိုအပ်သလို ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲ ဆောင်ရွက် သွားရန်ဖြစ်ကြောင်း ရေးသားဖော်ပြလိုက်ရပါသည်။

— — — — — ဦးဟန်ထွန်း (အခွန်)

တရားရေး

ဂျာနယ်

ဥပဒေသတ

ပုဂ္ဂလိက ဘဏ်များ

အပေါင်

(မှတ်ပုံတင် အပေါင်စာချုပ်ချုပ်ဆို၍ အပေါင်ပြုလုပ်ခြင်း)

မောင်တင်မင်း (ရှေ့နေ)

တရားရေးဂျာနယ် အတွဲ (၁)၊ အမှတ် (၈) နှင့် အတွဲ (၁) အမှတ် (၁၁) တို့တွင် ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသော စာချုပ်စာတမ်းများ အပ်နှံ၍ ပေါင်နှံခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အလျဉ်းသင့်သမျှကို အကျဉ်းချုပ် တင်ပြထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ပုဂ္ဂလိက ဘဏ်များက ငွေထုတ်ချေးကြရာ၌ အများဆုံးပြုလုပ်လေ့ရှိကြသည့် အပေါင်နည်းမှာ စာချုပ်စာတမ်းများ မှတ်ပုံတင်ရုံး၌ မှတ်ပုံတင်အပေါင် စာချုပ်တရားဝင် ချုပ်ဆိုကြလျက် အပေါင်ပြုလုပ်ကြသည့် နည်းဖြစ်ပါသည်။ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသော စာချုပ်စာတမ်းများ အပ်နှံ၍ ပေါင်နှံခြင်းသည် ပုဂ္ဂလိက ဘဏ်များအတွက် လတ်တလော လွယ်ကူချောမွေ့စွာ

ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်သော နည်းဖြစ်သော်လည်း အမှန်တကယ် ယုံကြည်စိတ်ချရသော နည်းမှာ မှတ်ပုံတင် အပေါင်စာချုပ် ချုပ်ဆို၍ အပေါင်ခံခြင်းနည်းသာ ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ မှတ်ပုံတင်အပေါင်စာချုပ် ချုပ်ဆို၍ အပေါင်ခံခြင်းသည် ပုဂ္ဂလိက ဘဏ်များ၏ ငွေကြေးချေးငှားပြီးနောက် ပေါ်ပေါက်လာတတ်သည့် ဆုံးရှုံးမှုကို များစွာကာကွယ်ပေးနိုင်သည်သာမက တိကျလုံခြုံမှု ခိုင်မာမှု၊ စိတ်ချရမှုများ ရှိသည်ကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။

ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၅၉) တွင် အပေါင်ချေးငွေသည် ကျပ်တစ်ရာ (သို့မဟုတ်) ကျပ်

၁။ DEED OF REGISTERED MORTGAGE.

၂။ LOANS.

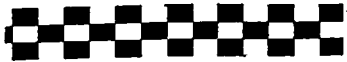
တစ်ရာထက် ပိုလျှင် ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသော စာချုပ်စာတမ်းများ အပ်နှံ၍ ပေါင်နှံခြင်းမှအပ ပေါင်နှံခြင်းကို ပေါင်နှံသူက လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး မှန်ကန်ကြောင်း ဝန်ခံလက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် မှတ်ပုံတင်အပေါင်စာချုပ်ဖြင့်သာ ပြုလုပ်နိုင်သည်ဟု ပြဌာန်းထားပါသည်။ ထိုပြဌာန်းချက်အရ အပေါင်စာချုပ်တွင် ယေဘုယျအားဖြင့် ပါဝင်သည့် သဘောတူညီချက်များကို လေ့လာကြည့်သောအခါ အောက်ပါအတိုင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

- (က) ပေါင်နှံသူနှင့် အပေါင်ခံသူတို့၏ အမည်၊ နေရပ်လိပ်စာ၊ အပေါင်စာချုပ် ချုပ်ဆိုသည့် နေရာ၊ နေ့ရက်။
- (ခ) ပေါင်နှံသူက ငွေချေးယူလိုကြောင်း ကမ်းလှမ်းချက်၊ အပေါင်ခံသူ (ဘဏ်) က သဘောတူညီကြောင်း လက်ခံချက်၊ ချေးယူသည့် ငွေကြေး ပမာဏနှင့် သဘောတူ သတ်မှတ်သည့် အတိုးနှုန်း၊
- (ဂ) ချေးယူသည့်ငွေကြေးနှင့် ကျသင့်သော အတိုးများကို မှန်ကန်စွာ ပေးဆပ်မည် ဖြစ်ကြောင်း ပေါင်နှံသူက တာဝန်ယူသည့် အချက်။
- (ဃ) အပေါင်ပစ္စည်းသည် ပေါင်နှံသူသာ ပိုင်ဆိုင်ပြီးလက်ရှိဖြစ်ကြောင်းနှင့် အခြားသော ကြွေးမြီအရပ်ရပ် တာဝန်တို့မှ ကင်းရှင်းသည်ကို ပေါင်နှံသူက တာဝန်ယူသည့် အချက်။
- (င) ပေးဆပ်ရန် အချိန်ကာလ သတ်မှတ်ချက်၊ အကယ်၍ ပေးဆပ်ရန် အချိန်ကာလ

သတ်မှတ်ချက် မရှိပါက အပေါင်ခံသူ (ဘဏ်) က တောင်းခံလာသည့်အခါတွင် ပေါင်နှံသူက ချေးငွေနှင့်တကွ၊ အတိုးနှင့် ကြွေးမြီအရပ်ရပ်ကို ပြန်လည် ပေးဆပ်ရန် တာဝန်ယူသည့်အချက်။

- (စ) အပေါင်ပစ္စည်းသည် ပေါင်နှံသူ၏ လက်ဝယ်တွင်ရှိပါက ယင်းအပေါင်ပစ္စည်းကို ပေါင်နှံသူသည် ထိုက်သင့်သော လုံလုံစီရိယဖြင့် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက် ပေးရမည့်အချက်။
- (ဆ) အပေါင်ပစ္စည်းနှင့်ပတ်သက်သည့် မီးအာမခံကြေး၊ အခြားအခွန်အခများကို အပေါင်ခံသူ (ဘဏ်)က စိုက်ထုတ်ကုန်ကျထားပါက အဆိုပါ စရိတ်စကများအားလုံးကို ပြန်လည်ပေးဆပ်ရန် ပေါင်နှံသူက သဘောတူသည့်အချက်။
- (ဇ) အပေါင်ပစ္စည်းသည် အရုပ်အရှင်း ကင်းရှင်းလျက် ပေါင်နှံသူက အခြားသူတစ်ဦး တစ်ယောက်၊ အဖွဲ့အစည်း၊ ဘဏ်များသို့ ပေါင်နှံခြင်း၊ ထပ်မံပေါင်နှံခြင်း၊ လွှဲပြောင်းခြင်းတို့ မပြုလုပ်ကြောင်း ပေါင်နှံသူက ဝန်ခံထားသည့်အချက်။
- (ဈ) ပေါင်နှံသူ၏ ပျက်ကွက်မှု၊ တာဝန်မဲ့မှုတို့ကြောင့် အပေါင်ပစ္စည်းတွင် ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှု၊ တန်ဖိုးကျဆင်းမှုတို့ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါက ပေါင်နှံသူက တာဝန်ယူ ပြေရှင်းပေးရမည့်အချက်။
- (ည) ပေါင်နှံသူသည် ကြွေးမြီအရပ်ရပ်ကို

၃။ PROPOSALS.
 ၄။ ACCEPTANCES.
 ၅။ INTEREST

ပေးဆပ်ရန် ဖျက်ကွက်ပါက တရားရုံး၏ အကူအညီကို ရယူလျက်ဖြစ်စေ၊ မရယူဘဲ ဖြစ်စေ၊ အပေါင်ပစ္စည်းကို အပေါင်ခံသူ (ဘဏ်) က ရောင်းချလျက်၊ ကြွေးမြီအရပ်ရပ်အတွက် အဆိုပါ ရောင်းချရငွေကို ခုနှိမ်ရယူခြင်းအား သဘောတူသည့်အချက်။

- (၄) ပေါင်နှံသူက ကြွေးမြီပေးဆပ်ရန် ဖျက်ကွက်မှုရှိလာသည့်အခါ အပေါင်ခံသူ (ဘဏ်)က ပေါင်နှံသူထံသို့ နှိပ်စက်စာပေးရန် အချိန်ကာလ သတ်မှတ်ချက်။
- (၅) အကယ်၍ လိုအပ်ပါက အပေါင်ပစ္စည်းကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မည့်သူကို ပေါင်နှံသူ၏ စရိတ်ဖြင့် ခန့်အပ်လျက် ဆောင်ရွက်ရမည်ဟူသောအချက်။
- (၆) အပေါင်ပစ္စည်းစာရင်း အသေးစိတ်နှင့် တကွ အပေါင်ခံသူ (ဘဏ်)သို့ ပေးအပ်ထားမည့် ယင်းပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်သည့် ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသည့် စာချုပ်စာတမ်းများ စာရင်း။
- (က) အကယ်၍ ပေါင်နှံသူက ကြွေးမြီအရပ်ရပ်ကို ပေးဆပ်ပြီး အပေါင်ပစ္စည်းများကို ရွှေ့နှုတ်ပြီးသည်ဆိုပါက ပေါင်နှံသူက အပ်နှံထားခဲ့သော အဆိုပါ စာချုပ်စာတမ်းများကို အပေါင်ခံသူ (ဘဏ်) က ပြန်လည် ပေးအပ်ရန် အချက်။

ဤသို့ဖြင့် အဆိုပါအချက်အလက် သဘောတူညီချက်များပါဝင်သည့် အပေါင်စာချုပ်တစ်ရပ်ကို ရန်ကုန်မြို့၌ စာချုပ်စာတမ်းများ မှတ်ပုံတင်ဌာနမှ နှံ့တွင်သော်လည်းကောင်း၊ အခြားသော မြို့များတွင် အဆိုပါမြို့များရှိ စာချုပ်စာတမ်းမှတ်ပုံတင်ရုံးတွင် သော်လည်းကောင်း၊ မှတ်ပုံတင် အပေါင်စာချုပ်များကို ပြုလုပ်ချုပ်ဆိုနိုင်ကြပါသည်။

မှတ်ပုံတင်အပေါင်စာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုရာ၌ ပေါင်နှံသူကသာ အပေါင်စာချုပ်တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး အပေါင်ခံသူ (ဘဏ်) က ပါဝင် လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း မပြုရသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ သို့သော် အပေါင်ခံသူ (ဘဏ်) အနေဖြင့် အသိသက်သေ နေရာတွင် လက်မှတ်ရေးထိုးတတ်ကြပါသည်။ ပေါင်နှံသူက လက်မှတ်ရေးထိုးသည်ဟုဆိုရာ၌ လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း၊ လက်ဇွေနှိပ်ခြင်း၊ ကြက်ခြေခတ်ခြင်း စသည်တို့ ပါဝင်ကြပါသည်။ 'လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း' ကို ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေတွင် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုထားခြင်း မရှိသော်လည်း ၁၉၇၃-ခုနှစ်၊ စကားရပ်များအနက်အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၅ (က) (၁၇) တွင် 'လက်မှတ်ရေးထိုးသည်' ဆိုသော စကားရပ်တွင် မိမိအမည်ကို မရေးနိုင်သော သူတစ်ဦးတစ်ယောက်က ကြက်ခြေခတ်ခြင်း၊ လက်ဇွေနှိပ်ခြင်း အစရှိသည့် အမှတ်အသားပြုလုပ်ခြင်း ပါဝင်သည်ဟူ၍ ပြဌာန်းဖော်ပြထားပါသည်။

ပေါင်နှံသူက မှတ်ပုံတင်အပေါင်စာချုပ်တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းသည် ပေါင်နှံသူ မှန်ကန်ကြောင်း၊ အပေါင်စာချုပ်ပါ သဘောတူညီချက်များ

အားလုံးကို သိရှိသဘောတူပြီး လိုက်နာဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် ပျက်ကွက်မှုရှိပါကလည်း မည်ကဲ့သို့ ကုစားပေးလျှော်မည်ဖြစ်ကြောင်း စသည်တို့ကို တာဝန်ယူခြင်းဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရပါသည်။ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၃) တွင် 'မှန်ကြောင်း လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း' ဆိုသည်မှာ စာချုပ်စာတမ်းတစ်ခုကို ချုပ်ဆိုခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သက်သေ (၂) ဦး သို့မဟုတ် အများက ယင်းစာချုပ်စာတမ်းတွင် ချုပ်ဆိုသူ လက်မှတ်ရေးထိုးသည်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အမှတ်အသားပြုသည်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အသီးသီး တွေ့မြင်ပြီးနောက် ဖြစ်စေ၊ စာချုပ်ချုပ်ဆိုသူက မိမိလက်မှတ် သို့မဟုတ် အမှတ်အသားကိုသော်လည်းကောင်း၊ မှန်ကြောင်း ဝန်ခံပြောဆိုချက်ကို ကြားသိပြီးနောက်ဖြစ်စေ၊ ယင်းသက်သေအသီးသီးတို့ကလည်း စာချုပ်ချုပ်ဆိုသူတို့ ရှေ့တွင် မှန်ကြောင်းဝန်ခံလက်မှတ်ရေးထိုးကြခြင်းကို ဆိုလိုကြောင်း အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုထားသည်ဟု နိုင်ငံတော်တရားရုံးချုပ် စုံညီခုံရုံးမှ လမ်းညွှန်ထားပါသည်။

မှန်ကြောင်းလက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း အထမြောက်ရန် လိုအပ်သော အင်္ဂါရပ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ညွှန်ပြထားသည်မှာလည်း-

- (၁) အနည်းဆုံးသက်သေ (၂) ဦးရှိရမည်။
- (၂) သက်သေတိုင်းက စာချုပ်၌ စာချုပ်ချုပ်ဆိုသူ လက်မှတ်ရေးထိုးသည်ဖြစ်စေ၊ အမှတ်အသားပြုသည်ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် စာချုပ်ချုပ်ဆိုသူက မိမိလက်မှတ် သို့မဟုတ် အမှတ်အသား ဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံပြောဆိုသည်ကို ကြားသိရမည်။

(၃) သက်သေတိုင်းက စာချုပ်ချုပ်ဆိုသူ၏ရှေ့တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးရမည်ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။

အထက်တွင် တင်ပြထားသည့်အတိုင်း မှတ်ပုံတင် အပေါင်စာချုပ်တွင် အနည်းဆုံး အသိသက်သေနှစ်ဦးက ပါဝင်လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ လေ့လာကြည့်မိပါသည်။ 'အသိသက်သေအဖြစ် လက်မှတ်ရေးထိုးပေးခြင်း' ဆိုသည်မှာ စာချုပ်ချုပ်ဆိုသူတို့က စာချုပ်ချုပ်ဆိုကြောင်းကို သိရှိသူများအနေဖြင့် လည်းကောင်း၊ စာချုပ်ပေါ်တွင် စာချုပ်ချုပ်ဆိုသူတို့ လက်မှတ်ရေးထိုးသည်ကို မြင်သည့်အနေဖြင့်လည်းကောင်း လက်မှတ်ရေးထိုးကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ သိရှိခြင်း၊ မြင်တွေ့ခြင်း မရှိဘဲ စာချုပ်ပေါ်တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးရုံ သက်သက် လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းမှာ အသိသက်သေအဖြစ် လက်မှတ်ရေးထိုးရာမရောက်ပေဟူသော လမ်းညွှန်ချက်မှာ အလွန်အရေးပါလှသည်ကို သတိပြုရန် လိုပါသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုပါက အသိသက်သေအဖြစ် လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း မြောက်မမြောက်ဟူသော အချက်ကို 'စ' တင်ချိန်ထိုး စဉ်းစားနိုင်ရန် နိုင်ငံတော်တရားရုံးချုပ်၏ မီးမောင်းထိုးပြသခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ နိုင်ငံတော်တရားရုံးချုပ်၏မီးမောင်း ထိုးပြသမှုကို ခံယူခြင်းဖြင့် မမှန်မကန်ဆောင်ရွက်မှု၊ လိမ်လည်လှည့်ဖျားမှု၊ မသိပါဟူ၍ ငြင်းကွယ်နိုင်မှု၊ မသမာသောနည်းဖြင့် ဆောင်ရွက်မှုများကို တားဆီး ဟန့်တားနိုင်မည်မှာ မလွဲဧကန်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၅၉)

၇။ ဦးစိုးအောင်နှင့် ဒေါ်ခင်လှပါ ၂- စီရင်ထုံး။ ၂၀၀၀-ပြည့်နှစ် မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင်ထုံးများ စာ-၇၃ (စုံညီ)

နှင့်အညီ သက်သေများက မှန်ကြောင်းလက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားအောင် အပေါင်ခံသူ (ဘဏ်) ဘက်မှ တင်ပြနိုင်ခြင်း မရှိလျှင် ပေါင်နှံခြင်းသည် တရားမဝင်ဘဲ ပျက်ပြယ်မည်ဖြစ်သည်ကို အပေါင်ခံသူ (ဘဏ်) များ အထူးသတိထားရမည့်အချက် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အတူ ပေါင်နှံသူက အပေါင်စာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုကြောင်း မငြင်းဆိုသော်လည်း ဥပဒေနှင့်အညီ သက်သေများက မှန်ကန်ကြောင်း လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း မရှိလျှင်လည်း ထိုပေါင်နှံခြင်းသည် အတည်မဖြစ်မည်ကိုလည်း ဂရုပြုရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ပေါင်နှံမှုအထမမြောက်၊ အတည်မဖြစ်လျှင် ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၁၀၀) အရ အပေါင်ခံသူရရှိမည့် ရပိုင်ခွင့်နှင့်တာဝန်တို့ကို အပေါင်ခံသူ (ဘဏ်) အနေဖြင့် ရရှိခံစားနိုင်မည်မဟုတ်သောကြောင့် အပေါင်ခံသူ (ဘဏ်) တွင် မည်မျှနစ်နာဆုံးရှုံးမှု ပေါ်ပေါက်နိုင်သည်ကို ချိန်ဆနိုင်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ အပေါင်ခံသူ (ဘဏ်) များအနေဖြင့် မှတ်ပုံတင်အပေါင်စာချုပ်များကို သေချာစွာစိစစ်ပြီး မှန်ကန်ပြည့်စုံမှုရှိမှသာ ငွေထုတ်ချေးသင့်သည်မှာ မြင်သာသည့်အချက်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ လေ့လာမှတ်သားစရာ တစ်ခုမှာ အပေါင်မှုတွင် အပေါင်စာချုပ်ကိုချုပ်ဆိုကြောင်း တရားပြိုင်က ဝန်ခံရုံမျှဖြင့် အသိသက်သေအဖြစ် လက်မှတ်ရေးထိုးကြောင်း သက်သေထင်ရှားပြသရန် တာဝန်မှ တရားလိုအား သက်သာရာရရှိစေခြင်း မရှိ။ စာချုပ်ကို နည်းလမ်းတကျ သက်သေလက်မှတ်ရေးထိုးမှသာ သက်သေခံအက်ဥပဒေပုဒ်မ (၇၀) နှင့် သက်ဆိုင်လာမည်ဖြစ်သည်။

တရားလိုသည် ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၅၉) အရ လိုအပ်သည့်အတိုင်း စာချုပ်များကို အသိသက်သေလက်မှတ်ရေးထိုးကြောင်း သက်သေထင်ရှားမပြသနိုင်သဖြင့် အပေါင်စာချုပ်သည် အတည်မဖြစ်၊ ပျက်ပြယ်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ အပေါင်စာချုပ်သည် အတည်မဖြစ် ပျက်ပြယ်သည့်အခါတွင် အပေါင်ခံသူ (ဘဏ်) အနေဖြင့် ပေါင်နှံသူအပေါ်သို့ အဆိုပါ အပေါင်စာချုပ်ကို အခြေပြု၍ အပေါင်မှုစွဲဆို၍ မရတော့ပါ။ ပေါင်နှံခြင်းတစ်ရပ်သည် ဥပဒေနှင့် မညီညွတ်သဖြင့် အပေါင်ပစ္စည်းအပေါ်တွင် အရေးယူဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း မရှိသော်လည်း အပေါင်ချေးငွေကို ပြန်လည်ပေးဆပ်ရန် တာဝန်ရှိသည့်ကိစ္စ၌ ချေးငွေအတွက် ဒီကရီကိုသာ တောင်းဆိုခွင့်ရှိပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ချေးငွေအတွက် ရိုးရိုးငွေဒီကရီကိုသာ တောင်းဆိုနိုင်ခွင့်ရှိခြင်းနှင့် အပေါင်ဒီကရီ တောင်းဆိုပိုင်ခွင့်တို့သည် များစွာကွာဟမှု ရှိသည်မှာ အထင်အရှားပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း အပေါင်ခံသူ (ဘဏ်) များသည် မှတ်ပုံတင် အပေါင်စာချုပ်များ ချို့ယွင်းမှုမရှိစေရေးမှာ အထူးပင် အရေးပါလှပါသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုပါက အပေါင်ခံသူ (ဘဏ်) အနေဖြင့် တစ်စုံတစ်ရာ ချို့ယွင်းမှုမရှိသည့် အပြင် ဥပဒေနှင့်ညီညွတ်ပြည့်စုံသော မှတ်ပုံတင်အပေါင်စာချုပ် မရှိသေးမီ ငွေကြေးထုတ်ချေးမှုများသည် (ရိုပါက) များစွာ စွန့်စားလုပ်ကိုင်ရမည့်အလုပ်သဘော ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ အချို့သော အပေါင်ခံသူများသည် ပေါင်နှံသူ လူပုဂ္ဂိုလ်အပေါ် ခင်မင်ရင်းနှီးမှု၊ ယုံကြည်လေးစားမှု စသည့် လူမှုရေးတို့ကို ဦးစားပေး၍

၈။ မောင်လှကျော်နှင့် ဦးချစ်စိရင်ထုံး ၁၉၄၈-ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံးများ စာ-၄၉၉
၉။ မောင်ဘိုးကြီးနှင့် မောင်မင်းဒင်စိရင်ထုံး အတွဲ-၅ ရန်ကုန် စာ-၅၆၁
၁၀။ ဦးမင်းစင်နှင့် မိုဟာမက်ရှမ်း စိရင်ထုံး ၁၉၆၄-ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံးများ စာ-၆၂၇
ဒေါ်ဖွားသက်နှင့် ဦးစိုးအောင် စိရင်ထုံး ၁၉၉၅-ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံးများ စာ-၈၄
၁၁။ မောင်ဘိုးကြီးနှင့် ဦးကန်ဝင်း စိရင်ထုံး ၁၉၅၁-ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံးများ စာ-၃၇၃ လွှတ်တော်

ငွေကြေးထုတ်ချေးပြီးနောက်မှ အပေါင်စာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုကြခြင်းမှာ မည်မျှနစ်နာဆုံးရှုံးမှု ပေါ်ပေါက်နိုင်သည်ကိုလည်း ခန့်မှန်းနိုင်ပြီ ဖြစ်ပါသည်။

အထက်တွင် တင်ပြထားသည့်အတိုင်း အပေါင်စာချုပ်တွင် ယေဘုယျအားဖြင့် ပါဝင်ရသော အချက် (က) မှ (ဏ) အချက်များကို အပေါင်ခံသူ (ဘဏ်) သည် အစဉ်အဆက် အသုံးပြုလာကြသည့်အတိုင်း အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားချုပ်ဆိုလေ့ရှိသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ပုဂ္ဂလိက ဘဏ်များအသီးသီးသည် မိမိတို့ ဘဏ်များ၏သတ်မှတ်ပုံစံ နံပါတ်ဖြင့် သတ်မှတ်လေ့ရှိပါသည်။ ဤနေရာတွင်လည်း အပေါင်စာချုပ်ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားဖော်ပြခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အငြင်းပွားမှုလေးများ ပေါ်ပေါက်တတ်သည်ကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။ ပေါင်ခံသူသည် ပေါင်ခံသည့်အချိန်တွင် ချေးငွေရရှိရေးကိုသာ အဓိကထားပြီး အပေါင်စာချုပ်ပါ အချက်အလက်များကို သေချာစွာ ဖတ်ရှုခြင်း၊ လေ့လာခြင်း၊ မေးမြန်းစုံစမ်းခြင်း မပြုလုပ်ဘဲ အလွယ်တကူ လက်မှတ်ရေးထိုးတတ်ပါသည်။ သို့သော် ပေါင်ခံသူက ကြွေးမြီများ ပေးဆပ်ရန် ပျက်ကွက်မှုရှိ၍ အပေါင်ခံသူ (ဘဏ်) က အပေါင်ခံမှုကို တရားရုံးများ၌ စွဲဆိုလာသည့် အချိန်တွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသော အပေါင်စာချုပ်ပါ စည်းကမ်းချက်များ၊ သဘောတူညီချက်များကို နားမလည်၍ မသိရှိပါကြောင်းဖြင့် ပေါင်ခံသူများက ငြင်းကွယ်ခုခံချေပတတ်သည်ကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။ သို့သော် ပေါင်ခံသူသည် အပေါင်စာချုပ်ပါ သဘောတူညီချက်များ၊ စည်းကမ်းချက်များအားလုံးကို

(မည်သည့်ဘာသာဖြင့် ရေးသားဖော်ပြထားသည့်ဖြစ်စေ) သဘောပေါက် သိရှိနားလည်ရန်အတွက် ကြိုးပမ်းအားထုတ် လုံလုံရိယစိုက်ထုတ်ရမည်မှာ ပေါင်ခံသူ၏ အဓိက တာဝန်တစ်ရပ်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ပေါင်ခံသူသည် မှတ်ပုံတင်အပေါင်စာချုပ်တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးလိုက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် အဆိုပါ အပေါင်စာချုပ်တွင် ပါရှိသည့် သဘောတူညီချက်များ၊ စည်းကမ်းချက်များကို သိရှိနားလည်သဘောပေါက်လျက် လက်ခံပြီးဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရပါသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ပြဿနာတစ်စုံတစ်ရာ ပေါ်ပေါက်လာပါမှ အပေါင်စာချုပ်ပါ အချက်အလက်များကို မသိရှိပါဟု ငြင်းကွယ်၍ ရနိုင်မည် မဟုတ်တော့ပါ။ ပေါင်ခံသူသည် အင်္ဂလိပ်စာမတတ်လျှင် အင်္ဂလိပ်စာတတ်ကျွမ်းနားလည်သူကို ပြသ၍ မေးမြန်းရပါမည်။ ထိုသို့ မေးမြန်းစုံစမ်းရန် တာဝန်မှာ ပေါင်ခံသူ၏ တာဝန်သာဖြစ်ပါသည်။ စီရင်ထုံးတမ်းစုတွင် လေ့လာတွေ့ရှိရသည်မှာ လက်မှတ်နောက်ကျော၌ ပုံနှိပ်ထားသော ပြင်သစ်စာကို နားမလည်၍ စည်းကမ်းချက်များကို မသိဟု အကြောင်းပြပါသည်။ လေယာဉ်ခရီးသည်သည် ပြင်သစ်စာကို နားလည်သည်ဟု ပြင်သစ်လေယာဉ်ကုမ္ပဏီက ယူဆနိုင်သည်။ ထို့ပြင် ပြင်သစ်စာကို နားမလည်လျှင် ဘာသာပြန်ပြရန် မတောင်းဆိုခြင်းသည် လက်မှတ်ပေါ်တွင် ပါရှိသော စည်းကမ်းချက်များကို လက်ခံရန် သဘောတူရာရောက်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်သည်ကို လေ့လာမိပါသည်။ ဤသို့ဖြင့် မှတ်ပုံတင်အပေါင်စာချုပ်ကို စာချုပ်စာတမ်းမှတ်ပုံတင်ရုံးတွင် မှတ်ပုံတင်စာချုပ် ချုပ်ဆိုလိုက်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက်

မဟိုတရားရုံး (မန္တလေးရုံးထိုင်)

စာချုပ်ချုပ်ဆိုသော နေ့ရက်မှစ၍ အကျိုးသက်ရောက် သွားပြီးဖြစ်သည်ကိုလည်း မှတ်သားမိပါသည်။

စာချုပ်စာတမ်းများ မှတ်ပုံတင်ရုံးတွင် အပေါင် စာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ချုပ်ဆိုရာ၌ ထိုက်သင့်သော တံဆိပ်တော်ခွန်ကို ထမ်းဆောင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ တံဆိပ်တော်ခေါင်း အက်ဥပဒေကို ပြင်ဆင် သည့် ဥပဒေဇယား (၁) အမှတ်စဉ် (၄၀) တွင် အပေါင် စာချုပ်တွင်ပါဝင်သော ပစ္စည်းအားလုံးကိုဖြစ်စေ၊ တစ်စိတ်တစ်ဒေသကိုဖြစ်စေ၊ ပေါင်နှံသူက လက်ရှိ ပေးအပ်ရန်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ပေးအပ်ရန်သဘောတူလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ တန်ဖိုး ငါး (၅ ရာခိုင်နှုန်း) ကို တံဆိပ်ခေါင်းခွန်ထမ်းဆောင်ရ မည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် အပေါင်စာချုပ်တွင် ပါဝင် သော ပစ္စည်းကို လက်ရှိမပေးအပ်လျှင်သော် လည်းကောင်း၊ တန်ဖိုးငါး (၂ ရာခိုင်နှုန်း) ကို တံဆိပ်ခေါင်း ခွန် ထမ်းဆောင်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ 'အပေါင်စာချုပ်' ဟု ဆိုရာ၌လည်း ပိုင်ဆိုင်ကြောင်းပြသည့် စာချုပ်စာတမ်း များ တင်သွင်းခြင်းနှင့်လည်းကောင်း၊ အပေါင်အနှံနှင့် လည်းကောင်း သက်ဆိုင်သည့် သဘောတူစာချုပ်၊ သဘောတူအပေါင်စာချုပ်၊ ကောက်ပဲသီးနှံအပေါင်စာချုပ်၊ သင်္ဘောပါကုန်အပေါင်စာချုပ်နှင့် အာမခံစာချုပ်များ မဟုတ်ကြပါသည်ကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။ အပေါင်စာချုပ်

အတွက် မှတ်ပုံတင်ခငွေမှာ အပေါင်စာချုပ်တွင် ဖော်ပြ ပါရှိသည့် အဖိုးစားနားသင့်ငွေ (သို့မဟုတ်) တန်ဖိုးငွေ အလိုက် ပထမငွေ ၁၀၀၀-ကျပ်လျှင် ၁၀-ကျပ်နှုန်း၊ ဒုတိယငွေ ၁၀၀၀-ကျပ်လျှင် ၄-ကျပ်နှုန်းနှင့် ငွေ ၅၀၀၀၀-ကျပ်ထက်ကျော်လွန်သော အစိတ်အပိုင်းတိုင်း အတွက် ပိုလွန်သမျှသော ငွေအတွက် ငွေ ၁၀၀၀-ကျပ် တိုင်း ၂-ကျပ်နှုန်း ပေးဆောင်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

အထက်ဖော်ပြပါတို့သည် မှတ်ပုံတင် အပေါင် စာချုပ် ချုပ်ဆိုခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသော အချက်အလက် များကို အကျဉ်းချုပ် ဖော်ပြထားခြင်းမျှသာ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအကျဉ်းချုပ် လေ့လာမိသမျှကို တစ်စေ့တစ်စောင်း ထပ်လောင်း၍ တင်ဆက်လိုက်ရခြင်းလည်း ဖြစ်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- ၁။ ဦးသက်ဖေ၏ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း ဥပဒေ၏ သိကောင်းစရာများစာအုပ်။
- ၂။ ဘီဘီမစ်ထရာ၏ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း ဥပဒေ စာအုပ် (အင်္ဂလိပ်ဘာသာ)။
- ၃။ ဆရာဦးမြတင် (တရားရုံးချုပ် ရွှေနေကြီးနှင့် နိတြိပဗ္ဗလစ်) ၏ သင်ကြားမှု မှတ်စုမှတ်တမ်း များ။

မောင်တင်မင်း (ရှေ့နေ)

၃၀၆၃၁၀

ကုန်အမှတ်တံဆိပ်၊
ပစ္စည်းတံဆိပ်

မောင်ညာဏ်ရွှင်(ဥပဒေ)

ကုန်အမှတ်တံဆိပ်

တစ်ဦးတစ်ယောက်သောသူ၏ထုတ်လုပ်ကုန်စည်
ဖြစ်ကြောင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ အရောင်းအဝယ်
ကုန်စည်ဖြစ်ကြောင်းကိုသော်လည်းကောင်း ဖော်ပြန်ရန်
အသုံးပြုသော အမှတ်အသားကို ကုန်အမှတ်တံဆိပ်ဟု
ခေါ်သည်။^၁

ကုန်အမှတ်တံဆိပ်ဟူသည် ဈေးကွက်တွင် ရောင်းချသော ကုန်စည်များကို အခြားအလားတူ ကုန်စည်များနှင့် ခွဲခြားနိုင်ရန်လည်းကောင်း၊ တစ်ဦး တစ်ယောက်သော ပိုင်ရှင်နှင့် ဆက်စပ်မိစေရန် လည်းကောင်း၊ ထိုရောင်းသော ကုန်စည်များအတွက် အသုံးပြုသည့် သို့မဟုတ် ကုန်စည်များအပေါ်တွင် ကပ်ထားသော သင်္ကေတ၊ အထိမ်းအမှတ် ဖြစ်သည်။

ကုန်အမှတ်တံဆိပ်က ဆိုင်ရာကုန်စည်များမှာ အဆိုပါ ကုန်အမှတ်တံဆိပ်ပိုင်ရှင်၏ ကုန်စည်များဖြစ်ကြောင်း ပြသည်။ တံဆိပ်တွင် ပုံအမှတ် (DEVICE) အမှတ် တံဆိပ် (BRAND) ခေါင်းစီး (HEADING) အစရှိသည်များ၊ ၎င်းတို့အား စုပေါင်းထားချက်များ ပါဝင်သည်။^၂

ကုန်အမှတ်တံဆိပ်ပိုင်ဆိုင်မှု အခွင့်အရေး ရရှိရန် မည်သို့မည်ပုံလုပ်ရမည်ဆိုသော ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက် မရှိပေ။ ကွဲပြားခြားနားသည့် အမှတ်အသား တစ်ခုခုကို မိမိတစ်ဦးတည်း ကိုယ်ပိုင်အဖြစ်ဖြင့် စတင်သုံးစွဲခြင်း အားဖြင့် ယင်းကုန်အမှတ်တံဆိပ်၏ ပိုင်ဆိုင်မှု အခွင့် အရေးကို သုံးစွဲသူရရှိခြင်းဖြစ်၏။^၁

၁။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၄၇၈

၂။ စိ၊ အမ်၊ ဘရားသားစံနှင့် အေ၊ ကွန်ဂျာလန်း၊ ၁၉၅၀-ပြည့်နှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံးများ

൧- ൫

၃။ ဦးကျော်နှင့် ဦးဘအေး၊ ၁၉၆၂-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံးများ၊ စာ-၁၈၇(တရားရုံးချုပ်)

ဥပဒေပုဒ်မများနှင့် အခြားနိုင်ငံ အတော်များများတွင် ကုန်အမှတ်တံဆိပ်ကို မှတ်ပုံတင် ထားရှိပါမှ တရားဝင်ပိုင်ဆိုင်မှု ရရှိနိုင်၏။ မြန်မာနိုင်ငံသည် အင်္ဂလန်၊ အမေရိကန်နိုင်ငံများကဲ့သို့ ကုန်အမှတ်တံဆိပ်ကို မှတ်ပုံတင်ထားရန်မလိုဘဲ ကုန်အမှတ်တံဆိပ်ကို ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရရှိရန် ယင်းအမှတ်တံဆိပ်ကို သုံးစွဲခြင်းဖြင့် ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ရနိုင်၏။ စာချုပ်စာတမ်း မှတ်ပုံတင်အမိန့် ဆင့်ဆိုချက် ၁၃ တွင် ကုန်အမှတ်တံဆိပ်ကို မှတ်ပုံတင် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၈ (စ) အရ မြွက်ဟကြေညာချက် စာတမ်းတစ်ခုအနေဖြင့် မှတ်ပုံတင်နိုင်ကြောင်း ပြဌာန်းထား၏။ ယင်းပြဌာန်းချက်နှင့်အညီ ကုန်အမှတ်တံဆိပ်များကို စာချုပ်စာတမ်း မှတ်ပုံတင်ရုံးတွင် မှတ်ပုံတင် နေကြခြင်းဖြစ်၏။

ကုန်အမှတ်တံဆိပ် ပိုင်ဆိုင်မှုအခွင့်အရေး ရရှိအောင် ကုန်အမှတ်တံဆိပ်ကို မှတ်ပုံတင်လေ့ရှိသည်။ အမှန်မှာ မှတ်ပုံတင်ခြင်းဖြင့် ပိုင်ဆိုင်မှုရရှိခြင်း မဟုတ်ဘဲ မှတ်ပုံတင်သည့်နေ့မှ စတင်သုံးစွဲသည်ဆိုသောအချက်ကို အထောက်အကူဖြစ်စေခြင်းဖြစ်၏။ ကုန်အမှတ်တံဆိပ် ပိုင်ဆိုင်မှုအခွင့်အရေးကို ကုန်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်သူသာမက ကုန်ပစ္စည်းဖြန့်ဖြူးရောင်းချရန် ပြည်တွင်းသို့ တင်သွင်းသောကုန်သည်အနေဖြင့်လည်း ရရှိခွင့်ရှိသည်။

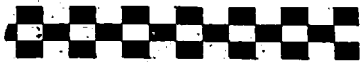
ကုန်အမှတ်တံဆိပ်ကို တစ်ဦးထက်ပိုသူများက အသုံးပြုနေကြလျှင် ရှေးဦးစွာ အသုံးပြုသူက ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ရှိသည်။^၁

ကုန်အမှတ်တံဆိပ်ကို ကုန်ထုတ်လုပ်သူ တစ်ဦးသာလျှင် ပိုင်ဆိုင်သုံးစွဲခွင့်ရှိပေရာ ထိုကဲ့သို့သော ပိုင်ဆိုင်သုံးစွဲခွင့်ကို ပိုင်ဆိုင်သူတစ်ဦးက အခြားတစ်ဦးသို့ ရောင်းချပြောင်းလဲနိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ပိုင်ဆိုင်သူထံမှ ၎င်း၏

အမွေစား အမွေခံတစ်ဦးက ၎င်းတံဆိပ်ပိုင်ဆိုင် သုံးစွဲခွင့်ကို အမွေဆက်ခံနိုင်သည်။ ထိုသို့ အမွေဆက်ခံ ရယူနိုင်သော ပစ္စည်းတစ်ရပ်ဖြစ်ခြင်းကြောင့် မူလပိုင်ရှင်သေဆုံးသည့်အခါတွင် ၎င်းပိုင်ဆိုင်သုံးစွဲနေသော ကုန်အမှတ်တံဆိပ်ကို ၎င်း၏ အမွေဆက်ခံသော သား၊ သမီးအားလုံးတို့က ရယူသုံးစွဲနိုင်ခွင့်ရှိကြသည်။ အမွေဆက်ခံသူများ၏ အခွင့်အရေးမှာ ညီတူညီမျှသာ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ကုန်ပစ္စည်းများကို အဆိုပါ ကုန်အမှတ်တံဆိပ်ဖြင့် ပြုလုပ်ရောင်းချခြင်းကို ကုန်ထုတ်လုပ်သူအမည်နှင့် နေရပ်ခွဲခြားလျက် ကုန်ရောင်းချသောဌာနများနှင့် နယ်ပယ်များကို ပိုင်းခြားဝေငှပြီး အသုံးပြုလိုပါက အမွေဆိုင်အချင်းချင်း ပဋိညာဉ်ပြုလုပ်၍ ၎င်းကိစ္စများကို စီမံခန့်ခွဲနိုင်ပေသည်။^၂

ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းအမည်နှင့် ကုန်အမှတ်တံဆိပ်ဆိုသည်မှာ လူအများ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ အသုံးပြုလျက်ရှိသော လူသုံးကုန်ပစ္စည်းများ၊ အထူးသဖြင့် နေရာဌာနတစ်ခု၊ အလုပ်ရုံတစ်ခု၊ စက်ရုံတစ်ခု စသည်တို့က စားသုံးသူလူထု သို့မဟုတ် ကပ်ကပ်ထားသောတံဆိပ်မှာ ထိုပစ္စည်းအဖို့ ကုန်အမှတ်တံဆိပ်နှင့် အမည်ဖြစ်လာပေသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုလျှင် ထိုကဲ့သို့ အမှတ်အသား ကပ်ကပ်ထားသည့် ပစ္စည်း၊ သို့မဟုတ် အရာဝတ္ထုတစ်ခုသည် ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားနိုင်သော အသုံးပြုပစ္စည်း၊ သို့မဟုတ် အရာဝတ္ထုဖြစ်ရမည်။ အောင်ဘာလေသိန်းဆုဌာနမှ ထုတ်လုပ်ဖြန့်ချိသည့် ထိလက်မှတ်များမှာ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကား၍ရသော အသုံးပြုပစ္စည်းများ မဟုတ်၊ ကံစမ်းရသော လက်မှတ်မျှသာ ဖြစ်သည်။ အောင်ဘာလေသိန်းဆုဌာနကိုယ်၌ကလည်း ယင်းထိလက်မှတ်များကို လူအများ အသုံးပြုစရာ ကုန်ပစ္စည်း

၄။ ပါကာမိုဟာမက်နှင့် အစိုးရ အေအိုင်အာ ၁၉၂၉ ရန်ကုန် ၃၂
 ၅။ ဦးမောင်ငွေနှင့် မစ္စတာဗိကလီ၊ ၁၉၆၂-ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံးများ၊ စာ-၉၃
 ၆။ မသန်း ပါ-၃၊ မအမာ(ခ)မအမာထွေးနှင့် ဦးချစ်ဆွေ ၁၉၆၁-ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံးများ၊ စာ-၁၃၆

အဖြစ်နှင့် ထုတ်လုပ်ရောင်းချနေခြင်း မဟုတ်ပေ။ ထိုဖွင့်သည့်အခါ ဝင်ရောက်ကံစမ်းခွင့်ရှိသော လက်မှတ်အဖြစ် ထုတ်လုပ်ခြင်းသာဖြစ်သည်။ ယင်းထိလက်မှတ်များပေါ်တွင် တစ်စုံတစ်ယောက်က အမည်တံဆိပ်တုံးကပ်နှိပ်လိုက်ရုံမျှဖြင့် ထိုသူ၏ မူပိုင်ကုန်အမှတ်တံဆိပ်နှင့် အမည်ဟူ၍ ဖြစ်မလာနိုင်ပေ။

ပစ္စည်းတံဆိပ်

ရွှေ့ပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းကို တစ်ဦးတစ်ယောက်သောသူပိုင်ကြောင်း ဖော်ပြရန် အသုံးပြုသော အမှတ်အသားကို ပစ္စည်းတံဆိပ်ဟုခေါ်သည်။

ကုန်အမှတ်တံဆိပ်မှာ လူတစ်ဦး ကုမ္ပဏီတစ်ခုမှ ထုတ်လုပ်ရောင်းချသောပစ္စည်း၏ အမှတ်အသားဖြစ်ပြီး ပစ္စည်းတံဆိပ်မှာ လူတစ်ဦးကုမ္ပဏီတစ်ခု ပိုင်ဆိုင်သောပစ္စည်း၏ အမှတ်အသားဖြစ်သည်။ တစ်နည်းဆိုရသော် ကုန်အမှတ်တံဆိပ်မှာ အမှတ်အသား၏ ပိုင်ဆိုင်မှုကို ပြသခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ရည်ရွယ်ချက်မှာ အတူတူပင်ဖြစ်သည်။ တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ ကုန်ပစ္စည်းကို အတုပြုခြင်းမှ ကာကွယ်ရန်ဖြစ်သည်။ ကုန်အမှတ်တံဆိပ်မှာ သာမန်အားဖြင့် ကုန်ပစ္စည်းတစ်ခုအတွက် ဖြစ်ပြီး ပစ္စည်းတံဆိပ်မှာ တစ်ခုထက်ပိုသော ပစ္စည်းများတွင် မှတ်သားထားသည့် အမှတ်အသားဖြစ်သည်။

လိမ်လည်သုံးစွဲခြင်း

ကုန်အမှတ်တံဆိပ်တစ်ခုသည် လူတစ်ဦးသို့မဟုတ် ကုမ္ပဏီတစ်ခုပိုင်ဆိုင်သော အမှတ်အသားဖြစ်မှသာ ယင်းတံဆိပ်ကို အတုပြု၍ လိမ်လည်သုံးစွဲ

နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ကုန်အမှတ်တံဆိပ်တစ်ခုသည် မည်သူမျှသုံးစွဲခြင်း မပြုဘဲ စွန့်ပစ်ထားသည့် အမှတ်အသားတစ်ခုဖြစ်ပါက ယင်းကုန်အမှတ်တံဆိပ်ကို တစ်ဦးတစ်ယောက်က သုံးစွဲခြင်းသည် ကုန်အမှတ်တံဆိပ် လိမ်လည်သုံးစွဲခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

ကုန်ပစ္စည်းအမျိုးအစားတစ်ခုအတွက် သုံးစွဲနေသည့် ကုန်အမှတ်တံဆိပ်ကို အခြားကုန်ပစ္စည်းအမျိုးအစားအတွက် သုံးစွဲခြင်းသည် ကုန်အမှတ်တံဆိပ် လိမ်လည်သုံးစွဲခြင်း မမြောက်ပေ။ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်၊ သို့မဟုတ် ကုမ္ပဏီတစ်ခုသည် မိမိထုတ်လုပ်ရောင်းချသောပစ္စည်းတစ်ခု၏ ကုန်အမှတ်တံဆိပ်ကို အခြားပစ္စည်းအမျိုးအစား၏ ကုန်အမှတ်တံဆိပ်အဖြစ် အသုံးပြုရဟု တားမြစ်ပိုင်ခွင့်မရှိပေ။ ဂျော်နီဝါးကားဝိစကီ အရက်ထုတ်လုပ်သူက ကုန်ပစ္စည်းအမျိုးအစားချင်းမတူသည့် သွေးဆေးရည်ကို ဂျော်နီဝါးကား ကုန်အမှတ်တံဆိပ်ကပ်၍ ရောင်းချခွင့် မရှိဟု ပိတ်ပင်ခြင်းမပြုနိုင်ပါ။

ကုန်အမှတ်တံဆိပ်ကို လိမ်လည်အသုံးပြုခြင်းဟုတ်၊ မဟုတ်ဆိုသော ပြဿနာမှာ ယင်းတံဆိပ် ပါသော ကုန်ပစ္စည်းကို ဝယ်ယူသုံးစွဲသည့်သူတို့အား ထင်ယောင်ထင်မှား ဖြစ်စေခဲ့ပါသလောဆိုသည့် အချက်ပေါ်တွင် မူတည်နေသည်။ ကုန်အမှတ်တံဆိပ် လိမ်လည်ခြင်းသည် ကုန်အမှတ်တံဆိပ်အမှန်နှင့် ထပ်တူထပ်မျှ တူညီစေရန် မလိုပေ။ အပြင်းပွားနေသည့် ပစ္စည်းကို သုံးစွဲနေကျဖြစ်သည့် သာမန်အများပြည်သူတို့အနေဖြင့် မှားယွင်းသုံးစွဲမိရန်အကြောင်း ရှိ၊ မရှိဆိုသောအချက်

- ၇။ ၁၉၇၅-ခုနှစ်၊ တရားမ ဒုတိယအယူခံမှုအမှု ၈၄/၀၅ ဒေါ်ညွန့်ရွှေပါ ၂ နှင့် ဒေါ်ခင်သန်း
- ၈။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၄၇၉
- ၉။ ဘီအမ် ခါဝါးနှင့် မိုက်တီးဝါးလား၊ ၁၉၃၇-ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ ၈၁-၁၀

သည် အဓိက ဆန်းစစ်ရမည့်အချက်ဖြစ်သည်။

သုံးစွဲသူအနေဖြင့် ကုန်အမှတ်တံဆိပ်နှစ်ခုကို ယှဉ်၍ကြည့်ရှုခွင့် ရရှိပြီး မှားယွင်းဝယ်ယူခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ အတုကို အစစ်အနေဖြင့် မှားယွင်းဝယ်ယူ နိုင်သည့် အခြေအနေရှိပါက ကုန်အမှတ်တံဆိပ်ကို လိမ်လည်သုံးစွဲသည်ဟု ဆိုနိုင်၏။^{၁၀}

တရားစွဲဆိုအရေးယူခြင်း

မည်သူမဆို ကုန်အမှတ်တံဆိပ်ကိုဖြစ်စေ၊ ပစ္စည်း တံဆိပ်ကိုဖြစ်စေ သုံးစွဲရာ၌ လိမ်လည်လှည့်ဖြားလိုသော အကြံမရှိဘဲ သုံးစွဲကြောင်း ထင်ရှားအောင် သက်သေ မပြနိုင်လျှင် ထိုသူကို တစ်နှစ်ထိ ထောင်ဒဏ်တစ်မျိုးမျိုး ဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ် ရမည်။^{၁၁}

ကုန်အမှတ်တံဆိပ်၊ သို့မဟုတ် ပစ္စည်းတံဆိပ်ကို လိမ်လည်သုံးစွဲလျှင် သာမန်အားဖြင့် တရားမကြောင်း အရ အရေးယူသင့်သောကိစ္စသာဖြစ်၏။ တရားမ ကြောင်းအရ အရေးယူသောအခါ အချိန်ကြာခြင်း၊ ငွေကုန်ကြေးကျ များခြင်းများ ရှိ၏။ အချိန်တိုတိုနှင့် မြန်ဆန်စွာဖြေရှင်းနိုင်ရန် ပြစ်မှုအကြောင်းအရ အရေး ယူနိုင်ရန် ခွင့်ပြုထားခြင်း ဖြစ်၏။ ကုန်အမှတ်တံဆိပ်၊ ပစ္စည်းတံဆိပ် လိမ်လည်သုံးစွဲခြင်းအားဖြင့် သုံးစွဲသူ အများပြည်သူတို့မှာလည်း အလိမ်ခံရသည်။ ကုန်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်ရောင်းချသူတို့မှာလည်း ဆုံးရှုံးနစ်နာကြ၏။ ဤသည်များကို တားဆီးကာကွယ်နိုင်ရန် ပြဋ္ဌာန်းထား ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်၏။

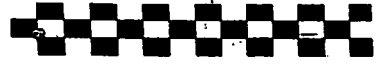
ဤပုဒ်မတွင် မောညွှန်းထားသည့် 'မည်သူမဆို' ဆိုသော စကားရပ်တွင် လူတစ်ဦးတစ်ယောက် သာမက အစုစပ်လုပ်ငန်း၊ ကုမ္ပဏီစသည့် အဖွဲ့ အစည်းများလည်း ပါဝင်၏။ သို့ဖြစ်ရာ အစုစပ်လုပ်ငန်း၊ သို့မဟုတ် ကုမ္ပဏီ တစ်ခုခုသည် ကုန်အမှတ်တံဆိပ်၊ ပစ္စည်းတံဆိပ် လိမ်လည်သုံးစွဲလျှင် ပြစ်မှုကြောင်းအရ အရေးယူနိုင်၏။ ထိုသို့ပြစ်မှုကြောင်းအရ အရေးယူကရားစွဲဆိုသည့်အခါ မြန်မာပြည် ကုန်စည်အမှတ်အသားများ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ အရ သုံးနှစ်အတွင်းဖြစ်စေ၊ ယင်းသို့ သုံးစွဲကြောင်း သိရှိ သော နေ့မှ တစ်နှစ်အတွင်းဖြစ်စေ နည်းရာကာလ အတွင်း စွဲဆိုရမည်ဖြစ်၏။

ကုန်အမှတ်တံဆိပ် လိမ်လည်သုံးစွဲသည် ဆိုသော အမှုများတွင် တရားခံသည် မိမိပိုင်ဆိုင်ခြင်း မရှိသော ကုန်အမှတ်တံဆိပ်၊ ပစ္စည်းတံဆိပ်ကို သုံးစွဲသူအများ ပြည်သူအနေဖြင့် ထင်ယောင်ထင်မှားဖြစ်အောင် သုံးစွဲ သည်ဟုသာ တရားလိုဘက်မှ တင်ပြရန်လိုသည်။ လိမ်လည်လှည့်ဖြားလိုသောအကြံဖြင့် သုံးစွဲသည် ဆိုသောအချက်ကို ပြသရန်မလိုပေ။ ပြစ်မှုများတွင် သာမန်အားဖြင့် လိမ်လည်လှည့်ဖြားလိုသောအကြံဖြင့် ပြုလုပ်သည်ဆိုခြင်းကို တရားလိုဘက်မှ တင်ပြရ၏။

ဤပုဒ်မအရမူ လိမ်လည်လှည့်ဖြားလိုသော အကြံမရှိပါဆိုသောအချက်ကို တရားခံက အထောက် အထား တင်ပြရမည်ဖြစ်၏။^{၁၂}

မည်သူမဆို အခြားသူတစ်ဦးတစ်ယောက် သုံးစွဲသော ကုန်အမှတ်တံဆိပ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပစ္စည်းတံဆိပ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အတုပြုလျှင်

- ၁၀။ ကျော်နီဝါးကားနှင့် သားများလိမိတက်နှင့် ဦးသန်းရွှေ၊ ၁၉၆၈-ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံးများ၊ စာ-၇၃
- ၁၁။ မာလူးစီးရားနှင့် ဖင်လေဖလင်းမင်း၊ အတွဲ ၇ ရန်ကုန်၊ စာ-၁၆၉
- ၁၂။ ဂေါ်ရှန်ဘွတ်နှင့် မဒါးဘရားသား၊ ၁၉၇၂-ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင်ထုံးများ၊ စာ-၁၃၆
- ၁၃။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ-၄၈၂
- ၁၄။ အဗ္ဗဒူရကူးနှင့် အစိုးရ၊ အေအိုင်အာ၊ ၁၉၃၆-ခုနှစ်၊ ရန်ကုန် စာ-၉၆

ထိုသူကို နှစ်နှစ်အထိ ထောင်ဒဏ်တစ်မျိုးမျိုး ဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ် ရမည်။^{၁၅}

ကုန်အမှတ်တံဆိပ်ကို လိမ်လည်သုံးစွဲနိုင်အောင် အတုပြုခြင်းသည် ကုန်အမှတ်တံဆိပ်ကို လိမ်လည်သုံးစွဲ သည်ထက် ပိုမိုဆိုးဝါးသောကြောင့် ပြစ်ဒဏ်တို့ဖြင့် သတ်မှတ်ထားခြင်းဖြစ်၏။

အတုပြုသောကုန်အမှတ်တံဆိပ်၊ ပစ္စည်းတံဆိပ် သည် မူလတံဆိပ်နှင့် ပုံသဏ္ဌာန်ထပ်တူထပ်မျှ တူညီ ရန် မလိုပေ။ သို့ရာတွင် မှားယွင်းလောက်အောင် ဆင်တူယိုးမှားဖြစ်ရမည်။

အတုပြုလုပ်သည်ဆိုသည်မှာ 'တစ်ဦး တစ်ယောက်သော သူသည် အရာဝတ္ထုတစ်ခု၏ ပုံသဏ္ဌာန်ကို ဆင်တူယိုးမှားပြုရာ၌ ထိုသို့ ဆင်တူ ယိုးမှားဖြစ်ခြင်းကိုအကြောင်းပြု၍ လှည့်ဖြားရန် ကြံရွယ်လျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ် လှည့်ဖြားခြင်း ဖြစ်တန်ရာသည်ကိုသိလျှင် ထိုသူသည် အတုပြုသည် ဖြစ်၏။'^{၁၆}

ကုန်အမှတ်တံဆိပ်ကို အတုပြုလုပ်ရာ၌ ကုန် အမှတ်တံဆိပ်အချင်းချင်းသည် ထပ်တူထပ်မျှ တူရန် မလို၊ တံဆိပ်နှစ်ခုကို ယှဉ်ပြိုင်ကြည့်ရှုလျှင် အနည်းငယ် ကွဲလွဲချက်ရှိသော်လည်း တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆင်တူယိုးမှား ဖြစ်လောက်အောင် တူညီမှုရှိလျှင် အတုပြုလုပ်ခြင်း ဖြစ်မြောက်သည်။^{၁၇}

ကုန်အမှတ်တံဆိပ်၊ ပစ္စည်းတံဆိပ်ကို လိမ်လည်

အသုံးပြုလျှင်၊ အတုပြုလုပ်လျှင် တရားမကြောင်းအရ လည်း တရားစွဲဆိုနိုင်၏။ တရားမကြောင်းအရ တရား စွဲဆိုသည့်အခါ သီးခြားသက်သာခွင့် ဥပဒေပုဒ်မ (၄၂) အရ ကုန်အမှတ်တံဆိပ်သည် တစ်ဦးတည်း မူပိုင် ဖြစ်ကြောင်း မြွက်ဟကြော်ငြာပေးစေရန် တရားစွဲဆို နိုင်၏။

ကုန်အမှတ်တံဆိပ် သုံးစွဲခြင်းမှ အမြဲတမ်း တားဝရမ်းထုတ်ဆင့်ပေးရန်လည်း သီးခြားသက်သာခွင့် ဥပဒေ ပုဒ်မ (၅၄) အရ တရားစွဲဆိုနိုင်၏။ ထိုသို့ တရားစွဲဆိုပြီး တရားစွဲဆိုသည့်နေ့မှ အမှုကို အပြီး အပြတ်ဆုံးဖြတ်၍ မပြီးမီအတွင်း ကုန်အမှတ်တံဆိပ်ကို အသုံးမပြုရန် ယာယီတားဝရမ်းထုတ်ဆင့်ပေးရန်လည်း တရားမကျင့် ထုံး အမိန့် (၃၉) နည်း ၁ အရ လျှောက်ထားနိုင်၏။ ကုန်အမှတ်တံဆိပ်ကို လိမ်လည် သုံးစွဲခြင်းကြောင့် နစ်နာဆုံးရှုံးမှုရှိလျှင်လည်း နစ်နာ ကြေး ပေးလျှော်ရန် တောင်းဆိုနိုင်၏။

ထို့ကြောင့် ကုန်အမှတ်တံဆိပ်၊ ပစ္စည်းတံဆိပ် များကို လိမ်လည်အသုံးပြုလျှင်ဖြစ်စေ၊ အတုပြုလုပ် သုံးစွဲလျှင် ဖြစ်စေ၊ ထိုသို့ပြုလုပ်သုံးစွဲသူအား ပြစ်မှု ဆိုင်ရာဥပဒေအရလည်းကောင်း၊ တရားမကြောင်း အရလည်းကောင်း တရားစွဲဆို အရေးယူနိုင်ပါကြောင်း ရေးသားလိုက်ရပေ၏။

မောင်ဉာဏ်ရွှေ[ဥပဒေ]

#####

ကျမ်းကိုး

ဦးသက်ဖေ၏ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ၏သိကောင်းစရာများ

၁၅။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၄၈၃

၁၆။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၂၈

၁၇။ ဦးမောင်မောင်(ခ) အလီအိုင်နှင့် ဒေါ်ခင်သန်းမြင့်၊ ၁၉၇၅-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံးများ

တရားစီရင်ရေးရာ

၇၇၆၆၆

အတွက်

သက်သေခံ

ဥပဒေ

လှအေး(တရားရေး)

သက်သေခံအက်ဥပဒေသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုများနှင့် တရားမမှုများတွင် အဓိက ဆုံးဖြတ်ရာ၌ အရေးပါသည့် အက်ဥပဒေတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုများကို အမှုခိုင်မာအောင် တည်ဆောက်ပေးနေသည့် မြန်မာနိုင်ငံ ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များအတွက်လည်း သက်သေခံအက်ဥပဒေဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို သိရှိထားရန် လိုအပ်ပါသည်။ အမှုစစ် လုပ်ငန်းတာဝန်များပြားခြင်းကြောင့် သက်သေခံအက်ဥပဒေဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို သတိမမူတော့ဘဲ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်များကို တွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် အမှုစစ်ရဲလုပ်ငန်းနှင့် အဓိကအားဖြင့် သက်ဆိုင်နေသည့် သက်သေခံအက်ဥပဒေဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ပြန်လည်၍ အမှတ်ရမိစေရန် တင်ပြလိုပါသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာမှုခင်းများတွင် အမှုစစ်ဆေးသည့် အရာရှိထံသို့ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူဟု စွပ်စွဲခံရသူက အပြစ်ရှိကြောင်းဝန်ခံခြင်း ကျန်ပူးတွဲတရားခံများ ပါဝင်ကြောင်းနှင့် ကျန်ပူးတွဲတရားခံများ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့ကြောင်း ပြောဆိုခြင်းများ ရှိပါသည်။ အထူးသဖြင့် အမှုစစ်ဆေးသည့် အချိန်တွင် ထိုသို့ပြောကြားမှုများ ရှိနေပါသည်။ အမှုစစ်ရဲအရာရှိများကလည်း အမှုနှင့် ပတ်သက်၍ တရားရုံးရှေ့တွင် ထိုသို့တရားခံနှင့် ပူးတွဲတရားခံများက ထွက်ဆိုခဲ့ကြကြောင်းကို ထွက်ဆိုနေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် အမှုစစ်အရာရှိ၏ အဝတ်ခံချက် များသည် ရဲအချုပ်တွင်ရှိနေစဉ် ပေးခဲ့သော အစစ်ခံချက်များဖြစ်သဖြင့် သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၆ အရ အဆိုပါတရားခံနှင့် ပူးတွဲတရားခံများအပေါ် သက်သေခံအဖြစ် အသုံးမပြုနိုင်ကြောင်း သိရှိစေလိုပါသည်။

သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၆ တွင် “ရဲအရာရှိ၏ အချုပ်တွင်ရှိစဉ် တစ်ဦးတစ်ယောက်သော သူက ပေးသည့်ဖြောင့်ချက်သည် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ ရှေ့မှောက်တွင်ပေးသည့် ဖြောင့်ချက်မဟုတ်လျှင် အဆိုပါ ဖြောင့်ချက်ကို ထိုသူအပေါ်တွင် သက်သေထင်ရှားမပြုရ”

မမြဲသွေးအမှုနှင့် မောင်သိန်းအမှုတို့တွင် ရဲထံ အချုပ်ခံနေရစဉ် တရားခံဖြစ်သူ၏ ဝန်ခံချက်များသည် သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၆ အရ သက်သေခံအဖြစ် လက်ခံခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်များကို သိရှိထားရန် လိုအပ်ပါသည်။ အလားတူ မောင်ကိုးနီ အမှုတွင်လည်း ပူးတွဲတရားခံများက ကျန်ပူးတွဲတရားခံ တို့ထံမှတစ်ဆင့် ဝယ်ယူထားသည့် ဆန်အိတ်များ ဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုပေးအပ်သည်ဟု သက်ဆိုင်ရာ ရှာဖွေသူရဲအရာရှိက ရေးမှတ်ထားခဲ့သည်။ ထိုသို့ ပူးတွဲတရားခံများက ကျန်ပူးတွဲတရားခံများအပေါ် ပြောဆိုချက်သည် သက်သေခံ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၆ အရ ရဲရှေ့ထွက်ဆိုသည့်အချက်ဖြစ်၍ ဥပဒေအရ လက်ခံစဉ်းစားရန် မဖြစ်နိုင်ကြောင်း လမ်းညွှန်ဆုံးဖြတ် ထားပြီးဖြစ်သည်။ ဦးမင်းအမှုတွင်လည်း တပ်မတော်မှ တပ်ကြပ်ကြီးတစ်ဦးထံ ပေးခဲ့သော ဖြောင့်ချက်သည် သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၆ အရ သက်သေခံမဝင်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ တစ်ဖန် သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၂၇ ကို ထပ်မံတင်ပြပါမည်။ ထိုပုဒ်မမှာလည်း အမှုစစ် လုပ်ငန်းတွင် တွေ့ကြုံနေရမည့် သက်သေခံချက်များ ဖြစ်ပါသည်။ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူ တစ်ဦးဦးကို ဖမ်းဆီး ချုပ်နှောင်ထားစဉ်ကာလအတွင်း အဆိုပါတရားခံ၏ ပြောကြားချက်အရ သက်သေခံပစ္စည်းတစ်စုံတစ်ရာ ရှာဖွေတွေ့ရှိခြင်းသည် သက်သေခံအဖြစ် တင်ပြနိုင် ဖွယ်ပါသည်။ အထက်ဖော်ပြပါ သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၆ ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၇ တို့မှ မတူညီသည်ကို သိရှိထားရပေမည်။ သက်သေခံဥပဒေ

ပုဒ်မ ၂၇ အရ သက်သေခံဝင်ရန် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူ တရားခံက ပစ္စည်းတစ်စုံတစ်ရာကို မတွေ့မီကပင် ထုတ်ဖော်ပြောကြားခြင်း၊ တစ်နည်းအားဖြင့် ပစ္စည်း တွေ့ရှိခြင်းနှင့် တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်သော စကားရပ်များ ဖြစ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

အမှုစစ်ရဲအရာရှိများကလည်း တရားခံကို ခေါ်ဆောင်သွားပြီး အချင်းဖြစ်ပွားသော နေရာကို လိုက်လံပြသစေခြင်း၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်းများကို ပြန်လည်သရုပ်ပြစေခြင်း၊ ထိုသို့ ပြသ သရုပ်ဆောင် ခဲ့သည်များကို မှတ်ပုံတင်ဓာတ်ပုံများ ရိုက်ကူး၍ တင်ပြ ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်တင်ပြနေကြသည်ကို တွေ့ရပါ သည်။ ထိုသို့ပြုမူဆောင်ရွက်ခြင်းသည် အမှုနှင့် သက်ဆိုင်သည့် သက်သေခံပစ္စည်းတစ်စုံတစ်ရာကို ရရှိအောင်ပြောဆိုသည့် ပြောဆိုချက် မဟုတ်၍ သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၇ အရ တရားရုံးများတွင် အသုံးပြုနိုင်မည့် သက်သေခံချက်မျိုး မဟုတ်နိုင်တော့ ပါ။ မောင်တင်အောင်အမှုတွင် တရားခံက သက်သေ လူကြီးများရှေ့တွင် ရဲအရာရှိများအား အချင်းဖြစ်ပွား သည့် နေရာကိုပြသသည်ဟု အဆိုရှိသည်။ အချင်း ဖြစ်ပွားသောနေရာကို လိုက်လံပြသခြင်းမှာ သက်သေခံ ပစ္စည်း ရအောင်ဖော်ပြသည့်ပြောဆိုချက် မဟုတ်သဖြင့် သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၇ နှင့် အကျိုးမဝင်။ အမှန်မှာ ထိုကဲ့သို့ ပြောဆိုပြသသည့်အချက်သည် တရားခံက ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း ဝန်ခံသည့် ဖြောင့်ချက်ဖြစ်၍ သက်သေခံအဖြစ် အသုံးမပြုနိုင်ဟု ဖော်ပြ ဆုံးဖြတ် ထားခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။

- ၁။ ၁၉၆၅-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး(တရားရုံးချုပ်) စာမျက်နှာ ၃၄၇။
- ၂။ ၁၉၆၅-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး(တရားရုံးချုပ်) စာမျက်နှာ ၁၈၅။
- ၃။ ၁၉၈၀-ပြည့်နှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး(ဗဟိုတရားရုံး) စာမျက်နှာ ၇။
- ၄။ ၁၉၇၇-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး(ဗဟိုတရားရုံး) စာမျက်နှာ ၂၂။
- ၅။ ၁၉၆၆-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး(တရားရုံးချုပ်) စာမျက်နှာ ၁၂၃။

တစ်ဆက်တည်း အမှုစစ်လုပ်ငန်းတွင် အဓိက ကျသော ဖြောင့်ချက်နှင့်ပတ်သက်သည့် သက်သေခံ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၄၊ ၂၈၊ ၃၀ နှင့် ၃၂ (၃) တို့ကို ဆက်လက်တင်ပြသွားပါမည်။ အမှုစစ်တစ်ဦးအနေဖြင့် ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့သူ တရားခံတစ်ဦးထံမှ ဖြောင့်ချက် ရယူမည်ဆိုပါက ပြစ်မှုကျူးလွန်သူ တရားခံ၏ လွတ်လပ် သော သဘောဆန္ဒအရ အလိုအလျောက်ပေးသည့် ဖြောင့်ချက်ဖြစ်ရန် ကြိုးစားဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၄ တွင် ပြဌာန်းချက်များကို ဆန့်ကျင်ခြင်းမရှိဘဲ တရားခံ၏ လွတ်လပ်သောဆန္ဒ အလျောက် ပေးသည့် ဖြောင့်ချက်ဖြစ်မှသာလျှင် သက်သေခံပုဒ်မ ၂၈ အရ သက်သေခံချက်အဖြစ် အသုံးပြုနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ပြည်ထောင်စု မြန်မာ နိုင်ငံတော်နှင့် ဦးရဲနောင်ပါ(၂) စီရင်ထုံးတွင် အယူခံ တရားခံရဲနောင်နှင့် မြင့်ဦး(ခ)မြဦးတို့အပြင် ပူးတွဲ တရားခံများဖြစ်ကြသော ဝင်းနိုင်ဦးနှင့် ၎င်း၏ဇနီးဖြစ်သူ မသန်းသန်းတို့မှာ တပ်မတော်ထောက်လှမ်းရေးအဖွဲ့ဝင် ရှေ့တွင် ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့ကြပုံများကို ကွင်းဆက်မိမိဖြင့် အစစ်ခံထားကြခြင်းမှာ သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၄ တွင် ဖော်ပြထားသော သွေးဆောင်ခြင်း၊ ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊ ကတိပြုခြင်းတို့ကြောင့် ပြုလုပ်ကြောင်း ထင်ရှားခြင်း မရှိသည့်အတွက် ၎င်းတို့တပ်မတော် ထောက်လှမ်းရေး အဖွဲ့ဝင်ထံတွင် ပေးခဲ့သောစစ်ကြောချက်များကို လက်မခံနိုင်စရာအကြောင်းမရှိပေဟု ဆုံးဖြတ်ထား သည်။

အမှုစစ်အရာရှိများအနေဖြင့် ဖြောင့်ချက်ကို ရယူရာတွင် တရားခံဖမ်းဆီးပြီး မကြာမီပင် ရယူရန် လိုအပ်ပါသည်။ တရားခံအား ရက်အတန်ကြာဖမ်းဆီး ထားပြီးချိန်မှ ဖြောင့်ချက်ကိုရယူလျှင် အခြားလုံလောက် သော သက်သေခံအထောက်အထားများ မရှိပါက တရားရုံးများသည် အဆိုပါဖြောင့်ချက်အပေါ် မူတည် ပြီး တရားခံအပေါ် အပြစ်မပေးနိုင်ပါ။ ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်နှင့် မောင်သံချောင်း၊ မောင်အောင်မောင်းပါ(၄) စီရင်ထုံးနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်နှင့် တိုးရီစီရင်ထုံးတို့တွင် တရားခံတို့ သည် အဖမ်းခံရပြီး ရက်များစွာကြာမြင့်ပြီးမှ ပေးခဲ့သည့် ဖြောင့်ချက်ဖြစ်၍ တရားခံများအား ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်း မပြုခဲ့သည်ကို သိရှိထားစေလိုပါသည်။

တစ်ဖန် တရားခံတစ်ဦးထက် ပိုသောပြစ်မှုများ တွင် သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၃၀ အရ တရားခံတစ်ဦးဦး ၏ ဖြောင့်ချက်ကို ပူးတွဲတရားခံအတွက် အသုံးပြုရာတွင် သတိပြုသင့်သော အချက်ကိုတင်ပြလိုပါသည်။ တရားခံ တစ်ဦးဦး၏ဖြောင့်ချက်ကို ပူးတွဲတရားခံအပေါ် အသုံးပြု မည်ဆိုပါက အမှုမှ တရားခံအားလုံးကို တစ်မှုတည်းတွင် ထည့်သွင်း၍ တရားစွဲဆိုရန်လိုအပ်ပါသည်။ တစ်မှုတည်း မှ တရားခံတစ်ဦးဦးသည် ထွက်ပြေးနေပြီး ပြန်လည် ဖမ်းဆီးရမိ၍ အမှုသစ်ဖြင့် စွဲဆိုတင်ပို့လာသည့်အခါတွင် ထိုအမှု၌ ဖြောင့်ချက်ပေးခဲ့သူ တရားခံကို သက်သေ အဖြစ် ထည့်သွင်းထားရန် လိုအပ်ပါသည်။ မောင်နူး (ခ) စိန်ဟန် (ခ) ကျော်ဝင်းပါ(၂) နှင့် ပြည်ထောင်စု

- ၆။ ၁၉၉၁-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး(တရားရုံးချုပ်) စာမျက်နှာ ၆၃။
- ၇။ ၁၉၈၄-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး(ဗဟိုတရားရုံး) စာမျက်နှာ ၆၂။
- ၈။ ၁၉၉၂-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး(တရားရုံးချုပ်) စာမျက်နှာ ၂၈။

ဆိုရှယ်လစ် သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် စီရင်ထုံးတမ်းတွင် မြို့နယ်တရားရုံးနှင့် တိုင်းတရားရုံးတို့က အယူခံတရားလို မောင်နှားနှင့် မောင်ကျားဘိုတို့သည် ဓားပြတိုက် လူသတ် သည့် ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်းရှိမရှိ သုံးသပ်ရာတွင် မောင်နီ၏ ဖြောင့်ချက်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခဲ့ကြောင်း တွေ့ရသည်။

ဖြောင့်ဆိုသော တရားခံကို အခြားတရားခံများနှင့် ပူးတွဲ တရားစွဲဆိုသည့်အခါတွင် ယင်းသို့ဖြောင့်ဆိုသော တရားခံ၏ဖြောင့်ချက်ကို အခြားတရားခံများအပေါ် အသုံးပြုနိုင်သည်ဟု သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၃၀ တွင် ပြဌာန်းထားသည်။ အခင်းဖြစ် ဓားပြတိုက်မှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မောင်နီအပေါ် စွဲဆိုသော အမှုကို မြို့နယ်တရားရုံးက စစ်ဆေးခဲ့စဉ်က အယူခံတရားလိုတို့ကို ပြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့ က ဖမ်းဆီးရမိခြင်း မရှိသေးသောကြောင့် မောင်နီ တစ်ဦးတည်းကို တရားခံအဖြစ်ထား၍ အမှုကို စစ်ဆေး ဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်။

မောင်နှားနှင့်မောင်ကျားဘိုတို့ အပေါ် တရားစွဲဆိုသောအမှုတွင် မောင်နီသည် တရားခံ မဟုတ်သည့်အလျောက် မောင်နီကို မောင်နှားတို့နှင့် ပူးတွဲတရားစွဲဆိုခဲ့ခြင်း မဟုတ်ပေ။ ထို့ပြင် ဖြောင့်ဆို သော တရားခံမောင်နီကို မောင်နှားတို့၏ အမှုစစ်ဆေး သည့်အခါတွင် သက်သေအဖြစ် တင်ပြခဲ့ခြင်းလည်း မတွေ့ရပေ။ ထို့ကြောင့် မောင်နီ၏ ဖြောင့်ချက်ကို မောင်နှားတို့အပေါ်တွင် အသုံးမပြုနိုင်ပေဟု လမ်းညွှန် ဆုံးဖြတ်ထားသည်။

အကယ်၍ ပြစ်မှုတစ်ခုတွင် ပူးတွဲပြစ်မှုကျူးလွန် သူ တရားခံတစ်ဦးသည် ဖြောင့်ချက်ပေးပြီးနောက်ပိုင်း

ကွယ်လွန်သွားလျှင် ၎င်းဖြောင့်ချက်ကို သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၃၂(၃) အရ အသုံးချနိုင်ခွင့်ရှိပါသည်။ လူ တစ်ယောက်၏ ဖြောင့်ချက်သည် ၎င်းအား ပြစ်မှု ကြောင်းအရ တရားစွဲဆိုနိုင်လောက်လျှင် သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၃၂(၃)အရ သက်သေခံဝင်ပေသည်။

သေဆုံးသူတရားခံတစ်ဦးက မိမိနှင့်အခြားသူများပါ ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်ဟု ဖြောင့်ဆိုဝန်ခံ ထားလျှင် ယင်းဖြောင့်ချက်သည် သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၃၂(၃)အရ သက်သေခံဝင်သည်သာမက ဖြောင့်ချက် ပေးသူ တရားခံသေဆုံးသွားသဖြင့် ၎င်းအား ပူးတွဲ တရားခံများနှင့် တစ်မှုတည်း ပူးပေါင်းစစ်ဆေးခြင်း မပြုနိုင်သည်ကို အကြောင်းပြု၍လည်း သေဆုံးသူ တရားခံ၏ ဖြောင့်ချက်ကို သက်သေခံမဝင်ဟု မဆို နိုင်ပေ။

ဖြောင့်ချက်ပေးသူတရားခံသေဆုံးစေကာမူ ၎င်း၏ဖြောင့်ချက်သည် သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၃၂ (၃) အရ သက်သေခံဝင်သည်သာဖြစ်သည်ဟု မတင်ရီ ပါ (၄) ဦးနှင့် ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာ နိုင်ငံတော် စီရင်ထုံးတမ်းတွင် လမ်းညွှန်မှုပြုခဲ့ပြီးဖြစ်ပါ သည်။

အမှုစစ်ရဲအရာရှိများအနေဖြင့် အထက်ဖော်ပြပါ သက်သေခံအက်ဥပဒေများကို သိရှိနားလည်လိုက်နာ မည်ဆိုပါက မိမိတို့တည်ဆောက်ခဲ့သည့်အမှုများ ပြည့်စုံခိုင်မာမည်မှာ မလွဲပေ။ အမှုခိုင်မာစွာဖြင့် တည်ဆောက်ခြင်းဖြင့် တရားစီရင်ရေးအား အထောက် အကူပြုနိုင်စေရန် ရေးသားတင်ပြရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

လှအေး(တရားရေး)

၉။ ၁၉၈၀-ပြည့်နှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး(ဗဟိုတရားရုံး) စာမျက်နှာ ၂၉။
 ၁၀။ ၁၉၈၁-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး(ဗဟိုတရားရုံး) စာမျက်နှာ ၄၃။

ရှေ့နေကျင့်ဝတ်သိက္ခာ

ရှေ့နေရှေ့ရပ် များ

ကျင့်ဝတ်သိက္ခာများ

ဒေါ်စုငယ်

ရှေ့နေရှေ့ရပ်များသည် တရားရုံးအရာရှိများ ဖြစ်သည်နှင့်အညီ တရားစီရင်ရေးလုပ်ငန်းတွင် သစ္စာရှိရှိ သမာဓိတည်တည် ရိုးသား ဖြောင့်မတ်စွာ ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ရှိပါသည်။ ရှေ့နေရှေ့ရပ် လုပ်ငန်းသည် အမှုသည်တို့၏ ယုံကြည်အပ်နှံမှုကို ခံယူဆောင်ရွက်ရ သည့် လုပ်ငန်းဖြစ်သည့်အလျောက် ရှေ့နေရှေ့ရပ်များသည် ယုံကြည် အပ်နှံခြင်း ခံထိုက်သူများဖြစ်အောင် သိက္ခာသမာဓိရှိရန် အရေးကြီး ပါသည်။ မိမိ အကျိုးဆောင်ပေးရသော အမှုသည်များ၏ ရှေ့မှောက် တွင် ယုံကြည်အားကိုးလောက်မည့် စံနမူနာပြုခံရသူ တစ်ဦးအဖြစ် ပြုမူဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ မည်သည့်ကိစ္စမဆို အသေးအဖွဲ့ကိစ္စဟု သဘောမထားဘဲ ဥပဒေသမားပီသစွာ အမှန်အတိုင်း ပြောဆို ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ အမှုတစ်မှုတွင် တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေတစ်ဦးက

တရားခွင်ရှေ့ အမှုစစ်ဆေးရာတွင် အသေးအဖွဲ့ကိစ္စဟု သဘောထားပြီး ပေါ့ပေါ့တန်တန် ဆောင်ရွက်ခဲ့၍ တရားရုံးချုပ်က တရားမအထွေထွေ လျှောက်လွှာအမှု ဖွင့်လှစ်ကြားနာခဲ့ရသော ဖြစ်ရပ်ကို ထုံးသာဓကအဖြစ် ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

ယခင် ရန်ကုန်တိုင်း ပြည်သူ့ကောင်စီ တိုင်းတရား စီရင်ရေးအဖွဲ့ ၅ (တိုင်းတရားရုံးအမှတ် ၅) ၏ တရားမကြီးမှု အမှတ် ၂၂၂/၈၅ (တရားလိုဦးလှမြင့်နှင့် တရားပြိုင် မကြည်ကြည်မြင့်ပါ ၃) အမှုတွင် (၂၁. ၈. ၁၆) နေ့က သက်သေအား စစ်ဆေးစဉ် တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေ ဦး - - - - က ၎င်းသည် ရှေ့နေ ဦး - - - - ဖြစ်သည်ဟု မတ်တတ်ရပ်အဆိုပြုပြီး အမှုကို စစ်ဆေးကြောင်း ရှေ့နေဦး - - - - အနေဖြင့် မိမိသည် ရှေ့နေဦး - - - - မဟုတ်ကြောင်း သိရှိပါလျက်နှင့်လည်းကောင်း၊ ရှေ့နေကိုယ်စားလှယ်စာ၌ ပါဝင်ခြင်း မရှိပါလျက်နှင့်လည်းကောင်း၊ အမှုတွင် အယောင်ဆောင်ဝင်ရောက် စစ်ဆေးခြင်းပြုသဖြင့် အရေးယူပေးပါရန် ယခင် ရန်ကုန်တိုင်း ပြည်သူ့ကောင်စီ တိုင်းတရားသူကြီးအဖွဲ့က ယခင် ပြည်သူ့ တရားသူကြီးအဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌ ထံသို့ ရေးသားတိုင်ကြားခဲ့သည်။ ယင်းကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ယခင်ပြည်သူ့တရားသူကြီးအဖွဲ့က ဗဟိုတရားရုံးရှေ့နေ ၃-ဦး ပါဝင်သော ဗဟိုတရားရုံးရှေ့နေများ ကောင်စီခုံအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းတာဝန်ပေးအပ်ခဲ့ရာ ခုံအဖွဲ့က စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု ပြုလုပ်ပြီးနောက် အစီရင်ခံစာတင်ပြခဲ့သည်။ ထို့နောက် တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီးများ၏ ၆/၉၀ ကြိမ်မြောက် အစည်းအဝေးသို့ တင်ပြခဲ့ရာ

အစည်းအဝေးက ယင်းကိစ္စကို ကြားနာရန် အတွက် တရားရုံးရှေ့သို့ တင်ပို့ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့၍ တရားရုံးချုပ် ၁၉၉၀-ပြည့်နှစ် တရားမအထွေထွေ လျှောက်လွှာအမှတ် (၄၁) ကို ဖွင့်လှစ်ကြားနာခဲ့သည်။

တရားရုံးချုပ်က တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေဦး - - - အပေါ် ဖွင့်လှစ်ထားသော တရားမအထွေထွေ လျှောက်လွှာအမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အောက်ပါအတိုင်း သုံးသပ်ခဲ့သည်။

“ဦး - - - - သည် တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေတစ်ဦးဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ တိုင်းတရားရုံး၌ ရှေ့နေအဖြစ် လိုက်ပါဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသူ ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ရှေ့နေ ဦး - - - - ၏ လက်ထောက်အဖြစ် လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်နေကြောင်းလည်း ပေါ်ပေါက်သည်။ အဆိုပါနေ့က တရားရုံးရှေ့၌ အမှုခေါ်သောအခါ ဦး - - - - က ဦး - - - - ကိုယ်စားရပ်လျက် သက်သေအား စစ်ဆေးသည်။ တစ်ဖက်က ဦး - - - - သည် ဦး - - - - မဟုတ်ဟု ကန့်ကွက်သောအခါ ဦး - - - - က ၎င်းသည် ဦး - - - - ၏ လက်ထောက်ရှေ့နေတစ်ဦး ဖြစ်ကြောင်း၊ ဦး - - - - မအားမလပ်၍ ကိုယ်စား လိုက်ပါဆောင်ရွက်ကြောင်း၊ ရှေ့နေကိုယ်စားလှယ်၌ ၎င်း၏ အမည် ပါရှိသည်ဟု ပြောကြောင်း ပေါ်ပေါက်သည်။ ရှေ့နေကိုယ်စားလှယ်စာကို ကြည့်သောအခါ ၎င်း၏ အမည်မပါရှိသောကြောင့် ဦး - - - - သည် အယောင်ဆောင်ဝင်ရောက်စစ်ဆေးသည်ဟု ယခင် ရန်ကုန်တိုင်း ပြည်သူ့ကောင်စီတိုင်း တရားသူကြီးအဖွဲ့မှ အဆိုပြုစွပ်စွဲသည်။ ဤအချက်နှင့်

ပတ်သက်၍ ရုံးသဟာယအဖြစ် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့် နိုင်ငံတော် ရွှေ့နေချုပ်ရုံးမှ ဥပဒေအရာရှိက တင်ပြရာတွင် ရွှေ့နေကိုယ်စားလှယ်စာ၌ မိမိအမည် မပါရှိဘဲလျက် ပါရှိသည်ဟုပြောပြီး အမှု၌ လိုက်ပါဆောင်ရွက်ခြင်းသည် ရွှေ့နေတစ်ဦး၏ ကျင့်ဝတ်သိက္ခာနှင့်ပတ်သက်သည့် ကိစ္စဖြစ်သဖြင့် တရားရုံးချုပ် ရွှေ့နေများကောင်စီ အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၁၀)နှင့် အကျုံးဝင်နိုင်ကြောင်း၊ လျော်ကန်သင့်မြတ်သည် ထင်သည့် အမိန့်တစ်ရပ် ချမှတ်သင့်ပါကြောင်း လျှောက်လဲတင်ပြသည်။

တရားရုံးချုပ်ရွှေ့နေများ ကောင်စီကိုယ်စား ရုံးသဟာယအဖြစ် တက်ရောက်တင်ပြသူ တရားရုံးချုပ် ရွှေ့နေကြီးက ယခုကိစ္စတွင် အမှု၌ မူလက လိုက်ပါဆောင်ရွက်သူ ရွှေ့နေဦး - - - - နှင့် အမှုသည် ဦးလှမြင့်တို့က ဦး - - - - ဆောင်ရွက်ချက်ကို လက်ခံသဘောတူသည်ဟု ပေါ်ပေါက်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ရွှေ့နေဦး - - - - ၏ ဆောင်ရွက်ချက်မှာ မရိုးမသား ဆောင်ရွက်သည်ဟု မယူဆသင့်ကြောင်း တင်ပြလျှောက်လဲသည်။

တရားရုံးချုပ်ရွှေ့နေ ဦး - - - - က ၎င်းသည် ရွှေ့နေဦး - - - - ၏ လက်ထောက်ဖြစ်ကြောင်း၊ အမှု တော်တော်များများ၌ ၎င်းနှင့် ရွှေ့နေဦး - - - - တို့ အတူပူးတွဲ၍ လိုက်ပါဆောင်ရွက်ကြောင်း၊ ၎င်းအနေဖြင့် ယခုကိစ္စတွင် ရွှေ့နေကိုယ်စားလှယ်စာ၌ လက်မှတ် ထိုးသည်ဟု အမှတ်တမဲ့ ပြောမိခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ အယောင်ဆောင်လိုသော ရည်ရွယ်ချက် မရှိကြောင်း၊ ၎င်းအပေါ်၌ သက်ညှာစွာ

စဉ်းစားသင့်ပါကြောင်း တင်ပြလျှောက်လဲသည်။ ရွှေ့နေဦး - - - - သည် ရွှေ့နေဦး - - - - ၏ လက်ထောက်ဖြစ်ပြီး ဦး - - - - နှင့်အတူ အမှုများ လိုက်ပါဆောင်ရွက်နေကြောင်း ထင်ရှားပေါ်ပေါက်သည်။ ထို့ကြောင့် ရွှေ့နေ ကိုယ်စားလှယ်စာ၌ ၎င်းအမည်ပါရှိသည်ဟု အမှတ်တမဲ့ ပြောမိခြင်းသည် မရိုးမဖြောင့်သော သဘောဖြင့် အယောင်ဆောင်သည်ဟု မယူဆနိုင်ပေ။ ရွှေ့နေ ကျင့်ဝတ်သိက္ခာဖောက်ဖျက်ရာ မရောက်သဖြင့် တရားရုံးချုပ် ရွှေ့နေများကောင်စီ အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၁၀) အရ ဦး - - - - အပေါ်၌ အရေးယူ အပြစ်ပေးနိုင်ခြင်း မရှိသောကြောင့် ယခုအမှုအား ပိတ်သိမ်းလိုက်သည်။

ရွှေ့နေဦး - - - - သည် တရားရုံးချုပ်များ၌ ဆောင်ရွက်ရာတွင် နောက်နောင်ယခုကဲ့သို့ ပေါ့ပေါ့ဆဆ ပြောဆို ဆောင်ရွက်ခြင်းမျိုး မပြုသင့်ဟု မှတ်ချက်ပြုလိုက်သည်။”

ဒေါ်စုငယ်

စာတမ်း

SINGAPORE ASEAN TRAINING AWARDS

**THE FAMILY JUSTICE SYSTEM:
BUILDING A LASTING LEGACY OF
PROTECTING
FAMILY OBLIGATIONS**

သင်တန်းသို့

သွားရောက်တက်ရောက်ခဲ့သည့် အတွေ့အကြုံများအား

က မီ ရင် ခံ ခြင်း

၁။ ဦးဘောင်ဝင်း (တ/၁၅၅၀)

တွဲပက်တိုင်းတရားသူကြီး

ရန်ကုန်တိုင်းတရားရုံး

၂။ ဦးခင်မောင်ကြီး (တ/၂၅၉၁)

တွဲပက်တိုင်းတရားသူကြီး

ဧရာဝတီတိုင်းတရားရုံး

ရက်စွဲ၊ ၂၀၁၂-ခုနှစ်၊ ဘောက်ဘိုဘာလ (၉)ရက်။

နိဒါန်း

၁။ စင်ကာပူနိုင်ငံ လက်အောက်ခံတရားရုံးများ (The Singapore Subordinate Courts) ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် စင်ကာပူနိုင်ငံ၊ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန၊ စင်ကာပူနိုင်ငံ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး အစီအစဉ် (Singapore Cooperation Programme, Ministry of Foreign Affairs, Singapore) ၏ တာဝန်ခံမှုတို့အရ ဖွင့်လှစ်သော စင်ကာပူနိုင်ငံနှင့် အာဆီယံနိုင်ငံများ လေ့ကျင့်သင်ကြားရေးဆု၊ မိသားစုတရားစီရင်ရေးစနစ်၊ မိသားစုတာဝန်ဝတ္တရားများ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းကို အမြဲတမ်း တည်မြဲနေစေမည့် အမွေအနှစ်တစ်ခုအဖြစ် တည်ဆောက်ရေး (Singapore-ASEAN Training Awards- The Family Justice System: Building a Lasting Legacy of Protecting Family Obligations) သင်တန်းသို့ တက်ရောက်ခဲ့သည့် အတွေ့အကြုံများအား တရားရုံးချုပ်သို့ အစီရင်ခံတင်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သင်တန်းကာလ

၂။ သင်တန်းကာလမှာ ၈-၇-၂၀၀၂ ရက်နေ့မှ ၁၇-၇-၂၀၀၂ ရက်နေ့အထိ ဖြစ်ပါသည်။

သင်တန်းတက်ရောက်ခဲ့သူများ

၃။ တရားရုံးချုပ်မှစေလွှတ်ချက်အရ ထိုသင်တန်းသို့ ရန်ကုန်တိုင်းတရားရုံးမှ တွဲဖက်တိုင်းတရားသူကြီး ဦးအောင်ဝင်းနှင့် ဧရာဝတီတိုင်းတရားရုံးမှ တွဲဖက်တိုင်းတရားသူကြီး ဦးခင်မောင်ကြီးတို့ သွားရောက်တက်ရောက်ခဲ့ပါသည်။

စင်ကာပူနိုင်ငံ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး အစီအစဉ် (အက်စ်စီပီ)

၄။ စင်ကာပူသမ္မတနိုင်ငံသည် ၁၉၆၀-ခုနှစ် လွန်နှစ်များမှစ၍ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများအား နည်းပညာအကူအညီ (Technical Assistance) များ ထောက်ပံ့ပေးခဲ့ကြောင်း၊ လူသားအရင်းအမြစ်သာရှိပြီး သဘာဝသယံဇာတ အရင်းအမြစ်များ မရှိသည့် စင်ကာပူနိုင်ငံအနေဖြင့် လူသားအရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုသည်သာ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် အဓိကလိုအပ်ချက် တစ်ရပ်အဖြစ်ခံယူကြောင်း၊ လွန်ခဲ့သည့်နှစ်-၃၀ မှစ၍ စင်ကာပူနိုင်ငံသည် အခြားနိုင်ငံများနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများထောက်ပံ့သော လေ့ကျင့်ရေးသင်တန်းများမှ အကျိုးကျေးဇူးများ များစွာရရှိခဲ့ကြောင်း၊ စင်ကာပူနိုင်ငံသည်လည်း စင်ကာပူနိုင်ငံ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး အစီအစဉ် (Singapore Cooperation Programme-SCP) မှ တစ်ဆင့် မိမိ၏ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမှု အတွေ့အကြုံများကို အခြားဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများသို့ ဖြန့်ဝေပေးရန်ဆန္ဒ အာသီသရှိခဲ့ကြောင်း၊ စင်ကာပူနိုင်ငံ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအစီအစဉ် (အက်စ်စီပီ) ကို ၁၉၉၂-ခုနှစ်တွင် တည်ထောင်ခဲ့ပြီး၊ စင်ကာပူနိုင်ငံက လုပ်ငန်းရပ်အသီးသီး၏ နည်းပညာအကူအညီများကို အစီအစဉ်ရေးဆွဲကာ ကမ်းလှမ်းမှုများပြုခဲ့ကြောင်း၊ အက်စ်စီပီမှတစ်ဆင့် စင်ကာပူနိုင်ငံသည် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ၏ လိုအပ်ချက်များကို ပိုမိုချမှတ်ဆောင်ရွက် လာခဲ့ပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ ၁၉၉၂-ခုနှစ်မှစ၍ စင်ကာပူနိုင်ငံသည် အာရှပစိဖိတ်၊ အာဖရိက၊ အရှေ့အလယ်ပိုင်း၊ လက်တင်အမေရိကနှင့် ကာရစ်ဘီယံနိုင်ငံများမှ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံ ၁၄၇-နိုင်ငံရှိ တာဝန်ရှိသူ ၂၀၀၀၀-

ကျော်ကို လေ့ကျင့်ရေးသင်တန်းများနှင့် လေ့လာရေး အလည်အပတ်များ တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ အက်စ်စီပီသည် စင်ကာပူနိုင်ငံ၊ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန၊ နည်းပညာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး ညွှန်ကြားမှုအဖွဲ့ (The Technical Cooperation Directorate-TCD) ၏ စီမံအုပ်ချုပ်မှုအရ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း သင်တန်း အစီအစဉ်စာတမ်းတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

လေ့ကျင့်ရေးသင်တန်း၏ရည်ရွယ်ချက်

၅။ စင်ကာပူနိုင်ငံ လက်အောက်ခံ တရားရုံးများသည် အခြားနိုင်ငံများ၏ တရားစီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာပိုင်များနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများထံမှ နာယူသင်ကြားခဲ့ခြင်းများဖြင့် အကျိုးကျေးဇူး ရရှိခဲ့ပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ အက်စ်စီပီမှတစ်ဆင့် စင်ကာပူနိုင်ငံ လက်အောက်ခံတရားရုံးများသည် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် တရားစီရင်ရေးနှင့် ဥပဒေရေးရာစနစ်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအတွက် မိမိအတွေ့အကြုံနှင့် ဆောင်ရွက်ချက်များကို ဝေငှပေးရန် မျှော်လင့်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်း၊ ကမ္ဘာ့တရားစီရင်ရေးမိသားစုဝင်များတွင် ခေတ်ရှေ့ပြေးနေသော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ အကျင့်သိက္ခာနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားရှိမှုတို့အရ မိမိ၏လုပ်ငန်းအတွေ့အကြုံများကို ဖြန့်ဝေပေးရန်နှင့် မိမိရရှိပြီးသည့် ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် အရင်းအမြစ်များကို တစ်ဆင့်ဖောက်သည်ချပေးရန် တာဝန်ရှိသည်ဟု စင်ကာပူနိုင်ငံ လက်အောက်ခံတရားရုံးများက ယုံကြည်ခံယူထားပါကြောင်း၊ ထိုသို့ယုံကြည်ခံယူမှု ဒဿနသည့် စင်ကာပူနိုင်ငံ လက်အောက်ခံ တရားရုံးများ၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် တရားစီရင်ရေးနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ

တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် တို့အတွက် စင်ကာပူနိုင်ငံ၏ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုတို့နှင့်အတူ ဖြစ်တည်လျက်ရှိကြောင်း၊ မိသားစုတရားစီရင်ရေးကို လေ့လာသည့် ဤလေ့လာရေးသင်တန်းသည် တက်ရောက်သူများအား စင်ကာပူနိုင်ငံရှိ မိသားစုဥပဒေပြဌာန်းချက်များ၊ တရားဥပဒေနှင့် တရားစီရင်ရေးဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် မိသားစုတရားစီရင်မှုများအား ရခဲသော အတွင်းကျကျ လေ့လာခွင့်ကို ရရှိစေမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ လက်အောက်ခံတရားရုံးများမှ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်ဖြစ်သော မိသားစုတရားရုံးမှ တရားသူကြီးများနှင့် တရားရုံးစီမံခန့်ခွဲသူများသည် မိသားစုတရားစီရင်ရေးနယ်ပယ်အတွင်း အကောင်အထည်ဖော်လျက်ရှိသည့် တရားစီရင်ရေးရာနှင့် ဥပဒေရေးရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများအပြင် ထိုသို့ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအတွက် ရင်ဆိုင်နေရမှုကို သင်တန်းတက်ရောက်လာသူများအား အသိအမြင် အတွေ့အကြုံ ဖလှယ်ပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုမှတစ်ဆင့် စင်ကာပူနိုင်ငံ၏ အတွေ့အကြုံများနှင့် ထိုအတွေ့အကြုံများအပေါ် အသုံးပြုမှုများကို သင်တန်းသားများ၏ နိုင်ငံများတွင် ပြန်လည်အသုံးပြုဆောင်ရွက်စေနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် ကြုံတွေ့နေရသည့် တရားစီရင်ရေးရာ ပြဿနာများသည် တစ်နိုင်ငံနှင့် တစ်နိုင်ငံ မတူညီကြသည့်အပြင် ပြဿနာများ၏အဖြေကို ရှာဖွေရာ၌ ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများ၏ တရားစီရင်ရေးရာတွင် တစ်ဦးချင်း ကြုံတွေ့လေ့လာမှတ်သား နိုင်မှုများစွာရှိကြမည်ဖြစ်၍ ကွဲပြားကြမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ မိသားစုတရားရုံးသည် သင်တန်းတက်ရောက်သူများနှင့် ၎င်းတို့၏စိတ်ကူးစိတ်သန်းများမှသည် အမှန် အကောင်အထည် ဖော်လာမှုအထိ ဆောင်ရွက်လာမှုကြောင့် ရရှိလာသည့် မူဝါဒ

ချမှတ်မှုများနှင့် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်မှုနည်းလမ်းများအား တသိအမြင်၊ တတွေ့အကြံခြင်း ဖလှယ်နိုင်ကြမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ၎င်းတွင် မဟာဗျူဟာမြောက် ပုံသေနည်း ချမှတ်ခြင်းနှင့် မဟာဗျူဟာမြောက် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ပြီးစီးခြင်းတို့လည်း ပါဝင်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ မဟာဗျူဟာမြောက် ပုံသေနည်း ချမှတ်ခြင်းကို ၎င်းတို့၏ စိတ်ကူးစိတ်သန်းများနှင့် ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်မှုတို့မှ စတင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း၊ ၎င်းတို့အဖွဲ့အစည်းများ ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်မှုသည် တရားမျှတမှုကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရေးသာဖြစ်ကြောင်း၊ မိသားစုတရားစီရင်ရေး ပုံစံတွင် ထူးခြားမှုမှာ အခြေခံအုတ်မြစ်သည် မိသားစု တာဝန်ဝတ္တရားရှိမှုများအား ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးပင် ဖြစ်ကြောင်း၊ မိသားစုတရားရုံးသည် မိသားစုတရားစီရင်ရေးစနစ်ကို မိသားစုတာဝန်ဝတ္တရားရှိမှုများအား အကာအကွယ်ပေးသည့် စနစ်အဖြစ် တည်မြဲနေစေသည့် စင်ကာပူသမ္မတနိုင်ငံ၏ အတွေ့အကြုံများကို ဖလှယ်ပေးရန် မိသားစုတရားရုံးက နည်းလမ်းများရှာဖွေဆောင်ရွက်မည် ဖြစ်ကြောင်း၊ မွေးစားခြင်းပြဿနာများ၊ ကွာရှင်းခြင်းနှင့် ထိမ်းမြားမှု ပျက်ပြယ်ခြင်းတို့ကဲ့သို့သော ထိမ်းမြားခြင်းဆိုင်ရာ ပြဿနာများ၊ မွတ်စလင်ထိမ်းမြားမှုများ၊ သေတမ်းစာ အတည်ပြုမှုများနှင့် အမွေအုပ်ထိန်းမှုများ၊ မိသားစုအတွင်း အကြမ်းဖက်မှု/အဓမ္မမှုများ၊ ကလေးသူငယ် တရားစီရင်ရေးနှင့် လူငယ်ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရေး စသည်တို့နှင့်ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်အကြောင်းအရာများကို ဆွေးနွေးဖလှယ်ကြမည် ဖြစ်ကြောင်း သင်တန်းဖွင့်လှစ်ခြင်း ရည်ရွယ်ချက်တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

သင်တန်းသင်ရိုးညွှန်းတမ်းများ

၆။ သင်တန်းတွင် ဆွေးနွေးဟောပြောမှုများ ဆွေးနွေး ဖလှယ်မှုများ၊ အမှုလေ့လာမှုများနှင့် လုပ်ငန်းခွင်အတွင်း ဝင်ရောက်လည်ပတ်ထိတွေ့မှုများ ပါဝင်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ သင်တန်းတက်ရောက်သူများသည် စင်ကာပူနိုင်ငံရှိ တရားစီရင်ရေးနှင့် ဥပဒေရေးရာဆောင်ရွက်မှုများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေသူများ အသီးသီးနှင့်အတူ လုပ်ငန်းခွင်အတွင်း အနီးကပ် ထိတွေ့လေ့လာခွင့်ပေးခြင်း၊ မိသားစုတရားရုံးက စင်ကာပူနိုင်ငံတရားရုံးချုပ်၊ စင်ကာပူနိုင်ငံပါလီမန်၊ စင်ကာပူနိုင်ငံ ရှေ့နေချုပ်ရုံး၊ စင်ကာပူနိုင်ငံ ဥပဒေပညာရှင်များအဖွဲ့ (Singapore Academy of Law)၊ စင်ကာပူနိုင်ငံဥပဒေ အသင်း (Law Society of Singapore)၊ ပြည်သူ့လူထုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာန (Ministry of Community Development and Sports) [၎င်းတွင် မိဘများ၏ ထောက်ပံ့စရိတ်ပေးရေးခုံရုံးနှင့် မွတ်စလင်မိသားစု တရားရုံး (The Syariah Court) တို့ ပါဝင်သည်]၊ ဥပဒေ ရေးရာဝန်ကြီးဌာန (The Ministry of Law-LawMin) [၎င်းတွင် ဥပဒေရေးရာ အကူအညီ ပေးရေးအဖွဲ့ (The Legal Aid Bureau) ပါဝင်သည်]၊ စင်ကာပူနိုင်ငံ အမျိုးသားတက္ကသိုလ်၊ ကလေးသူငယ်များ၊ လူငယ်များဂေဟာ (The Boys' Home) နှင့် အခြားအစိုးရအဖွဲ့အစည်းများတို့နှင့် ဆက်သွယ်၍ အဆောက်အဦသို့ ဝင်ရောက်လေ့လာထိတွေ့ခွင့်ပေးခြင်း၊ တာဝန်ရှိသူများနှင့် ထိတွေ့ဆွေးနွေးပြောဆိုခွင့် ပေးခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။

သင်တန်းတည်ရာဒေသ

၇။ စင်ကာပူနိုင်ငံ၊ ဟက်ဖ်လောက်ဒ်ရင်ပြင်

ရှိ မိသားစု တရားရုံး အဆောက်အအုံသစ်နှင့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ ဗဟိုဌာနချုပ်တည်ရာ ဒေသ အသီးသီး ဖြစ်ပါသည်။

ပါဝင်တက်ရောက်ရန်ဖိတ်ကြားသည့်နိုင်ငံများ
၈။ ဘရူနိုင်းနိုင်ငံ၊ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၊ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၊ လာအိုနိုင်ငံ၊ မလေးရှားနိုင်ငံ (ပါဝင်တက်ရောက်ခြင်းမရှိပါ)၊ မြန်မာနိုင်ငံ၊ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ၊ ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ တို့မှ သင့်တော်သော အရည်အချင်းရှိသူ ကိုယ်စား လှယ် ၂-ဦးစီ ဖြစ်ပါသည်။

သင်တန်းတက်ရောက်ရန်အရည်အချင်း
၉။ အထက်တန်းတရားသူကြီးများ၊ တရား သူကြီးများ၊ အဆင့်မြင့်တရားရုံး စီမံခန့်ခွဲသူများ၊ ဥပဒေအရာရှိများ တရားစီရင်ရေးတွင် ပါဝင် သူများ ဖြစ်ရမည်။ ၃-နှစ်နှင့်အထက် လုပ်ငန်း အတွေ့အကြုံရှိရမည်။ အင်္ဂလိပ် စာ/စကား တတ်မြောက်ရမည်။ အသက် ၅၀-နှစ်အောက် ဖြစ်ရမည်။ ကိုယ်နှင့်စိတ် ကျန်းမာရေးကောင်းမွန် ရမည် စသည်ဖြင့် သတ်မှတ်ထားပါသည်။

သင်တန်းအတွေ့အကြုံများ
၁၀။ သင်တန်းပထမနေ့ဖြစ်သော ၈-၇-၂၀၀၂ ရက်နေ့တွင် နံနက် ၉း၃၀ နာရီ၌ စင်ကာပူနိုင်ငံ၊ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန၊ နည်းပညာ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ရေးညွှန်ကြားမှုအဖွဲ့ ညွှန်ကြားရေး မှူးက သင်တန်းဖွင့်လှစ်ခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက် များနှင့် သိသင့်သိထိုက်သည်များကို ဗီဒီယို ဆလိုက်ဖြင့် ရှင်းလင်းခြင်းနှင့် ကြိုဆိုနှုတ်ခွန်း ဆက်စကားပြောကြားခြင်း အခမ်းအနားသို့ တက်ရောက်ခဲ့ရပြီး၊ စုပေါင်းဓာတ်ပုံ ရိုက်ခြင်း၊ ဧည့်ခံကျွေးမွေးခြင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံမှ တက်ရောက်

သူများအား နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန၊ စာနယ်ဇင်း ထုတ်လုပ်ရေးဌာန ပုဂ္ဂိုလ် ၂-ဦး၏ တွေ့ဆုံ မေးမြန်းခံခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ရပါသည်။

၁၁။ သင်တန်းကာလအတွင်း သက်ဆိုင်ရာ လက်အောက်ခံ တရားရုံးများ၊ မိသားစုတရားရုံး၊ ကလေးသူငယ်တရားရုံး၊ ပြစ်မှုတရားရုံး၊ ညဘက် ရုံးထိုင်တရားရုံး (Night Court)၊ တရားမ တရားရုံး၊ အီး-ပြစ်မှုတရားရုံး၊ အီး-တရားမ တရားရုံး၊ အီး - ကြားနာမှုတရားရုံးများသို့ သွားရောက်၍ ဆွေးနွေးဟောပြောမှုများကို နားထောင်ခြင်း၊ ဆွေးနွေးမေးမြန်းခြင်း၊ ပြန်လှန်ဆွေးနွေးခြင်း၊ လုပ်ငန်းဆောင်တာများ အား ကိုယ်ထိလက်ရောက် လက်တွေ့ကြည့်ရှု လေ့လာခြင်း၊ ရှင်းလင်းမှုများကို ကြည့်ရှုမေးမြန်း လေ့လာဆွေးနွေးခြင်း၊ မိမိနိုင်ငံ၏အခြေအနေကို ဆွေးနွေးပြောဆိုခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ရသည်။

၁၂။ ထို့ပြင် တရားစီရင်ရေးနှင့် နီးနွယ် ဆက်စပ်သော စင်ကာပူနိုင်ငံ တရားရုံးချုပ်၊ ပါလီမန်၊ ရှေ့နေချုပ်ရုံး၊ ဥပဒေ ပညာရှင်များအဖွဲ့၊ ဥပဒေအသင်း၊ ပြည်သူလူထု ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ မိဘများ သား သမီးစရိတ်ထောက်ပံ့ရေးခုံရုံးနှင့် မွတ်စလင် မိသားစု တရားရုံး၊ ဥပဒေရေးရာဝန်ကြီးဌာန အောက်ရှိ ဥပဒေအကူအညီပေးရေးအဖွဲ့ (Legal Aid Bureau)၊ ပြည်သူလူထု ညှိနှိုင်း ဖြန်ဖြေရေးဌာန (Community Mediation Centre) နှင့် လူငယ်များ ဂေဟာ (The Boys' Home)၊ စင်ကာပူ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ခုံသမာဓိ ရုံး (SIAC = Singapore International Arbitration Centre)၊ မိသားစု ညှိနှိုင်းဖြေရှင်း ရေး ခုံ ရုံး (FAMCARE = Family

Conciliation and resolution Centre)၊ စင်ကာပူညီနှိုင်း ဖြန့်ဖြေရေးရုံး (Singapore Mediation Centre)၊ အမျိုးသား လူမှုရေး ကူညီပံ့ပိုးရေးကောင်စီ (National Council of Social Service) အောက်ရှိ မိသားစု ကူညီပံ့ပိုးရေးဌာန (FSC = the Family Services Centre)၊ ပြည်သူ့အဖွဲ့အစည်းများ အောက်ရှိ ပြည်သူလူထု ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ကောင်စီ (Community Development Council) နှင့် ကလေးမိသားစုစောင့်ရှောက်ရေး အဖွဲ့ (Youth Family Care)၊ စသည့် အဆောက်အဦများသို့ သွားရောက်လေ့လာခြင်း၊ ဆွေးနွေးဟောပြောမှုများ နားထောင်ခြင်း၊ ပြန်လှန်မေးမြန်းဆွေးနွေးခြင်း၊ အတွေ့အကြုံ ဖလှယ်ခြင်း၊ မိမိနိုင်ငံ အခြေအနေများကို တင်ပြ ဆွေးနွေးခြင်း၊ အခြားနိုင်ငံအခြေအနေများနှင့် နှိုင်းယှဉ် ဆွေးနွေးခြင်းများကို ပြုလုပ်ခဲ့ရပါသည်။

၁၃။ ထို့ပြင် ညဘက်၌ပြသသော နိုက်ဆာဖာရီ တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ် (Night Safari-Zoological Garden)၊ ဆန်တိုစာ (Santosa) ရှိ ရေအောက် ငါးပြတိုက်၊ သစ်တောသစ်ပင်များ၊ ခံတပ်နှင့် ညဘက်တွင် ရေပန်းနှင့် ရောင်စုံဆလိုက်မီးတို့ဖြင့် သရုပ်ဖော်သည့် ပြပွဲတို့ကို သွားရောက်လည်ပတ် ကြည့်ရှုခဲ့ရပါသည်။

လေ့လာမှတ်သား သိရှိခဲ့ရသော အချက် များ တရားရုံးများအား လေ့လာရာမှ တွေ့ရှိ မှတ်သားခဲ့ရသော အချက်များ

၁၄။ စင်ကာပူနိုင်ငံတွင် တရားရုံး ၂-ရုံးရှိရာ၊ ၎င်းတို့မှာ တရားရုံးချုပ် (The Supreme Court) နှင့် လက်အောက်ခံ တရားရုံးများ (The Subordinate Courts) တို့ဖြစ်ပါသည်။

တရားရုံးချုပ်တွင် အယူခံတရားရုံး (The Court of Appeal) နှင့် တရားလွှတ်တော် (The High Court) တို့ ပါဝင်ပါသည်။

၁၅။ လက်အောက်ခံ တရားရုံးများတွင် ခရိုင်တရားသူကြီး ရုံးထိုင်တရားရုံးများ (District Courts) နှင့် တရားသူကြီး ရုံးထိုင်တရားရုံးများ (Magistrates' Courts) တို့ ပါဝင်ပါသည်။ ထိုတရားရုံးများက ပြစ်မှုနှင့် တရားမမှုနှစ်မျိုး စလုံး စစ်ဆေးကြားနာ စီရင်ဆုံးဖြတ်ကြပါသည်။ ထို့ပြင် လက်အောက်ခံတရားရုံးများတွင် သေမှု သေခင်း စစ်ဆေးသော တရားရုံး (The Coroner's Court)၊ မိသားစုတရားရုံး (The Family Court)၊ ကလေးသူငယ် တရားရုံး (The Juvenile Court)၊ မော်တော်ယာဉ် တရားရုံး (The Traffic Court)၊ ပြစ်မှုတင်ပြမှု တရားရုံးများ (The Criminal Mentions Courts)၊ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်မှုထိန်းချုပ်ရေး တရားရုံး များ (The Centralized Sentencing Courts)၊ အမှုစိစစ်ထိန်းချုပ်မှုတရားရုံး (The Holding/Filter Court)၊ နှင့် ညဘက်တရား ရုံးများ (The Night Courts) တို့ကဲ့သို့သော အထူး တရားရုံးများ (The Specialized Courts) တို့လည်း ပါဝင်ပါသည်။ ၎င်းအပြင် အသေးအဖွဲ့တောင်းဆိုမှု ခုံရုံးများ (The Small Claims' Tribunals)၊ အမှုကိစ္စ ဆွေးနွေး လမ်းညွှန်မှုရုံး (The Multi-Door Court-house)၊ တရားရုံးနှစ်သိမ့်အကြံပေးရုံးများ (The Court Counselling Chambers)၊ တရား ရုံး ညှိနှိုင်းဖြန့်ဖြေရေးရုံးများ (The Court Mediation Chambers)၊ အလိုအလျောက် အမှုမှတ်ပုံတင်ရုံး/ အလိုအလျောက် အမှုစွဲဆို လွှာတင်သွင်း၍ အမှုနိပါတ် ရယူစက်တို့လည်း

စီစဉ်ထားရှိပြီး၊ အီး-ပြစ်မှုတရား ရုံးများ (e-Criminal Courts)၊ အီး-တရားမ တရားရုံးများ (e-Civil Courts)၊ အီး-ကြားနာမှုတရားရုံးများ (e-Hearing Courts) တို့ဖြင့် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ထားပေးပါသည်။

၁၆။ အထက်ပါရုံးများအနက် အမှုကိစ္စ ဆွေးနွေး လမ်းညွှန်မှုရုံး (Multi-Door Courthouse) မှာ အငြင်းပွားမှု အခြေခံ ဖြေရှင်းရေးဌာန (The Primary Dispute Resolution Centre) ဖြစ်ပြီး အမှုစွဲဆိုရာတွင် တွေ့ရှိရသည့် အခြေအနေများ၊ ငွေကြေးနှင့် အချိန်သက်သာရေးနည်းလမ်းများ၊ ရွှေ့နေ ရွှေ့ရပ်တို့နှင့် တွေ့ဆုံရာတွင် ဖြစ်နိုင်သည့် အခြေအနေနှင့် ရွှေ့နေခန္ဓာန်း ကိစ္စရပ်များ၊ အမှုနိုင်က မည်သို့၊ အမှုရှုံးက မည်သို့ ဖြစ်နိုင် သည်များ၊ အမှုစွဲဆိုလျှင် သို့မဟုတ် အမှုရင်ဆိုင် နေစဉ်တွင် မည်သည့်အခါ၊ မည်သည့်နေရာ၌ မည်သို့ ဆောင်ရွက်ရမည်များကို ဥပဒေရေးရာနှင့် မဆိုင်သော ကိစ္စရပ်များအတွက် အခမဲ့ ဆွေးနွေး လမ်းညွှန်မှု ရယူနိုင်ရန် စီမံဖန်တီးထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အငြင်းပွားမှု ဖြေရှင်းရာတွင် ဆောင်ရွက်ရာလမ်းကြောင်းနှင့် ပညာသားပါစွာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း ရှုပ်ထွေးမှု အခြေအနေများကို အထူးလွယ်ကူ ချောမွေ့စေရေးအတွက် တရားရုံး ပြင်ပ လမ်းညွှန်ပေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အငြင်းပွား မှု ရှောင်ရှားကာကွယ်ရေးဆောင်ရွက်နိုင်မှုများ၊ အငြင်းပွားမှု ဖြေရှင်းသည့် နည်းလမ်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြည်သူလူထု၏တိုးတက်လာသော လိုအပ်ချက်များကို ရရှိခံစားနိုင်ကြစေရန် အဆင့် တစ်ဆင့်အနေဖြင့် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ပေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဓနသဟာရနိုင်ငံများနှင့် အာရှ- ပစိဖိတ်ဒေသနိုင်ငံများတွင် ပထမဆုံး ထူထောင်

သောရုံးဖြစ်ဖွယ်ရှိပြီး ကမ္ဘာပေါ်တွင်တည်ထောင် ဆောင်ရွက်ရန် ခက်ခဲသောကိစ္စတစ်ရပ်အဖြစ် ဖော်ပြထားပါသည်။

၁၇။ ပြစ်မှုတရားစီရင်ရေးတွင် သေဒဏ်နှင့် ၁၀-နှစ်အထက် ထောင်ဒဏ်ချမှတ်နိုင်သော ပြစ်မှုများကို တရားလွှတ်တော်က စစ်ဆေးစီရင်ပြီး ကျန်မှုခင်းများကို လက်အောက်ခံတရားရုံးရှိ ပြစ်မှု တရားရုံးတရားသူကြီးများက စစ်ဆေးစီရင်ပါ သည်။ ထိုသို့စီရင်ရာ၌ ခရိုင်တရားသူကြီး ထိုင် တရားရုံးများ (General District Courts) က ၁၀- နှစ်ထိ ထောင်ဒဏ် သို့မဟုတ် ငွေဒဏ် ပါသော ၁၀-နှစ်ထိ ထောင်ဒဏ်ထိုက်သည့် ပြစ်မှု များကို စစ်ဆေးစီရင်ပြီး၊ သာမန် တရားသူကြီး များ ရုံးထိုင်တရားရုံးများ (The Magistrates' Courts) က ၃-နှစ်ထိ ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ ချမှတ်နိုင်သော ပြစ်မှုများ စစ်ဆေးစီရင်ပါသည်။ ပြစ်မှုတရားသူကြီးများမှာ မိမိတို့စစ်ဆေးနိုင်သည့် ပြစ်မှုအလိုက် အမြင့်ဆုံး ထောင်ဒဏ်အထိ ချမှတ်နိုင်ကြကြောင်း လေ့လာ မေးမြန်း မှတ်သားခဲ့ရပါသည်။

၁၈။ တရားမတရားစီရင်ရေးတွင် တရား လွှတ်တော် တရားရုံး နှစ်သိမ့်အကြံပေးသူများက မိဘများအားက ပင်လယ်ရေကြောင်းမှုခင်း များနှင့် လူမွဲမှုခင်းများ (Admiralty and Bankruptcy Matters)၊ စင်ကာပူဒေါ်လာ နှစ်သိန်းငါးသောင်းအထက် တန်ဖိုးရှိ တရားမ မူလမှုများကို စစ်ဆေးစီရင်ပြီး၊ ယင်းတန်ဖိုး အထိရှိ တရားမမှုလူမှုများကို ခရိုင်တရားသူကြီး (District Judge) တရားရုံးများက စစ်ဆေးစီရင်ပါသည်။ တရားမတရားသူကြီး ရုံးထိုင် တရားရုံးများ (Magistrates' Courts)

က ဒေါ်လာခြောက်သောင်းအထိ တန်ဖိုးရှိသော တရားမမှုလမှုများကိုလည်းကောင်း၊ ဒိုင်လူကြီး (Referee) ရုံးထိုင် အသေးအဖွဲ့ တောင်းဆိုမှု ခုံရုံးများ (The Small Claims' Tribunals) က ဒေါ်လာတစ်သောင်းအထိ (နှစ်ဖက်အမှုသည် တို့ သဘောတူညီပါက ဒေါ်လာနှစ်သောင်းအထိ) တန်ဖိုးရှိသော တရားမမှုများကို လည်းကောင်း စစ်ဆေးစီရင် ပိုင်ခွင့်ရှိပါသည်။

၁၉။ တရားလွှတ်တော်က လက်အောက်ခံ တရားရုံးများမှ မော်ကွန်းထိန်းများ (Registrars)၊ ခရိုင်တရားသူကြီးများ၊ တရားသူကြီး များနှင့် တရားရုံးချုပ်မှ မော်ကွန်းထိန်းများ၏ စီရင်ချက်၊ ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် အမိန့်များအပေါ် အယူခံမှုများကို ကြားနာစစ်ဆေး စီရင်ခွင့်ရှိပြီး အယူခံတရားရုံးမှာ အမြင့်ဆုံး အယူခံ တရားရုံး ဖြစ်ပြီး တရားလွှတ်တော်၏ မူလမှုနှင့် အယူခံ မှုများမှ စီရင်ချက်၊ ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် အမိန့်များ အပေါ် အယူခံမှုများကို စီရင်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် အယူခံတရားရုံးက စီရင် ဆုံးဖြတ်စေရန် တရားလွှတ်တော်က ချန်လှပ် တင်ပြသော ဥပဒေပြဿနာ (Questions of Law) များကိုလည်း အယူခံတရားရုံးများက စစ်ဆေးကြားနာ စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိပါသည်။

၂၀။ တရားရုံးချုပ်တွင် အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ စောဒကမှု ခုံရုံး (The Constitutional Reference Tribunal) ကို တရားရုံးချုပ် တရား သူကြီး ၃-ဦးဖြင့် အခါအားလျော်စွာ နိုင်ငံတော် သမ္မတက ဖွဲ့စည်းပေး၍ အခြေခံဥပဒေနှင့် စပ်လျဉ်းသော ပြဿနာများကို စီရင် ဆုံးဖြတ် ပါသည်။

၂၁။ တရားရုံးချုပ်တွင် စက်မှုဆိုင်ရာတရား ရုံးများနှင့် အခန်း (The Technology Courts and Chamber) ဟူ၍ ဖွင့်လှစ်ထားပြီး ဗီဒီယို ဖြင့် မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ ကွန်ပျူတာနှင့် လျှပ်စစ် ပစ္စည်းများ အသုံးပြုဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် မှုခင်း များလက်ခံခြင်း၊ စစ်ဆေးကြားနာစီရင်ခြင်းနှင့် ဆွေးနွေးပွဲများပြုလုပ်ခြင်း၊ ပြည်တွင်းနှင့်ပြည်ပ ခုံသမားစုံ ရုံးထိုင်ခြင်း၊ ပြည်တွင်းနှင့်ပြည်ပ ညှိနှိုင်း ဖြန့်ဖြေပေးမှု ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့တွင် အသုံးပြု ပါသည်။ တရားလွှတ်တော်၏ မူလမှုစီရင်ပိုင် ခွင့်အတွင်း ကျရောက်သော ပင်လယ်ရေကြောင်း မှုခင်းများကို ပင်လယ်ရေကြောင်းတရားရုံး (Admiralty Court) ထားရှိ၍လည်းကောင်း၊ လူမွဲ မှုခင်းများကို လူမွဲမှုခင်းတရားရုံး (Bankruptcy Court) ထားရှိ၍လည်းကောင်း စစ်ဆေးကြားနာ စီရင်ဆုံးဖြတ်ပါသည်။ ထို့အပြင် နိုင်ငံခြား အမှုသည်နှင့် သက်သေများ၊ နိုင်ငံခြားရောက် နေသူ အမှုသည်နှင့် သက်သေများကိုလည်း ဗီဒီယိုကွန်ဖရင့် စင်းစက်များ (The Video-Conferencing Facilities) အသုံးပြုခြင်းဖြင့် တရားရုံးသို့ တက်ရောက်နိုင်သည့် အခြေအနေ ဖြစ်စေရန် စီစဉ်ထားပါသည်။

၂၂။ တရားရုံးချုပ်တွင် တရားရုံးချုပ် စားသောက်ဆိုင် (The Supreme Court's Restaurant) ဟူ၍ ဆိုင်ဖွင့်လှစ်ထားပြီး တရား သူကြီးချုပ်နှင့် တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးများ၊ လက်အောက်ခံတရားသူကြီးများ၊ ရှေ့နေရှေ့ရပ် များ၊ ဥပဒေရေးရာပညာရှင်များ၊ ဥပဒေပါမောက္ခ နှင့် ဥပဒေဆရာ/ ဆရာမများက သတ်မှတ် သော ညဘက်ရက်များတွင် တက်ရောက် စားသောက်ကြကာ ဥပဒေရေးရာ၊ တရား စီရင်ရေးရာ ပြောဆိုဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်

ကြောင်း သိရှိရပါသည်။ တစ်လနှစ်ကြိမ် ပြုလုပ်
ကြောင်းလည်း သိရပါသည်။

၂၃။ လက်အောက်ခံတရားရုံးများတွင် ကွဲပြား
သော မူခင်းများ/ပြဿနာများအတွက် ကွဲပြား
သော တရားစီရင်ရေး ပုံစံ ၄-မျိုး (Four Justice
Models) ရှိရာ၊ ၎င်းတို့မှာ-

- (က) မိသားစုတရားစီရင်ရေးပုံစံ
(Family Justice Model)
- (ခ) ကလေးသူငယ်တရားစီရင်ရေး
ပုံစံ
(Juvenile Justice Model)
- (ဂ) ပြစ်မှုတရားစီရင်ရေးပုံစံ
(Criminal Justice Model)
- (ဃ) တရားမတရားစီရင်ရေးပုံစံ
(Civil Justice Model)

တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ အဆိုပါကွဲပြားသော
တရားစီရင်ရေး ပုံစံများအရ တရားရုံးများကို
ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ထားပြီး မူခင်းများကို စစ်ဆေး
ကြားနာ စီရင်ဆုံးဖြတ်ပါသည်။ ပြစ်မှုနှင့် တရားမ
တရားရုံးများမှာ မူလလက်အောက်ခံ တရားရုံး
များ အဆောက်အဦတွင်ပင် ရုံးထိုင်ကြပြီး၊
မိသားစုတရားရုံးများနှင့် ကလေးတရားရုံးများမှာ
လက်အောက်ခံတရားရုံးနှင့် ကပ်လျက်ရှိသည့်
မိသားစု တရားရုံးများနှင့် ကလေးသူငယ် တရား
ရုံးများ အဆောက်အဦ၌ ရုံးထိုင်ကြပါသည်။
လက်အောက်ခံ တရားရုံးများတွင် တရားစီရင်ရေး
ဆိုင်ရာ စာတမ်း (Justice Statement) များ
ထားရှိရာ၊ ၎င်းတို့မှာ-

- ထမ်းဆောင်ရမည့်လုပ်ငန်းတစ်ရပ်
(One Mission)
- + တရားမျှတမှုကို ဆောင်ရွက်ရန် (To
Administer Justice)

- ရည်မှန်းချက် နှစ်ရပ် (Two
Objectives)

+ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးကို ထိန်းသိမ်း
ရန် (To Uphold the Rule of
Law)

+ တရားမျှတစေနိုင်သမျှ မျှတအောင်
ဆောင်ရွက်ခြင်းကို တိုးချဲ့ရန် (To
Enhance Access to Justice)

- ပန်းတိုင်သုံးရပ် (Three Goals)

+ တရားမျှတစွာဆုံးဖြတ်ရန်နှင့် ဖြေရှင်း
ရန် (To Decide and Resolve
Justly)

Justly)

+ ထိထိရောက်ရောက်စီရင်ဆောင်ရွက်
ရန် (To Administer Effectively)

+ အများပြည်သူ ယုံကြည်ကိုးစားမှုကို
ထိန်းသိမ်းရန်

(To Preserve Public Trust
and Confidence)

- တရားစီရင်ရေးပုံစံလေးရပ် (Four
Justice Models)

+ ပြစ်မှုတရားစီရင်ရေး- အများပြည်သူ
ကာကွယ်ရန် (Criminal Justice -
Protecting the public)

+ ကလေးသူငယ် တရားစီရင်ရေး
ပြန်လည်ပြုပြင်ပေးသော တရားစီရင်
ရေး (Juvenile Justice - Restorative
Justice)

+ တရားမတရားစီရင်ရေး- ထိရောက်
၍ တရားမျှတသော အငြင်းပွားမှု
ဖြေရှင်းရေး (Civil Justice -
Effective and Fair Dispute
Resolution)

+ မိသားစုတရားစီရင်ရေး- မိသားစု

တာဝန် ဝတ္တရားများကို ကာကွယ်
စောင့်ရှောက်ခြင်း (Family Justice-
Protecting Family Obligations)

- တန်ဖိုးငါးရပ် (Five Values)

+ လွယ်ကူချောမွေ့ခြင်း
(Accessibility)

+ မြန်ဆန်ခြင်းနှင့် အချိန်မှန်စွာ ပြီးစီး
စေခြင်း (Expedition and
Timeliness)

+ တန်းတူရည်တူရှိခြင်း၊ မျှတခြင်းနှင့်
ရိုးသားဖြောင့်မတ်ခြင်း (Equality,
Fairness and Integrity)

+ လွတ်လပ်ခြင်းနှင့် တာဝန်ခံမှုရှိခြင်း
(Independence and Accountabili-
ty)

+ အများပြည်သူယုံကြည်ကိုးစားမှုရှိခြင်း
(Public Trust and Confidence)

- အခြေခံမူကြောက်ရပ်
(Six Principles)

+ မိမိတို့ပြုထားရသော အလုပ်ဝင်ကျမ်း
သစ္စာနှင့် ကတိသစ္စာ ပြုလွှာများပါ
အတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်း (The
Judges and Magistrates
Subscribe to the Principles in
Their Oath of Office and
Allegiance)

+ တရားစီရင်ရေးတာဝန်များကို သစ္စာ
ရှိစွာ ထမ်းဆောင်ရန် (To Faithfully
Discharge Judicial Duties)

+ ပြည်သူတို့၏ ပြုမူမှုတိုင်းအတွက်
မှန်ကန်စွာ ရပ်တည်ဆောင်ရွက်ရန် (To
do Right to All Manner of
People)

+ စင်ကာပူသမ္မတနိုင်ငံ၏ ဥပဒေနှင့်

စ လေ့ ထုံး စံ များ ကို ထိန်း သိမ်း
စောင့်ရှောက်ရန် (After the Laws
and Usages of the Re public
of Singapore)

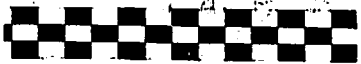
+ အဂတိတရားလေးပါး ကင်းရှင်းရန်
(With out Fear or Favour,
Affection or Ill Will)

+ ကိုယ် စွမ်း ဉာဏ် စွမ်း ရှိ သ ရွှေ့
အကောင်းဆုံး ဆောင်ရွက်ရန် (To the
Best of their Ability)

+ စင်ကာပူသမ္မတနိုင်ငံအပေါ် သစ္စာ
ရှိစွာ ဆောင်ရွက်ရန် (To be Faithful
and Bear True Allegiance to
the Re public of Singapore)

တို့ ဖြစ်ပါသည်။

၂၄။ လက်အောက်ခံတရားရုံးများတွင် အစိုးရ
ဌာနများက ဆင့်ခေါ်စွဲဆိုသော အသေးအဖွဲ့ဖြစ်မှု
များ၊ မော်တော်ယာဉ် မောင်းနှင်မှုအတွက်
သာမန် ယာဉ်စည်းကမ်းချိုးဖောက်မှု၊ မော်တော်
ယာဉ်များ ရပ်နားရန် သတ်မှတ်နေရာ၌ ရပ်နား
ရာ ရပ်နားခပေးဆောင်ထားသော ကာလထက်
ပိုမိုရပ်နားသည့် ဖြစ်မှု၊ အမှိုက်ပြစ်မှုစသည့်
ဒဏ်ငွေသာတပ်ရိုက်သော ပြစ်မှုများအား
နိုက်ကုတ်ခေါ် ညဘက်တရားရုံး (Night
Court- ညနေ ၆ နာရီမှ ၉ နာရီထိ ရုံးထိုင်)
ဖြင့် စစ်ဆေးစီရင်ဆုံးဖြတ်သည်ကို တွေ့ရှိရ
ပါသည်။ ထိုရုံးသို့ ကိုယ်တိုင်ဝင်ရောက် ထိတွေ့
လေ့လာခွင့်ရရှိခဲ့ရာ၊ ၎င်းတွင် ဗီဒီယိုမှတ်တမ်း
တင်မှု၊ ကွန်ပျူတာများဖြင့် ဆောင်ရွက်မှု၊ ဗီဒီယို
မြင်ကွင်းကျယ် တပ်ဆင်၍ တရားရုံးအတွင်း
ဆောင်ရွက်မှုအားလုံးအား အနီးကပ် မြင်တွေ့
စေမှု၊ ပြောဆိုမှုများကို အများသူငှာ ကွဲပြား
စေရန် မိုက်ကရိုဖုန်းတပ်ဆင်၍ အသံချဲ့စက်ဖြင့်

ဆောင်ရွက်ထားမှုတို့အပြင် အမြန်ပြီးပြတ်အောင် စစ်ဆေး စီရင်ဆောင်ရွက်နေသည်ကို တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။

၂၅။ ၁၀-နှစ်အထိ အပြစ်ပေးနိုင်သော ပြစ်မှုများကို တရားသူကြီး၊ ခရိုင်တရားသူကြီးများက အပ်နှင်းထားသော အာဏာများအရ လျှပ်စစ်ပစ္စည်းအမျိုးမျိုး တပ်ဆင်အသုံးပြု စစ်ဆေးစီရင်သော အီး-ပြစ်မှုတရားရုံး အီး-စစ်ဆေးကြားနာသည့် တရားရုံး (e-Criminal Court, e-Hearing) ဖြင့် စစ်ဆေးစီရင်သည်ကိုလည်း တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။ ၎င်းတွင်လည်း ပြည်သူအချင်းချင်း ဖြစ်ပွားသော မှုခင်းများတွင် ညှိနှိုင်းဖြန်ဖြေရေးအခန်းများ (Mediation Chambers) ဖြင့် တရားသူကြီးများကိုယ်တိုင် ပထမအဆင့် ညှိနှိုင်းပေးပြီး မရမှသာ သို့မဟုတ် မညှိနှိုင်းလိုမှသာ အခြားတရားသူကြီးတစ်ဦးက အမှုကို နှစ်ဖက်အမှုသည်များ၊ သက်သေများ စစ်ဆေးရန် အဆင်သင့်ဖြစ်သည်အထိ အခန်း (Chambers) ၌ ဆောင်ရွက်ပါသည်။ ထို့နောက် ကြားနာမှုတရားရုံးတွင် နောက်ထပ် အခြားတရားသူကြီး တစ်ဦးက အမှုသည်များနှင့် သက်သေများအား စစ်ဆေးကြားနာပါသည်။ ထိုစစ်ဆေး ကြားနာသည့်ကာလကိုသာ အမှုစစ်ဆေးစီရင်သည့်ကာလ (Trial Period) အဖြစ် သတ်မှတ်ပါသည်။ ထို့နောက် အပြီးသတ် စီရင်ဆုံးဖြတ်ခါနီးတွင်လည်း ကြားနာသည့် တရားသူကြီး မဟုတ်သော နောက်ထပ်အခြားတရားသူကြီးတစ်ဦးက ညှိနှိုင်းဖြန်ဖြေရေးအခန်းများတွင် ထပ်မံညှိနှိုင်းကာ ညှိနှိုင်း၍ မရရှိမှ သို့မဟုတ် မညှိနှိုင်းလိုမှ အမှုစစ်ဆေးကြားနာသော တရားသူကြီးက အပြီးသတ် စီရင်ဆုံးဖြတ်သည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိမှတ်သားခဲ့ရပါသည်။

၂၆။ တရားမမှုများ စစ်ဆေးစီရင်ရာ၌ မှတ်ပုံတင် အခန်း (Registration Chamber) တွင် အဆိုလွှာအား ထိုကွန်ပျူတာစက်ကြီးတွင် ထည့်သွင်းရပြီး အမှုအမှတ်ကို တစ်ခါတည်း ရယူကာ Sub-Registrar က နှစ်ဖက်အမှုသည်များ စုံလင်သည်အထိ ဆောင်ရွက်ပါသည်။ ထိုအဆင့်တွင် တရားသူကြီးက ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း မရှိသေးပါ။ ထိုအဆင့်ပြီးက တစ်နည်းအားဖြင့် နှစ်ဖက်အမှုသည်များ စုံလင်က တရားသူကြီးက ညှိနှိုင်းဖြန်ဖြေရေးစခန်း (Mediation Chamber) တွင် ညှိနှိုင်းဖြန်ဖြေ ဆောင်ရွက်ပါသည်။ မရပါက သို့မဟုတ် မညှိနှိုင်းလိုက အခြားတရားသူကြီးတစ်ဦးဖြင့် အမှုကြားနာစစ်ဆေးသည့် အဆင့်အထိရောက်ရှိအောင် အခန်း (Chamber) များတွင် ဆောင်ရွက်ပါသည်။ ထို့နောက် နောက်ထပ်တရားသူကြီးတစ်ဦးဖြင့် ရိုးရိုး ကြားနာသည့် တရားရုံးများ၊ အီး-တရားမတရားရုံး အီး-စစ်ဆေးကြားနာသည့် တရားရုံး (e-Civil Court, e-Hearing) များတွင် နှစ်ဖက်အမှုသည်များနှင့် သက်သေများ၏ ထွက်ဆိုသက်သေခံချက်များ ရယူပါသည်။ ထိုသို့ စစ်ဆေးကြားနာသည့်ကာလကို အမှုစစ်ဆေးကြားနာသည့် ကာလ (Trial Period) ဟု သတ်မှတ်ပါသည်။ ဖြန်ဖြေ၍ ပြေလည်မှုရရှိသည့် အမှုများကိုလည်း တရားလိုအား အဓိကစစ်ဆေးမေးသည့်အဆင့်တွင်ပင် ပြန်လှန်မေးမြန်းမှုတို့ဖြင့်ပါ မေးမြန်းစစ်ဆေး၍ သက်သေခံများ ရယူမှတ်တမ်းတင်ကာ အပြီးသတ်ကျေအေးပြေငြိမ်း စီရင်ချက်ချမှတ်ပေးသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ မပြေလည်သော အမှုများ၌ အထက်ပါကဲ့သို့ နှစ်ဖက်သက်သေခံချက်များ၊ အစစ်ခံချက်များ ရယူပြီးပါက ညှိနှိုင်းဖြန်ဖြေရေးအခန်းတွင် စစ်ဆေးကြားနာသည့် တရားသူကြီး

မဟုတ်သူ အခြားတရားသူကြီး တစ်ဦးက ထပ်မံညှိနှိုင်းဖြန်ဖြေပေးပါသည်။ ညှိနှိုင်း ဖြန်ဖြေမှုများတွင် ရှေ့နေပါဝင်စေမှု မလိုအပ် သော်လည်း လိုက်ပါဆောင်ရွက်လိုပါကလည်း ခွင့်ပြုပါသည်။ ညှိနှိုင်းဖြန်ဖြေ၍ မရရှိပါက သို့မဟုတ် မညှိနှိုင်းလိုပါက အထက်ကတင်ပြ ခဲ့သည့်အတိုင်း စစ်ဆေးကြားနာသော တရား ရုံးက အပြီးသတ်စီရင်ချက် ချမှတ်ဆောင်ရွက် သည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

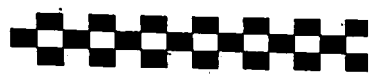
၂၇။ ညှိနှိုင်းဖြန်ဖြေရေးအခန်းတွင် နှစ်ဖက် တင်ပြချက်၊ ပြောဆိုဆွေးနွေးချက်များကို လျှို့ဝှက်ထားပြီး အမှုစစ်ဆေးသော တရား သူကြီးကပင် သိရှိခွင့်မရကြောင်း၊ သက်သေခံ လည်း မဝင်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။

၂၈။ နှစ်ဖက်သက်သေခံချက်များ ထွက်ဆို ချက် ရယူသောအဆင့် ကြားနာစစ်ဆေးမှုတွင် ဗီဒီယိုနှင့် ကွန်ပျူတာတို့ဖြင့် မှတ်တမ်းတင်မှု၊ နှစ်ဖက်သက်သေခံ စာရွက်စာတမ်းများကို တရားလို/လျှောက်ထားသူဘက် တင်သွင်းထား ရာ ဖော်ပြသော ကွန်ပျူတာနှင့် တရားပြိုင်/ လျှောက်ထားခံရသူ တင်သွင်းရာ ဖော်ပြသော ကွန်ပျူတာတို့ဖြင့် မှတ်တမ်းတင်ထားပြီး ထပ်မံ တင်သွင်းခွင့် မရရှိကြတော့ဘဲ ဆောင်ရွက်မှု၊ အင်တာနက် ထုတ်လွှင့်စက်ဖြင့် တရားခွင် ဆောင်ရွက်မှု ကိစ္စရပ်အားလုံးကို ချက်ချင်း ထုတ်လွှင့်မှု၊ တရားခွင်အတွင်း ဆောင်ရွက်မှု များကို ဖိုက်ကရိုဖုန်း၊ အသံချဲ့စက်တို့ဖြင့် မြင်သာ ထင်ရှားစွာ မြင်နိုင်၊ ကြားနိုင်စေမှုတို့ဖြင့် ဆောင်ရွက်သည်ကို တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။

၂၉။ ၎င်းတွင် ရုံးလုံခြုံရေးဆောင်ရွက်သော

ရဲတပ်ဖွဲ့ ဝင်များအား အမှုခေါ်စေခြင်း၊ ရုံးတွင် ဘာသာပြန်သူအဖြစ် ဆောင်ရွက်သူများကို သမ္ဗန်စာ၊ ဆင့်စာ၊ အကြောင်းကြားစာများ ချအပ်စေခြင်းများဖြင့် ပူးတွဲထမ်းဆောင်ထား စေသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။

၃၀။ မိသားစုတရားရုံးတွင် အခြားသာမန် တရားမကြီးမှုများကဲ့သို့ပင် စစ်ဆေးကြားနာစီရင် ဆောင်ရွက်၍ မိသားစုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖြစ်ပွား သည့် လင်မယားကွာရှင်းရေး၊ ထိမ်းမြားမှု ပျက်ပြယ်ရေး၊ လင်စရိတ်၊ မယားစရိတ်၊ ကလေး စရိတ်ပေးရေး (စင်ကာပူနိုင်ငံတွင် လင်က လင်စရိတ်၊ ၎င်းထိန်းသိမ်းရသော ကလေး အတွက် ကလေးစရိတ်များကိုပါ တောင်းဆိုနိုင် သည်ကို မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ကွဲပြားစွာတွေ့ရှိရသည်)၊ သားသမီး ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး၊ ထိမ်းမြား ရေးဆိုင်ရာ ပစ္စည်းခန်း အခွင့်အရေးများရရှိရေး၊ အမွေ ဆက်ခံရေး၊ အမွေ ခွဲဝေရေး၊ အမွေ ထိန်းသိမ်းရေး၊ မွေးစားရေးစသည့် မိသားစု မှုခင်းပြဿနာများကို စီရင်ဆုံးဖြတ်ပါသည်။ ၎င်း မိသားစုတရားရုံးတွင် လင်မယားကွာရှင်းရေး အတွက် စွဲဆိုသော အမှုကို သီးခြားအမှုနံပါတ် ဖြင့်လည်းကောင်း၊ စရိတ်ပေးစေရေးအမှုကိုလည်း သီးခြားအမှုနံပါတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကျန်မှုခင်း များကို သီးခြားအမှုနံပါတ်ဖြင့်လည်းကောင်း ထားရှိပြီး တစ်နှစ်လျှင် ကွာရှင်းပေးစေလိုမှု ၄၀၀၀-ကျော်မျှရှိကြောင်း၊ ၂၀၀၁-ခုနှစ်တွင် ကွာရှင်းရန်လျှောက်ထားမှု ၄၆၁၃-မျှရှိကြောင်း၊ စင်ကာပူနိုင်ငံ၌ ထိမ်းမြားခြင်းဆောင်ရွက် မှု ၁၀- မှုတွင် ကွာရှင်းရေး ၂-မျှနှုန်းရှိကြောင်း လေ့လာ သိရှိခဲ့ရပါသည်။ စင်ကာပူနိုင်ငံ၌ မည်သည့် ဘာသာဝင်များအတွက်ဖြစ်စေ၊ ထိမ်းမြားမှု မှတ်ပုံ တင်ရုံးထားရှိပြီး မှတ်ပုံတင်မှသာ ထိမ်းမြားမှု

တရားဝင်ကြောင်း သတ်မှတ်ထားသည်ဟု သိရပါသည်။ ယင်းကိစ္စကို တရားရုံးတွင် မဆောင်ရွက်ဘဲ စီမံခန့်ခွဲရေးဌာနတစ်ခုက ဆောင်ရွက်ကြောင်းလည်း သိရပါသည်။ မိသားစု တရားရုံးနှင့် ကလေးသူငယ်တရားရုံးတို့မှာ လက်အောက်ခံတရားရုံးများ အဆောက်အဦ အနီးတွင် သီးခြားအဆောက်အဦတစ်ခု၌ ရုံးထိုင် စစ်ဆေးစီရင်ပါသည်။ ၎င်းအဆောက်အဦမှာ မကြာသေးမီကမှ ဖွင့်လှစ်သော တရားရုံး ဖြစ်ပါသည်။

၃၀။ မိသားစုတရားရုံးတွင် မိသားစုအတွင်း အကြမ်းဖက်မှု (Family Violence) များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လူပုဂ္ဂိုလ်ရေးရာကာကွယ်ပေးရေး အမိန့်များ (Personal Protection Order) နှင့် မိသားစုအတွင်းမှ ဖယ်ရှားစေသည့် အမိန့် များ (Domestic Exclusion Orders) ချမှတ် ပေးစေရေးအတွက် လျှောက်ထားလာမှုများကို လည်း စစ်ဆေးစီရင်ပါသည်။ မိသားစုအတွင်း အကြမ်းဖက်မှုဆိုသည်မှာ လင်က ဖြစ်စေ၊ မယားက ဖြစ်စေ၊ လင်ဟောင်းက ဖြစ်စေ၊ မယားဟောင်းက ဖြစ်စေ၊ မိသားစုဝင် အခြားသူ တစ်ဦးက ဖြစ်စေ တစ်ဖက်သားအပေါ်တွင် လည်းကောင်း၊ သားသမီးများ အပေါ်တွင် လည်းကောင်း၊ မိသားစုဝင်တစ်ဦးအပေါ် တွင် လည်းကောင်း ရိုက်နှက်ခြင်းကဲ့သို့သော နာကျင် စေမှု၊ နာကျင်စေမည်ဟု ကြောက်ရွံ့စိုးရိမ်ဖွယ်ရာ ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ရန် အားထုတ်မှု၊ မိမိ မနေ လိုသော နေရာတစ်ခုခုတွင် အတင်းအကြပ် နေစေမှု၊ မိမိနှင့် မဖွယ်မရာ မလျော်မကန်ဖြစ်စေ သည် သို့မဟုတ် မိမိအား အနှောင့်အယှက်ဖြစ်စေ သည်ကို သိလျက်နှင့် အတင်းအကြပ်ပြုစေမှုတို့ကို ပြုကျင့်ကျူးလွန်ခြင်းမျိုးများကို ခေါ်ဆိုပါသည်။

ထိုသို့ အပြုခံရသူက မိသားစု တရားရုံးရှိ မိသားစုကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးယူနစ် [The Family Protection Unit (FPU) of the Family Court] သို့ မိမိအား ကာကွယ်ပေး သည့် အမိန့်ချမှတ်ပေးရန် လျှောက်ထားနိုင်ပြီး ထိုယူနစ်က ဆိုခဲ့သည့်အမိန့်နှစ်မျိုးအနက် တစ်မျိုးမျိုးကို ချမှတ်ပေးပါသည်။ ထိုယူနစ်က ထိုသို့ပြုကျင့်မှုသည် မည်သို့ ဆိုးဝါးစေကြောင်း ကိုလည်း ဖော်ထုတ်ပေးခြင်းများ ဆောင်ရွက်ပေး သည့်အပြင် ပြုကျင့်ခံရသူကို ပူပန်သောက ရောက်နေရမှုမှ စောင့်ရှောက်ပေးသောဌာန၊ လူမှုရေးအကူအညီပေးသော အဖွဲ့များ၊ ဆေးဝါး ကုသမှု အကူအညီနှင့် ဥပဒေရေးရာ အကူအညီ ပေးသော အဖွဲ့များသို့ ပို့ဆောင်ကူညီ ဆောင်ရွက်ပေးပါသည်။ ထို့အပြင် ထိုယူနစ်တွင် စေတနာ့ဝန်ထမ်း ဆောင်ရွက်ပေးသော ဆရာဝန်များဖြင့် ဖွင့်လှစ်ထားသည့် ဆေးခန်းကို ဖွင့်လှစ်ထားပြီး ပြုကျင့်ခံရသူအား ဆေးဝါးကုသ ပေးစေပါသည်။ ပြုကျင့်ခံရသူက ပြုကျင့်သူနှင့် တစ်ခန်းတည်း ရင်ဆိုင်ရန် ကြောက်ရွံ့ပါက တရားရုံးနှစ်သိမ့်အကြံပေး(Court Counsellor) မှတစ်ဆင့် ပြောဆို ရင်ဆိုင်နိုင်စေခွင့်လည်း ပေးထားပါသည်။ ထိုသို့ လျှောက်ထားလိုပါက အမျိုးသားမှတ်ပုံတင်ကတ်ပြား၊ ရဲတပ်ဖွဲ့အစီရင် ခံစာ သို့မဟုတ် ဆေးစစ်ချက်အစီရင်ခံစာ (ရှိလျှင်) နှင့် ယခင် တရားရုံးအမိန့် (ရှိလျှင်) တို့ ယူဆောင်သွားပြီး လျှောက်ထားနိုင်ကြရန် စီစဉ် ထားပါသည်။ တယ်လီဖုန်းနှင့် ဖက်စ်တို့ဖြင့် ဆက်သွယ်စုံစမ်းဆောင်ရွက်နိုင်ရန်လည်း စီစဉ် ပေးထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

၃၁။ စားစရိတ်ပေးစေသည့်ကိစ္စ / မိသားစု ထောက်ပံ့ရေးကိစ္စ (Maintenance/Family

Support) များနှင့် ပတ်သက်၍ လက်ထပ်ထားသော အမျိုးသမီးတစ်ဦးသည် ၎င်း၏ခင်ပွန်းက သင့်တင့်လျောက်ပတ်သည့် ထောက်ပံ့မှုပြုရန် ပျက်ကွက်လျှင်သော်လည်းကောင်း၊ ငြင်းဆန်လျှင်သော်လည်းကောင်း၊ တရားဝင်သားသမီးဖြစ်စေ၊ တရားမဝင်သားသမီးဖြစ်စေ ၎င်း၏မိဘသို့မဟုတ် အုပ်ထိန်းသူက ထိုသို့ထောက်ပံ့မှုပြုရန် ပျက်ကွက်လျှင်သော်လည်းကောင်း၊ ငြင်းဆန်လျှင်သော်လည်းကောင်း မိသားစုတရားရုံးရှိ မိသားစုထောက်ပံ့မှုယူနစ် [The Family Support Unit (FSU) of the Family Court] သို့ စားစရိတ်ပေးစေသည့် အမိန့်ချမှတ်ပေးစေရေးအတွက် ကူညီပေးရန် ချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်နိုင်ကြပါသည်။ စားစရိတ်ပေးစေရန် မိသားစုတရားရုံးက ယခင်ချမှတ်သည့်အမိန့်ကို မလိုက်နာပါကလည်း ထိုယူနစ်တွင်ပင် လျှောက်ထားနိုင်ပါသည်။ အတင်းအကြပ်ပြုစေရေးအတွက် ထိုသို့ လျှောက်ထားရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ လျှောက်ထားလိုပါကလည်း အမျိုးသားမှတ်ပုံတင်ကတ်ပြား၊ လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း လက်မှတ်အတွက်ဖြစ်ကလက်ထပ်ထိမ်းမြားမှု မှတ်ပုံတင်ကတ်ပြား၊ ကလေးစရိတ်အတွက်ဖြစ်စေ မွေးစာရင်း၊ ယခင်အမိန့် (ရှိလျှင်) တို့ ယူဆောင်သွားပြီး ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် စီစဉ်ပေးထားသည့်အပြင် တယ်လီဖုန်း၊ ဖက်စ်တို့ဖြင့် ဆက်သွယ်မေးမြန်းစုံစမ်းဆောင်ရွက်နိုင်ရန် စီစဉ်ပေးထားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

၃၃။ ကွာရှင်းခြင်း၊ အုပ်ထိန်းခြင်းနှင့် ရပိုင်ခွင့်များ ဆိုင် ရာ မှု ခင်း ကိစ္စ များ (Divorce, Custody And Access Matter) နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ထိုသို့ကွာရှင်းခွင့် သို့မဟုတ် ခွဲခွာနေထိုင်ခွင့် ရရှိရန် လျှောက်ထားလိုသူ မိဘများ မိသားစု

တရားရုံးတွင် အမှုမစွဲဆိုမီ နှစ်သိမ့်အကြံဉာဏ်ပေးရေးဌာန (Family Court for prefilng Counseling)၊ ဒုတိယမော်ကွန်းထိန်း (Deputy Registrar) ထံသို့ တရားရုံးအမှုလိုက် အကြံပေးနှင့်အတူ စာရေးသား တင်သွင်းနိုင်ပါသည်။ တရားရုံး နှစ်သိမ့်အကြံပေးသူများက မိဘများအား ၎င်းတို့၏ သားသမီးများ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် ကူညီပံ့ပိုးပေးရေးနှင့် စောင့်ရှောက်နိုင်ရေးအတွက် မိဘများ၏ အစီအမံများကို ဆွေးနွေးပြောဆိုကြမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဇနီးမောင်နှံတို့က ထိုအတိုင်း ဆန္ဒရှိကြပါက ၎င်းတို့၏ ထိမ်းမြားမှု မည်သို့တည်မြဲစေနိုင်သည်ကို စဉ်းစားဆင်ခြင်ရန် တရားရုံးနှစ်သိမ့်အကြံပေးတို့က ကူညီပေးမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ "သင်မကွာရှင်းမီ"၊ "ကွာရှင်းပြီးသော်လည်း မိဘသည် မိဘသာဖြစ်သည်၊ ကွာရှင်းမှုနှင့် ထိမ်းမြားမှု တည်မြဲရေး၊ ကွာရှင်းခြင်းနှင့် သားသမီးများအရေးအတွက် မေးခွန်း ၁၀ ခု၊ တရားရုံးနှစ်သိမ့် အကြံပေးခြင်းနှင့် သင် (Counselling and You)၊ သားသမီးအရေးသည် အဓိက စသည် လက်ကမ်းစာစောင်များကို မိသားစုတရားရုံး၌ အများပြည်သူ ရယူဖတ်ရှုနိုင်ကြစေရန် ထားရှိသည်ကို တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။

၃၄။ အထက်ပါ မိသားစုရေးရာ မှုခင်းများအားလုံးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရှေ့နေမရရှိသူများနှင့် တစ်လဝင်ငွေ စင်ကာပူဒေါ်လာ ၁၀၅၀ အောက် ရရှိသူများအတွက် အခမဲ့စေတနာလုပ်အားပေး ရှေ့နေများဖြင့် အခလွတ် အမှုဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ဥပဒေဆေးခန်း (Legal Clinic) ဟူ၍ မိသားစုတရားရုံး ပထမထပ်အခန်းတစ်ခန်းတွင် ဖွင့်လှစ်ပေးထားသည်ကိုလည်း လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့ရပါ

သည်။ ယင်းမှာ စင်ကာပူနိုင်ငံ ဥပဒေအသင်း (Law Society of Singapore) နှင့် မိသားစု တရားရုံးတို့ ပူးပေါင်းစီစဉ်ထားမှုဖြစ်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။

၃၅။ ကလေးသူငယ်တရားရုံးတွင် ကလေး သူငယ်မှုခင်းများကို လူကြီးတရားခံ မှုခင်းများ ကဲ့သို့ပင် စစ်ဆေးကြားနာကာ အသက် ၇ နှစ်မှ ၁၄ နှစ်အထိ ရှိသူများကို ကလေးများ (Child) ဟု သတ်မှတ်ပြီး၊ ၁၄ နှစ်ကျော်နှင့် ၁၆ နှစ် အထိရှိသူများကို လူငယ်များ (Young Person) ဟု ခွဲခြားပါသည်။ ၎င်းနှစ်ခုစလုံးကို ကလေး သူငယ် (Juvenile) ဟု ခေါ်ပါသည်။ ကလေး သူငယ်တရားခံများကို လူကြီးများကဲ့သို့ပင် လက်ထိပ်ခတ်၍ တရားခွင့်သို့ ပို့ဆောင်ခြင်း၊ ပြန်လည်ချုပ်နှောင်ထားစေရန် ရီမန်ပေးခြင်းများ ပြုပါသည်။ ကလေးသူငယ်များကို ချမှတ်နိုင်သော ပြစ်ဒဏ်များမှာ စွဲချက်မတင်မီ လွှတ်ခြင်း၊ နေအိမ်၌ ခံဝန်ဖြင့် နေနိုင်စေရန် စွဲချက်မတင်မီ လွှတ်ခြင်း၊ ဆွေမျိုးသို့မဟုတ် သင့်လျော်သူအား ထိန်းချုပ်ထားစေခြင်း၊ ၃-လမှ ၆-လထိ ချုပ်နှောင် ထားစေခြင်း၊ ကျောင်းတွင် စနစ်တကျ ထိန်းသိမ်း ထားစေခြင်း၊ ဒဏ်ငွေ နှစ်နာကြေး၊ ကုန်ကျစရိတ် ပေးဆောင်စေခြင်း၊ ခရိုင် (လူကြီး) တရားရုံးတွင် ပြန်လည်ပြုပြင်ရေး လေ့ကျင့်ရေးစခန်း ပို့အပ် သည့် အမိန့်ချအပ်စီရင်စေရန် လွှဲပြောင်းတင် ပို့ခြင်းတို့ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

၃၆။ ကလေးသူငယ် တရားရုံးသည် မိဘ အုပ်ထိန်း၍ မရသော (Beyond Parental Control BPC) ကလေးသူငယ်များနှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက် ပေးရန်လိုအပ်သော ကလေးသူငယ်များတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍လည်း

စစ်ဆေးကြားနာ စီရင်ပေးပါသည်။ အခကြေးငွေ ဖြင့် လူမှုရေးကိစ္စ ဆောင်ရွက်ပေးသော အဖွဲ့ အစည်းများနှင့် စာသင်ကျောင်း အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာပိုင်တို့ကဲ့သို့ အဖွဲ့အစည်းများက အကူ အညီ တောင်းခံရလောက်အောင် မိဘက စည်းကမ်းမျိုးစုံဖြင့် ထိန်းသိမ်း၍ မရနိုင်သည့် အသက် ၁၆ နှစ်အောက် ကလေးသူငယ်များ ကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ကလေးသူငယ်တရားရုံးသို့ မိဘအုပ်ထိန်း၍ မရကြောင်း ချမှတ်သည့် အမိန့် (BPC Order) ချမှတ်ပေးရန် မိဘများက လျှောက်ထားနိုင်ကြပါသည်။ ထိုသို့ လျှောက်ထား သည့်အခါ မိဘသည် ၎င်းကလေးမှာ အုပ်ထိန်း၍ မရနိုင်ကြောင်း၊ ထိုကလေးကို ထိန်းချုပ်အရေး ယူရန် လိုအပ်နေကြောင်း၊ ထိုအမိန့်ချမှတ်ရန် သဘောတူကြောင်း ဖော်ပြတင်ပြရန် လိုအပ်ပါ သည်။ ထိုသို့ တိုင်လျှောက်ထားသည့်အခါ မိဘက ကလေးသူငယ်ကို တစ်ပါတည်း ခေါ် ဆောင်လာရမည် ဖြစ်ပါသည်။ မခေါ်ဆောင်နိုင် သည့် အခြေအနေရှိပါက ထိုကလေးကို ဖမ်းဆီး ခေါ်ဆောင်လာရန် ကလေးသူငယ် တရားရုံးက ဝရမ်းထုတ်ဆင့်နိုင်ပါသည်။

၃၇။ ကလေးသူငယ်များနှင့် ယင်းတို့၏ မိသားစုများအား အကူအညီပေးရန် မိသားစု တရားရုံးက မိသားစုစုံညီဆွေးနွေးခြင်း အစီအစဉ် (Family Conferencing)၊ မိသားစု စောင့် ရှောက်မှု စုံညီဆွေးနွေးခြင်း အစီအစဉ် (Family Care Conferencing)၊ ကလေး သူငယ် မိသားစု စောင့်ရှောက်ရေးအစီအစဉ် (Youth Family Care)၊ ဆယ်ကျော်သက် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေး အစီအစဉ် (Teen Development Programme)၊ စေတနာ့ဝန်ထမ်း အကြံပေးများ အစီအစဉ် (Peer Advisor's Programme)၊

စေတနာ့ဝန်ထမ်း ညှိနှိုင်းဖြန့်ဖြေရေး အစီအစဉ် (Peer Mediation) နှင့် တိုင်လျှောက်မှုမပြုမီ နှစ်သိမ့်အကြံပေးမှု အစီအစဉ် (Precomplaint Counselling) တို့ဖြင့် ဆောင်ရွက်ပေးပါသည်။

၃၈။ ပြစ်မှုတရားရုံးတွင် စိတ်ပညာ ကျွမ်းကျင်သူ (Psychologist) များကို ခရိုင်တရားသူကြီးအဆင့်၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး ရာထူးအဆင့်အထိ အမြင့်ဆုံးထားရှိကာ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်း မပြုမီ ဆိုင်ရာ တရားသူကြီးနှင့် ပြစ်ဒဏ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ညှိနှိုင်းခြင်း၊ ပြစ်ဒဏ် ချမှတ်ပြီးနောက် ဆိုင်ရာ တရားခံနှင့် တရားခံ မိသားစုတို့အား စိတ်ပိုင်း ဆိုင်ရာဖြုဖြင့်ထိန်းကျောင်း လမ်းညွှန်ဆွေးနွေးပေးခြင်းတို့ကို ပြုပေးသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

၃၉။ ရဲမှ စွဲဆိုသော မှုခင်းများတွင် လက်အောက်ခံ တရားရုံးရှိ ပြစ်မှုများ စွဲတင်ရသည့်ရုံး (Criminal Mentions Courts) သို့ တရားခံနှင့်အတူ စွဲဆိုတင်ပို့ရပြီး၊ ခရိုင်တရားသူကြီးက စစ်ဆေးရသည့် ခရိုင်ဖမ်းဆီးအမှုများ (District Arrest Cases- DACs) ကို တရားရုံးအမှတ် ၂၆ တွင်လည်းကောင်း၊ တရားသူကြီးက စစ်ဆေးရသည့် တရားသူကြီး ဖမ်းဆီးအမှုများ (Magistrate's Arrest Cases-MACs) ကို တရားရုံးအမှတ် ၂၃ တွင်လည်းကောင်း တင်ပို့ရပါသည်။ မော်တော်ယာဉ် အမှုစစ်ဆေးသည့်ရုံး၊ သာမန်လမ်းစည်းကမ်း ဖောက်ဖျက်သည့် အမှုများစစ်ဆေးသည့် ညဘက်တရားရုံး၊ ၂ ရုံးတို့အပြင် သေမှုသေခင်းအမှုများ စစ်ဆေးသည့် သေမှုသေခင်းတရားရုံး (Coroner's Court) ဟူ၍ရှိပြီး၊ ၎င်းတရားရုံးတွင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် သေမှုသေခင်းများ၌ စုံစမ်းစစ်ဆေးသကဲ့သို့ စုံစမ်းစစ်ဆေးစီရင်ရသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

မိမိကိုယ်ကို သတ်သေမှုများ၊ မှားယွင်းသော စွန့်စားမှုကြောင့် သေဆုံးမှုများ၊ သာမန် မဟုတ်သော သေဆုံးမှုများအတွက် သေဆုံးရသည့် အကြောင်း အရင်းမသိရသည့်မှုခင်းများ (Open Verdict - no clear cause of death) အများဆုံး စစ်ဆေးစီရင်ရပြီး၊ ထိုကိစ္စများအတွက် မိသားစုများ၊ ဆွေမျိုးနီးစပ်များ၊ ဆွေမျိုးများ၊ တွေ့မြင်သူများက ထိုရုံးသို့ ဖုန်းများ၊ ဖက်စ်များဖြင့် ဆက်သွယ်တင်ပြနိုင်ရန် စီစဉ်ပေးထားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

၄၀။ ပြစ်မှုတရားစီစဉ်ရေးတွင် အာမခံဌာန (Bail Centre) ကိုလည်း လက်အောက်ခံ တရားရုံးများ အဆောက်အဦး မြေညီထပ်တွင် သီးခြားထားရှိပြီး၊ အာမခံဖြင့် အမှုရင်ဆိုင်ရေး ကိစ္စအတွက် ထိုဌာနတွင် လျှောက်ထားရပါသည်။ ထိုဌာနက အာမခံပေးသင့်-မပေးသင့်၊ အာမခံကြေး အရေအတွက်တို့ကို ဆုံးဖြတ်ရပြီး အာမခံကိစ္စစီမံခန့်ခွဲသူ (The Bail administrator) က ဦးဆောင် ဆောင်ရွက်ရပါသည်။ အာမခံငွေကြေးကို ထိုရုံးသို့ တိုက်ရိုက်ပေးသွင်းခြင်း၊ ငွေစုဘဏ်စာအုပ်ဖြင့် ပေးသွင်းခြင်း၊ ကိုယ်ပိုင်အဖိုးတန် ရွှေပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းဖြင့် ပေးသွင်းခြင်းတို့ဖြင့် အသက် ၂၁ နှစ်ရှိပြီး လူမွဲခံထားသူ မဟုတ်သူ၊ စင်ကာပူနိုင်ငံတွင် အမြဲနေထိုင်သည့် စင်ကာပူနိုင်ငံသားတို့က လျှောက်ထား အာမခံပေးရသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ကျန်အာမခံကိစ္စများမှာ မြန်မာနိုင်ငံတရားရုံးတွင် ကျင့်သကဲ့သို့ ကျင့်သုံးရပြီး အမှုကြားနာ စစ်ဆေးသည့် တရားရုံးက မဆောင်ရွက်ဘဲ ထိုရုံးကသာ ဆောင်ရွက်ပါသည်။ ထိုကိစ္စကို ဖုန်းများ၊ ဖက်စ်များဖြင့် စုံစမ်းနိုင်သည့်အပြင် အများသူငှာ သိရှိနိုင်ရန် ရုံးများ၌ လက်ကမ်း

စာစောင်များကို အများပြည်သူတို့အား ဖြန့်ဝေထားပါသည်။

၄၁။ တိုက် ရိုက် တိုင် လျှောက် မှု (Magistrate's Complaints) များကို ပြစ်မှု ကျူးလွန်ကြောင်း မြင်တွေ့သူက အမျိုးသား မှတ်ပုံတင်ကတ်ပြားနှင့်အတူ လက်အောက်ခံ တရားရုံးများ အဆောက်အဦးရှိ ပြစ်မှု မှတ်ပုံ တင်ဌာန (Crime Registry) တွင် တင်သွင်း ရပါသည်။ ထိုအမှုများတွင် ရဲစုံထောက်ပြုလုပ်ရန် ညွှန်ကြားပြီးနောက်၊ ထို့ပြင် ရဲအစီရင်ခံစာ ရရှိပြီးနောက် တိုင်လျှောက်ခံရသူ လာရောက် သည့်အခါ သို့မဟုတ် ရောက်ရှိသည့်အခါ အမှု ကြားနာသည့်တရားရုံး မဟုတ်သည့် အခြား တရားသူကြီးရုံးထိုင် အခန်းများ (Magistrate in Chambers) တွင် အမှုကျေအေးပြေငြိမ်းရေး အတွက် ညှိနှိုင်းဖြန်ဖြေပေးပါသည်။ ကျေအေး ပြေငြိမ်းပါက အမှုသည်တို့အား ပြည်သူ့ညှိနှိုင်း ဖြန်ဖြေရေးဌာန (Community Mediation Centre) သို့ လွှဲပြောင်းပေးပို့ စေလွှတ်ပါသည်။ ထို့နောက် အမှုရပ်သိမ်းခြင်းကို ဆောင်ရွက်ပေး ပါသည်။ ကျန်တိုင်လျှောက်မှု ဆောင်ရွက်သည့် နည်းလမ်းများမှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျင့်သုံးသည့် အတိုင်းဖြစ်ပြီး ဖုန်းများ၊ ဖက်စ်များဖြင့်ပါ စုံစမ်း နိုင်ရန် စီစဉ်ပေးထားက လူပြိန်းသိ လက်ကမ်း စာစောင်များထားရှိ ပညာပေးထားပါသည်။

၄၂။ အလိုအလျောက် မော်တော်ယာဉ်မှုခင်း စီမံဆောင်ရွက်သည့် စနစ် (Automated Traffic Offence Management System - ATOMS) ကိုလည်း ပြစ်မှုတရားရုံးက တီထွင် ထားပြီး ကျူးလွန်မှုအတွက် သာမန်မော်တော် ယာဉ်ဆိုင်ရာ စည်းကမ်းဖောက်ဖျက်မှု မှုခင်း

လက်မှတ် (Ticket for a minor traffic offence) ရရှိသူသည် ၂၈ ရက်အတွင်း နေရာ အနှံ့အပြား၌ ၂၄ နာရီ ဖွင့်လှစ်ပေးထားသည့် နက်စ်ကီအုတ်စ်ရုံး (NETS KIOSKS) များတွင် ချက်ပေးသွင်းခြင်း၊ ငွေပေးသွင်းတို့ဖြင့် ဆောင်ရွက်နိုင်ကြပါသည်။ ၎င်းကို လက်အောက် ခံ တရားရုံးများက မော်တော်ယာဉ် ပို့ဆောင်ရေး အာဏာပိုင်နှင့် လျှပ်စစ်ဌာနတို့နှင့် ပူးပေါင်း တီထွင် ဆောင်ရွက်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သတ်မှတ်ရက်အတွင်း ပေးသွင်းခြင်းမပြုပါက လက်အောက်ခံတရားရုံးတွင် အမှုရင်ဆိုင်ကြ ရပါသည်။

၄၃။ တရားမမှုခင်းများတွင် အမှုမစွဲဆိုမီ ဥပဒေ အကြံဉာဏ်မဟုတ်သော အကြံဉာဏ် များကို တရားရုံးတွင် စုံစမ်းမေးမြန်းနိုင်ရန် ဖွင့်လှစ်ထားရာ၊ ၎င်းတွင် မစုံစမ်းလိုပါက ရှေ့နေ နှင့်ဖြစ်စေ၊ ဥပဒေ အကူအညီပေးရေးအဖွဲ့ (Legal Aid Bureau) သို့ဖြစ်စေ အကြံဉာဏ် ရယူ ဆောင်ရွက်နိုင်ကြပါသည်။ ဥပဒေ အကူ အညီပေးရေးအဖွဲ့ကို နောက်တွင် ဆက်လက် တင်ပြထားပါသည်။ တရားရုံး တရားခွင်များတွင် ကျေအေးပြေငြိမ်း မဆောင်ရွက်လိုပါက တရား မစွဲဆိုမီ လက်အောက်ခံ တရားရုံးက စီစဉ် ပေးထားသော ခရိုင်တရားသူကြီး ရုံးခန်းအတွင်း တရားရုံးအငြင်းပွားမှု ဖြန်ဖြေရေးရုံး (Court Dispute Resolution) တွင် ကျေအေးပြေငြိမ်း ရေး ကွန်ဖရင့် (Settlement Conference) ဖြင့် ကျေအေးပြေငြိမ်း ဆောင်ရွက်နိုင်ကြသည်။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်လိုပါက ဖုန်းများ၊ ဖက်စ်များဖြင့် စုံစမ်း နိုင်သည့်အပြင် လက်အောက်ခံ တရားရုံးတွင် လက်ကမ်းစာစောင်များဖတ်ရှုပြီး ဆောင်ရွက်နိုင် ကြပါသည်။ အမှုစွဲဆိုပြီးနောက်တွင်လည်း ညှိနှိုင်း

မဏိတရားရုံး(မန္တလေးရုံးထိုင်)
ပိဋကတ်ထုတ်

ဖြစ်ပြေမှုများကို အထက်တွင် တင်ပြပြီးသကဲ့သို့ ဆောက်ရွက်နိုင်ကြပါသည်။

၄၄။ ဤသည်တို့မှာ လက်အောက်ခံ တရားရုံးသို့ ဝင်ရောက်လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့ရသော အတွေ့အကြုံ နှင့် ဗဟုသုတများ ဖြစ်ပါသည်။

တရားစီရင်ရေးနှင့် နှီးနွယ်ဆက်စပ်သော ရုံးနှင့် ဌာနများသို့ ရောက်ရှိလေ့လာရာမှ မှတ်သား သိရှိခဲ့ရသော အချက်များ

၄၅။ ပြည်သူလူထု ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာန (Ministry of Community Development and Sports - MCDS) ရုံးသို့သွားရောက်၍ ပြန်လည်ပြုပြင်ထူထောင်ရေးနှင့် ကာကွယ်ရေးဌာန (Rehabilitation and Protection Division)၊ မွတ်ဆလင်မိသားစု တရားရုံးနှင့် မိဘများစရိတ် ပေးရေးခုံရုံး (Syarish Court and Tribunal for the Maintenance of Parents)၊ စခန်းသွင်း ပြန်လည်ထူထောင်ရေးဌာနခွဲ (Residential Rehabilitation Branch)၊ မူဝါဒ ချမှတ်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးဌာနခွဲ (Policy and Development Branch)၊ ကလေးသူငယ်များဂေဟာ (Boy's Home) တို့သို့ လုပ်ငန်းခွင်ဝင်ရောက်လေ့လာခြင်း၊ ဆွေးနွေးမှု ကြည့်ရှုနားထောင်ခြင်း၊ မေးမြန်းခြင်းနှင့် ပြန်လည်ဆွေးနွေးခြင်းများ ပြုခဲ့ရပါသည်။ ထိုသို့ ပြုရာတွင် ကလေးသူငယ် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် ကာကွယ်ရေးဌာန၊ စခန်းသွင်း ပြန်လည်ထူထောင်ရေး ဌာနခွဲနှင့် မူဝါဒ ချမှတ်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးဌာနခွဲတို့မှာ ကလေးသူငယ်များ၊ ကလေးသူငယ်ကို အုပ်ထိန်းရန်တာဝန်ရှိပြီး ပျက်ကွက်နေသည့် မိဘ/ အုပ်ထိန်းသူ/ ဆွေမျိုး

နီးစပ်များ (Delinquency)၊ မိသားစုတာဝန် ဝတ္တရား မကျေပွန်မှုနှင့် မိသားစုအကြမ်းဖက်မှု (Family Violence) ဖြစ်နေသူများတို့အား တွေ့ဆုံဆွေးနွေး လမ်းညွှန်မှုပေးခြင်း၊ ညှိနှိုင်း ဖြန်ပြေပေးခြင်း၊ အခြားလူမှု အကူအညီများ ပေးခြင်း၊ ပညာပေးခြင်း၊ တရားရုံး၏ တရားစီရင်ရေးကိစ္စများအား ပါဝင်ကူညီခြင်း၊ တရားရုံးမှ စီရင်ဆုံးဖြတ်ခံရသူများအား တွေ့ဆုံ၍ စာရိတ္တနှင့် လူမှုရေး ပြန်လည်ပြုပြင်ရေး၊ အကာအကွယ်ပေးရေး၊ လူမှုအကူအညီပေးရေး၊ ညှိနှိုင်းဖြန်ပြေပေးရေးတို့ကို ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ပေးပါသည်။ ထို့အပြင် ထိုဌာနသည် ကလေးသူငယ်တရားရုံး၊ ခရိုင်တရားရုံးတို့မှ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် လေ့ကျင့်ရေးအမိန့်၊ သင်ကော်သူအား ထိန်းသိမ်းရေးအမိန့်၊ မိဘအုပ်ထိန်း၍မရကြောင်း ချမှတ်သည့်အမိန့်နှင့် လူမှုဝန်ထမ်းလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်စေရန်အမိန့် စသည်တို့ ချမှတ်ခံရပြီး ပို့အပ်လာသော ကလေးသူငယ်များအား ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊ လေ့ကျင့်ရေးသင်တန်းပေး ဆောင်ရွက်စေခြင်း၊ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းပေးခြင်း၊ လူမှုဝန်ထမ်းလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်စေခြင်းတို့အပြင် မိသားစုကွန်ဖရင့် ပြုလုပ်စေရန် ချမှတ်ခံရသော မိသားစုများအတွက် ကွန်ဖရင့်များ ပြုလုပ်စေခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ပေးကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

၄၆။ ဆာရီးယားတရားရုံး (ခေါ်) မွတ်ဆလင် မိသားစုတရားရုံးနှင့် ခုံရုံးတို့မှာ မိသားစုတရားရုံး ကဲ့သို့ပင် မွတ်ဆလင်ဘာသာဝင်များ၏ မိသားစုမှုခင်းများ စစ်ဆေးကြားနာ စီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းနှင့် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းများ ပြုလုပ်သောရုံးဖြစ်

သည်။ ၎င်းရုံးတွင်လည်း မိသားစုတရားရုံး၊ ကဲ့သို့ပင် ရုံးရုံးတရားမရုံး၊ အီး-တရားမရုံး၊ အီး-ကြားနာမှုရုံး၊ ညှိနှိုင်းဖြန်ဖြေရေးအခန်းများ၊ အမှုမှတ်ပုံတင် အခန်းများဖြင့် မူခင်းများကို စစ်ဆေးစီရင်ဆောင်ရွက်ပေးပါသည်။ ထိုရုံးမှ တရားသူကြီးများမှာ မွတ်ဆလင် ဘာသာဝင်၊ မွတ်ဆလင်တရားဥပဒေ အထူးကျွမ်းကျင်သူများဖြစ်ကြောင်း သိရှိခဲ့ရပါသည်။

၄၇။ ကလေးလူငယ်များဂေဟာမှာ ချုပ်နှောင်ထားစေရန် လည်းကောင်း၊ ရက်သတ္တပတ်ရုံးပိတ်ရက် ချုပ်နှောင်ထားစေရန်လည်းကောင်း၊ ချမှတ်ခံရသော ကလေးလူငယ်များအား အကျဉ်းထောင်ကဲ့သို့ နေရာ၌ ထားရှိပြီး စည်းကမ်းတကျ နေထိုင်စေခြင်း၊ ဝါသနာပါရာလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်စေခြင်း၊ ဂီတအနုပညာလိုက်စားသူများအား သင်ကြားပေးခြင်း၊ ကွန်ပျူတာနှင့် လျှပ်စစ်ပညာ၊ ယင်းပြုပြင်မှုကဲ့သို့ ပညာရပ်များ သင်ကြားပေးခြင်း၊ အင်္ဂလိပ်စာ၊ စကားနှင့် သင်္ချာဘာသာရပ်များကို သင်ကြားပေးခြင်း၊ အခြေခံစစ်ပညာ သင်ကြားပေးခြင်း၊ ကျောင်းသားများဖြစ်ပါက မိဘနှင့်ဆွေမျိုးများ ပေးပို့သော ကျောင်းစာအုပ်နှင့် စာတန်းများကို လေ့လာဖတ်ရှုစေခြင်းများ ပြုလုပ်ပေးသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

၄၈။ ဥပဒေရေးရာဝန်ကြီးဌာန (Ministry of Law - LawMin) သို့ သွားရောက်၍ ၎င်းဝန်ကြီး ဌာနအောက်ရှိ ဥပဒေအကူအညီပေးရေးအဖွဲ့ (Legal Aid Bureau)နှင့် ပြည်သူ့ညှိနှိုင်းဖြန်ဖြေရေးဌာန(Community Mediation Centre - CMC) သို့ ဝင်ရောက်ဆွေးနွေးဟောပြောမှုများ ကြားနာခြင်း၊ ပြန်လည်မေးမြန်းခြင်း၊ အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ရာ

ဥပဒေအကြံပေးအဖွဲ့မှာ တရားမစွဲဆိုမိဖြစ်စေ၊ တရားစွဲဆိုပြီးနောက်ဖြစ်စေ ဥပဒေရေးရာ၊ တရားစီရင်ရေးရာတို့နှင့်ပတ်သတ်၍ အကြံဉာဏ်ပေးခြင်းလုပ်ငန်းတို့ကို တရားရုံးသို့ ရုံးခွန်များကပ်၍ ပေးသွင်းတရားစွဲဆိုရသကဲ့သို့ ၎င်းရုံးသို့ ငွေကြေးတန်ဖိုးအလျောက် အခကြေးငွေများ (Fees) တရားဝင်ပေး၍ မေးမြန်းဆွေးနွေးအကြံဉာဏ်ရယူနိုင်ကြသည်ကို တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။ သို့ရာတွင် အမှုနှင့်ပတ်သတ်၍ တရားရုံးက မည်သို့ ဆုံးဖြတ်မည်ကို ဥပဒေရေးရာပိုင်းပြောဆိုဆွေးနွေး အကြံပေးခြင်း မပြုသည်ကိုလည်း သိရှိခဲ့ရပါသည်။ ၎င်းထံ အကြံဉာဏ်ရယူနိုင်သူများသည် စင်ကာပူနိုင်ငံတွင် အမြဲနေထိုင်သူ စင်ကာပူနိုင်ငံသားများသာဖြစ်ကြောင်းလည်း သိရပါသည်။

၄၉။ ပြည်သူ့ညှိနှိုင်းဖြန်ဖြေရေးဌာနမှာ တရားမစွဲဆိုမိ ဖြစ်စေ၊ တရားစွဲဆိုပြီးနောက်ဖြစ်စေ၊ တရားရုံးတွင် ညှိနှိုင်းဖြန်ဖြေ သဘောတူမှုရပြီး ၎င်းအဖွဲ့ထံ ဆက်လက်ညှိနှိုင်းဖြန်ဖြေရန် စေလွှတ်သည့်အခါဖြစ်စေ၊ ညှိနှိုင်းဖြန်ဖြေရေးကိစ္စကို နှစ်ဖက်အမှုသည်များနှင့် ဆောင်ရွက်ပေးသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့အပြင် နှစ်ဖက်အမှုသည်များက သဘောတူညီချက်ဖြင့် လာရောက်ညှိနှိုင်းဖြန်ဖြေပေးစေပါကလည်း ညှိနှိုင်းဖြန်ဖြေပေးပါသည်။ တစ်ဖက်က ညှိနှိုင်းဖြန်ဖြေပေးရန် တင်ပြလာပါက အခြားတစ်ဖက်အား အကြောင်းကြားခေါ်ယူ ညှိနှိုင်းပေးကြောင်း သိရပါသည်။ တရားရုံးက ညှိနှိုင်းဖြန်ဖြေပေးရန် စေလွှတ်ပို့အပ်သောကိစ္စများတွင် ၎င်းရုံးတွင် မလွဲမသွေ ညှိနှိုင်းဖြန်ဖြေကြရမည်ဖြစ်ပြီး ဖြန်ဖြေညှိနှိုင်းရရှိသော အဖြေကို တရားရုံးက လက်ခံ၍ ၎င်းအတိုင်း ဆောင်ရွက်စေရန် ညွှန်ကြားနိုင်

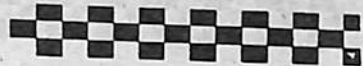

ကြောင်း၊ စီရင်ချက်၊ အမိန့်ချနိုင်ကြောင်း သိရပါသည်။ နှစ်ဦးနှစ်ဖက် ရင်းနှီးခင်မင်စွာ ဆွေးနွေးနိုင်ကြစေရန် ဖန်တီးပေးထားခြင်းလည်း ပြုပေးပါသည်။ ၎င်းတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရသည့် ညှိနှိုင်းဖြန်ဖြေရေးသမားများ (Mediators) သည် ဂရုတစိုက် ရွေးချယ်မှုကို ခံရပြီး စနစ်တကျ လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးမှု ပြည့်စုံစွာရရှိပြီးသူများ ဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။ ၎င်းထံ ညှိနှိုင်းသည့်ကိစ္စများကို ဗီဒီယို၊ တီတီ၊ ကွန်ပျူတာ၊ စာရွက်စာတမ်းများဖြင့် မှတ်တမ်းတင်ထားသော်လည်း လျှို့ဝှက်စွာ ထားရှိပြီး တရားရုံးတွင် သက်သေခံ မဝင်ကြောင်း၊ တရားသူကြီးများပင် သိခွင့်မရှိကြောင်း သိရပါသည်။ ညှိနှိုင်းဖြန်ဖြေ၍ ရရှိသော အဖြေကိုသာ နှစ်ဦးနှစ်ဖက် သဘောတူညီမှုအဖြစ် ဥပဒေစည်းနှောင်အားရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ပေးပြီး တရားရုံးတွင် တင်သွင်းကြောင်း သိရပါသည်။ အခြား ဖြန်ဖြေ၍ ရရှိသော နှစ်ဦးနှစ်ဖက် သဘောတူညီချက်များကိုလည်း အလားတူ ဥပဒေ စည်းနှောင်အားရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးပါသည်။ ၎င်းတွင် ထိုသို့ဆောင်ရွက်ပေးမှုအတွက် စင်ကာပူ ၅ ဒေါ်လာမှအပ မည်သည့်အခကြေးငွေမျှ အမှုသည်များက ကုန်ကျခံရခြင်း မရှိကြောင်းလည်း လေ့လာသိရှိရပါသည်။

၅၀။ ရှေ့နေချုပ်ရုံး (Attorney General's Chamber) သို့ လုပ်ငန်းခွင်ဝင်ရောက် လေ့လာခဲ့ရသော်လည်း ရှင်းလင်းဆွေးနွေးခြင်း၊ ဆွေးနွေးမေးမြန်းခြင်းများ မပြုလုပ်ခဲ့ရဘဲ အစိုးရရှေ့နေ၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ထမ်းဆောင်သောအဖွဲ့၊ နိုင်ငံတော်နှင့်ပတ်သတ်သော ဥပဒေရေးရာပြဿနာများကို သက်ဆိုင်ရာဌာနနှင့် ပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက် အကြံပေးရသောအဖွဲ့ဖြစ်ကြောင်းကိုသာ အကြမ်းဖျဉ်း သိရှိခဲ့ရပါသည်။ ရှေ့နေချုပ်

အောက်၌ ဒုတိယရှေ့နေချုပ် (Solicitor General) ကိုလည်း ခန့်အပ်ဆောင်ရွက်စေကြောင်း သိရှိရပါသည်။

၅၁။ စင်ကာပူနိုင်ငံ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ခုံသမာဓိ ရုံးဌာနချုပ် (The Singapore International Arbitration Centre - SIAC) သို့ သွားရောက်၍ ဆွေးနွေးဟောပြောခြင်း၊ ဆွေးနွေးမေးမြန်းလိုသည်များ ဆွေးနွေးမေးမြန်းခြင်းများ ပြုခဲ့ရပါသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာမှ စင်ကာပူနိုင်ငံ၏ အက်စ်အိုင်အေစီကို ၁၉၈၀ ပြည့်လွန်နှစ်များမှစ၍ ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် တည်ထောင်မှုပြုရန် အစိုးရက တက်ကြွစွာ အားပေးဆောင်ရွက်လာခဲ့ကြောင်း၊ ၁၉၈၆-ခုနှစ်တွင် စီးပွားရေးကော်မတီ (Economic Committee) က အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ခုံသမာဓိရုံး ဌာနချုပ်တစ်ခု တည်ထောင်ရန် အကြံပြုခဲ့ကြောင်း၊ ၁၉၈၇-ခုနှစ်တွင် မစ္စတာ ဝါရင်ခူး (Mr. Warren Khoo) ဦးဆောင်သော လုပ်ငန်းအဖွဲ့တစ်ခုကို ထိုလိုအပ်ချက်အပေါ် ဖြစ်နိုင်ချေရှိသည့် အချက်များအား လေ့လာတင်ပြဆောင်ရွက်ရန် ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်စေခဲ့ကြောင်း၊ ထိုအဖွဲ့က စင်ကာပူနိုင်ငံအနေနှင့် ဒေသဆိုင်ရာ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးရာ ခုံသမာဓိဌာနချုပ်တစ်ခု (A Regional Commercial Arbitration Centre) တည်ထောင်ပြီး အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန် ဆန္ဒပြင်းပြစွာဆောင်ရွက်သင့်သည်ဟု အကြံပြုချက်ပါသော စာတမ်းတစ်စောင် တင်သွင်းခဲ့ကြောင်း၊ နောက်ပိုင်းတွင် ကုန်သွယ်ရေးနှင့် စက်မှုဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီး ဖြစ်လာသူ ဗိုလ်မှူးချုပ်လီရှင်လွန်း (Brig-Gen Lee Hsien Loong) က အက်စ်အိုင်အေစီ ထူထောင်ရေးကို အကောင်အထည် ဖော်ခဲ့

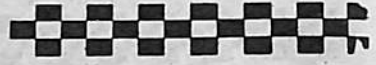
ကြောင်း၊ ၁၉၉၁-ခုနှစ်တွင် ၁၉၈၆-ခုနှစ်၊ နယူးယောက်ကွန်ဗင်းရှင်း (The New York Convention in 1986) နှင့်အညီ အက်စ်အိုင်အေစီကို တည်ထောင်ပြီး၊ ထိုနှစ်တွင်ပင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ခုံသမာဓိအက်ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ကြောင်း၊ ထိုအက်ဥပဒေအရ အက်စ်အိုင်အေစီ ဥက္ကဋ္ဌတစ်ဦးကို ခန့်အပ်၍ အာဏာပိုင်အဖြစ် ရာထူးအပ်နှင်း ဆောင်ရွက်စေခဲ့ကြောင်း၊ ဤသို့ဖြင့် အက်စ်အိုင်အေစီကို ၁၉၉၁-ခုနှစ်မှ စတင်၍ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးရာ ခုံသမာဓိရုံးအတွက် ဒေသဆိုင်ရာနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဌာနချုပ်တစ်ရပ်အဖြစ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်နေသည့် စင်ကာပူနိုင်ငံ၏ အဓိက ရည်မှန်းချက်နှင့်အညီ လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်လာခဲ့ကြောင်း လေ့လာမှတ်သားခဲ့ရပါသည်။

၅၂။ အက်စ်အိုင်အေစီကို လိုအပ်သော အဆောက်အအုံ၊ ရုံးအသုံးအဆောင်များ၊ ပရိဘောဂများ၊ ကြားနာမှုအခန်းများ၊ စာကြည့်တိုက်အခန်းများ၊ လျှပ်စစ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ကွန်ပျူတာဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းတင်မှုနှင့် လိုအပ်သော ပစ္စည်းအသုံးအဆောင်များဖြင့် အမှုဆောင်ဒါရိုက်တာ၊ မော်ကွန်းထိန်းတစ်ဦးနှင့် ရုံးအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းထမ်းဆောင်စေထားပါသည်။

၅၃။ ခုံသမာဓိလူကြီးကို တရားသူကြီးတစ်ဦးဦး သို့မဟုတ် တစ်ဦးထက်ပိုသူတို့ကိုဖြစ်စေ၊ အခြားပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦး သို့မဟုတ် တစ်ဦးထက်ပိုသောသူတို့ကိုဖြစ်စေ နှစ်ဦးနှစ်ဖက်အမှုသည်တို့ သဘောတူညီချက်အရ ခန့်အပ်နိုင်ပြီး မိမိတို့ကြိုက်နှစ်သက်သည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်စေနိုင်ပါသည်။ နှစ်ဖက်အမှုသည်တို့သည် ၎င်းတို့အဆင်ပြေသမျှ မြန်ဆန်နိုင်သမျှ

အမြန်ပြီးစီးအောင် စစ်ဆေးစိစစ်နိုင်ရန် စီစဉ်ပေးထားပြီး ခုံသမာဓိဆောင်ရွက်မှုအားလုံးကို လျှို့ဝှက်ထားကာ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခွင့် မပေးခြင်းမှစ၍ အများပြည်သူမသိစေရန် ဆောင်ရွက်ပေးထားကြောင်း၊ ကုန်ကျမှုသက်သာနိုင်သမျှ သက်သာအောင် ဆောင်ရွက်ပေးကြောင်း၊ ငွေကြေးတန်ဖိုးအလိုက် ရုံးအခွန်အခများ သတ်မှတ်ထားကြောင်း၊ နယူးယောက် ကွန်ဗင်းရှင်းအရ ထိုခုံသမာဓိဆုံးဖြတ်ချက်သည် ကမ္ဘာအရပ်ဒေသအနှံ့အပြားတွင် အာဏာတည်အကျိုးသက်ရောက်ကြောင်းကို လေ့လာသိရှိခဲ့ပါသည်။

၅၄။ ပြည်သူ့အဖွဲ့အစည်းများသို့ သွားရောက်လေ့လာခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မိသားစု ကူညီစောင့်ရှောက်ပေးရေးဌာန (Family Service Centre - FSC) တစ်ခုသို့ သွားရောက်လေ့လာခဲ့ရပြီး ယင်းအဖွဲ့မျိုးများကို ၁၉၉၄-ခုနှစ်တွင် စတင်တည်ထောင်ခဲ့ကြောင်း၊ ယခုအခါ နေရာအနှံ့အပြား၌ မြောက်မြားစွာဖွင့်လှစ်ထူထောင်ထားပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ ပြည်သူလူထုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာနက လူမှုရေးကူညီစောင့်ရှောက်မှု အမျိုးသားကောင်စီ (The National Council of Social Service - NCSS) ကို ခန့်အပ်တာဝန်ပေးပြီး ထိုကောင်စီက မိသားစုကူညီစောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့တွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သူများအဖြစ် ဆောင်ရွက်ပေးကြကြောင်း၊ ၎င်းတွင် ပါဝင်ထမ်းဆောင်သူများမှာ စေတနာ့ဝန်ထမ်းများဖြစ်ကြောင်း၊ ၎င်းတို့ကနှစ်သိမ့်ပညာပေးရေး လုပ်ငန်းအဖြစ် လူတို့၏လက်ထပ်ထိမ်းမြားရေးပြဿနာများ၊ မိသားစုတွင်း ဆက်ဆံမှုပြဿနာများ၊ ဓနငွေကြေး ပြဿနာများ၊ အုပ်ထိန်းစောင့်ရှောက်မှု

ပြဿနာများ၊ အကြီးအငယ်ပြဿနာများ စသည်တို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ မိသားစုအလိုက်နှင့် တစ်ဦးချင်းအလိုက် ဆွေးနွေးပြောဆို ပညာပေးမှုလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ပေးကြောင်း၊ ထို့အပြင် ဝင်ငွေ၊ အလုပ်အကိုင်နှင့် အခြားလူမှုပြဿနာများကိုလည်း ကူညီဖြေရှင်းပေးကြောင်း၊ မိသားစုအတွင်း ဆက်ဆံရေးနှင့် စည်းလုံးညီညွတ်စွာဖြင့် စွမ်းအားရှိသော မိသားစုတစ်ရပ်ဖြစ်လာစေသည့် အစီအစဉ်များကိုလည်း ဆောင်ရွက်ပေးကြောင်း လေ့လာသိရှိခဲ့ရပါသည်။

၅၅။ စင်ကာပူနိုင်ငံ ဥပဒေအသင်း (Law Society of Singapore) သို့ သွားရောက်လေ့လာဆွေးနွေးခဲ့ရာ ၎င်းမှာ ရှေ့နေများအသင်းဖြစ်ပြီး စင်ကာပူနိုင်ငံတွင် တစ်ခုတည်းသော ရှေ့နေအသင်းဖြစ်ကြောင်း၊ စင်ကာပူနိုင်ငံရှိ ရှေ့နေတိုင်း ၎င်းအသင်းဝင်ဖြစ်ရမည်ဖြစ်ပြီး ဝင်ကြေးငွေမထည့်သွင်းရဘဲ တစ်နှစ်လျှင် စင်ကာပူ ဒေါ်လာ ၂၅၀၀ ကို နှစ်စဉ်ကြေးအဖြစ် ပေးသွင်းရန် လိုအပ်ကြောင်း၊ အသင်းတွင် ဥက္ကဋ္ဌနှင့် အမှုဆောင်အဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းထားကြောင်း၊ အသင်းဝင်များသည် မိမိတို့ထံ သီးခြားငှားရမ်းလာသည့် အမှုများတွင် ပါဝင်လိုက်ပါကြသကဲ့သို့ ပြစ်မှုများတွင် ပြစ်မှုကြီးကျူးလွန်ပြီး အစိုးရက ငှားရမ်းသည့် ရှေ့နေအတွက် အလှည့်ကျပါဝင်လိုက်ပါ စေသည့်အပြင် ထိုသို့အစိုးရက ငှားရမ်းပေးခြင်းပြုရန် မလိုသည့် ပြစ်မှုများတွင်လည်း ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူ၊ ရှေ့နေ မငှားနိုင်သူများကို စေတနာ့ဝန်ထမ်း လိုက်ပါနိုင်စေရေးအတွက် အသင်းက စီစဉ်ပေးထားပါကြောင်း၊ တရားမမှုများတွင် ဝင်ငွေတစ်လလျှင် စင်ကာပူဒေါ်လာ ၁၀၅၀ အောက်ရှိသူများနှင့် ရှေ့နေ မငှား

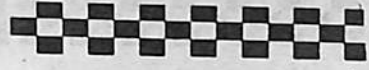
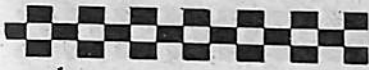
နိုင်သူများကိုလည်း အခမဲ့ ရှေ့နေငှားရမ်းဆောင်ရွက်နိုင်ရန် မိသားစုတရားရုံးတွင် ဥပဒေဆေးခန်း (Legal Clinic) စီစဉ်ပေးထားပါကြောင်း သိရှိခဲ့ရပါသည်။

၅၆။ စင်ကာပူ ဥပဒေပညာရှင်များအဖွဲ့ (Singapore Academy of Law) သို့ သွားရောက်လေ့လာခဲ့ရာ ၎င်းတွင် တရားသူကြီးနှစ်ဦးနှင့် ရှေ့နေအသင်းမှ ရွေးချယ်တင်မြှောက်စေလွှတ်သူများနှင့် ဖွဲ့စည်းထားပြီး အစိုးရအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ဖြစ်ကာ ဥပဒေပြုရာတွင် အကြံပေးခြင်း၊ မူကြမ်းရေးဆွဲတင်ပြခြင်း၊ ဥပဒေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် စီရင်ထုံးများ ပြုစုထုတ်ဝေခြင်းပြုသည့် အဖွဲ့ဖြစ်ကြောင်း သိရပါသည်။

၅၇။ စင်ကာပူ သမ္မတနိုင်ငံ၏ ပါလီမန် အဆောက်အအုံအတွင်း ဝင်ရောက်၍ အစည်းအဝေးခန်း အပြင်အဆင်များ၊ ဝန်ထမ်းဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်နေမှုများ၊ အစည်းအဝေး တက်ရောက်သူများ ဝတ်ဆင်ရသည့် အဆင့်အလိုက် အဝတ်အစားအဆောင်အယောင်နှင့် ကိုယ်ရံများ၊ စာကြည့်တိုက်ထားရှိမှုတို့ကို လေ့လာကြည့်ရှုခဲ့ရပြီး ဆွေးနွေးမှုမရှိဘဲ လိုက်လံပြသသည့် ဝန်ထမ်းငယ်အား မေးမြန်းဆွေးနွေးနိုင်သည်များကိုပါ မေးမြန်းဆွေးနွေးခွင့် ရရှိခဲ့ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ သင်တန်းသားများမှ ပါဝင်ဆွေးနွေးမှုများ

၅၈။ သင်တန်းကာလအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံမှ သင်တန်းသားများအနေဖြင့် သိလိုသည်များ မေးမြန်းမှုနှင့် မိမိတို့နိုင်ငံအခြေအနေ၊ မိမိတို့ထင်မြင်ချက်များတို့ကို များစွာပါဝင်တင်ပြခဲ့ရာ

၎င်းတို့အနက် အရေးပါသော ကိစ္စများကို တင်ပြ
မည်ဖြစ်ပါသည်။

၅၉။ ကလေးသူငယ် တရားရုံးအတွင်း ဝင်
ရောက် လေ့လာခြင်း၊ ကလေးသူငယ်တရားသူ
ကြီးများမှ ဆွေးနွေးဟောပြောခြင်း၊ တရားသူကြီး
များနှင့် ထိတွေ့ဆွေးနွေးခြင်း၊ ပြည်သူလူထု
ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာန၊
ကလေးသူငယ်များ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့်
ကာကွယ်ရေးဌာနတွင် ဆွေးနွေးဟောပြောခြင်း
များ ပြုလုပ်ခဲ့စဉ်များတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ မည်သည့်
အကြောင်းနှင့်မျှ ကလေးသူငယ်တရားခံများကို
လက်ထိပ်မခတ်ရကြောင်း၊ အမှုမပြီးမီ ပြန်လည်
ချုပ်နှောင်ထားစေရန် ရိမန်ခွင့်မပြုဘဲ အုပ်ထိန်းသူ
သို့မဟုတ် သင့်တော်သူက ထိန်းသိမ်းထားစေရန်
သာ ခွင့်ပြုရကြောင်း၊ အသက် ၁၆ နှစ်အထိကို
ကလေးဟုခေါ်ပြီး ၁၆ နှစ်မှ ၁၈ နှစ်အထိကို
လူငယ်ဟုခေါ်ကြောင်း၊ ကြီးလေးသောပြစ်မှု
ကျူးလွန်ပြီး အုပ်ထိန်းမရနိုင်လောက်အောင်
ဆိုးသွမ်းသော အသက် ၁၈ နှစ်အောက်ရှိသူ
တို့ကိုသာ ထောင်ဒဏ်ချမှတ်နိုင်ကြောင်း၊
ထောင်ဒဏ်မှာ ၁၀ နှစ်ထိ မပိုရကြောင်း၊ ကလေး
သူငယ် မူငယ်များကို စစ်ဆေးကြားနာစီရင်ရာတွင်
အမှုစစ်ဆေးသည့်ပုံစံထက် ပြောဆိုဆွေးနွေးမှု
ပုံစံဖြင့် စစ်ဆေးရကြောင်း၊ သာမန်အားဖြင့်
သာမန်တရားခွင်တွင် မစစ်ဆေးရကြောင်း၊ ထို
အချက်အလက်များကို မြန်မာနိုင်ငံ ကလေး
သူငယ်ဥပဒေတွင် အတိအလင်း ပြဌာန်းထားပါ
ကြောင်း၊ ကြုံကြိုက်၍ အခွင့်အရေးရရှိပါက မိမိ
တို့နိုင်ငံ၏ ကလေးသူငယ်ဥပဒေနှင့် နည်းဥပဒေ
ပြဌာန်းချက်တအုပ်အား ပေးပို့မည်ဖြစ်ကြောင်း
ပြောဆို ဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ဆွေးနွေးခဲ့ရာ
သက်ဆိုင်အဖွဲ့အစည်းမှ ပုဂ္ဂိုလ်များသာမက

အခြားနိုင်ငံမှ သင်တန်းသားများပါ အထူးစိတ်ဝင်
စားဖွယ် ကောင်းကြောင်း ပြောဆိုမှတ်ချက်ပြု
ခဲ့ကြပါသည်။

၆၀။ လက်အောက်ခံတရားရုံးမှ အကြီးအကဲ
ဖြစ်သူ ခရိုင်တရားသူကြီး အကြီးအကဲ (Senior
District Judge) ရစ်ချတ်မိုက်နပ်စ် (Richard
Magnus) မှ ဟောပြောဆွေးနွေးစဉ်က လက်
အောက်ခံ တရားရုံးတွင် တရားသူကြီးများအပြင်
ခရိုင်တရားသူကြီး အကြီးအကဲအောက်၌
မော်ကွန်းထိန်း (Registrar) ရာထူးနှင့် အတွင်း
ရေးမှူးချုပ် (Secretariat) ရာထူးတို့ ထားရှိရာ
၎င်းတို့၏လုပ်ငန်းတာဝန် ကွဲပြားမှုကို
သိရှိလိုကြောင်း ပြောဆိုမေးမြန်းခဲ့ပါသည်။
ရစ်ချတ်မိုက်နပ်စ်မှ ဌာနတစ်ခုအနေဖြင့် လုပ်ငန်း
များ ထိရောက်အောင်မြင်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်
ဝန်ထမ်းဖွဲ့စည်းပုံ (Structure)၊ လုပ်ငန်းစွမ်း
ဆောင်ရည် (Capacity) နှင့် လုပ်ငန်းပံ့ပိုးမှု
(Support) ဟု ဒေါက်တိုင် ၃ ခု ညီမျှစွာရှိနေ
စေရန် စီမံဆောင်ရွက်ရကြောင်း၊ ခရိုင်တရား
သူကြီး အကြီးအကဲက လုပ်ငန်းရပ်အားလုံးအား
စီမံကြီးကြပ်ရပြီး အဓိကအားဖြင့် လုပ်ငန်း စွမ်း
ဆောင်ရည်ဖြစ်သော တရားစီရင်မှုလုပ်ငန်းကို
ထိရောက်အောင်မြင်စေရေးအတွက် ကိုယ်တိုင်
စီမံဆောင်ရွက်ရကြောင်း၊ အတွင်းရေးမှူးချုပ်မှာ
တရားသူကြီးများ၊ တရားရုံးဝန်ထမ်းများ ရာထူး
ခန့်ထားခြင်း၊ တိုးခြင်း၊ ပြောင်းခြင်း၊ ရွှေ့ခြင်း၊
တာဝန်ပြောင်းလဲဆောင်ရွက်စေခြင်း၊ အရေးယူ
ခြင်း စသည်ကဲ့သို့သော တရားရုံးစီမံခန့်ခွဲမှု
လုပ်ငန်းများကို ခရိုင်တရားသူကြီး အကြီးအကဲ
၏ စီမံခန့်ခွဲမှုအောက်တွင် တရားရုံးဖွဲ့စည်းပုံပိုင်း
အရ စီမံဆောင်ရွက်ရကြောင်း၊ မော်ကွန်းထိန်း
(Registrar) မှာမူ လက်အောက်ခံ တရားရုံးမှ

တရားစီရင်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထောက်ပံ့မှုကိစ္စ၊ ပံ့ပိုးဆောင်ရွက်မှုကိစ္စနှင့် ကျန်သောကိစ္စရပ်အားလုံးကို ခရိုင်တရားသူကြီး အကြီးအကဲ၏ စီမံအုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် လုပ်ငန်းပံ့ပိုးမှုသဘောအရ ဆောင်ရွက်ရကြောင်း၊ ထိုသို့ စီမံဆောင်ရွက်ထားခြင်းဖြင့် လက်အောက်ခံ တရားရုံးများ၏ လုပ်ငန်းရပ်တစ်ခုလုံး ဟန်ချက်ညီစွာ တာဝန်ကျေပွန်မှု၊ ချောမွေ့မှု၊ စွမ်းဆောင်ရည်မြင့်မားမှုနှင့် ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေမှုတို့ ရရှိစေမည်ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလင်းဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။

၆၁။ အီး-တရားမတရားစီရင်ရေး အီး-ကြားနာမှု တရားခွင့်အခန်းသို့ ကိုယ်တိုင်ထိတွေ့ဝင်ရောက် ကြည့်ရှုလေ့လာခဲ့ရစဉ်က ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးတစ်ဦးက ဆွေးနွေးရှင်းလင်းပြသခဲ့ရာ တရားခွင့်အတွင်း ရှေ့နေများနေရာ၌ ကွန်ပျူတာစက် ၃ ခုရှိရာ၊ တစ်ခုမှာ တရားလို/လျှောက်ထားသူဘက်မှ တင်သွင်းသည့် စာရွက်စာတမ်း သက်သေခံချက်များ၊ သက်သေထွက်ချက်များကို မှတ်တမ်းတင်သွင်းထားရန် လည်းကောင်း၊ နောက်တစ်ခုမှာ တရားပြိုင်/လျှောက်ထားသူဘက်မှ တင်သွင်းသည့် စာရွက်စာတမ်း သက်သေခံချက်များ၊ သက်သေထွက်ချက်များကို မှတ်တမ်းတင်သွင်းထားရန် လည်းကောင်း၊ ကျန်သော အခြားတစ်ခုမှာ အင်တာနက်သို့ တရားခွင့်ဆောင်ရွက်မှုအားလုံးကို ထုတ်လွှင့်ထားရန်လည်းကောင်း အသုံးပြုကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ တရားခွင့်တွင် သက်သေခံတင်သွင်းရန် ရည်ရွယ်သည့် စာရွက်စာတမ်းများအား ထပ်မံပြသရန်၊ တင်ပြရန် မလိုအပ်တော့ကြောင်း၊ ခွင့်လည်း မပြုကြောင်း၊ ထို့အပြင် စစ်ဆေးကြားနာမှုကာလ၌ တရားလို/လျှောက်ထားသူ၊ တရားပြိုင်/လျှောက်ထားခံရသူနှင့်

နှစ်ဖက်သက်သေများကိုသာ သက်သေခံချက်များ ရယူရပြီး အခြားကိစ္စဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုကြောင်း ပြသရှင်းလင်းဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။

၆၂။ ထိုကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မြန်မာကိုယ်စားလှယ်များမှ ဆွေးနွေးမေးမြန်းမှုများ ပြုခဲ့ရာ မြန်မာနိုင်ငံ တရားမ ကျင့်ထုံးဥပဒေတွင် အဆိုအချေများ စုံလင်သည့် အခါ တရားရုံးက ငြင်းချက်ထုတ်ရကြောင်း၊ ထို့နောက် တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေအမိန့် ၁၃၊ နည်း ၁ အရ နှစ်ဖက်အမှုသည်တို့မှ မိမိတို့အားကိုးအားထားပြုသည့် သက်သေခံတင်သွင်းရန် ရည်ရွယ်သော စာရွက်စာတမ်းများ စာရင်းကို တင်ပြကြရကြောင်း၊ ထိုစာရွက်စာတမ်းများတွင် မပါသည်များကို နှစ်ဖက်အမှုသည်နှင့် သက်သေများ စစ်ဆေးသည့်အခါ သက်သေခံချက်အဖြစ် တင်သွင်းခွင့် မရတော့ကြောင်း၊ သို့သော် အမိန့် ၁၃၊ နည်း ၁ အရ တင်သွင်းသည့်အခါ စာရွက်စာတမ်းများ တစ်ခုကို အဘယ်ကြောင့် ထိုသို့တင်သွင်းခြင်း မပြုနိုင်သည့်အကြောင်းအား လုံလောက်၍ ခိုင်လုံစွာ ပြသနိုင်သည့်အခါ တရားရုံးက ကျေနပ်လျှင် အမိန့် ၁၃၊ နည်း ၂ အရ နောက်ထပ် ထိုစာရွက်စာတမ်းအသစ်ကို သက်သေခံအဖြစ် တင်သွင်းနိုင်ကြောင်း၊ ထိုအခါ အမှုစစ်ဆေးကြားနားစဉ် စာရွက်စာတမ်းအသစ် လက်ခံရသည့်ကိစ္စ ပေါ်ပေါက်နိုင်ကြောင်း၊ ထိုကိစ္စ မည်သို့ ဆောင်ရွက်သည်ကို သိလိုကြောင်း၊ ထိုမှတစ်ဖန် အမှု စစ်ဆေးကြားနာသည့်ကာလ (Hearing Period) တွင် ဥပမာ- တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေ အမိန့် ၃၉၊ နည်း ၁ ကဲ့သို့သော ယာယီတားဝရမ်း ထုတ်ပေးစေလိုမှု၊ အမိန့် ၂၂ ကဲ့သို့သော အမှုသည်ကွယ်လွန်၍ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ် ထည့်သွင်းမှု၊ အမိန့် ၂၃ ကဲ့သို့သော အမှု

ရပ်သိမ်းမှုစသည့် ကြားဖြတ်လျှောက်ထားမှုများ ပေါ်ပေါက်လာနိုင်ကြောင်း၊ ထိုကဲ့သို့ အမှုကြားနာသည့် တရားသူကြီးက ကြားဖြတ်ဆောင်ရွက်မှု ရှိ၊ မရှိ သိလိုကြောင်းနှင့် အခြား ကျင့်ထုံးဆိုင်ရာကိစ္စတစ်ရပ်တို့အား တစ်ခုပြီးမှ တစ်ခု မေးမြန်းဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။

၆၃။ ထိုအခါ ထိုခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးသည် ယင်းမေးမြန်းသော ကိစ္စရပ်တစ်ခုချင်းအပေါ် အဆိုပါအမှု ကြားနာသည့်အဆင့်တွင် ထိုကြားနာသည့် တရားသူကြီးက ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း၊ အမှုကြားနာမှုတရားခွင့်တွင် ထိုကဲ့သို့ စာရွက်စာတမ်း ထပ်မံတင်သွင်းမှုအဖြစ် ဖြစ်ပေါ်နိုင်ကြောင်း၊ အလားတူပင် ထိုစာရွက်စာတမ်းကို ကွန်ပျူတာတွင် မှတ်တမ်းတင်သွင်းပြီး လက်ခံနိုင်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဆိုခဲ့သည့် ကြားဖြတ်လျှောက်ထားမှုများကိုလည်း အမှုစစ်ဆေးသည့် တရားသူကြီးက နှစ်ဖက်အမှုသည်များ၊ သက်သေများ စစ်ဆေးစဉ်ကာလအတွင်း ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ကြောင်း ရှင်းလင်းဆွေးနွေးကာ မြန်မာသင်တန်းသား ကိုယ်စားလှယ်များအား တရားမကျင့်ထုံးကျွမ်းကျင်သူများဖြစ်သည်ဟု မှတ်ချက်ပြုပြောကြားခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံမှ ကိုယ်စားလှယ်များက မိမိတို့မှာ ပညာရပ်ပိုင်း၌ မိမိတို့နိုင်ငံတွင် အစပျိုးအဆင့်ရှိသူများ (Beginners) သာဖြစ်ကြောင်း ပြန်လည်ပြောဆိုတင်ပြခဲ့ပါသည်။

၆၄။ အချို့သော တရားသူကြီးများအပါအဝင်၊ အထူးသဖြင့် ရှေ့နေအသင်းဖြစ်သော ဥပဒေအသင်း (Law Society of Singapore) မှ မိမိတို့နိုင်ငံ၏မိသားစု တရားရုံးအခြေအနေ မေးမြန်းခြင်း၊ အချင်းချင်း ဆွေးနွေးခြင်း ပြုစဉ်

အခါများတွင် မိမိတို့မြန်မာနိုင်ငံ၌ ရိုးရိုးတရားမမှုများသာ အများဆုံးဖြစ်ပွားပြီး မိသားစု မှုခင်းများမှာ နည်းပါးကြောင်း၊ လင်မယားကိစ္စရပ်များတွင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ ဟောကြားသွန်သင်မှုအရ လင့်ဝတ္တရားငါးပါးနှင့် မယားဝတ္တရားငါးပါးရှိရာ၊ ၎င်းတို့ကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ကြသူ မြန်မာနိုင်ငံသားများသည် ထောက်ပံ့မှု မပြုဘဲနေသည့်ကိစ္စနှင့် ကွာရှင်းမှုပြုရန်ကိစ္စတို့ ဖြစ်ပွားရန် နည်းပါးကြောင်း၊ ထိုကဲ့သို့ ဖြစ်ပွားသည့် မှုခင်းများလည်း နည်းပါးကြောင်း၊ အမွေကိစ္စတွင် သားချင်းတစ်စု စီမံမှု (Family Arrangement or Family Settlement) ဟုခေါ်သော အမွေရှင်၏ ပစ္စည်းကို အမွေရှင်မသေမီဖြစ်စေ၊ သေပြီးနောက်မှဖြစ်စေ မိသားစုအတွင်း မိမိတို့ကိုယ်ပိုင် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းကြပြီး ကိုယ်ပိုင်ခွဲဝေစီမံမှုပြုနိုင်ခြင်းကို ရှေးမြန်မာ တရားဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့စဉ်ကတည်းက ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ပြုခဲ့ကြောင်း၊ ဤနည်းအရ စီမံခန့်ခွဲမှုပြုကြသဖြင့် အမွေမှုခင်းများရှိသော်လည်း နည်းပါးကြောင်း၊ ဆွေမျိုးသားချင်းအကြား၊ မိသားစုဝင်အကြား မိမိတို့ကိုယ်ကို မထိန်းသိမ်းနိုင်လောက်အောင် အငြင်းပွားမှုနှင့် ခိုက်ရန် ဒေါသဖြစ်မှုဖြစ်ပေါ်မှသာ တရားရုံးတွင် အမွေအုပ်ထိန်းလိုမှု၊ အမွေခွဲဝေပေးစေလိုမှု၊ အမွေဆက်ခံလိုမှုများ ဖြစ်ပွားရကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် လောလောဆယ်၌ မြန်မာနိုင်ငံတွင် သီးခြားမိသားစုတရားရုံး ထူထောင်ရန် မလိုသေးကြောင်း၊ ရိုးရိုးတရားမရုံးကသာ ထိုအမှုများကို စစ်ဆေးရကြောင်း ရှင်းလင်းပြောဆို ဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။

၆၅။ ရှေ့နေအသင်းတွင် ဆွေးနွေးခဲ့စဉ်က မြန်မာနိုင်ငံတွင် အထက်တန်းရှေ့နေနှင့် တရားရုံးချုပ် ရှေ့နေနှစ်မျိုးရှိရာ၊ ၎င်းအဆင့်ရရှိရေး လိုအပ်

ချက်များကို ရှင်းလင်းတင်ပြပြီး၊ ထိုသို့အဆင့်ခွဲခြားမှု စင်ကာပူနိုင်ငံတွင် ရှိ၊ မရှိ မေးမြန်းခဲ့ပါသည်။ ထို့အခါ ရှေ့နေအသင်းမှ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူက စင်ကာပူနိုင်ငံတွင် ဥပဒေဘွဲ့တစ်ခုခု ရရှိပြီးပါက လက်တွေ့အလုပ်သင်အဖြစ် လုပ်သက်ရင့် ရှေ့နေကြီးများထဲတွင် တရားရုံးများနှင့် ရှေ့နေရုံးခန်းများ၌ တစ်နှစ် လိုက်ပါဆောင်ရွက်ရကြောင်း၊ ထို့နောက် ရှေ့နေဖြစ်ဝင်ခွင့် စာမေးပွဲဖြေဆိုရပြီး အောင်မြင်မှသာ ရှေ့နေအဖြစ် လိုက်ပါခွင့်ပြုရကြောင်း၊ ပထမသုံးနှစ်တွင် လက်အောက်ခံတရားရုံးများ၌သာ လိုက်ပါဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိပြီး သုံးနှစ်ကျော်လွန်ပါက တရားရုံးချုပ်အထိ အမှုလိုက်ပါဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိကြောင်း၊ ရှေ့နေဖြစ်ပြီးသူများသာ တရားသူကြီးနှင့် အစိုးရရှေ့နေဝင်ခွင့် စာမေးပွဲ ဖြေဆိုခွင့်ရှိကြောင်း၊ ရှေ့နေအဆင့်အတန်း ခွဲခြားမှုမရှိကြောင်း၊ စင်ကာပူနိုင်ငံရှိ ရှေ့နေတိုင်း စင်ကာပူနိုင်ငံဥပဒေ အသင်းသို့ ဝင်ရကြောင်း ဖြေကြားဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။

၆၆။ လက်အောက်ခံတရားရုံးများ၏ အကြီးအကဲဖြစ်သူ ခရိုင်တရားသူကြီး အကြီးအကဲရစ်ချတ်မိုက်နပ်စ်နှင့် သင်တန်း၏နောက်ဆုံးနေ့တွင် သင်တန်းသားကိုယ်စားလှယ်များအား တစ်နိုင်ငံချင်းအလိုက် တွေ့ဆုံမေးမြန်း ဆွေးနွေးခြင်း ပြုခဲ့ရာ စင်ကာပူနိုင်ငံ၏ တရားစီရင်ရေးအခြေအနေအပေါ် မည်သို့ရှုမြင်ကြောင်း မေးမြန်းခဲ့ရာ မြန်မာသင်တန်းသား ကိုယ်စားလှယ်များမှ စင်ကာပူနိုင်ငံတွင် တရားစီရင်ရေးနယ်ပယ်၌ တရားစီရင်ရေး လွယ်ကူချောမွေ့

စေရေးအတွက် အထူးသဖြင့် ပစ္စည်းအသုံးအဆောင်ပိုင်း၌ များစွာခေတ်မီတိုးတက်မှု ရှိပါကြောင်း၊ ယင်းတို့သည် မိမိတို့အတုယူဖွယ်များဖြစ်ရကြောင်း၊ မိမိတို့နိုင်ငံ၌ စီးပွားရေးအရ ထိုပစ္စည်းပစ္စယများ အပြည့်အဝ တပ်ဆင် အသုံးပြုနိုင်ခြင်း မရှိသေး၍ ထိုသို့မဖော်ဆောင်နိုင်သေးခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း၊ မိမိတို့နိုင်ငံ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာပါက နည်းနာနိဿယပိုင်း၌ အတိုးအကားပြုရန် အချက်များ များစွာရရှိစေခဲ့ပါကြောင်း တင်ပြခဲ့ပါသည်။ ရစ်ချတ်မိုက်နပ်စ်မှ ပန်းတိုင်တစ်ခု၊ အပေါ်ထပ်တစ်ခုသို့ တက်လှမ်းရန်မှာ ပထမဆုံး အတွေးအခေါ် အသိအမြင် (Idea) ရရှိရေးသည် အစဦးဖြစ်ကြောင်း၊ တစ်စုံတစ်ရာသောအဆင့် ရရှိရန် ပထမခြေလှမ်း စတင်လှမ်းမှသာဖြစ်မည်ဖြစ်ပါကြောင်း၊ ယခုသင်တန်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံမှ သင်တန်းသားများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုများ၊ ပါဝင်ဆွေးနွေးမှုများကို မိမိတို့ ကျေးဇူးတင်အထူး အားရကျေနပ်မှု ဖြစ်ရပါကြောင်း ပြန်လည်ဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။

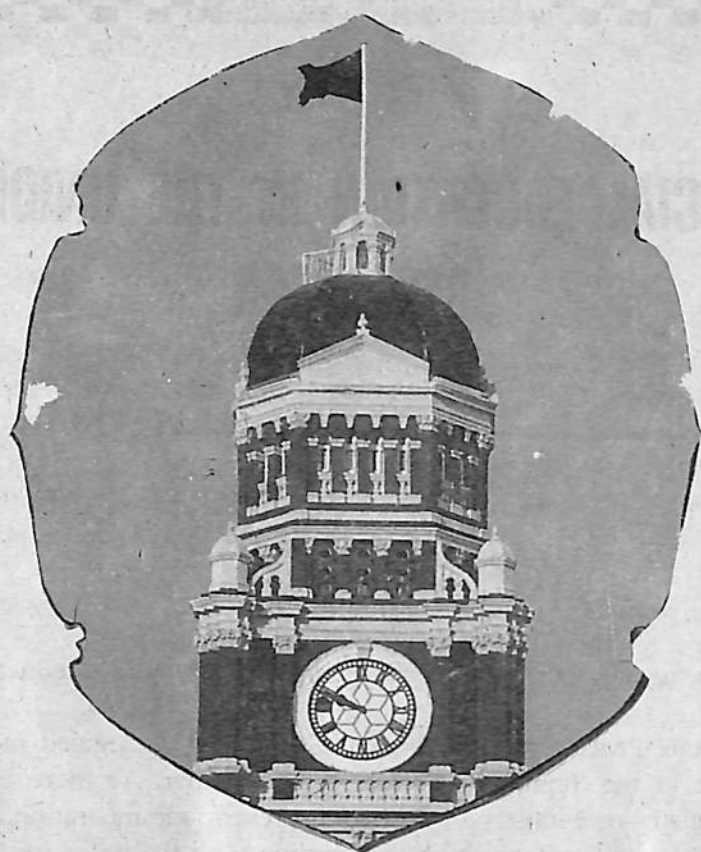
နိဂုံး

၆၇။ အထက်ပါ တင်ပြချက်များသည် သင်တန်းတက်ရောက်သူများ၏ တိုတောင်းသည့် သင်တန်းကာလအတွင်း ထိတွေ့သိရှိနားလည်ခဲ့ရသမျှကို လက်လှမ်းမီသမျှ ပြုစုတင်ပြခြင်းသာဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ တင်ပြချက်များတွင် မှားယွင်းချွတ်ချော်မှု တစ်စုံတစ်ရာပါရှိခဲ့ပါက တင်ပြသူများ၏ မှားယွင်းချွတ်ချော်မှုသာ ဖြစ်ပါကြောင်း တင်ပြအစီရင်ခံအပ်ပါသည်။

လေးစားစွာဖြင့်

၁။ ဦးအောင်ဝင်း (ဇ/၁၅၅၈)
 တွဲပက်တိုင်းတရားသူကြီး
 ရန်ကုန်တိုင်းတရားရုံး

၂။ ဦးခင်မောင်ကြီး (ဇ/၂၅၃၁)
 တွဲပက်တိုင်းတရားသူကြီး
 ကော့ကံတိုင်းတရားရုံး

JUDICIAL JOURNAL
ENGLISH SECTION

JUDICIAL EDUCATION IN THE UNION OF MYANMAR

-----U SOE NYUNT

What office, agency or institution is charged with judicial education in your jurisdiction?

1. The State Peace and Development Council had delegated judicial powers of the State to the Supreme Court of the Myanmar. As there is no such as Judicial Ministry or Ministry of Justice at present administration, the Supreme Court has to take all responsibilities regarding with the judiciary. The Attorney General office stands independently apart from the Supreme Court. Jail department and the law enforcement bodies such as Myanmar National Police Force and Bureau of Special Investiagtion are under the supervision of the Home Ministry. So they train their cadres at their own institutions, while the Judges are trained by the Supreme Court.
2. Training and Research Department of the Superme Court takes charge with judicial education. Only Judicial officers are trained to discharge their duties as judges at different level of courts through out Union of Myanmar.
3. In our continuing effort to increase our efficiency and productity, it must always be remembered however that the primary function of the subordinate courts is the administration of justice. In addition to ensuring that cases are dealt with expeditiously, it is at least equally important for us to ensure that

we constantly strive to further improve and enhance the quality of our trial and adjudication processes. In this respect the professionalism and competence of the judicial officers will be upgraded. Workshops and seminars will be held to equip them with the knowledge required to handle the increasingly complex cases which will be dealt with by the Subordinate courts.

4. The training and education for potential judges in Myanmar is carried out by the Judicial Training Institute which is the wing of the Supreme Court.

5. As with the typical common law system, there is no judicial training prior to appointment, although those appointed must attend the judicial training course at the Judicial Training Institute.

6. The Institute undertakes training for those newly appointed judicial officers over a period of three months. As the result of this training, a trainee, having completed the course, is sent to the Central Institute of Public Services where all would-be government servants from all departments have to attend before entering to their respective fields.

7. The judicial education programme is classified in four core areas:-

- (a) Bench Skills;
- (b) Legal Knowledge;
- (c) Judicial Administration;
- (d) Ethics and Conduct.

What does judicial education in your jurisdiction consist in and what are its key components?

8. The judicial Officers Training Institute is situated in Hlaingthayar Township and it has been established in 2002. The Institute has a staff of nine, of whom one is deputy director, two assistant directors and six staff officers. All of them are selected by the Supreme Court.

9. Instructors drawn from the judiciary are judicial officers, and though they retain their positions as judges of directors, deputy directors, they devote their time to the work of the Institute. All instructors confine their teaching to their respective field of specialization; civil, criminal, administration and logistics. The

instructors are individuals with sound practical experience; they are able to emphasize practical aspects of problems.

10. Judicial education is delivered in relation to:

- (a) improving a judges's knowledge of the law;
- (b) improving a judges's skills in judicial administration; and
- (c) contributing to a judge's understanding of the society in which he or she is administering justice.

11. The case for judicial education, if it admits of any variations in its strength, is at its strongest on the appointment of judge. New judges need new knowledge and skills. The confidence of any new judge is bound to be enhanced by the opportunity to learn from those experienced in the art of judging.

12. The objectives which they sought from a judicial orientation programme present then are to:

- (a) develop a judicial perspective through promoting knowledge and understanding of the role of judicial officers in the administration of justice;
- (b) consolidate and develop the skills of judging, and techniques of problem solving;
- (c) promote a judicial disposition relating to the attitudes, values, ethics and conduct appropriate to judicial office;
- (d) encourage and provide an opportunity for participants to review and critically reflect on their judicial experience; and
- (e) provide a framework for collegial interaction and the exchange of experience.

13. The aims and objectives of the Institute are:

- (a) orientation and training of new judges and magistrates;
- (b) in service training and education of judges and magistrate;
- (c) holding of conferences, seminars, workshops and symposium for improvement of the judicial system and quality of judicial work; and
- (d) publishing judicial journals, research papers and reports.

14. In addition to pre-service and in-service training of judicial officers, the

Judicial Officers Training Institute arranges seminars and conferences for Judges to enhance their knowledge and equip them with modern techniques of court administration and court management. Furthermore, seminars are also held on important legal issues and topics of current interest to the society. Special lectures are arranged on specialized technical subjects to equip the judicial officers by enhancing their knowledge and understanding of the law.

15. After the initial training period has been completed, field training begins at the courts. It should be noted that we do not have "moot-court" training in the Institute because the newly appointed judicial officer can familiarize himself with the realities of litigation through his work during the period of field training.

16. During field training at the court each trainee is assigned to a judge of Township court, who tries to impart to the trainee a sense of litigation as seen from judicial point of view. He studies actual records of pending cases before trial and attends trial with the judge. He is enabled thereby to observe the conduct of real trials, not moot-trial through which he can learn how a judge presides at a trial and find facts. This also gives him an opportunity to observe the role of lawyers, and he can observe their skill in conducting the examination of witnesses just as though he himself were a judge. After the trial is over, he obtains a critique of his fact finding from the judge, and then he drafts the judgment, which the judge corrects.

17. After completion of the on-the-job training lasting about one month at township courts in Yangon, where they learned the practical side of the job, the trainees are invested with the power of magistrate of the third class and given position as Deputy Township Judges. Depending on the efficiency and experience of the magistrate concerned, the second class magisterial power was invested after six months. As to original civil jurisdiction, the Deputy Township Judge has a pecuniary jurisdiction to try original civil suit for a maximum value of three hundred thousand kyats.

18. Subsequent training for the appointed through out his career are refresher courses, seminars and workshops etc. conducted by the Supreme Court. The following training courses, refresher courses and on-the-job training courses

have been conducted by the Supreme Court:

- (a) the special advanced judicial officer's refresher course;
- (b) in-service refresher course for Township Judges;
- (c) in-service refresher course for District Judges;
- (d) on-the-job training course of newly recruited judicial officers.

19. The aims and objectives of the In-service refresher courses for the judicial officers are to:

- (a) have correct views and understanding in performing duties;
- (b) become qualified judges at various levels of courts;
- (c) possess good grounding for further promotion;
- (d) perform court administration and case management with effectively;
- (e) be capable of supervising the staff closely.

20. The Institute employs all the standard techniques for imparting training, which include classroom lectures by judge, directors and deputy directors, supplemented by panel discussions, and case studies of important judgments of the studies of important judgments of the superior courts involving issues both pertaining to substantive and procedural laws.

21. Syndicate discussions also form part of the training methodology. It aims at providing an opportunity to the participants to interact and exchange their knowledge and experience with one another, which helps in analyzing and articulation of current juridicial issues. Participants are divided into a number of groups. One of the participants is designated as chairman who prepares a syndicate report with the help of others and the report is presented in a plenary session held at the end of the course.

22. Another method applied by the Supreme Court to increase the education of the judges is to rotate them from one region to another. Myanmar with a population of 51 millions, is made up of 135 indigenous races with diverse customs and cultures. So transferring the judge from one region to another, from the city to the remote places and vice versa has the effect of widening their knowledge and perception of the country thereby making them more broad-minded, compassionate, deliberative, mature and wiser and in short, a better and more learned judges.

23. To control and manage the affairs of the Institute and for successful implementation of the training programme, there is a Training Supervisory Committee headed by the director general and comprising directors of the various branches of the Supreme Court. The responsibilities of the committee are to:

- (a) exercise general supervision over the affairs of the Institute;
- (b) lay down the policy and programme for training and approve course of training;
- (c) evaluate and examine the activities of the Institute.

24. The Institute is fully equipped with classrooms, seminar rooms, library, computer lab and a conference hall, which has a capacity of one hundred seats. Hostel is available for accommodating the guest speakers and the trainee judges. The syllabus prescribed comprises the teaching of law, both substantive and procedural, the art of judgment writing and the teaching of judicial norms and etiquettes. The judges are also taught necessary administrative skills including accounting.

25. Judicial training is a most essential component of the system of administration of justice. The legal system and the system of administration of justice cannot be successfully carried out in the absence of trained judges, having the capacity to conduct judicial proceedings in an effective and efficient manner. There has to be a constant endeavour to improve the pace of delivery and quality of justice through timely changes and improvements in laws and procedures. Furthermore, modern information technology and judicial education programme should be combined to speed up the processes and to enhance the competency of the judges.

-----U SOE NYUNT

The Concept *of* *Jurisdictional* *Immunity*

Summary*

Jurisdictional immunity covers the state, its agencies. For the purpose of jurisdictional immunities what kinds of institutions of State is immune from all judicial processes of courts. This was the absolute approach. Later on, legislations and the decisions of courts developed the restrictive approach to distinguish act of governmental nature to that of commercial nature because of the growing participation in business by the Government

* Tin May, Htun, Lecturer. Dept. of Law, University of Yangon.

and the application of absolute immunity without restriction. This is the current approach to jurisdictional immunity. Many countries have adopted it because in practice it needs to provide remedy for aggrieved individuals while at the same time encouraging growth of trade and commerce. Jurisdictional immunity can be waived by the State entitled to its protection. The structure of this paper is as follows: Part 1: introduction, Part 2: the definition of 'State', Part 3: absolute jurisdictional immunity doctrine, Part 4: restrictive jurisdictional immunity doctrine, Part 5: waiver of immunity, and Part 6: is the conclusion.

1. Introduction

In a world of expanding international trade, the problems of jurisdictional immunity or sovereign immunity or State immunity arise quite frequently. Jurisdictional or sovereign or State immunity means the same thing and they are used interchangeably. Throughout history, foreign

sovereigns have enjoyed varying degrees of immunity in courts around the world. In general, this immunity has been restricted to sovereigns acting in a public, rather than private, capacity. Sovereign immunity has traditionally been granted under two theories: "absolute" and "restrictive." While primarily adopting the "absolute" theory of sovereign immunity, States gradually moved toward the "restrictive" theory foreign sovereigns were not entitled to any immunities for their private and commercial activities.

'Jurisdictional immunity' means the acts of a Sovereign or a State that are immune. Jurisdictional immunity is a concept whereby one State is disallowed to exercise jurisdiction over another State without that State's approval. It is a principle of international law. The law on state immunity was initially based on the absolute principle and was a well-established rule in international law. However, this rule created complications¹ because it was

¹ V.H. Houtte., *The Law of International Trade*. Sweet and Maxwell: London, 1995, p. 33.

difficult to distinguish clearly between agents of the state that are not immune and state agencies. "Immunity is the right to do something that other persons have no right to do."² Jurisdictional immunity is a concept that is confined to State alone. It also extends to the State acting in his/her public capacity and any other department of its government.³ As Lord Atkin observed:⁴ the courts of a country will not impede a foreign sovereign, that is, they will not by their process make him against his will a party to legal proceedings, whether the proceedings involve process against his person or seek to recover from him specific property or damages.

The concept of jurisdictional immunity has been in existence since governments first began engaging in commercial activities

or since governments became partners in any trading company. Pursuant to the principle *par in parem non habet imperium*, one State cannot exercise authority over another because all States are sovereign equals, and the extension of this principle to modern times grants sovereign entities immunity from civil suit in the courts of other States. Immunity may be granted from judicial process and/or execution, meaning that although a foreign state may submit to a local jurisdiction on the merits of a case, it may be immune from the execution of the judgment against it unless it submits further.⁵ Usually, State immunity becomes an issue when a foreign governmental entity is a defendant in a civil action, or when an action is brought *in rem* against property in which a foreign sovereign has an interest.⁶ State

² F Przetacznik, Protection of Officials of Sovereign States according to International Law. Martinus Nijhoff Publishers: London, (1983). p. 1.

³ Dicey & Morris. *The conflicts of Law*. Sweet and Maxwell: London. (1993) vl. 243.

⁴ The Cristina [1938] AC 485 at 490.

⁵ Hugh M Kindred Et Al., International Law: *Chiefly As Interpreted And Applied In Canada* 280 (5th ed. 1993) (Canada : Emond Montgomery).

⁶ Daniel J. Michalchuk., "Filling a Legal Vacuum: The Form and Content of Russia's Future State Immunity Law Suggestions for Legislative Reform". 32 Law & Pol'y Int'l Bus. 487. p. 490 (2001).

immunity may extend beyond the State itself, broadly applying to the government and all its organs, the leader of the government and other ministers with respect to their official acts, public organizations operating as governmental organs, and state-owned property.⁷ Firstly, immunity must remain the rule with respect to the legislative acts of a foreign State. This would include, for instance, immunity of a foreign State in respect of nationalization of property of aliens by virtue of a general Statute or degree even if considered to be contrary to international law.

Secondly, there must be immunity from jurisdiction in respect of the executive and administrative acts of the dues or wrongful imprisonment or, generally, denial of justice. In particular no action should lie with regard to torts committed by foreign States and their organs in their own territory. There must be left either to judicial remedies within that foreign State or to appropriate

diplomatic action in accordance with the accepted practice of diplomatic protection of citizens abroad.

Thirdly, the principle of immunity must continue with respect to contracts made with or by the foreign State excepts contracts which have been concluded in the United Kingdom

or which, though conclude abroad which would cause an English court to apply to them rules of English law by virtue of rules of private international law.

Fourthly, no action should lie or execution be levied against a foreign State contrary to the accepted international law in the matter of diplomatic immunities. Neither should a man-of-war or a vessel assimilated thereto, an aircraft forming part of the armed forces of a foreign State be subject to an action in *rem*, seizure, or arrest.⁸

Guidelines is indispensable for the courts to determine whether parties are subject to immunity, thereby "protecting the rights of

⁷ Kindred Et Al., *supra* note 5, p. 283.

⁸ Lauterpacht, H., "The Problem of Jurisdictional Immunities of Foreign States, The British Year Book of International Law", 1951. pp. 239-240.

both foreign states and litigants in courts."

At the early stage of the International Law Commission's work in this field, an increasing number of States was moving towards the restrictive theory while there was still a certain number of States which gave absolute immunity to foreign States. Therefore, the Commission had difficulties in finding a compromise between these two approaches. However, the Commission finally decided to draft the articles in accordance with the restrictive approach.

Foreign sovereigns today include all of the officials of a government. For the purpose of jurisdictional immunities what kinds of institutions of State are entitled to immunity is essential to identify clearly, the definition of 'State' is notably needed. A proper jurisdictional analysis begins with the "foreign state"

definition.

2. The Definition of "State"

The definition of 'State' derives from international law.⁹ At the same time in international law there is no generally accepted and satisfactory modern legal definition of statehood.¹⁰ Under the absolute approach to state immunity, the identity of the foreign party is the first and only step in determining whether immunity should be granted.¹¹ The importance of defining what entities are to be considered part of the State is, however, equally important under the restrictive approach. Often, a State will act through a State-owned enterprise or department rather than in its own name in a commercial transaction.¹² This is mainly common in today's global market

⁹ The Charkieh (1873) 4 LRA & E, 59, 77-84 and *Marine Steel Ltd v Government of the Marshall Islands* [1981] 2 NZLR 1,6-8.

¹⁰ James Crawford, *The Creation of States in International Law* (Clarendon Press, Oxford, 1979) 31.

¹¹ James Crawford, "International Law and Foreign Sovereigns: Distinguishing Immune Transactions", 54 BR. Y.B. INT'L. 75, 79 (1983).

¹² CHRISTOPH H. SCHREUER, STATE IMMUNITY: SOME RECENT DEVELOPMENTS 92 (1988).

where State-owned corporations, or development entities often contract directly with foreign companies that might not be conscious that they are doing business with a foreign government. The confusion has only been compounded with respect to former socialist States where privatization efforts may be incomplete, and State enterprises continue to play an important role in the economy. Indeed, the definition of "State" has also been a controversial issue for the ILC as well as other countries.

In determining whether an entity is a separate legal person, reference has been made to the need for an assessment of the core function of the entity and whether or not it is an integral part of a State's political structure or whether its structure and function was predominantly commercial. Entities closely bound up with the structure of the State,

such as armed forces, tend to be regarded as the State itself rather than as a separate agency or instrumentality of the State.¹³ An entity created by a number of States to perform certain international functions has been held to have the same status as an agency or instrumentality of a foreign State performing the same functions.¹⁴

A review of various jurisdictions reveals that the particular method by which a jurisdiction defines "State" will usually engage the consideration of an entity's structure, function, or a combination of the two. Under the absolute theory of immunity, a structuralist approach is usually taken, where national courts examine only an entity's legal personality and ability to act separately from the State. Under the restrictive approach, structure is less important, as the commercial activities of even

¹³ *Transaero Inc. v. La Fuerza Aerea Boliviana*, United States, Court of Appeals, District of Columbia Circuit, 19 July 1994, (ILR 107, p. 308).

¹⁴ *EAL (Delaware) Corp., Electra Aviation Inc. et al. v. European Organization for the safety of Air Navigation and English Civil Aviation Authority*, United States, District Court of Delaware, 3 August 1994, (ILR 107, p. 318).

those agencies controlled by the State will not be afforded immunity if the transaction under consideration is characterized as a commercial act.¹⁵ Accordingly, national courts adhering to the restrictive approach look more to the general function of an entity or the particular transaction at issue. Despite the current predominance of the restrictive approach, many jurisdictions continue look to the structure of an entity, either alone or in combination with function, to determine whether it is to be afforded immunity, while others have selected to look only to function.¹⁶

2.1 Structure v. Function

In looking to the structure of an entity, to determine whether it is

a State entity national courts may use various tests such as the entity's "legal independence from its sovereign," or whether the majority of its shares are owned by the State.¹⁷ At present, both the U.S. and German courts have adopted the structuralist approach, but in different ways. German courts have relied exclusively upon an entity's legal status. As a result, they have consistently rejected any claim of immunity by entities that are juridically separate from the foreign government.¹⁸ For example, in one of a series of cases involving the National Iranian Oil Company, the *Oberlandesgericht* in Frankfurt held categorically that "commercial undertakings of a foreign state which have been endorsed with their own independent legal personality do not enjoy any

¹⁵ *Id.* at 95.

¹⁶ Daniel J. Michalchuk, *supra* note 6, p. 506.

¹⁷ International Law Commission, Draft Articles of Jurisdictional Immunities of States and Their Property, United Nations, Report of the Ad Hoc Committee on Jurisdictional Immunities of States and Their Property, 4-15 February 2002, General Assembly, Official Records, Fifty-seventh Session, Supplement No. 22 (A/57/22), Article 1 (a), hereinafter Draft Articles or ILC Draft Articles.

¹⁸ Joseph W. Dellapenna, Foreign State Immunity in Europe, 5 N. Y. INT'L. REV. 51, 59 (1992).

immunity."¹⁹

The U.S. statute appears structuralist and in-line with the German approach, but actually relies upon the definition of "commercial activity" in a subsequent provision to bring a functional element to the analysis. The U.S. statute provides a very broad, structural definition of "foreign state": a political subdivision of a foreign state; or an agency or instrumentality of a foreign state, the latter being defined as an entity: (1) which is a separate legal person, corporate or otherwise, and (2) which is an organ of a foreign state or political subdivision thereof, or a majority of whose shares or other ownership interest is owned by a foreign state or political subdivision thereof, and (3) which is neither a citizen of a State of the United States as defined in section 1332(c) and (d) of this title, nor

created under the laws of any third country.²⁰

To interpret and apply this provision, U.S. courts have formulated a "legal characteristics test,"²¹ under which they examine structural factors such as whether the foreign State actively supervises the entity, has hired and paid its employees, or is treated as part of the government in the laws of the foreign State. A functional element has also been included: whether the institution claiming immunity was created by a foreign State for a national purpose.²² On the whole, however, the U.S. approach has defined "State" broadly, first using structuralist criteria, and then relying upon the definition of "commercial activity" to grant or deny immunity.

Conversely, France has preferred a purely functional approach to

¹⁹ Daniel J. Michalchuk., *supra* note 6, p. 506.

²⁰ Foreign Sovereign Immunities Act of 1976, 28 U.S.C. § 1603 (1994).

²¹ Michael A. Tessitore, *Immunity and the Foreign Sovereign: An Introduction to the Foreign Sovereign Immunities Act*, 73 FLA. BUS. J. 48, 50 (Nov. 1999).

²² *Southern Seafood Co. v. Holt Cargo Sys., Inc.*, 1997 WL 539763, at 4.

defining "State." In a 1984 case, *Red Nacional de Ferrocarriles Espanoles v. Mrs. Cavaille*, a French court held that immunity is based upon the nature of the activity, rather than an entity's structure.²³ The recent case of *Office for Cereals of Tunisia v. Societe Bec Freres* confirmed that, in France, supervision and control by a State over a body is "not sufficient to require that body to be considered as an emanation of the State."²⁴ Successive French courts have consistently concurred with this opinion. In *Ministry for Economic and Financial Affairs of the Islamic Republic of Iran v. Societe Framatome and Others*, the French Court of Cassation confirmed that the Iranian Atomic Energy Organization was "functionally indistinguishable" from the Iranian State, which entitled it to

claim immunity in a contractual dispute with a French Company.²⁵ Similarly, *Euroequipement S.A. v. Centre Europeen de la Caisse de stabilisation et de Soutien des productions agricoles de la Cote d'Ivoire* and *Another*, the French Tribunal d'Instance of Pairs held that the amount of government control exercised over the State Corporation of the Ivory Coast, which had rented property in Pairs, was irrelevant when considering the nature of the activity under question (leasing property). This was true despite the fact that the President of the State Corporation had been nominated by Government decree.²⁶

The majority of civil and common law jurisdictions look to both structure and function to

²³ *Red Nacional de Ferrocarriles Espanoles v. Mrs. Cavaille*, 65 I.L.R. 41, 41 (CA Montpellier 1968) (Fr. 1984).

²⁴ *Office for Cereals of Tunisia v. Societe Bec Freres*, 113 I.L.R. 485, 486 (Cass. le civ. 1995) (Fr.).

²⁵ *Ministry for Econ. & Fin. Affairs of the Islamic Republic of Iran v. Societe Framatome and Others*, 113 I.L.R. 453, 454 (Cass. le civ. 1990) (Fr.).

²⁶ *Euroequipement S.A. v. Centre Europeen de la Caisse de Stabilisation et de Soutien des Productions Agricoles de la Cote d'Ivoire*, 89 I.L.R. 37, 38-39 (T.P.I. Paris 1991) (Fr.).

determine whether an entity should be considered part of the State, using a two-step analysis that is directly enshrined in law or practice. In the majority of jurisdictions, the structure of an entity is first examined to confirm or refute a presumption that a body is a State entity. If an entity is found to be a State entity in this first step, function is then analyzed to determine whether the transaction or act giving rise to the claim of immunity, or the general functions of the entity itself, are of a public nature.²⁷

The ILC Draft Articles adopt this approach, and define "State" as: (i) the State and its various organs of government; (ii) constituent units of a federal State and political subdivisions of the State, which are entitled to perform acts in the exercise of governmental authority, provided that it was

established that such entities were acting in that capacity; (iii) agencies or instrumentalities of the State and other entities, to the extent that they are entitled to perform acts in the exercise of the governmental authority of the State; (iv) representatives of the State acting in that capacity.²⁸

Most national legal systems have also chosen a similar dual approach. In the British case of *Trendex Trading Corp. v. Central Bank of Nigeria*, Lord Denning, M.R. discussed how the Court might discern whether a body was an "alter ego or organ" of the government: I confess that I can think of no satisfactory test except that of looking to the functions and control of the organization. I do not think that it should depend on the foreign law alone. I would look to all the evidence to see

²⁷ SCHREURER, *supra* note 14. at 95.

²⁸ Report of the International Law Commission, (1999)- Annex. Article 2(1).

whether the organization was under government control and exercised governmental functions.²⁹ In that case, the English Court of Appeal held that the Central Bank of Nigeria was not entitled to immunity as it was a distinct legal personality from the Nigerian Government, and exercised commercial functions.³⁰

It is not astonishing that the State Immunity Act in the United Kingdom specifically mandates a two-stage structure and function test to determine whether a body should be afforded immunity. First, the "separate entity" test is applied, creating a presumption that an entity will be defined as a State if it is:

- (a) the sovereign or other head of that State in his public capacity;
- (b) the government of that State;
- (c) any department of that gov-

ernment, but not to any entity . . . which is distinct from the executive organs of the government of the State and capable of suing or being sued.³¹ In this way, the U.K. Act confers greater immunities than the U.S. statute, as it applies fully to entities that are capable of being sued, but are not separate from the government.³²

Although legal personality and therefore structure is important, the U.K. Parliament intended that it would not be sufficient without the consideration of the body's functions.³³ Once a body is established as a separate entity, it can gain immunity only if "(a) the proceedings relate to anything done by it in the exercise of sovereign authority; and (b) if it had been a State it would have been immune . . ." This latter provision indicates that a separate entity will only gain immunity if

²⁹ *Trendtex Trading Corp. v. Central Bank of Nigeria*, 1 Q.B. 529, 560 (1977).

³⁰ *Ibid.*

³¹ State Immunity Act (U.K.), § 14(1).

³² JEWEIT, ML and MOLOT, HL. 'State Immunity Act - Basic Principles' (1983) 61 Canadian Bar Review, p. 110.

³³ CHARLES J. LEWIS, *STATE AND DIPLOMATIC IMMUNITY* 1 (3d ed. 1990).

it was engaged in a public act as the sovereign's agent. For example, in *Re Rafidain Bank*, the English High Court held that two Iraqi enterprises were not entitled to claim state immunity regardless of their ownership by the Government of Iraq, as they were established and functioned as "commercial enterprises."³⁴

As in the United Kingdom, both the structure and function elements are included in the Canadian statute. "Foreign state" is defined in section 2 of the State Immunity Act as:

(a) any sovereign or other head of the foreign state or of any political subdivision of the foreign state *while acting as such in a public capacity*, (b) any government of the foreign state or of any political subdivision of the foreign state, including any of its departments, and any agency of the foreign state, and (c) any

political subdivision of the foreign state.³⁵

Under Canadian law, an alter ego of the foreign government, which has no legal existence of its own, cannot be sued in Canadian Courts. As indicated by the language of the statute, however, Canadian Courts must also look to the nature of the entity's functions.³⁶ Finally, as one of the only civil law representatives, Italian Courts have also denied immunity to entities that have had separate legal personalities from their States but have not been exercising a public function.³⁷

In assessing, it should be noted that the significance of the problem of which bodies are entitled to foreign state immunity has been considerably reduced by the move to restrictive immunity. When absolute immunity was the rule, a decision that the body

³⁴ *Re Rafidain Bank*, 101 I.L.R. 332, 336 (Ch. 1991).

³⁵ State Immunity Act (Can.), § 2.

³⁶ Materials on Jurisdictional Immunities of States and Their Property, UN Legislative Series, p. 221-249.

³⁷ *Mallaval v. French Ministry of Foreign Affairs*, 65 I.L.R. 303, 303 (Examining Magistrate of Rome 1974) (Italy) and citing Daniel J. Michalchuk, "Filling a Legal Vacuum: The Form and Content of Russia's Future State Immunity Law Suggestions for Legislative Reform", 32 Law & Pol'y Int'l Bus. 487, p. 490 (2001).

was entitled to foreign state immunity was determinative of the litigation. Under restrictive immunity such a decision merely leads to the further question whether, had the disputed act been done by the foreign state itself, immunity would have been available. There are two scopes of jurisdictional immunity: absolute jurisdictional immunity and restrictive jurisdictional immunity.

3. Absolute Jurisdictional Immunity Doctrine

In 1812, the United States adopted the absolute approach of sovereign immunity in *Schooner Exchange v. McFaddon*.³⁸ one of the landmark authorities of the concept of State immunity. In *Schooner Exchange*, two American citizens filed an action to recover a French warship docked in Philadelphia, claiming that Napoleon had seized the schooner

from them and converted it into a French naval vessel. In a decision that would guide U.S. courts for the next 144 years, the Supreme Court held that a foreign sovereign would be granted absolute immunity when named a defendant in U.S. cases concerning the sovereign's public activities. The Court, however, left open the question whether sovereigns would be immune for their private activities. Chief Justice Marshall developed a theory of foreign sovereign immunity based on notions of international comity.³⁹

For a century after the *Schooner* decision, absolute immunity was applied only to military vessels of foreign states.⁴⁰ In 1926, however, the Supreme Court applied the principles of absolute sovereign immunity to commercial vessels owned by foreign sovereigns in *Berizzi Bros. Co. v. Steamship Pesaro*.⁴¹ The Court's rationale was that operation of a

³⁸ 11 U.S. (7 Cranch) 116, 146-47 (1812).

³⁹ Ibid.

⁴⁰ *The Schooner Exchange* decision only applied sovereign immunity to military vessels.

⁴¹ 271 U.S. 562, 576 (1926).

commercial vessel by a foreign sovereign was a public activity. In operating a commercial vessel, the foreign government was seeking to promote the economic advancement of its nation, thereby performing a government function.

Further modification of the absolute approach of sovereign immunity occurred soon after with a pair of federal decisions establishing that other types of foreign government-owned commercial entities were subject to legal proceedings. In 1927, a district court held in *Coale v. Societe Co-operative Suisse des Charbons Basle* that a Swiss corporation, created and operated by the Swiss Government to handle the import and distribution of coal in Switzerland, could be sued at law for breach of contract largely because of its separate corporate identity.⁴² The court noted change the fact that the *Societe* was liable for its corporate

obligations. Additionally, the court pointed to the private characteristics of the corporation, such as the eligibility of private Swiss citizens for membership in the corporation and that the distribution of profits mirrored the payment of dividends.

Two years later, the same district court revisited this issue in *United States v. Deutsches Kalisyndikat Gesellschaft*, in which the court denied immunity to a French Government-owned corporation involved in the mining and sale of potash.⁴³ The court reasoned that government-owned corporations are not departments of the government, and neither principle nor precedent required immunity to be extended to a foreign corporation merely because its majority shareholder was a foreign state. The court consequently stripped such corporations of any sovereign immunity that might otherwise have been enjoyed by the foreign

⁴² 21 F.2d 180, 181 (S.D.N.Y. 1927).

⁴³ 31 F.2d 199, 202-03 (S.D.N.Y. 1929).

government itself.

The first move by the English courts to expand the absolute rule occurred in relation to actions in rem. This was discussed in the *Philippind Admiral* case. Later, in *Trendtex Trading Co. v Central Bank of Nigeria*⁴⁴ the principle was developed a step further. In that case, Stephenson and Shaw LJJ, were both mindful about the undesirability of extending immunity too far.

The Court's adoption of the absolute theory of sovereign immunity caused some concern that foreign state-operated enterprises would gain an unjust advantage over domestic private companies in the commercial world. The absolute jurisdictional immunity doctrine is not followed anywhere today.

4. Restrictive Jurisdictional Immunity Doctrine

Though the courts followed the absolute approach of sovereign

immunity, in one shape or another, for more than a century after *Schooner Exchange*, the application of immunity became increasingly restricted to cases where the foreign state was engaged in a sovereign activity. An example of this tightening came in 1945 in *Mexico v. Hoffman*, in which the Supreme Court denied immunity to a Mexican Government-owned vessel being operated by a private corporation.⁴⁵ The Court noted that "courts should not so act as to cmbarrass the executive arm in its conduct of foreign affairs." This was the Court's first move away from *Berizzi*. At the same time that U.S. courts were restricting their application of sovereign immunity, the restrictive theory of sovereign immunity was gaining international acceptance.⁴⁶ This trend was particularly noticeable after the close of World War II. The intensive participation of the United States in the reconstruction of Europe

⁴⁴ [1977] 2 WLR 356.

⁴⁵ 324 U.S. 30, 35 (1945).

⁴⁶ RESTATEMENT (THIRD) OF THE FOREIGN RELATIONS LAW OF THE UNITED STATES § 451, (St. Paul, Minn.: American Law Institute Publishers) (1986) [hereinafter FOREIGN RELATIONS LAW].

following the war led to considerable litigation against the United States. In response to suits brought against the United States, its agencies and instrumentalities, the United States in all instances raised the defense of absolute sovereign immunity. However, since many European nations had already adopted the concept of restrictive immunity, the United States' claim of absolute immunity was often rejected.⁴⁷

Shortly thereafter, in 1952, the State Department announced in the "Tate Letter" that the United States would formally adopt the restrictive theory of foreign sovereign immunity. The State Department recognized foreign sovereigns' immunity in suits based on activities of a public nature, but stripped them of immunity in suits arising from their private or commercial activities. As enunciated in Restatement (Third)

of the Foreign Relations Law of the United States.

Under international law, a state or state instrumentality is immune from the jurisdiction of the courts of another state, except with respect to claims arising out of activities of the kind that may be carried on by private persons.

This new approach to foreign sovereign immunity was not without problems. Courts still had to determine which activities of foreign sovereigns were public and which were private. In *Victory Transport v. Comisaria General*,⁴⁸ the confusion in determining which activities of foreign sovereigns were public led the Second Circuit to set out a standard, limiting public activities to five categories.⁴⁹ Today, even after the passage of the FSIA, courts are still trying to determine the difference between a

⁴⁷ European Convention on State Immunity and Additional Protocol Art. 27, reprinted in 11 I.L.M. 470, 480 (1972).

⁴⁸ 336 F.2d 354, 360 (2d Cir. 1964).

⁴⁹ Lalive. *L'immunité de Jurisdiction des Etats et des Organisations Internationales*, 3 RECUIL DES COURS 205, 285-86 (Hague Academy of Int'l Law 1953).

commercial and private activity of a foreign state.⁵⁰

Even after the Tate Letter, the difficulties of successfully litigating a case against a foreign sovereign were not limited to distinguishing between public and private activities of the foreign state. Once plaintiffs successfully got past the sovereign immunity process and received a judgment in their favor, they were confronted by a new obstacle: courts generally still followed the absolute theory of sovereign immunity in the execution of the judgment. The Department of Justice maintained that even if a

foreign state was not immune from suit in a particular case, international law dictated that the property of the foreign sovereign was immune from execution to satisfy a judgment obtained in such an action.⁵¹

After the *Trendtex* case many countries realized that legislation was necessary. Thus the law in this area were placed on statutory footing by many countries. United Kingdom, United States, Australia, South Africa, Pakistan, Singapore and Canada passed legislation to significantly reflect the shift from the absolute theory to a restrictive

⁵⁰ *Saudi Arabia v. Nelson*, 507 U.S. 349 (1993). There is extensive commentary on the commercial activity exception to foreign sovereign immunity. Miguel A. Gonzalez Felix, "The Foreign Sovereign Immunities Act: Fair Play for Foreign States and the Need for Some Procedural Improvements", 8 *HOUSTON J. INT'L* 1 (1985); Caitlin McCormick, "The Commercial Activity Exception to Foreign Sovereign Immunity and the Act of State Doctrine", 16 *LAW & POL'Y INT'L BUS.* 477 (1984); M. Sornarajah, "Problems in Applying the Restrictive Theory of Sovereign Immunity", 31 *INT'L & COMP. L.Q.* 661 (1982); Beverly M. Carl, "Suing Foreign Governments in American Courts: The United States Foreign Sovereign Immunities Act in Practice", 33 *SW.L.J.* 1009 (1979); Comment, "Suing a Foreign Sovereign Government Under the United States Antitrust Laws: The Need for Clarification of the Commercial Activity Exception to the Foreign Sovereign Immunities Act of 1976", 1 *NW.J. INT'L L. BUS.* 657 (1979).

⁵¹ *Weilamann v. Chaes Manhattan Bank*, 192 N.Y.S.2d 469 (1959).

one. As a general principle a State enjoys immunity, it may waive its right to immunity and may treat itself as subject to the jurisdiction.

5. Waiver of Immunity

A waiver of immunity or consent to the exercise of jurisdiction is given solely in regard to activities in which the State acts as individual. Consent is an essential element to waive State immunity. Waiver means the voluntary relinquishment or abandonment, express or implied, of a legal right or advantage. Express waiver is a voluntary and intentional waiver. Implied waiver is a waiver evidenced by a party's decisive, unequivocal conduct reasonably inferring the intent to waive.⁵²

Unlike other jurisdictional limitations, State immunity can be waived by the State entitled to its protection.⁵³ Conceptually, waiver seems simple, but in practice even this simple notion becomes far more complex. Traditionally, three types of actions by sovereign entities have been thought to create some possibility of constituting a waiver of sovereign immunity. The first can be characterized as "litigative" in nature, involving the state's actions with respect to a pending court action, for example, in the bankruptcy cases. The second is contractual, the relinquishment of sovereign immunity as a part of a binding agreement between the State and another party. The third is legislative, where the State, either pursuant to its constitution

⁵² Black's Law Dictionary, 2000, p. 1276.

⁵³ College Sav. Bank v. Florida Prepaid Postsecondary Educ. Expense Bd., 527 U.S. 666, 670 (1999); Seminole Tribe of Fla. v. Florida, 517 U.S. 44, 55 (1996); Atascadero State Hosp. v. Scanlon, 473 U.S. 234, 238 (1985); Gunter v. Atlantic Coast Line R.R. Co., 200 U.S. 273 (1906); Clark v. Barnard, 108 U.S. 436, 447 (1883); In re Jackson, 184 F.3d at 1048; Burlington Motor Carriers Inc. v. Indiana Dep't of Revenue (In re Burlington Motors Holdings Inc.), 242 B.R. 156, 162 (Bankr. D. Del. 1999).

or duly enacted legislation, waives sovereign immunity.⁵⁴

The state has no obligation to waive its immunity with respect to all claims, or even all related claims. It can define the degree of its waiver as broadly or narrowly as it sees fit. If the claim sought to be asserted does not fall within the legislative language, it cannot be brought against the State in any court even though other claims could be asserted in that jurisdiction.

6. Conclusion

As a result, courts should be cautious about the granting of immunity for all activities, whether governmental or commercial, by making the distinction between

those State activities that are public and those that are private. They were labeled in Latin as: *acta jure imperii* and *acta jure gestionis*. The distinction is significant because it draws the line to show the position whereby a state can be treated as a normal litigant and as a sovereign when it exercises power of sovereign. In effect, the restrictive theory provides that a State should have immunity only when it is acting as a State despite being involved in a variety of capacities. Today, the restrictive theory appears to be well founded in many countries that have adopted it because in practice it has the advantage of providing a remedy for aggrieved individuals while at the same time encouraging growth of trade and commerce.

⁵⁴ Bartell, Laura B., "Getting To Waiver- A Legislative Solution To State Sovereign Immunity In Bankruptcy After Seminole Tribe", 2000, 17 Bank. Dev. J. 17, p. 59.

Administration of justice in Myanmar has taken shape since the reign of Myanmar Kings in ancient time. They are practising it as a noble task in the name of judicial power. The then judges, before taking office, have taken the oath to perform their duties without any prejudice in dispensation of justice. Only when just, correct fair decisions are meted out will the court come to win faith and confidence of the public.

To Be a Good Judge

U Ba Han

According to Myanmar Dhammasats, qualities of a Myanmar Judge are adopted as follows:-

- be able to speak gently and mildly when occasion demands;
- speak only what is true or love the truth;
- be able to speak properly and what is meaningful;
- be honest and upright;
- be reliable;
- able to discern craftiness of parties and lawyers;
- possess Sila and Samadhi or high moral character and concentration;
- well-versed in current prevailing laws like Dhammasats, Razastas, and

rule in Civil and Criminal procedures;

- able and competent in passing judicial decisions;
- free from four kinds of Ah-Kati-Le-pas or corruptive practices.

These are the qualities adopted in the concept of Myanmar Judges so that to run judicial administration smoothly.

Judges need to be perenially mindful that judiciary power is conferred by the people for public interest and truth. They should discharge their duties well worthy of public trust and respect so as to keep the pillar of justice firm and upright.

Administration of justice needs to be fair and just. Moreover the judges are under the vow to administer justice without bias. Only if the judges administer justice fairly, justly and wihtout any bias or prejudice people will trust and rely on judicial system. In the administration of justice, personel of judicial bodies must decide the cases correctly in accordance with law. Judges must be always careful not to be influenced by the four elements of prejudices, namely prejudice of desire, prejudice of greed, prejudice of fear and prejudice of delusion of all the prejudices mentioned above the prejudice of greed is loathsome and it is a moral turpitude. The court-room must be clean handed, dignified and solemnized.

It is the bounden duty of the judge that the case before him should be disposed of according to law without any undue delay. Lawyers and prosecution officers are officers of the courts and as such it is their duty to assist the courts in the speedy disposal of the cases.

It has been observed that one of the contributory causes for delay in dispaal of cases is that many cases are being sent up for trial wihtout the witnesses' presence. It has also been noted that the witnesses failed to appear on appointed date or time for hearing. It is the duty of witnesses to attend the court at the appointed time without fail and it amounts to assisting the court in the expeditious disposal of the cases by so attending.

As for the duty of the court, when the hearing of evidence began, the hearing must be continued from day to day until all the witnesses in attendance have been examined.

For smooth and proper administration of justice, it is essential not only for the courts but also police officers, law officers, other law enforcement agencies, attorneys and advocates to discharge their duties righteously. The objects of law are to secure rights of property and person, to protect the weak and oppressed,

to punish offenders and to enforce law and order. The advocates must help the judge in securing these objects and he must discharge his duties without fear or favour.

Especially, judges who have been vested with judicial power of the State are most responsible for ensuring proper administration of justice. Under the new judicial system, speedy and fair trial of the cases is the slogan of the day and the Supreme Court is implementing to dispose the case expeditiously. As far as I know, the Supreme Court has issued rules, procedures and directives as regard to speedy disposal of cases. These rules, procedures and directives should be duly followed and complied with. Especially the Supreme Court has warned the courts throughout the country that there must be no failure to comply strictly with the directives.

To be a good judge, one must make himself free from four prejudices. His decision must be fair and just and without any bias. He decided the cases correctly with clean conscience according to law. He must be honest, impartial and above suspicion.

In addition to that the following qualities should be attained:-

- be industrious;
- be honest;
- be courageous;
- well-versed in current prevailing laws;
- be gentlemen;
- be truthful and upright.

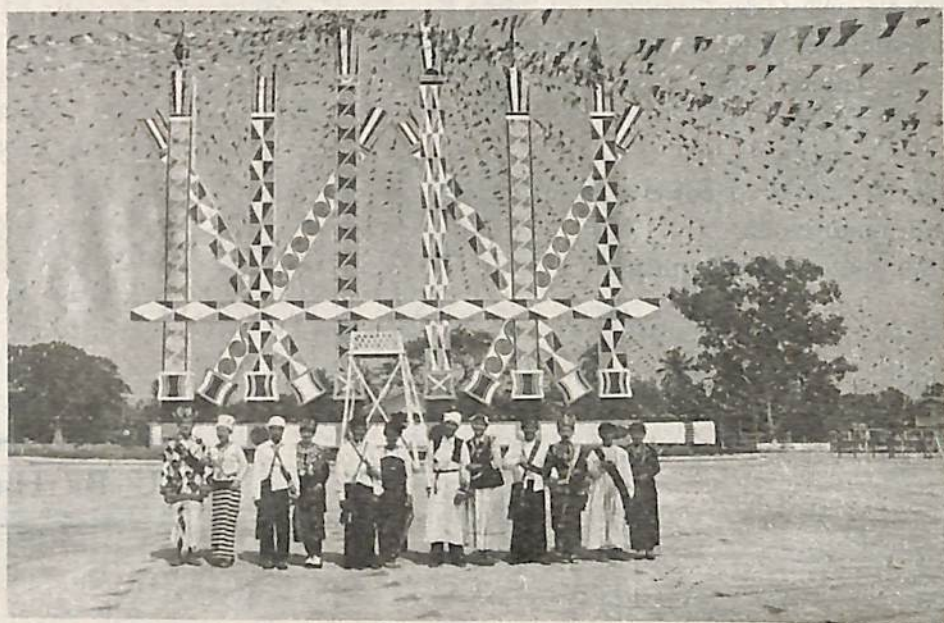
U Ba Han

Kechin Traditions and

ပိဋကတ်တိုက်
မဏိတရားရုံး (မန္တလေးရုံးတိုက်)

CUSTOMARY LAWS. 5

U Min Thu (Advocate)
Myitkyina

Six tribes of Kachin in their respective national costumes posing in front of the newly constructed concrete reinforced Manau columns in Myitkyina.

Dances and Dancing

Kachins never dance for the sake of mere amusement. Anything like a dance or a ball is unknown. Still there are several kinds of dances, and during the cool season there is a considerable amount of dancing done by both men and women. Of course, all dancing is done in oriental fashion and the western hugging set to music is regarded as most indecent and shameful.

All dancing is connected with some religious custom or some event from which the religious element must not be absent. Of these dances the "Manau" is the most conspicuous and characteristic. But as its indulgence involves considerable expenditure, it is usually given only by Duwas (here-ditary chiefs) or wealthy commoners who by special request and privileges are authorized to sacrifice to the nat of prosperity (Madai nat). Ordinary commoners can never give a Manau.

Origin of the Manau Dance

How the Manau dance originated is told as follows:- In the beginning no one knew the dance. Only the sun-nats knew the secret and when they danced they called the birds to participate. The birds accordingly went to the sun-country and learned the dance. Returnign they saw a Banyan tree with ripe fruit. The black bird skipping about said, "Let us eat." Thus when partaking of the fruit, the birds danced the dance of the sun-country. Then imitating the birds, a man Shingra wa Gumja (the all round good man of the central country) and his wife Madai num Hpraw (the white celestial woman) learned the dance and introduced it among men.

The Manau Festival

Usually the prospective host of a Manau festival slaughters a bullock or buffalo and little packets of meat are sent to relatives, friends and neighbours. On the appointed day the guests stream in from all directions in their best clothes and if they can afford it, with small contributions of money or food. On the day before the festival a circular space is cleared in front of the host's house, levelled and enclosed by a low bamboo or mud wall. In the centre are erected ten giant rectangular-shaped wooden columns on which various designs symbolizing Jinghpaw national origin and history, actual life etc are either sculptured or painted.

A large cylindric drum (chying gaba), suspended between two heavy posts

is in use. It has a drum-head at either end and it sends forth a strong deep note that re-echoes among the hills, letting people far and near know the glories of the individual giving the dance. It is never used on any other occasion. Gongs, oboes, double-barrelled bamboo flutes and other musical instruments are in use. The melodious sound of the orchestra, thundering into the sky, signals the start of the Manau dance.

The Manau is such a huge celebration and dance in which hundreds even thousands may take part. The dance is led by two persons who are fantastically dressed, a kind of befeathered mitres (gup du ru) made of peacock feathers, being the chief attraction of their uniforms. The steps follow a pattern displayed on the wooden columns or pillars, set above a wooden stand. The pattern symbolizes the route the ancestors of the Jinghpaw people took 1770 years ago, when they migrated from the Qinhai Tibet plateau to Dehong in China and Myitkyina in Myanmar.

After certain formal evolutions to the strains of the band the main body of the villagers joins in and the dance continues till nightfall, to be repeated every day for four days; never more. The male dancers brandish long knives and the female dancers wear straight red skirts and black frocks studded with silver baubles. Throughout the festival the Jaiwas (a kind of high priest) tells stories and the Dumsas (regular priests) call down the blessings on the host. A great number of cattle, pigs and fowls are sacrificed in the festival. Liquor flows freely, "Chyaru" country liquor to which they give a poetic name "Lamu Salat" meaning heavenly sweat, and rice beer called "Tsa hpri" a tasteful refreshment are served together with delicious meal wrapped in plantain leaves.

After the dance, there is a shooting contest. The women put handkerchiefs, necklaces and money in cloth haversacks and attach them to the top of a bamboo pole by thin threads. The men try to sever the threads with their hunting guns and those who succeeded are rewarded with gifts and cheers. (in the next article different kinds of Manau will be stated.) There is a spacious Manau compound (10 acres) in Sitapur, Myitkyina. In the middle is Manau arena (nau ra) which is a circular cement floor (700724 square feet) with the capacity of 3600 persons. Ten giant concrete reinforced Manau columns are erected in the centre. Each measuring 67.2 in height, 2.2 in depth and 1.9 in width; colourful patterns are painted on them. They are constructed entirely at the expense of U Yup Zau Hkawng (Jade land Co.Ltd tycoon) costing kyat 247 lakhs. The Manau Pillar is the symbol of Kachin nationality. Besides, it is the

mark of unity, peace, stability, prosperity and harmony among all national races residing in Myanmar.

Grand Manau festival to be held in Myitkyina

In accordance with the guidelines of the State Peace and Development Council, and under the general guidance of the Kachin state Peace and Development Council, the Manau Festival Organizing Committee is to hold Wunpawng Grand Manau Festival in Myitkyina from 26th December 2001 to 2nd January 2002. More than one hundred thousand people, including guests from foreign countries are expected to participate. The approximate expenditure for the Grand Manau Festival is kyat 450 millions. During the festival there will be exhibitions portraying Kachin culture and heretage, poster sessions, traditional sports, fashion shows etc. All Kachins however, whatever dialect they speak, call themselves "wunpawng Jinghpaw" and recognized a common source and ancestry. The Grand Manau Festival will be a get together for all Kachins from inside and outside Myanmar.

There were four big Manaus in the past, such as Dingmang Shawng Majoi, Mali Hku Majoi, Chyai Hku Majoi, and Hkrang Hku Majoi; but there was no written record. The coming Grand Manau is called "Mali Nmai Zup Myitkyina Majoi". It will be the first recorded "Wunpawng Ninggawn Hkumra Manau poi Kaba", meaning "Kachin Family Reunion Grand Manau Festival", ever held in the history of the Kachins. Preparations are being carried out with full swing. The Manau Festival Organizing Committee is working hard day and night. The Committee chairman U Yup Zau Hkawng criss-crosses the country for fund-raising. Up to now a Manau Mansion and the Manau pillars are already constructed, a Manau Auditorium is under construction and a Manau Museum is to be constructed.

The Grand Manau Festival is the result of the restoration of peace and tranquility in the Union. The Manau Festival Organizing Committee is extending sincere invitation to all Kachins and non-Kachins alike to participate in the Grand Manau Festival for "Anhte gaw kahpu kanau rai nga ai," brothers, we are. So come one come all, enjoy the Kachin Family Reunion Grand Manau Festival of the 21st century without fail.

U Min Thu (Advocate)
Myitkyina

တရားရေးဂျာနယ်
စာမူများ၊ကြော်ငြာများ ပေးပို့နိုင်ပါသည်။

- ၁။ တရားရေးဂျာနယ်သည် ဥပဒေပညာပေးရန်နှင့် တရားစီရင်ရေး အထောက်အကူ ပြုရန်အတွက် ထုတ်ဝေလျက်ရှိသည့် ဂျာနယ်တစ်စောင်ဖြစ်ပါသည်။
- ၂။ ဥပဒေပညာပေး ရသ၊ သုတ၊ ဆောင်းပါးနှင့် တရားစီရင်ရေးအထောက်အကူပြု ရသ၊ သုတ၊ ဆောင်းပါးများအား အောက်ပါလိပ်စာသို့ ရေးသားပေးပို့နိုင်ပါသည်။
- ၃။ တရားရေးဂျာနယ်တွင် ကြေငြာထည့်သွင်းလိုသူများ အောက်ပါလိပ်စာသို့ ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်နိုင်ကြောင်း ဖိတ်ခေါ်ပါသည်။

စာတည်းအဖွဲ့

တရားရေးဂျာနယ်၊ တရားရုံးချုပ်
ရန်ကုန်မြို့၊ ဖုန်း (၂၈၃၆၈၁)

တရားစီရင်ရေးဆောင်ပုဒ်

ဥပဒေနှင့်အညီ ဆုံးဖြတ်ပါ။

မှန်မှန်နှင့် မြန်မြန် စီရင်ပါ။

လုပ်ထုံးညီညီ ဆောင်ရွက်ပါ။

လာဘ်ပေးလာဘ်ယူ ကင်းရှင်းပါ။

ဖြောင့်မတ် တည်ကြည်မှုဖြင့်
တရားရုံး၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို ထိန်းသိမ်းပါ။

ပ/စ